

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT

de activitate pentru anul 2023

București
2024

Raportul a fost transmis
președintelui Camerei Deputaților și
președintelui Senatului
pentru a fi discutat în ședința Parlamentului,
conform art. 60 din Constituția României

ROMÂNIA
Avocatul Poporului
Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Telefon +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Domnului Nicolae-Ionel CIUCĂ,
Președinte
Senatul României

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 3140 / 3.1. IAN. 2024

Stimate Domnule Președinte al Senatului,

*În conformitate cu prevederile art. 60 din Constituție și ale art. 5 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă înaintăm alăturat, **Raportul de activitate pentru anul 2023**, cu rugămintea de a fi prezentat celor două Camere ale Parlamentului.*

Cu deosebită stimă,

Avocatul Poporului,

Renate Weber

București, 31 ianuarie 2024

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Telefon +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Domnului Alfred - Robert SIMONIS,
Președinte interimar al Camerei Deputaților

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 3143 / 31. IAN. 2024

Stimate Domnule Președinte al Camerei Deputaților,

*În conformitate cu prevederile art. 60 din Constituție și ale art. 5 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă înaintăm alăturat, **Raportul de activitate pentru anul 2023**, cu rugămintea de a fi prezentat celor două Camere ale Parlamentului.*

Cu deosebită stimă,

Avocatul Poporului,

Renate Weber

București, 31 ianuarie 2024

CUPRINS

<i>Cuvânt introductiv</i>	3
Instituția Avocatul Poporului.....	4
Volumul general de activitate.....	5
CAPITOLUL I. Domeniul apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului	9
CAPITOLUL II. Domeniul privind prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție	21
CAPITOLUL III. Domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale	40
CAPITOLUL IV. Domeniul drepturile familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap	47
CAPITOLUL V. Domeniul armată, justiție, poliție, penitenciare	56
CAPITOLUL VI. Domeniul proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe	65
CAPITOLUL VII. Activitatea birourilor teritoriale ale instituției Avocatul Poporului	75
CAPITOLUL VIII. Serviciul contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analiză acte normative, relații externe și comunicare	143
<i>Secțiunea 1. Activitatea Biroului contencios constituțional și recurs în interesul legii</i>	143
<i>Secțiunea a 2-a. Activitatea Biroului contencios administrativ și juridic</i>	152
<i>Secțiunea a 3-a. Activitatea Biroului analiză acte normative, relații externe și comunicare</i>	158
CAPITOLUL IX. Resurse umane, materiale și bugetare	163
<i>Secțiunea 1. Resurse umane</i>	163
<i>Secțiunea a 2-a. Resurse materiale și bugetare</i>	164
CAPITOLUL X. Audit și managementul riscurilor	167

Cuvânt introductiv

**Domnule Alfred - Robert Simonis, Președinte interimar al Camerei Deputaților,
Domnule Nicolae-Ionel Ciucă, Președinte al Senatului,
Doamnelor și domnilor deputați și senatori,**

Comparativ cu toate instituțiile de tip Ombudsman din Europa și chiar din lume, Avocatul Poporului din România are cele mai multe competențe, unele din ele mergând chiar dincolo de mandatul constituțional de garant și apărător al drepturilor și libertăților persoanelor. Conform legii, Avocatul Poporului primește petiții, dar se poate sesiza și din oficiu în cazul în care constată situații de încălcări ale drepturilor și libertăților, ceea ce este un mare plus pentru realizarea mandatului de către instituția noastră. Totodată, legea îi dă posibilitatea Avocatului Poporului de a elabora Rapoarte speciale pe teme de interes general, de a ataca în instanță, în anumite condiții limitate, acte ale administrației publice, dar și dreptul, ba chiar în anumite condiții îi stabilește chiar obligația, de a sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție cu un Recurs în interesul legii, competență care doar printr-o interpretare foarte elaborată ar putea avea legătură cu mandatul de garant al drepturilor și libertăților. În fine, Avocatul Poporului din România are dreptul de a sesiza Curtea Constituțională ori de câte ori consideră că unele prevederi din legi sau ordonanțe ale Guvernului vin în conflict cu Legea fundamentală. Această din urmă competență este și cea mai des invocată de oamenii politici, dar și de unii jurnaliști, care, din păcate, reduc activitatea instituției doar la aceste sesizări, ignorând miile de cazuri în care instituția Avocatul Poporului reușește, în calitate de mediator, rezolvarea cu succes a situațiilor persoanelor individuale. În același timp, această competență este și cea mai controversată, pentru că indiferent care ar fi opțiunea, de a sesiza sau de a nu sesiza Curtea Constituțională, întotdeauna vor fi actori sociali care să conteste astfel de acțiuni strict din perspectiva intereselor lor politice imediate.

Pentru atât de multe atribuții, exercitate cu succes an de an, instituția Avocatul Poporului din România are un personal mult mai puțin numeros decât instituțiile de tip Ombudsman din Europa, și categoric, un buget mult mai mic. Cu toate acestea, Avocatul Poporului a realizat și în 2023 cu bună-credință și succes îndatoririle care-i revin. A continuat să crească atât numărul petițiilor adresate Avocatului Poporului, cât și numărul sesizărilor din oficiu, semn al unei implicări instituționale tot mai pregnantă. A crescut numărul audiențelor, al anchetelor și vizitelor, al Recomandărilor emise și al Rapoartelor speciale elaborate.

În plus, de ceva vreme tot mai multe autorități cu care discutăm, în cadrul anchetelor sau al vizitelor pe care le facem, ne roagă să precizăm în rapoartele noastre nevoia unor modificări legislative sau a unor alocări de personal și de fonduri pentru a-și îndeplini atribuțiile care le revin. Încrederea pe care aceste instituții o au în Avocatul Poporului este îmbucurătoare.

Pentru prima dată în activitatea sa, anul trecut Avocatul Poporului s-a implicat, singur sau în parteneriat cu societatea civilă, în monitorizarea implementării unor decizii ale Curții Europene a Drepturilor Omului.

Instituția noastră va continua să-și îndeplinească misiunea de apărător al drepturilor și libertăților, acționând în mod independent așa cum Constituția României stabilește.

Avocatul Poporului,

Renate Weber

București, ianuarie 2024

INSTITUȚIA AVOCATUL POPORULUI

Domeniul drepturile omului egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale

Domeniul drepturile familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap

Domeniul apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului

Domeniul armată, justiție, poliție, penitenciare

Domeniul proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe

Domeniul privind prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție (Mecanismul Național de Prevenire): Centrul Zonal București, Centrul Zonal Alba, Centrul Zonal Bacău, Centrul Zonal Craiova

Birouri teritoriale:
Alba-Iulia, Bacău, Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Slobozia, Suceava, Târgu-Mureș, Timișoara

Biroul financiar, salarizare și resurse umane,
Biroul administrativ

Audit Public Intern

Serviciul contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analiză acte normative, relații externe și comunicare: Biroul contencios constituțional și recurs în interesul legii, Biroul contencios administrativ și juridic, Biroul analiză acte normative, relații externe și comunicare

VOLUMUL GENERAL DE ACTIVITATE

PETITII
11248

AUDIENȚE
5049

RECOMANDĂRI
196

ANCHETE 217
-Sediul central 94
-Birouri teritoriale 123

APELURI
TELEFONICE
6769

SESIZĂRI DIN OFICIU 3125
-Sediul central 1032
-Birouri teritoriale 2093

RAPOARTE
SPECIALE
3

VIZITE MNP 80
RECOMANDĂRI FORMULATE
ÎN RAPOARTELE DE VIZITĂ
752

EXCEPȚII DE
NECONSTITUȚIONALITATE
DIRECTE

5

OBIECȚII DE
NECONSTITUȚIONALITATE

3

RECURSURI ÎN
INTERESUL LEGII

1

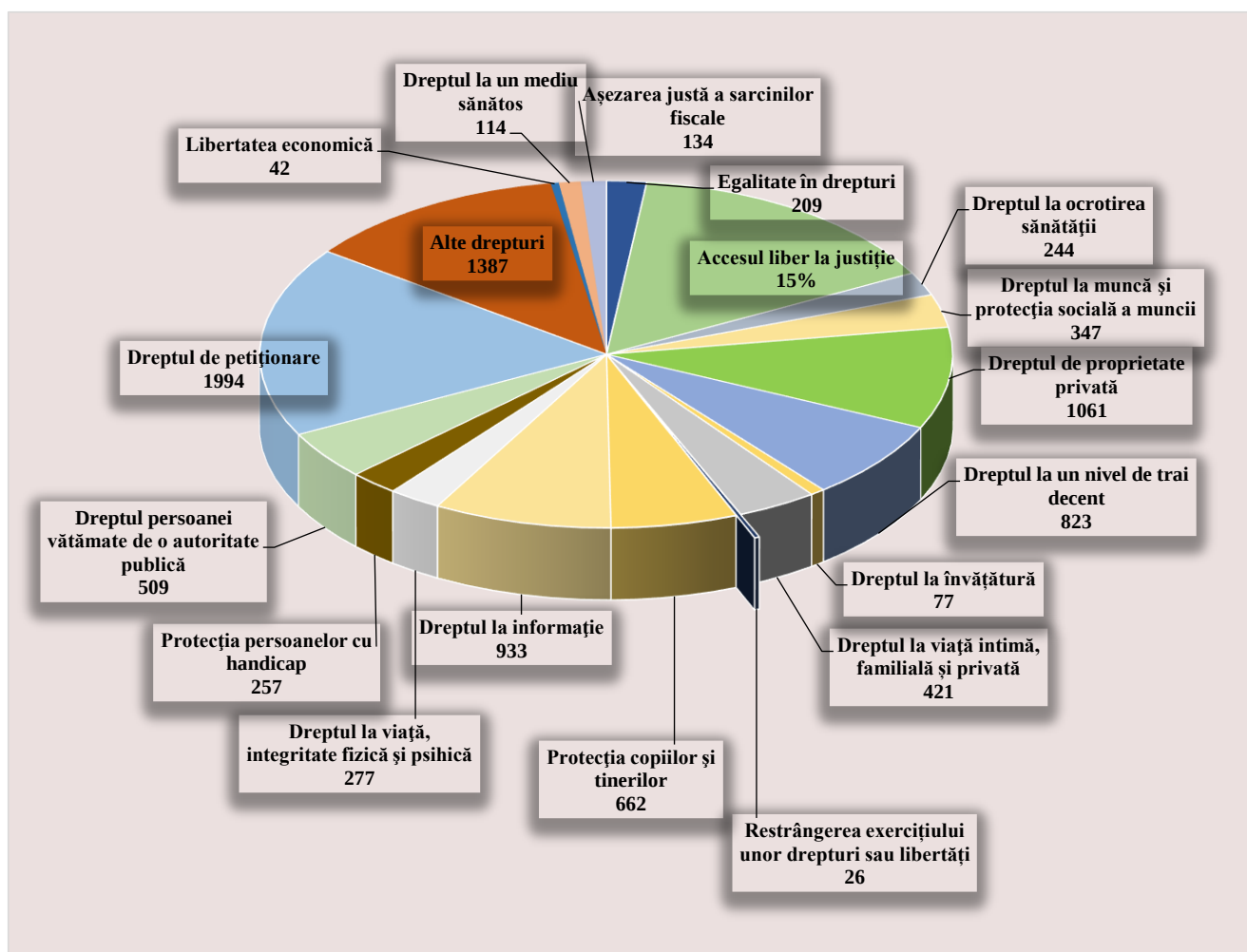
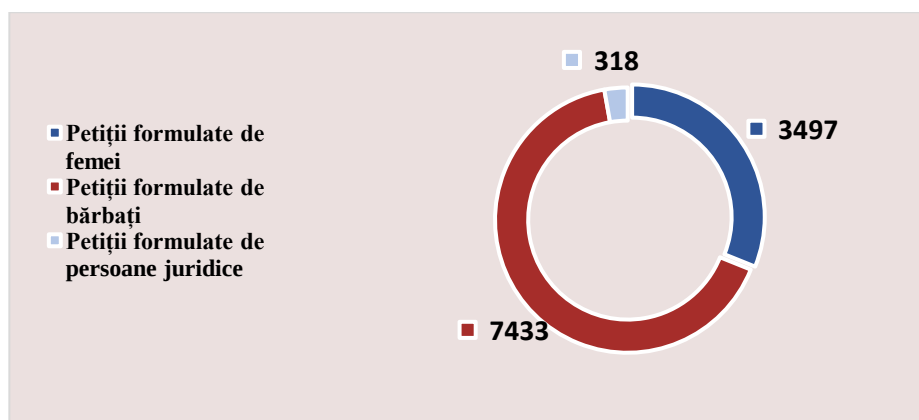
ACȚIUNI ÎN
CONTENCIOS
ADMINISTRATIV

5

PETIȚIILE ÎNREGISTRATE ÎN RAPORT CU DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE ÎNCĂLCATE

Nr. crt.	Drepturi constituționale	Nr. petiții
1.	Egalitatea în drepturi (art. 16)	209
2.	Străini și apatrizi (art. 18)	3
3.	Accesul liber la justiție (art. 21)	1731
4.	Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică (art. 22)	277
5.	Libertatea individuală (art. 23)	1
6.	Dreptul la apărare (art. 24)	6
7.	Dreptul la libera circulație (art. 25)	12
8.	Dreptul la viață intimă, familială și privată (art. 26)	421
9.	Secretul corespondenței (art. 28)	2
10.	Libertatea conștiinței (art. 29)	5
11.	Libertatea de exprimare (art. 30)	10
12.	Dreptul la informație (art. 31)	933
13.	Dreptul la învățătură (art. 32)	77
14.	Accesul la cultură (art. 33)	1
15.	Dreptul la ocrotirea sănătății (art. 34)	244
16.	Dreptul la mediu sănătos (art. 35)	114
17.	Dreptul de vot (art. 36)	1
18.	Dreptul de a fi ales (art. 37)	2
19.	Libertatea întrunirilor (art. 39)	2
20.	Dreptul la asociere (art. 40)	3
21.	Dreptul la muncă și protecția socială a muncii (art. 41)	347
22.	Dreptul la grevă (art. 43)	2
23.	Dreptul de proprietate privată (art. 44)	1061
24.	Libertatea economică (art. 45)	42
25.	Dreptul la moștenire (art. 46)	11
26.	Dreptul la un nivel de trai decent (art. 47)	823
27.	Familia și dreptul la căsătorie (art. 48)	3
28.	Protecția copiilor și tinerilor (art. 49)	662
29.	Protecția persoanelor cu handicap (art. 50)	257
30.	Dreptul de petiționare (art. 51)	1994
31.	Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică (art. 52)	509
32.	Restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți (art. 53)	26
33.	Așezarea justă a sarcinilor fiscale (art. 56)	134
34.	Dreptul la un proces echitabil (art. 6 din CEDO)	9
35.	Alte drepturi	1314
TOTAL GENERAL:		11248

*45 de cereri formulate în temeiul Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare

CAPITOLUL I

DOMENIUL APĂRAREA, PROTECȚIA ȘI PROMOVAREA DREPTURILOR COPILULUI

În anul 2023, la nivelul **Domeniului Apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului**, au fost înregistrate un număr total de:

- **653 petiții;**
- **2016 sesizări din oficiu;**
- **81 anchete;**
- **78 recomandări;**
- **111 participări** la dezbateri, conferințe, simpozioane având ca tematică promovarea și respectarea drepturilor copiilor.

Dintre acestea, la sediul central au fost înregistrate au fost înregistrate 461 de petiții, 799 de sesizări din oficiu, au fost efectuate 26 anchete, au fost emise 10 recomandări și 40 de participări la dezbateri, conferințe, simpozioane având ca tematică promovarea și respectarea drepturilor copiilor, iar din activitatea birourilor teritoriale, detaliată la Capitolul VII, rezultă: 192 petiții, 1217 de sesizări din oficiu, 55 de anchete, 68 de recomandări, 70 participări la dezbateri, conferințe, simpozioane având ca tematică promovarea și respectarea drepturilor copiilor, 164 audiențe acordate, 415 apeluri la dispecerat, au vizat posibile încălcări ale drepturilor copilului.

Totodată, au fost realizate 96 activități de mediatizare având ca obiect prezentarea atribuțiilor Avocatului Copilului, precum și alte teme incidente protecției și promovării drepturilor copilului.

Petițiile și sesizările din oficiu au vizat, în principal, următoarele categorii de problematice: abuzuri sexuale asupra minorilor; exercitarea formelor de violență verbală și fizică asupra minorilor de către alți minori; delincvența juvenilă; solicitarea de informații privind stabilirea paternității copilului minor; încredințarea copiilor și respectarea drepturilor și obligațiilor părintești în urma desfacerii căsătoriei; fenomenul alienării parentale; accesul la tratamente medicale sau modul în care acestea sunt acordate, în unități medicale pediatrice; transcrierea actelor de stare civilă emise de autoritățile altor state; acordarea burselor școlare; acordarea alocației de stat pentru copii; condițiile din unitățile de învățământ; comportamentul inadecvat al cadrelor didactice față de elevi; condițiile din instituțiile de tip rezidențial, precum și orice alte situații în care drepturile copiilor nu sunt respectate.

De asemenea, reprezentanții domeniului fac parte din mai multe grupuri de lucru: Grupul de lucru inter-instituțional din cadrul Proiectului „Protecția victimelor infracțiunilor”, finanțat prin programul „Justiție” al Mecanismului Financiar Norvegian 2014 - 2021, program gestionat de Ministerul Justiției; Grupul de lucru privind respectarea drepturilor refugiaților din Ucraina (Instituția Avocatul Poporului); Grupul de Lucru privind Datele pentru Copii (UNICEF România); Grupul de lucru al proiectului i-Restore 2.0 - Terres des Hommes; Comitetul Național de Coordonare al Inițiativei localități Prietene ale Copiilor (UNICEF România); Comitetul de Coordonare al Proiectului „România pentru fiecare copil” (UNICEF România).

În plus, menționăm și participarea la cursul de formare profesională *Justiția restaurativă pentru copii*, organizat de Terres des Hommes.

Alte **activități relevante** ale Domeniului Apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului:

♦ Cu ocazia Zilei Internaționale a Drepturilor Copilului, domeniul a organizat webinarul cu tema *Specificul anchetelor efectuate de Avocatul Copilului*;

♦ Participare la acțiunea de prevenire a Agenției Naționale Antidrog: în noaptea de 10-11 august 2023, Agenția Națională Antidrog (ANA), a desfășurat în zona Centrului Vechi al Capitalei, o acțiune având ca scop depistarea persoanelor fără adăpost, a copiilor neînsoțiți, precum și a minorilor care consumă droguri/alcool/tutun.

Acțiunea a fost organizată în colaborare cu Direcția Generală de Poliție a Municipiului București (DGPMB) – Sectoarele 3 și 4 Poliție, Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, Serviciul de Ambulanță București – Ilfov, Brigada de Combateră a Criminalității Organizate și cu sprijinul observatorilor instituției Avocatului Poporului și ai Federației Naționale a Părinților Edupart;

♦ Reprezentanții domeniului au participat la Convocarea organizată la nivelul Poliției Române; scopul evenimentului a fost acela de a identifica liniile directoare și acțiuni unitare, în vederea implementării la nivel național a unui program de prevenire, având ca obiect reducerea delincvenței juvenile în unitățile de învățământ preuniversitar;

♦ Verificarea situației locurilor de joacă din București. Analizând prezentările din mass-media, a rezultat că în ultimii ani au avut loc mai multe accidentări la locurile de joacă, soldate cu rănirea gravă a unor copii, atât în municipiul București, cât și în județele țării.

De asemenea, în urma deplasărilor zilnice efectuate în Municipiul București, personalul domeniului a constatat că starea de degradare a unor locuri de joacă reprezintă un real pericol pentru siguranța copiilor, aspect cauzat fie de uzura fizică a instalațiilor, fie de acte de vandalism (bănci rupte, leagăne cu lanțuri desprinse, noroi, gunoaie etc.). Astfel, pentru a ne asigura că este respectat dreptul copiilor de a-și petrece timpul în aer liber într-un mediu sigur, curat și primitor, au fost solicitate primăriilor tuturor sectoarelor din București, informații detaliate privitoare la locurile de joacă.

♦ O altă acțiune relevantă o constituie verificarea respectării prevederilor Legii nr. 8/2023 pentru modificarea și completarea art. 6 din Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000, în sensul asigurării accesului gratuit al copiilor/elevilor în curțile unităților de învățământ după orele de curs și în perioada vacanțelor școlare; astfel, au fost transmise adrese către toate Consiliile Județene, Instituțiile Prefectului și Inspectoratele Școlare din țară.

Exemple de cazuri soluționate cu succes

Dosar nr. 27366/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Două minore, slave sexuale pentru un bărbat din Bârsa. Percheziții domiciliare la persoane bănuite de proxenetism*. În vederea clarificării aspectelor prezentate în mass-media, au fost întreprinse demersuri la nivelul Inspectoratului de Poliție Județean Arad, iar din răspunsul comunicat au rezultat următoarele:

- organele de cercetare penală ale poliției judiciare din cadrul IPJ Arad -Serviciul de Investigații Criminale s-au sesizat din oficiu cu privire la săvârșirea infracțiunii de proxenetism, iar în urma unor activități investigative complexe efectuate în dosarul penal întocmit, și în baza probatoriului administrat în cauză, organele de cercetare penală ale poliției judiciare au reușit identificarea autorului infracțiunilor;

- la data de 28.09.2023, au fost puse în executare patru mandate de percheziție domiciliară cât și un mandat de aducere privind suspectul;

- suspectul a determinat, în vederea comiterii infracțiunilor de proxenetism, prin înlesnirea practicării prostituției un număr de trei persoane de sex feminin, dintre care două minore, profitând de starea de vulnerabilitate (familii dezorganizate, situație financiară precară, abandon școlar); suspectul le-ar fi recrutat prin promisiunea unui nivel de trai ridicat

să practice prostituția, intermediind întâlnirea cu diferiți clienți de pe raza județelor Arad și Timiș și încasând personal sume de bani;

- cu prilejul procedurilor judiciare minorele au fost asistate și audiate în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, aplicabile minorilor-victime;

- totodată, au fost asigurate servicii specializate prin care s-a evitat retraumatizarea sau revictimizarea;

- a fost sesizată Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Arad pentru acordarea asistenței de specialitate, consiliere și suport necesar minorelor;

- în prezent, minorele se află sub o măsură de protecție specială, fiind securizate în Centrul de Criză al DGASPC Arad, care oferă servicii de găzduire, îngrijire, educație și consiliere.

Dosar nr. 8302/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Probleme la Școala generală Ioanid. Copiii, puși în pericol de migranții care așteaptă la Inspectoratul pentru Imigrări*. Potrivit celor publicate în mass-media, activitatea educațională specifică claselor primare, derulată la Liceul Internațional Ioanid, în imobilul din Strada Nicolae Iorga era perturbată de numărul mare de persoane care așteaptă în fața Direcției pentru Imigrări a Municipiului București pentru a-și rezolva problemele.

În vederea clarificării aspectelor prezentate în mass-media, a fost efectuată o **anchetă** la Școala Ioanid din cadrul Liceului Internațional Ioanid și o anchetă la nivelul Direcției de Imigrări a Municipiului București, iar în urma concluziilor deprimse, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 56/2023**, adresată directorului Direcției Generale de Imigrări a Municipiului București, cu solicitarea de a dispune măsuri privind:

- identificarea unor spații adecvate pentru relocarea ghișeelor destinate programului de lucru cu publicul, spații care să răspundă nevoilor generate de gradul ridicat de adresabilitate, astfel încât să nu afecteze restul cetățenilor;

- până la identificarea unor astfel de spații, ca o măsură temporară, reorganizarea cursului rândurilor de așteptare, în sens opus față de unitatea școlară situată în imediata vecinătate.

În urma demersurilor întreprinse, Inspectoratul General pentru Imigrări ne-a comunicat faptul că au fost demarate procedurile specifice pentru identificarea unui spațiu adecvat relocării personalului și activităților de lucru cu publicul din cadrul Direcției pentru Imigrări a Municipiului București. Totodată, se menționa că până la finalizarea procedurii de relocare, pentru o bună gestionare a fluxului de străini care așteaptă zilnic la ghișeele Direcției pentru Imigrări a Municipiului București, s-a solicitat sprijinul Direcției Generale de Jandarmi Municipiului a București și s-a reorganizat cursul rândurilor de așteptare, astfel încât străinii prezenți pe domeniul public să nu interfereze/afecteze activitățile școlare.

Ulterior, ni s-a comunicat că activitatea de lucru cu publicul din cadrul Direcției pentru Imigrări a Municipiului București a fost relocată.

Dosar nr. 23381/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Minori de la Casa de Copii, exploatați prin muncă și duși cu dricul în livada unui afacerist din Giurgiu*. În vederea clarificării aspectelor prezentate în mass-media, reprezentanții instituției Avocatul Poporului au efectuat o **anchetă** la Casa de tip familial „Casa Albastră” Giurgiu și la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Giurgiu.

Urmare concluziilor desprinse cu ocazia anchetelor efectuate, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 129/2023**, adresată directorului Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Giurgiu, pentru ca, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de legislația în vigoare, să dispună măsurile legale pentru:

- elaborarea unei Proceduri care să descrie pașii ce trebuie urmați în cazul activităților de recreere/socializare organizate în afara serviciului social, a modalităților de organizare și a regulilor de aplicat, precum și a responsabilităților persoanelor implicate în desfășurarea activității;

- diseminarea acestei proceduri și prelucrarea personalului din cadrul centrelor rezidențiale pentru copilul separat temporar sau definitiv de părinții săi, din subordinea DGASPC Giurgiu, în vederea respectării și aplicării corespunzătoare a procedurii.

În urma demersurilor întreprinse, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Giurgiu ne-a comunicat următoarele:

- în ședința organizatorică din data de 24.08.2023, la care au participat șefii de centre, directorul general și directorul general adjunct al DGASPC Giurgiu, s-a stabilit modul de lucru în privința ieșirilor ocazionale autorizate ale copiilor din cadrul caselor de tip familial, precum și necesitatea elaborării unei proceduri operaționale în acest sens;

- astfel, a fost elaborată Procedura Operațională (cod PO.56.20) privind activitățile de recreere / socializare organizate în afara serviciului social;

- ulterior anchetei efectuate de reprezentanții instituției Avocatul Poporului și a Recomandării emise, toate activitățile de recreere ale beneficiarilor din cadrul caselor de tip familial s-au desfășurat conform acestei proceduri;

- procedurile operaționale sunt anexe la Regulamentele de Organizare și funcționare ale fiecărei structuri în parte, aprobate prin Hotărâre de Consiliu Județean; astfel, procedura menționată se află în proces de aprobare.

Dosar nr. 33887/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Zeci de elevi învață în frig în containerele din curtea unei școli din Capitală, la doar 9 grade: cum se apără directoarea*. În vederea clarificării aspectelor prezentate în mass-media, reprezentanții instituției Avocatul Poporului au efectuat o **anchetă** la Școala Gimnazială nr. 194 București, rezultând următoarele:

- unitatea de învățământ este frecventată de peste 2000 de elevi, motiv pentru care spațiul de care dispune unitatea de învățământ a devenit insuficient; în acest sens, în curtea unității de învățământ au fost montate mai multe containere (fiind obținute toate avizele și autorizațiile necesare), în care își desfășoară activitatea 9 clase de învățământ primar (219 elevi);

- clasele din containere au o suprafață mai mare decât sălile de clasă din clădirea școlii (56 mp., față de 50 mp.), au ferestre generoase, asigurând un bun iluminat natural, și sunt amenajate și dotate corespunzător;

- încălzirea este asigurată de calorifere racordate la rețeaua electrică; de asemenea, pot fi utilizate și aparatele de aer condiționat însă nu a fost necesar până în prezent; caloriferele sunt pornite de către personalul administrativ la orele 5.30 - 6.00;

- majoritatea copiilor stăteau în tricouri cu mânecă scurtă; câțiva copii aveau geaca pe ei, pentru că fuseseră afară, fiind în timpul pauzei;

- sala de clasă care face obiectul articolului de presă este prevăzută cu două termometre (dintre care unul atribuit de Primăria Sectorului 4), temperatura înregistrată fiind între 22 și 24 de grade, această oscilație fiind cauzată de faptul că ușa clasei a stat mai mult deschisă pe perioada pauzei;

- temperatura a fost măsurată și cu un termometru deținut de reprezentanții instituției Avocatul Poporului, atât în clasa respectivă, cât și în altele, valorile înregistrate fiind similare;

- temperatura din clasele care își desfășoară activitatea în containere este mai ridicată decât în clasele din incinta școlii (20-21 grade); mai mult, în incinta școlii, agentul termic este

asigurat prin sistemul public, ceea ce reprezintă un dezavantaj atunci când sunt înregistrate avarii;

- pentru clasele din containere sunt amenajate grupuri sanitare în proximitate, pentru ca elevii să nu fie nevoiți să traverseze curtea școlii până la grupurile sanitare din clădire.

Astfel, în urma anchetei efectuate, a rezultat că **cele prezentate în mass-media nu se confirmă.**

Dosar nr. 26261/2023 - sesizare din oficiu ca urmare a articolului de presă *Scandal cu conotații sexuale la Colegiul Național Matei Basarab din Râmnicu Vâlcea! Protagonist: un elev „recidivist”!*, articol, ulterior, preluat și de alte publicații.

În vederea clarificării aspectelor publicate au fost solicitate informații Colegiului Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea; Inspectoratului Școlar Județean Vâlcea; Direcției de Asistență Socială și Protecție a Copilului Vâlcea și Inspectoratului de Poliție Județean Vâlcea, în urma celor comunicate concluzionându-se că instituțiile implicate au acționat în conformitate cu prevederile legale, unitatea de învățământ, sub îndrumarea/coordonarea/verificarea Inspectoratului Școlar Județean Vâlcea, aplicând sancțiuni minorului în ce privește ambele incidente.

În sensul verificărilor realizate în cadrul sesizării din oficiu, dar și ca urmare a celor menționate de mama elevului care, ulterior, ne-a adresat o petiție în legătură cu situația fiului său, precum și a prejudiciilor aduse acestuia, precum și întregii familii prin cele publicate, din analizarea presei, am reținut următoarele:

- identitatea minorului este foarte ușor identificabilă, întrucât sunt publicate inițialele numelui său, clasa din care face parte, unitatea de învățământ la care învață, faptul că mama sa este cadru didactic la respectiva unitate de învățământ, precum și faptul că tatăl acestuia este un renumit om de afaceri din oraș;

- minorul este numit „recidivist” și „beizadea” și se folosesc expresii de genul „se pune batista pe țambal”, cu referire la faptul că nu se iau măsuri la nivelul unității de învățământ și că faptele minorului sunt mușamalizate, deși elevul a fost sancționat pentru prima abatere, iar pentru cea de a doua, directorul școlii declarase că este în desfășurare o anchetă și că se vor dispune măsuri în conformitate cu prevederile legale, care presupune parcurgerea unor pași, în final copilul fiind, în concret, sancționat;

- se lansează presupuneri precum că „peste un an, cel mic, le va bate pe dirigintă sau pe directoare” și se fac referiri la creșterea conturilor tatălui acestuia pe măsura „forței politico - administrative a clienților săi politici”.

În urma demersurilor întreprinse, raportat la principiul interesul superior al copilului, principiu consacrat de Legea nr. 272/2004, privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, potrivit căruia interesul superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești, am adus la cunoștința publicațiilor respective conținutul „Cartei albe a jurnalistului”¹, document care prevede că, relația dintre „drepturile copiilor” și „mass-media” trebuie să constituie un echilibru între respectarea, protejarea și promovarea drepturilor copiilor, interesul superior al copilului și capacitatea presei de a furniza știri și de a raporta informații de interes public.

Dosar nr. 8898/2023 O petentă a expus situația fiicei sale, elevă la Liceul de Arte „Hariclea Darclee” din Brăila - specializarea arhitectură, care nu a primit bursa de merit conform Ordinului nr. 5379/2022 pentru aprobarea criteriilor generale de acordare a burselor elevilor din învățământul preuniversitar.

¹ <https://fonpc.ro/wp-content/uploads/2023/09/Carta-FONPC.pdf>

Admiterea copiilor în cadrul Liceului de Arte „Hariclea Darclee” Brăila - specializarea arhitectură/arte plastice și decorative s-a desfășurat astfel: mai întâi au susținut probe de aptitudini, în urma cărora au obținut note, apoi au avut examenul de Evaluare Națională, în urma căruia s-a calculat o medie de admitere împreună cu mediile anilor de gimnaziu, după care, au fost admiși la Secția de Arhitectură/Arte plastice și decorative în baza **unei medii de admitere finale**, calculată în baza acestor 2 medii mai sus menționate.

Unitatea de învățământ și ISJ Brăila au comunicat faptul că bursa de merit se acordă în baza **mediei de admitere**.

Răspunsul Ministerului Educației, în schimb, precizează faptul că bursa de merit pentru elevii de clasa a IX-a de la profil vocațional se acordă pe **baza mediei finale de admitere**. Acest răspuns a fost înaintat către Liceul de Arte, dar și către Inspectoratul Școlar Județean Brăila, tocmai pentru a reanaliza situația.

În răspunsurile liceului, se precizează că adresele primite ca răspuns atât de către petentă, cât și de către conducerea unității de învățământ, din partea Ministerului Educației nu au valoare juridică și că bursa de merit se acordă după media de admitere, deși ministerul le-a oferit clarificările solicitate.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Ministerul Educației, Liceul de Arte „Hariclea Darclee” din Brăila și Inspectoratul Școlar Județean Brăila.

Liceul de Arte „Hariclea Darclee” Brăila a comunicat, în principal, că răspunsul dumnealor este același cu cel comunicat petentei și că nu pot pune în aplicare explicațiile/lămuririle Ministerului Educației, deoarece sunt doar o interpretare personală a legii și că pot acorda bursele de merit elevilor din clasa a-IX-a, doar prin modificarea legii sau prin emiterea unei hotărâri judecătorești.

Inspectoratul Școlar Județean Brăila a comunicat, în principal că: în absența unei prevederi fără echivoc în Ordinul Ministrului Educației nr. 5379/2022, unitatea de învățământ a ales prin consiliul său de administrație, să utilizeze definițiile celor două tipuri de medie pe care le oferă legislația în vigoare și care converg către o definiție clară a celor două noțiuni (media de admitere fiind o componentă a mediei finale de admitere).

Se mai precizează că eleva, în cauză a fost admisă la Liceul de Arte „Hariclea Darclee” Brăila pe locul al 4-lea, având media finală de admitere 9,59.

Ministerul Educației a transmis un punct de vedere atât către Inspectoratul Școlar Județean Brăila, cât și către Liceul de Arte „Hariclea Darclee” și către instituția Avocatul Poporului, în care menționează că: ***pentru elevii de clasa a IX-a la liceele vocaționale media luată în calcul pentru acordarea bursei de merit este media finală de admitere***.

Cum, admiterea în învățământul vocațional este condiționată de proba de aptitudini, ar fi absurd să se aprecieze că admiterea se poate face doar în baza mediei de admitere, care, de altfel să stea și la baza acordării bursei de merit.

Având în vedere că unitatea de învățământ a refuzat să acorde bursa de merit, solicitând fie modificarea legii, fie obligarea sa de către o instanță de judecată, a impus atât minorei în cauză, cât și celorlalți minori eligibili, o sarcină disproporționată și a creat un vădit dezechilibru, în sensul că, aceștia trebuie să cheltuie resurse materiale și să piardă timp pentru valorificarea drepturilor lor, până în momentul în care o instanță se va pronunța, în contradicție cu ceilalți minori din țară, cărora li se acordă aceste drepturi, în baza aceluiași Ordin, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 111/2023**, către Liceul de Arte „Hariclea Darclee” Brăila și **Recomandarea nr. 113/2023**, către Ministerul Educației.

Unității de învățământ i s-a solicitat:

1) Desfășurarea activității cu aplicarea principiilor stabilite de art. 6 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, în ceea ce privește:

a) respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului;

b) egalitatea șanselor și nediscriminarea;

j) celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil;

l) interpretarea fiecărei norme juridice referitoare la drepturile copilului în corelație cu ansamblul reglementărilor din această materie.

2) Luarea în considerare a punctului de vedere al Ministerului Educației, transmis prin adresa nr. 25642/21.03.2023 cu privire la modul de aplicare a prevederilor art. 10 din Ordinul nr. 5379/2022, în ceea ce privește media care stă la baza acordării bursei de merit, elevilor din clasa a IX-a, fiind emis în calitate de autoritate emitentă a actului normativ.

3) Aplicarea judicioasă a prevederilor legale în domeniu și respectarea dreptului la acordare a bursei de merit elevilor înscriși în clasa a IX-a, cu medii de cel puțin 9,50 și cu cel mult 20 de absențe acumulate, respectiv a Ordinului nr. 5379/2022, inclusiv minorei în cauză și efectuarea demersurilor de acordare a bursei de merit.

Ministrului educației, în exercitarea atribuțiilor legale, i s-a solicitat: efectuarea de verificări la sediul unității de învățământ, privind modul de acordare a bursei de merit elevilor înscriși în clasa a IX-a, precum și refuzul de a acorda această bursă minorei în cauză.

Dosar nr. 11596/2023 O petentă s-a adresat instituției Avocatul Poporului și a expus situația fiului său, elev al Colegiului Național „Gheorghe Șincai” din București, care a făcut parte din lotul României la Olimpiada „Științele Pământului”, desfășurată în august 2022, unde a câștigat o medalie de argint.

În decembrie 2022, a fost emis Ordinul de Ministru nr 6.429/2022 care recompensa rezultatele obținute la olimpiadele internaționale, de către elevii români, cu bursa „*Meritul Olimpic*”. Anexa 1 a Ordinului cuprinde lista nominală a elevilor beneficiari. Fiul petentei se regăsește în această listă, la școala de proveniență, menționându-se: Liceul Teoretic Internațional București. Până la data la care s-a adresat instituției Avocatul Poporului, elevul nu a primit nici o sumă reprezentând bursa „*Meritul olimpic*” în condițiile în care, toți ceilalți membrii ai lotului participant la Olimpiada Internațională de Științele Pământului primeau această bursă cu regularitate.

Începând cu data de 1 septembrie 2022, elevul s-a transferat la Colegiul Național „Gheorghe Șincai” din București.

S-a început o amplă corespondență, fiind sesizate: Ministerul Educației, Inspectoratul Școlar al Municipiului București și Colegiul Național „Gheorghe Șincai” din București.

În urma demersurilor efectuate, Ministerul Educației - Direcția Generală Juridică și Control ne-a comunicat că s-a solicitat ISMB să dispună ca bursa de merit olimpic internațional pentru elevul în cauză, să fie acordată de Colegiul Național „Gheorghe Șincai” din București și de asemenea s-a comunicat confirmarea plății bursei și primirea acesteia.

Colegiul Național „Gheorghe Șincai” din București nu a comunicat vreun răspuns.

Dosar nr. 26257/2023 Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, în urma prezentării în mass-media a unei situații privind emiterea unor ordine de protecție. În vederea clarificării aspectelor prezentate în mass-media, au fost întreprinse demersuri la nivelul Inspectoratului de Poliție Județean Arad și la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Arad, iar din răspunsurile comunicate au rezultat următoarele:

Acest caz s-a aflat în atenția DGASPC Arad, încă din aprilie 2022. Conform rapoartelor efectuate de acest serviciu, tatăl locuia cu minorele și bunicii paterni într-o comună

din județul Arad, fetele frecventau școala din localitate, erau înscrise la medicul de familie, dar erau întrerupte legăturile personale cu mama și familia ei. Tatăl a susținut că fetele sunt incluse într-un program de consiliere psihologică la un psiholog din mediu privat.

Din iulie 2023, cazul a intrat în atenția Centrului de Consiliere și Semnalare a Situațiilor de Urgență în Domeniul Asistenței Sociale, la cererea mamei, care a solicitat includerea copilelor și a dumneaei într-un program de consiliere psihologică.

În urma solicitării mamei, cele două fete au fost incluse într-un program de consiliere psihologică, care la momentul respectiv se aflau în grija tatălui și a bunicii paterni.

La una dintre vizitele efectuate la domiciliul tatălui, s-a constatat faptul că bunicul patern a denigrat mama, în prezența fetelor pe toată durata vizitei, a amenințat cu reclamații și sesizări la DNA atât DGASPC-ul, cât și psihologul care a realizat raportul de expertiză psihologică judiciară. Bunicul patern a solicitat înregistrarea audio-video a ședințelor de consiliere ca să știe ce se întâmplă acolo, dar acesta a fost informat că ședințele sunt confidențiale.

La o data ulterioară, tatăl s-a prezentat fără fetele la consiliere, motivând că una dintre ele este bolnavă, iar cealaltă nu dorește să vină. Ulterior, acesta nu s-a mai prezentat cu fetele la consiliere.

Printr-o sentință a instanței, s-a admis solicitarea mamei și s-a dispus emiterea ordinelor de protecție împotriva tatălui și a bunicii paterni față de minore.

În data de 20.09.2023, reprezentanții Postului de Poliție Rurală 8 Săvârșin solicită prezența DGASPC Arad pentru sprijin în vederea preluării de către mamă a celor două minore, fetele fiind preluate în acea zi.

În data de 21.09.2023, psihologii care au participat la preluarea celor două minore s-au deplasat la domiciliul mamei și a celor două fete, pentru a urmări evoluția acestora în relaționarea cu mama, precum și pentru a acorda consiliere și suport cuplului marnă-copii, ocazie cu care mama a anunțat intenția de a pleca în Spania cu fetele, minorele fiind de acord. Se precizează că fetele nu trebuiau să se întoarcă la tată, după expirarea Ordinului de protecție, deoarece printr-o sentință a Tribunalului București, confirmată de Curtea de Apel București, domiciliul fetelor era stabilit la mamă. În perioada următoare, s-au primit la DGASPC Arad mai multe documente de la autoritățile spaniole care au preluat acest caz.

Fetele frecventează cursurile școlare și sunt deja incluse într-un program de consiliere psihologică, pe teritoriul statului spaniol.

Organele de poliție au comunicat faptul că: cu ocazia punerii în aplicare a Ordinului de protecție cele două minore nu au suferit leziuni corporale, și nu au fost traumatizate de punerea în aplicare a acestuia.

Apelul declarat de către tată și bunicii paterni împotriva emiterii Ordinului de protecție a fost respins ca nefondat de către Tribunalul Arad, decizia fiind definitivă.

În prezent, la Postul de Poliție local se află în lucru la organele de cercetare ale poliției judiciare mai multe dosare penale privind infracțiunea de „*Nerespectare a hotărârilor judecătorești*”, faptă prevăzută de art. 287 din Cod penal și infracțiunea de „*Amenințare*”, faptă prevăzută de art. 206 alin. (1) din Cod penal privind plângerea mamei față de tatăl, respectiv bunicul minorelor.

Dosar nr. 27380/2023 Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în urma articolului DGASPC Galați declară zero copii dispăruți din centre, IPJ Galați declară că, în aplicația „*Dispăruți*” figurează opt copii. În vederea clarificării aspectelor prezentate în mass-media, au fost întreprinse demersuri la nivelul Inspectoratului de Poliție Județean Galați și la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Galați, iar din răspunsurile comunicate au rezultat următoarele:

IPJ Galați menționează că: un număr de 5 minori care au fost implementați în aplicația dispăruți, au plecări repetate din centrele de plasament.

În vederea identificării minorilor dispăruți, se folosesc metode specifice muncii de poliție - investigații, cercetarea la fața locului, folosirea aplicației dispăruți prin darea în urmărire a persoanei, mediatizare, etc.

Colaborarea între IPJ Galați și DGASPC Galați are la bază protocoale de cooperare încheiate între părți, cu respectarea prevederilor legale și în acord cu atribuțiile ce revin fiecăreia dintre instituții, în domeniul propriu de activitate, care au ca scop asigurarea promovării, susținerii și realizării obiectivelor comune, care să contribuie la protejarea și apărarea drepturilor copilului, precum și monitorizarea implementării politicilor publice naționale în domeniul protecției și promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități, al drepturilor copiilor și al adopției.

Direcția a menționat că la nivelul județului Galați, conform aplicației de pe site-ul Poliției Române, la rubrica copii dispăruți se regăsesc doi adulți, care nu provin din sistemul de protecție.

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Galați are în evidență copii din sistemul rezidențial care prezintă plecări repetate din casele de tip familial din dorința de libertate, de a nu se supune unor reguli (plecarea și revenirea în casă pe baza unui bilet de voie cu respectarea orelor de învoire), dar nu dispăruți.

La nivelul instituției există o procedură, ce se aplică în cazul copiilor plecați fără voie, care specifică clar: informarea, telefonică, a organelor de poliție, imediat ce copilul a părăsit casa fără acordul personalului sau nu a respectat biletul de voie, chiar dacă de cele mai multe ori copiii revin singuri, este anunțată, telefonic Secția de Poliție unde este arondat serviciul rezidențial, de revenirea beneficiarilor. În momentul în care plecarea este pe o perioadă mai mare de câteva ore, informarea organelor de cercetare se face în scris și tot în scris se comunică și revenirea beneficiarului.

În vederea clarificării aspectelor, s-a contactat DGASPC Galați și s-a discutat cu Șeful Serviciului Management de Caz pentru Copii din Sistemul de Protecție Specială, care a precizat că: în cele mai multe cazuri cei plecați mențin legătura cu ceilalți beneficiari din case și chiar cu personalul, dar refuză să revină din motivele enumerate mai sus, acest fapt demonstrează că: doar părăsesc, pentru o perioadă, locul de domiciliu, dar nu pot fi declarați copii dispăruți. Acest lucru este confirmat și de faptul că pe site-ul Poliției Române nu sunt copii declarați dispăruți.

Astfel, rezultă faptul că:

- **cele menționate în presă nu se confirmă în totalitate, în sensul că: la un moment dat, unii minori pot figura ca și minori dispăruți în baza de date a poliției, ca urmare a informării făcute de Direcție (telefonic sau în scris), dar între timp minorii se întorc, astfel că aceștia sunt scoși din baza de date;**

- la momentul actual nu există minori declarați dispăruți care să provină din sistemul de protecție, din județul Galați;

- la sfârșitul fiecărei luni se raportează la ANPDCA situația copiilor plecați fără voie, drept urmare, instituția are o situație clară a acestor plecări.

Propuneri de modificări legislative

Dosar nr. 29134/2023 În urma publicării articolului *Fetiță violată de tată, dusă la pușcărie să-și viziteze călăul*, în care era prezentată situația unei minore de din județul Argeș, Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu.**

În acest sens, reprezentanții domeniului Avocatul Copilului au efectuat o **anchetă** la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Argeș și o anchetă la Penitenciarul Mioveni, rezultând următoarele:

- minora și fratele său se află în grija bunicilor paterni, iar bunica și mătușa paternă au dus-o pe minoră în repetate rânduri în vizită la tată, la Penitenciarul Mioveni, acesta fiind condamnat în primă instanță la 10 ani de închisoare pentru viol asupra fiicei sale;

- instanța a aplicat și **pedeapsa complementară** a interzicerii exercitării drepturilor părintești și a dreptului de a comunica sau de a se apropia de victimă, pe o perioadă de 5 ani ce se va executa după executarea sau considerarea ca executată a pedepsei principale;

- instanța interzice inculpatului cu titlu de **pedeapsă accesorie**, exercitării drepturilor părintești și a dreptului de a comunica sau de a se apropia de victimă, pedeapsă ce se va executa de la momentul rămânerii definitive a hotărârii și până când pedeapsa principală va fi executată sau considerată ca executată;

- astfel, observăm că niciuna dintre acestea nu au aplicare imediată; or, dacă în cazul victimelor adulte acestea au discernământul necesar și dețin putere de decizie, putând alege dacă vor sau nu să viziteze făptuitorul, situația minorilor este total diferită, aceștia neavând gradul de maturitate necesar și nici posibilitatea de a se opune;

- directorul penitenciarului a întreprins diligențe în gestionarea situației prin informarea procurorului de caz cu privire la vizitele minorei victimă la inculpat; cu toate acestea, directorul penitenciarului nu are posibilitatea legală de a refuza vizitele minorei, câtă vreme situația nu se circumscrie celor limitativ enumerate în Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2023;

- persoanele adulte responsabile de aceste vizite au fost plasate sub control judiciar pentru încercarea de influențare a declarațiilor minorei, nu pentru vizite în sine;

- față de acestea, apreciem că principiul interesului superior al copilului ar trebui să prevaleze drepturilor deținutului de a primi vizite;

- totodată, apreciem că interzicerea dreptului de a lua legătura cu victima, în cazurile în care victima este minoră, cu aplicare/executare imediată, nu ar fi de natură să înfrângă prezumția de nevinovăție, ci ar reprezenta o valorificare a principiului interesului superior al copilului;

- astfel, apreciem că, chiar în situația pronunțării unei hotărâri judecătorești de achitare, prejudiciul persoanei nu este comparabil cu cel al minorului care, în cazul unei hotărâri de condamnare, până la data rămânerii definitive poate fi pus față în față cu abuzatorul, aspect de natură să îi creeze traume emoționale greu sau chiar imposibil de depășit;

Raportat la cele expuse, Avocatul Poporului s-a adresat ministrului justiției, ministrului familiei, tineretului și egalității de șanse, Comisiei Juridice, de disciplină și imunități din cadrul Camerei Deputaților, Comisiei Juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări din cadrul Parlamentului României, cu solicitarea de a analiza **oportunitatea modificării și/sau completării Codului penal**, în sensul executării imediate a pedepselor accesorii în cazul victimelor minore;

Totodată, s-a solicitat Autorității Naționale a Penitenciarelor analizarea oportunității de a iniția demersurile necesare **completării art. 141 alin. (1) din Regulament de aplicare a Legii nr. 254/2013** privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, în sensul acordării directorului penitenciarului a prerogativei de a refuza acordarea vizitei victimei minore.

Dosar nr. 26966/2023 Din cazuistica instituției Avocatul Poporului, s-a constatat, în ultima perioadă, creșterea numărului de cazuri în care minorii lăsați în grija unor Centre educaționale/After school-uri sunt bruscați, loviți, nu sunt ajutați să mănânce, sunt lăsați să

plângă mult timp, sunt nesupravegheați, fiind bine cunoscut faptul că minorii sunt o categorie vulnerabilă, fiind de multe ori în imposibilitate de a se apăra sau de a se exprima, având vârste foarte fragede (chiar și de 1 an - 2 ani).

Astfel, activitățile specifice unor Centre educaționale/afterschool-uri nu sunt reglementate de Ministerul Educației, prin urmare, nu sunt necesare autorizații sau avize din partea acestuia, a Inspectoratelor Școlare/Direcțiilor județene pentru învățământ preuniversitar (DJIP/DMBIP) sau de la Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP).

Pentru derularea activității, sunt necesare mai multe coduri CAEN, care se vor autoriza în primă fază la Registrul Comerțului pe proprie răspundere.

Ca și în cazul Centrelor de vârșnici private și în cazul acestor „*Centre educaționale*” private/afterschool-uri (majoritatea fiind SRL-uri) nu există o reglementare clară, precisă și în afara oricărui dubiu care să ducă la o evidență, verificare și avizare/acreditare a acestora înainte de a-și începe activitatea – ***ante factum***.

Mai grav, se constată că unele dintre aceste Centre educaționale, deși desfășoară activități specifice unităților de învățământ antepreșcolar și preșcolar – nu sunt reglementate ca unități de învățământ particular, astfel că nu sunt obligate să parcurgă etapele de evaluare și acreditare conform prevederilor Legii nr. 198/2023 - Legea învățământului preuniversitar.

Concluzii: Se constată că, doar entitățile care organizează și desfășoară activități de învățământ preuniversitar particular pentru fiecare nivel de învățământ, inclusiv de nivel preșcolar (*de tip grădiniță*), au obligația de a solicita Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul autorizației de funcționare provizorie.

Aceste Centre educaționale/afterschool-uri care au drept scop, în principal, realizarea unor activități recreative, educative de către copii, într-un cadru organizat și cu personal calificat, pot fi supuse controlului autorităților statului (ANPC, DSP, DSV, ITM, ISU, Poliție, Poliția Locală, Primărie, dar nu și de către Ministerul Educației/ARACIP/ISJ/ISMB ((DJIP/DMBIP) - în ceea ce privește calitatea serviciilor educaționale furnizate). Sancțiunea aplicabilă în situația în care se constată că nu sunt respectate dispozițiile legale, este doar amendă contravențională. Dar, aceste entități nu pot fi închise, nu li se poate retrage autorizația de funcționare, în cazul în care nu a fost emisă o asemenea autorizație de către Primărie, sau avizarea/acreditarea de către ARACIP pentru că nu sunt obligate să parcurgă o asemenea procedură/etapă.

La momentul actual, nu există reglementări clare privind autorizarea/acreditarea acestor activități de tip afterschool/Centre educaționale, activități în domeniul cultural, destinate susținerii proceselor/sistemelor de învățământ, efectuarea temelor școlare, cursuri specializate pentru copii sau supravegherea minorilor, organizate de entități private, conform Codurilor CAEN. Astfel că nu se poate face o verificare judicioasă a acestora, din punct de vedere al calității serviciilor educaționale oferite și al calificării personalului specializat care interacționează cu minorii.

Mai mult, nu există o evidență clară a acestor Centre educaționale/afterschool-uri, nu se cunoaște numărul exact al acestora în țară și în Municipiul București și nici numărul copiilor pe categorii de vârstă și pe tipuri de activități din cadrul acestora.

Avocatul Poporului a transmis Ministerului Educației, Ministerului Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, Ministerului Muncii și Solidarității Sociale; Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP), Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopției (ANPDCA), **următoarele solicitări:**

- **de a analiza oportunitatea modificării și/sau completării legislației în vigoare**, în sensul ca: entitățile private de tip Centru educațional/afterschool, care desfășoară activități în baza Codurilor CAEN, menționate în cuprinsul prezentei, să fie obligate să obțină acord/autorizație de funcționare, specific/ă unui serviciu social și educațional, anterior începerii activității propriu – zise, cu verificarea condițiilor specifice;

- **necesitatea întocmirii unei evidențe detaliate (pe tipuri de activități/servicii furnizate, număr de locuri, număr de copii, personal de specialitate) a acestor Centre educaționale private/afterschool-uri;**

- **monitorizarea și controlul acestora** să fie făcută de către ARACIP sau de către o altă instituție/autoritate atât din punctul de vedere al serviciilor educaționale oferite, cât și al personalului specializat;

- **modificarea legislației specifice**, aplicabile în prezent Centrelor educaționale/afterschool-urilor, în sensul asigurării protecției copiilor și a tinerilor, precum și respectării principiului interesului superior al copilului.

Dosar nr. 7730/2023 Petentul ne-a sesizat asupra faptului că în data de 31.03.2022, a adresat Primăriei Sector 2 București o solicitare, cu privire la scutirea de la plata taxei anuale pentru locul de parcare de reședință. Totodată, în formularea cererii, a solicitat informații cu privire la modalitatea de aplicare a prevederilor art. 2 din HCL 4/2022, întrucât, potrivit acestor prevederi doar persoanele adulte cu dizabilități sunt scutite de la plata taxei anuale pentru locul de parcare de reședință, **nu și reprezentanții legali ai copiilor cu dizabilități.**

De asemenea, petentul a adresat Direcției Generale Venituri Buget Local Sector 2 pentru scutirea/ restituirea taxei anuale pentru locul de parcare de reședință, în cuantum de 500 lei achitate, acesta precizând că, anexat la solicitările sale, a depus documente doveditoare, inclusiv certificatul de handicap al fiicei sale.

În acest sens, ne-am adresat Primăriei Sector 2 București, cu solicitarea de a ne transmite punctul de vedere asupra aspectelor sesizate de petent, precum și de a ne informa asupra motivului pentru care solicitările petentului nu au fost soluționate timp de un an, de asemenea, să ne informeze asupra măsurilor legale dispuse/ adoptate în vederea remedierii acestei situații, pentru ca minora să poată beneficia de drepturile sale, urmând ca în funcție de cele transmise de acestea să întreprindem demersuri suplimentare, după caz. Întrucât în urma numeroaselor demersuri efectuate instituția în cauză nu a soluționat cererea petentului, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 78/2023.**

Aceste demersuri au condus la abrogarea HCL nr. 4/2022, respectiv modificarea HCL nr. 260/2021, prin HCL 399/2023, astfel, de la data intrării în vigoare a acesteia, reprezentanții legali ai persoanelor cu handicap beneficiază de aceleași drepturi ca persoanele cu handicap, respectiv scutirea de la plata taxei anuale pentru locul de parcare de reședință.

Recomandări privind adoptarea unor măsuri de natură să ocrotească drepturile copilului

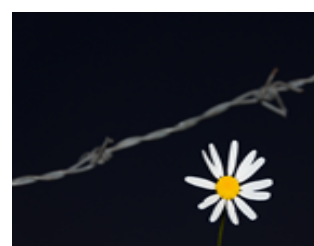
Din cazuistica Domeniului Apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului s-a conturat necesitatea înființării, la nivel local/județean de servicii de natura medico-socială, care să asigure îngrijire medicală adecvată copiilor cu dizabilități, lipsiți temporar sau permanent de ocrotirea părintească, servicii care nu pot fi furnizate în cadrul structurilor sociale rezidențiale din sistemul de asistență socială.

CAPITOLUL II

DOMENIUL PRIVIND PREVENIREA TORTURII ÎN LOCURILE DE DETENȚIE - MNP

Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante...nici în caz de război sau de alt pericol public ce amenință viața națiunii.

(art. 3 și 15 lit. 2 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale)

*Domeniul privind
prevenirea torturii - MNP*

Prin ratificarea **Protocolului Opțional din 18 decembrie 2002 la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante (OPCAT)**, România și-a asumat obligația de a înființa Mecanismul național de prevenire a torturii în locurile de detenție (MNP). Astfel, în anul 2014, prin OUG nr. 48, s-a stabilit ca instituția Avocatul Poporului, prin Domeniul privind prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție, să îndeplinească atribuțiile specifice de mecanism național de prevenire. MNP exercită un **mandat preventiv**, în scopul identificării situațiilor cu risc potențial pentru rele tratamente și consolidării protecției persoanelor private de libertate împotriva relelor tratamente și a exercitării fără discriminare a drepturilor fundamentale.

Activitatea MNP constă, în principal, în: efectuarea de vizite periodice, anunțate sau inopinate, în locuri de detenție; formularea de recomandări către conducerile locurilor vizitate și autoritățile ierarhic superioare; formularea de propuneri de modificare legislativă; activități de mediatizare a mandatului MNP și pregătirea profesională a personalului care își desfășoară activitatea în locurile de detenție, cu privire la interzicerea torturii și prevenirea relelor tratamente; menținerea legăturii cu Subcomitetul de prevenire a torturii și a pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante (SPT).

MNP cuprinde: Structura centrală, care include și Centrul Zonal București și Structura teritorială, alcătuită din 3 centre zonale: ● Centrul Zonal Alba; ● Centrul Zonal Bacău; ● Centrul Zonal Craiova. În cadrul celor 4 centre zonale, în cursul anului 2023, și-au desfășurat activitatea personal de specialitate - 7 juriști, 4 medici, 2 psihologi, 1 asistent social - și 4 persoane cu atribuții de personal administrativ (șoferi), la finalul anului fiind vacante 2 posturi, de asistent social și psiholog, la Centrul zonal București.

Pentru desfășurarea activităților MNP sunt cooptați și colaboratori externi, în baza unor contracte de prestări de servicii, selectați de către Avocatul Poporului, pe baza propunerilor primite de la Colegiul Medicilor din România, Colegiul Psihologilor din România și de la Colegiul Național al Asistenților Sociali. Astfel, în anul 2023, instituția Avocatul Poporului a avut 67 de colaboratori externi (12 medici, 13 asistenți sociali și 42 psihologi). De asemenea, la desfășurarea activității de prevenire a torturii participă reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale active în domeniul protecției drepturilor omului, selectate de către Avocatul Poporului. În prezent, sunt încheiate Protocoale de colaborare cu 43 de organizații neguvernamentale.

Vizite de monitorizare a locurilor de detenție

În cursul anului 2023, MNP a efectuat **80 de vizite** în locurile de detenție (o parte dintre vizite fiind și de verificare a implementării recomandărilor formulate prin rapoarte de vizită anterioare):

- **Penitenciare - 10 vizite:** Penitenciarul Miercurea Ciuc; Penitenciarul Focșani; Centrul de Detenție Brăila-Tichilești; Penitenciarul Ploiești; Penitenciarul Mărgineni; Penitenciarul de Femei Ploiești-Târgșorul Nou; Penitenciarul Giurgiu; Penitenciarul București-Rahova; Centrul Educativ Buziaș, județul Timiș; Penitenciarul Arad;

- **Spitale de psihiatrie - 5 vizite:** Spitalul de Psihiatrie Zam, județul Hunedoara; Spitalul de Neurologie și Psihiatrie Brașov - Secția exterioară de psihiatrie cronici Vulcan; Spitalul de Neurologie și Psihiatrie Brașov - Secția exterioară de psihiatrie cronici Zărnești; Spitalul Județean de Urgență Târgoviște - Secția Psihiatrie Cronici Gura Ocniței; Spitalul Municipal „Costache Nicolescu” Drăgășani - Secția de Psihiatrie, județul Vâlcea;

- **Centre de Reținere și Arestare Preventivă - 10 vizite:** Centrele de Reținere și Arestare Preventivă: Alba, Vaslui, Giurgiu, Ialomița, Teleorman, Călărași, Constanța, Mehedinți, Timiș și Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 1 București;

- **Centre rezidențiale pentru copii - 13 vizite:** Casa de tip familial „Sfânta Ana” din Alba-Iulia, județul Alba; Centrul de Primire în Regim de Urgență Zalău, județul Sălaj; Casa de tip familial „Viișoara”, județul Bistrița-Năsăud; Centrul de plasament „Casa Maria” Făgăraș, județul Brașov; Centrul de Plasament nr. 2 Cluj-Napoca, județul Cluj; Centrul Maternal Phoenix Oradea, județul Bihor; Casa „Felicia” Piatra-Neamț, județul Neamț; Centrul rezidențial „Mihail Sadoveanu” Pașcani, județul Iași; Centrul de primire în regim de urgență „Sf. Maria” Călărași, județul Călărași; Casa de Tip Familiar din cadrul Complexului de Servicii de Tip Rezidențial pentru copii „Sfânta Maria” Balș, județul Olt; Apartamentul de tip familial destinat protecției rezidențiale a copiilor „Primăverii” Motru, din cadrul Complexului de Servicii Comunitare pentru Copilul în Dificultate Târgu Jiu, județul Gorj; Casa de Tip Familiar pentru copilul separat temporar sau definitiv de părinții săi „Petrești”, județul Gorj; Casa de Tip Familiar Bd. Carpați, nr. 52 bis din cadrul Complexului Servicii de tip rezidențial pentru copii „Sfânta Elena” Corabia, județul Olt;

- **Centre pentru persoane adulte cu dizabilități - 24 vizite:** Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități (CIA) Brad, județul Hunedoara; CIA Tîncă, județul Bihor; CIA Filipești, județul Bacău; CIA Armonia - Budăi, Podu Iloaiei, județul Iași; CIA „Sf. Daniel” Leorda, județul Botoșani; CIA Nicolae Bălcescu, com. Nicolae Bălcescu, sat Predești, județul Vâlcea; CIA Ciolpani, județul Ilfov; CIA Videle, județul Teleorman; CIA Slătioara, comuna Slătioara, sat Milostea, județul Vâlcea; CIA Amara, județul Ialomița; CIA „Sfântul Gheorghe” Dioști, județul Dolj; CIA Spineni, județul Olt; CIA Gura Văii, județul Mehedinți; Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități (CAbR) Zvoriștea, județul Suceava; CAbR Tătărei, județul Prahova; CAbR Râmnicu Sărat, județul Buzău; CAbR Bălăceanca, județul Ilfov; CAbR „Sfântul Iustin” Videle, județul Teleorman;

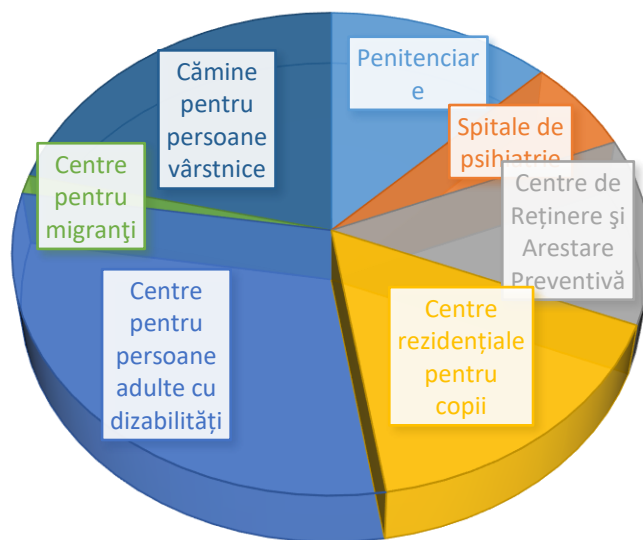
CABR „Uverturii”, București; Unitatea de Asistență Medico-Socială Dedulești, sat Dedulești, com. Morărești, județul Argeș; Centrul de Asistență Medico-Socială Pogoanele, județul Buzău; Unitatea de asistență medico-socială Boldești-Scăeni, județul Prahova; Centrul de Asistență Medico-Socială Niculești, județul Dâmbovița; Centrul de Asistență Medico-Socială Bucșani, județul Dâmbovița;

• **Centre pentru migranți - 1 vizită:** Camera de triere din cadrul Serviciului Teritorial al Poliției de Frontieră Călărași;

• **Cămine pentru persoane vârstnice - 17 vizite:** Căminul pentru Persoane Vârstnice Sibiu, județul Sibiu; Căminul pentru Persoane Vârstnice Pui, județul Hunedoara; Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice Moinești din cadrul Complexului de servicii sociale Moinești, județul Bacău; Căminul pentru persoane vârstnice Agapia, județul Neamț; Căminul pentru persoane vârstnice Focșani, județul Vrancea; Centrul social pentru recuperare persoane vârstnice Zimnicea, județul Teleorman; Căminul pentru Persoane Vârstnice - Centru îngrijire bătrâni Breaza, județul Prahova; Așezământul social Căminul de bătrâni „Pasărea”, com. Brănești, județul Ilfov; Centrul Rezidențial de Îngrijire și Asistență Căminul Villa Orchidea, comuna Râzvad, sat Valea Voievozilor, județul Dâmbovița; Căminul pentru Persoane Vârstnice Serenity Home București; Centrul Rezidențial pentru Persoane Vârstnice - pensionari, comuna Fântânele, județul Prahova; Casa bunicilor Confidence, comuna Mihăilești, județul Giurgiu; Centrul Social pentru Îngrijire Bătrâni Saelele, județul Teleorman; Cămin pentru Persoane Vârstnice Voluntari, județul Ilfov; Cămin pentru Persoane Vârstnice Topliceni, județul Buzău; Centrul Rezidențial pentru Persoane Vârstnice Nikolas Costinești, județul Constanța; Căminul pentru Persoane Vârstnice Mozăceni, județul Argeș.

Toate rapoartele întocmite cu ocazia acestor vizite, sunt postate pe site-ul instituției Avocatul Poporului, la secțiunea dedicată.

VIZITE MNP

Colaborarea autorităților cu echipele MNP în timpul desfășurării vizitelor

În cazul majorității unităților vizitate a existat o foarte bună colaborare a conducerii și a personalului cu membrii MNP, atât în timpul vizitelor, cât și ulterior, fiind puse la dispoziția echipelor de vizită, informațiile și documentele solicitate.

În cazul vizitei la Spitalul Județean de Urgență Târgoviște - Secția Psihiatrie Cronici Gura Ocnitei, pe tot parcursul vizitei a existat un dialog permanent cu medicii șefi de secție și cu alți membri ai personalului, care au furnizat informațiile solicitate. Însă, documentele solicitate de MNP nu au fost comunicate decât parțial, în unele situații fiind imposibil de gestionat informația într-un mod relevant. Iar în ceea ce privește solicitările echipei MNP, de furnizare a unui set de imagini capturate de camerele de supraveghere video în secțiile 4 și 5 ale unității, instituția nu le-a dat curs, fiind comunicată o adresă conform căreia unitatea dispune de sistem de supraveghere video funcțional, în timp ce telefonic s-a comunicat echipei că acest sistem (cel puțin în secțiile pentru care s-a făcut solicitarea) nu funcționează.

În context, MNP reamintește că în îndeplinirea mandatului său, conform art. 20 din OPCAT, MNP are acces la: toate informațiile referitoare la numărul persoanelor private de libertate în locurile de detenție, precum și la numărul acestor locuri și amplasarea acestora; toate informațiile ce privesc tratamentul aplicat acelor persoane, precum și condițiile de detenție; toate locurile de detenție și la instalațiile și amenajările acestora. Are posibilitatea de a avea întrevederi cu persoanele private de libertate, fără martori, precum și cu orice persoană care poate furniza informații pertinente și libertatea de a alege locurile pe care dorește să le viziteze și persoanele cu care dorește să aibă întrevederi.

De asemenea, în conformitate cu art. 40 alin. (1) din Legea nr. 35/1997, republicată, instituțiile vizitate sunt obligate să pună la dispoziția reprezentanților echipei de vizitare, înainte, în timpul sau după efectuarea vizitei, orice documente sau informații care se află la dispoziția lor sau pe care le pot procura, solicitate de aceștia în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale.

O altă problemă întâmpinată de echipele MNP a fost necunoașterea prevederilor legale în ceea ce privește competența MNP în monitorizarea centrelor rezidențiale pentru persoane vârstnice. Astfel, potrivit conducerii Direcției de Asistență Socială Sibiu, obiectivul vizitei efectuate de MNP în Căminul pentru Persoane Vârstnice Sibiu (consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante), nu se suprapune cu activitățile și obiectivele centrului, rezultatele raportului de vizită, în opinia conducerii DAS, nu pot fi astfel concludente pentru activitatea desfășurată, întrucât activitatea specifică a căminului nu este una de detenție.

De asemenea, în cazul vizitei MNP la Căminul pentru persoane vârstnice Focșani, deși au fost prezentate prevederile Legii nr. 35/1997, republicată, în baza căreia se desfășoară vizita, șeful de centru a precizat că în DEX detenția este altfel explicată și a susținut că instituția pe care o conduce nu este un centru de detenție și nu este supusă monitorizării MNP. Același punct de vedere l-a avut și juristul Direcției de Asistență Socială Focșani, apelat de șeful de centru. Având în vedere atitudinea șefului de centru, inadmisibilă în raport cu normele de conduită etică și deontologie profesională, echipa MNP a decis să nu continue efectuarea vizitei și s-a adresat Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, precum și primarului Municipiului Focșani. Urmare demersurilor MNP, primarul Municipiului Focșani și-a cerut scuze pentru incidentul creat și a dispus măsuri de sancționare a șefului de centru, iar Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială a desfășurat, în perioada 25-26 aprilie 2023, o misiune de control, în urma căreia s-au dispus măsuri de remediere a unor deficiențe. De asemenea, în luna decembrie 2023, echipa MNP a efectuat vizita în cămin, în bune condiții.

În context, MNP precizează că, în conformitate cu art. 34 din Legea nr. 35/1997, republicată: prin *loc de detenție* se înțelege orice loc în care persoanele sunt private de libertate în baza unei decizii a unei autorități, la cererea acesteia sau cu acordul expres ori tacit al acesteia, iar *privare de libertate* înseamnă orice formă de detenție sau închisoare ori plasarea unei persoane într-un loc public sau privat de reținere pe care nu

îl poate părăsi după voia sa, prin decizia oricărei autorități judiciare, administrative sau de altă natură. De asemenea, *orice loc care face parte din sistemul de asistență socială* este loc de detenție, sau, după caz, loc în care instituția Avocatul Poporului își exercită atribuțiile privind prevenirea torturii.

Prin urmare, centrele din sistemul de asistență socială sunt supuse monitorizării MNP, având în vedere: încadrarea în art. 34 alin. (1) din Legea nr. 35/1997, republicată (respectiv, în art. 4 din OPCAT); existența unei decizii a unei autorități judiciare, administrative sau de altă natură, respectiv cererea sau cu acordul expres sau tacit al persoanei. Iar conform Hotărârii de Guvern nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal, autoritățile publice locale sunt obligate să comunice sau, după caz, să pună la dispoziția instituțiilor cu atribuții privind prevenirea torturii, informațiile solicitate, acordându-le sprijin în realizarea vizitelor de monitorizare, în condițiile legii.

Exemple de bune practici constatate pe parcursul vizitelor de monitorizare

- Urmare vizitei efectuate la **Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Tătărași, județul Prahova**, echipa MNP a remarcat interesul deosebit acordat de centru și Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Prahova în vederea reabilitării persoanelor cu dizabilități. În perioada ianuarie 2022 - februarie 2023, au fost integrate pe piața forței de muncă un număr de 11 persoane cu dizabilități, astfel: 4 tineri cu dizabilități (2 fete și 2 băieți) au fost angajați la o fabrică de mobilă și transferați într-un serviciu social al Direcției - Locuința Minim Protejată pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Brebu, unde funcționează și fabrica de mobilă; 4 beneficiari (2 fete și 2 băieți) au fost angajați la o firmă în București, în meseria de muncitor necalificat, la ambalarea produselor solide și semisolide și care locuiau în continuare în centru; 1 beneficiar (băiat) era angajat ca paznic la o firmă de catering din București; 2 beneficiare au fost angajate la un motel din comuna Brazi, județul Prahova, ca ajutor bucătar, având asigurată cazarea în motelul în care își desfășurau activitatea.

- În cadrul vizitei efectuate la **Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 1 București**, membrii echipei MNP au reținut că a fost implementată, cel puțin la nivelul centrului vizitat, recomandarea către Ministerul Afacerilor Interne referitoare la introducerea prevederilor art. 71 alin. (6) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, atât în Procesul-verbal tipizat, prevăzut în Anexa nr. 2 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, aprobat prin O.M.A.I. nr. 14/2018, cât și în extrasul care se afișează pe ușile celulelor (în care sunt trecute drepturile și obligațiile persoanelor încarcerate pe perioada deținerii), în sensul că persoana privată de libertate are posibilitatea de beneficia de o examinare efectuată de un doctor, la alegerea acesteia, contra cost. Astfel, în toate procesele-verbale din dosarele individuale ale persoanelor private de libertate analizate era inserată această dispoziție, care se regăsea și pe extrasul afișat pe ușile camerelor de deținere.

În plus, **această recomandare a Avocatului Poporului a fost inclusă și în Hotărârea Guvernului nr. 850/2023** pentru modificarea și completarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 157/2016, în vigoare de la 20 septembrie 2023.

De asemenea, pe parcursul vizitei în centru, membrii echipei MNP au observat că în exteriorul camerelor de deținere, deasupra ușilor, erau montate avertizoare luminoase (albastru și roșu), prin care se semnala prezența unei persoane în grupul sanitar. Sistemul a

fost montat în scopul prevenirii evenimentelor negative (tentative de suicid, autoagresiuni etc.). Astfel, dacă se observa că o persoană stătea în baie mai mult timp decât media, se putea interveni prompt.

- În **Căminul pentru Persoane Vârstnice - Centru îngrijire bătrâni, localitatea Breaza, județul Prahova**, toate spațiile erau foarte curate și igienizate; camerele de locuit erau spațioase, aerisite, luminoase, călduroase, confortabile, dotate cu mobilier nou, cu TV, cu aer condiționat și cu grup sanitar propriu, dotat corespunzător (spre exemplu: mână curentă, scaun cu spătar pentru duș și covor antialunecare). Pardoselile erau acoperite cu linoleum din PVC antistatic, iar casa scării și terasa aveau pardoseala din granit antiderapant. Toate camerele de cazare erau prevăzute cu buton de panică; beneficiarii imobilizați la pat aveau saltele antiescară, dotate cu o pompă cu regulator electric, acestea fiind foarte eficiente în tratarea și prevenirea escarelor. Personalul angajat era amabil, cunoștea problemele fiecărui beneficiar în parte și era foarte bine pregătit.

- **Centrul Rezidențial de Îngrijire și Asistență Căminul Villa Orchidea, comuna Răzvad, sat Valea Voievozilor, județul Dâmbovița** era dotat cu lift pentru transport targă, care asigura accesul pe verticală la toate nivelurile (demisol, parter, etajul I și etajul II), inclusiv din curtea interioară și rampă pentru persoane cu dizabilități. La etajul 1 era amenajată o sală de baie cu o cadă specială pentru persoane care prezintă disfuncționalități locomotorii, toaletă și chiuvetă. Masa se servea în sălile de mese, iar pentru persoanele mai afectate, care nu puteau mânca corespunzător, exista o sală specială în care erau serviți și ajutați să mănânce. Beneficiarii imobilizați (3 beneficiari) erau duși zilnic la sala de mese.

- La parterul **Căminului pentru Persoane Vârstnice Sibiu, județul Sibiu**, era amenajată și o mini-bucătărie dotată cu mobilier specific, aragaz, cuptor, chiuvetă, unde beneficiarii aveau posibilitatea să-și prepare singuri, în funcție de preferințe, anumite feluri de mâncare.

- În **Casa de tip familial „Viișoara”, județul Bistrița Năsăud**, unde toți beneficiarii erau încadrați în grad grav de handicap și aveau diagnostice somatice și neuro-psiho-motorii severe, membrii echipei de vizită au remarcat profesionalismul și dăruirea cu care personalul de îngrijire și asistență, dar și cel de conducere și de specialitate, se implica în mod profesionist și activ în asigurarea unei îngrijiri corespunzătoare, având cunoștință despre istoricul și problemele fiecărui beneficiar în parte.

- În centre pentru copii, precum: **Centrul de Plasament nr. 2 Cluj Napoca, județul Cluj; Centrul Maternal Phoenix Oradea, județul Bihor; Casa de Tip Familiar pentru copilul separat temporar sau definitiv de părinții săi „Petrești”, județul Gorj**, toți copiii erau înscriși într-o formă de învățământ, corespunzătoare vârstei acestora. De asemenea, s-a constatat o bună cunoaștere de către personalul de specialitate a situației școlare a copiilor, precum și a vulnerabilităților acestora, atât în plan școlar, cât și comportamental, la școală ori în centru.

- **Penitenciarul Miercurea Ciuc, județul Harghita** dispunea de o gospodărie agrozootehnică, axându-se pe creșterea bovinelor și obținerea de produse alimentare și pe cultivarea legumelor, pentru consumul intern. Beneficia de un spațiu generos pentru plimbare (6 curți), dotat cu mese pentru tenis de masă. De asemenea, exista o sală de sport interioară, care era dotată cu aparate pentru efectuarea exercițiilor fizice și masă de tenis.

- În **Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulțe cu Dizabilități Filipești, județul Bacău**, era întocmit un Plan anual de formare profesională pentru personalul angajat, care cuprindea diverse teme de instruire, cum ar fi: managementul pacientului violent, acordul pacientului informat și confidențialitatea datelor, prevenirea și managementul epuizării profesionale. Personalul participa anual și la instruiți în afara Planului anual, pe teme precum: Respectarea drepturilor beneficiarului; Manualul de proceduri; Convenția ONU cu privire la

drepturile persoanelor cu dizabilități; Respect și încurajare pentru autonomia individuală și independența persoanelor cu dizabilități; Asistență și suport în luarea unei decizii; Tehnici de dezesescaladare în situații de criză; Respectarea demnității și intimității beneficiarilor; Comunicarea cu persoanele cu dizabilități și efectuarea activităților de menținere/dezvoltare a deprinderilor de comunicare; Prevenirea, recunoașterea și raportarea formelor de tortură, tratamente crude sau inumane; Utilizarea tehnologiilor și dispozitivelor asistive necesare menținerii/dezvoltării aptitudinilor cognitive; Acordarea primului ajutor.

• În **Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul IPJ Alba** existau 3 frigidere aflate la dispoziția persoanelor private de libertate, în care acestea își depozitau alimentele personale, perisabile, identificate prin etichetare, cu numele fiecărui posesor, la care aveau acces, la cerere, pe tot parcursul zilei; exista o cameră destinată activităților de întreținere a igienei personale, utilizată de către persoanele deținute (frizerie, bărbierit).

Exemple de deficiențe constatate pe parcursul vizitelor de monitorizare

Deficiențele sistemice constatate de către MNP în anii anteriori, precum lipsa personalului/numărul insuficient de personal și pregătirea profesională necorespunzătoare/inexistentă a acestuia, s-au regăsit și în anul 2023. La Penitenciarul Miercurea Ciuc, cele 2 posturi de medic de familie erau vacante și din cele 4 posturi de psiholog prevăzute, pe un singur post era încadrată de o persoană de specialitate, dar care se afla în concediu de creștere și îngrijire a copilului. La Penitenciarul Ploiești, subdimensionarea statului de funcții raportat la standardele de personal, aprobate prin Decizia directorului general al ANP nr. 348/2016, a condus la creșterea numărului de ore suplimentare efectuate de personalul angajat, mai ales specialiștii (psihologi, asistență socială), care se prezentau, pe parcursul unei singure zile, la toate secțiile de deținere ale unității penitenciare, inclusiv cele exterioare (Movila Vulpilor și Moara Nouă Berceni), precum și la Punctul de lucru exterior cu cazare permanentă „Florești”. În Unitatea de asistență medico-socială Boldești-Scăeni, județul Prahova erau vacante o serie de posturi: 1 post medic medicină generală, 1 post asistent medical șef, 1 post asistent social, 1 post asistent medical, 1 post infirmieră, 6 posturi îngrijitoare, 2 posturi brancardier, 1 post fiziokinetoterapeut deb. 1/2 normă, 1 post asistent fiziokinetoterapeut, 1 post agent D.D.D.

De asemenea, s-a constatat lipsa unei supravegheri adecvate asigurate beneficiarilor, persoane vârstnice. În Căminul pentru Persoane Vârstnice Sibiu, deși erau beneficiari cu dependență totală, care necesitau supraveghere permanentă, pe timpul nopții nu exista personal de îngrijire și asistență. La recomandarea MNP de *asigurare a unei asistențe corespunzătoare, de către personal adecvat, pentru beneficiarii care necesită supraveghere permanentă, în așa fel încât să se acopere și intervalul orar 22.00-07.00* (interval când în centru nu exista decât un singur paznic, la parterul unității), răspunsul conducerii Direcției de Asistență Socială Sibiu a fost unul neconform: recomandarea nu putea fi implementată, centrul având numărul complet de personal și nefiind posibile alte angajări; de asemenea, în opinia conducerii, în centru nu existau cazuri care necesitau supraveghere permanentă, motivându-se că pentru cazurile de urgență, pe perioada nopții, se apela serviciul de urgență 112 (*de către cine dacă nu exista personal?*), iar cazurile grave se transferau în unități de asistență medico-socială sau hospice. Urmare demersurilor MNP la autoritatea ierarhic superioară (Primăria Municipiului Sibiu), primarul a comunicat că la nivelul Direcției de Asistență Socială Sibiu au fost întreprinse demersurile necesare pentru angajarea de personal adecvat (infirmiere), în vederea gestionării corespunzătoare a unor situații neprevăzute, care ar putea apărea pe timpul nopții, precum și pentru oferirea unei îngrijiri permanente beneficiarilor căminului.

O altă problemă sistemică întâlnită în toate tipurile de locuri de detenție este lipsa accesibilizării spațiului pentru persoanele cu dizabilități locomotorii (inexistența rampelor de acces în centru și a mâinii curente; lipsa grupurilor sanitare adaptate, a traseelor de deplasare). La recomandarea MNP privind *dotarea grupurilor sanitare cu bare de sprijin*, Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulțe cu Dizabilități Nicolae Bălcescu, județul Vâlcea a comunicat că, ținând cont de prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 90/2023 pentru aprobarea unor măsuri de reducere a cheltuielilor bugetare pe anul 2023, DGASPC Vâlcea nu poate finaliza procedura de achiziție a materialelor și serviciilor necesare în vederea accesibilizării serviciului social.

Majoritatea centrelor rezidențiale care găzduiau persoane cu dizabilități nu puteau asigura accesul beneficiarilor la asistența stomatologică. De exemplu, urmare vizitei efectuate de MNP la Centrul de Îngrijire și Asistență Tinca, județul Bihor, la recomandarea MNP de identificare a unor cabinete/specialiști de medicină dentară, DGASPC Bihor a comunicat că au fost inițiate demersuri, dar au întâmpinat probleme. Beneficiarii serviciilor sociale sunt în majoritate cu afecțiuni multiple (dizabilități fizice, psihice și mentale) necooperanți și imprevizibili în reacții, care, pentru a putea fi tratați, necesită diferite tipuri de anestezie (locală, regională, generală sau sedare). Or, tocmai din acest motiv, medicii stomatologi au evitat angajarea într-o relație de colaborare cu DGASPC Bihor. În situațiile de urgență, rezolvarea acestor cazuri se făcea de către medicul specialist în chirurgie oro-maxilo-facială, din cadrul Unității de Primiri Urgențe a Spitalului Clinic Județean de Urgență Oradea.

În cadrul vizitelor efectuate în centrele rezidențiale care urmau să fie închise, urmare procesului de reorganizare a serviciilor sociale, MNP a sesizat temerea personalului centrelor legată de viitorul locurilor lor de muncă, în condițiile în care, membrii acestuia nu cunoșteau detalii legate de activitatea lor după închiderea centrului. Urmare recomandărilor MNP, salariații au fost informați asupra etapelor și condițiilor de închidere a centrului, precum și a soluției de mutare a personalului de îngrijire și asistență, la casele de tip familial unde urmau să fie mutați beneficiarii.

O situație considerată îngrijorătoare de către echipa MNP, care poate fi asimilată relor tratamente, este cea a unora dintre foștii beneficiari ai CAbR Bălăceanca, transferați în alte centre, întrucât nu erau rezidenți ai județului Ilfov (inclusiv beneficiarii din București urmau să fie transferați –, *Cine nu e din Ilfov, pleacă*). Personalul CAbR a menționat echipei situațiile dramatice create de aceste transferuri, fiind separați/separate prieteni de-o viață/cupluri/familii, care au dus la depresii și chiar la deces (în cazul unei beneficiare mutate în alt centru).

Echipa MNP subliniază faptul că fiecare demers efectuat în cadrul procesului de restructurare al centrelor rezidențiale, trebuie să aibă în vedere, în primul rând, interesul beneficiarului. La fiecare activitate/acțiune, atât la nivel macro (modificare legislativă/strategii/politici), dar și micro (privind fiecare beneficiar în parte) trebuie evaluat impactul real asupra beneficiarului – destinatarul final.

Sunt prezentate, în continuare, câteva dintre **deficiențele întâlnite de MNP, în funcție de tipul locului de detenție vizitat:**

- **cămine pentru persoane vârstnice:** ● nu exista o evidență clară a beneficiarilor care prezintă frecvente tulburări de înghițire (degluțiție), în condițiile în care această categorie de beneficiari prezintă un risc crescut de deces prin înecare; ● la nivelul căminului nu au fost identificate activități/servicii de recuperare și reabilitare funcțională și nici personal calificat în acest sens; ● în Planul anual de formare profesională pentru personalul angajat se regăseau teme privind aspecte medicale, de igienă, regulamente și reguli interne, fără a fi cuprinse și noțiuni privind legislația națională și internațională privind drepturile omului; ● nu exista o

dispoziție scrisă a conducerii centrului sau a conducerii instituției ierarhic superioare care să reglementeze accesul personalului la dosare și utilizarea informațiilor cuprinse în acestea; ● planurile de îngrijire și asistență/planurile de intervenție din dosarele personale ale beneficiarilor nu erau semnate de beneficiari sau de reprezentanții lor legali; ● nu erau asigurate condițiile necesare pentru derularea activităților de socializare și petrecere a timpului liber, prin diversificarea activităților de petrecere a timpului liber (organizarea unor excursii, sărbătorirea zilelor de naștere, a sărbătorilor religioase, a activităților de divertisment etc.); ● camerele de cazare nu erau personalizate; ● pe ușile camerelor unde erau cazate persoanele imobilizate la pat, cu dependență totală, erau afișate indicatoare de culoare galbenă, care semnalizau faptul că în camerele respective nu există beneficiari imobilizați care necesită prioritate și ajutor în caz de evacuare; marcajul corespunzător este, în astfel de cazuri, cel de culoare roșie; ● curtea și grădina căminului nu beneficiau de o amenajare corespunzătoare cu bănci, copertine și foisoare, pentru desfășurarea unor activități recreative sau de relaxare în aer liber;

- **spitale de psihiatrie:** ● în spital nu exista post de psiholog; ● în cazul unor pacienți cu reprezentant legal, formularele de consimțământ nu erau semnate; ● măsurile de contenționare nu erau aplicate conform prevederilor legale (nu erau consemnate în Registrul de contenționare și Foile de Observație Clinică Generală); ● saloanele nu erau personalizate, iar în unele saloane, bagajele pacienților erau depozitate sub paturi; ● existau saloane în care paturile erau lipite de perete, cu capul spre geam, nefiind respectate prevederile Normei privind structura funcțională a compartimentelor și serviciilor din spital (aprobată prin Ordinul ministrului sănătății nr. 914/ 2006, cu modificările și completările ulterioare), conform cărora paturile sunt așezate paralel cu frontul ferestrei și sunt accesibile pe ambele laturi lungi; ● la Spitalul Județean de Urgență Târgoviște - Secția Psihiatrie Cronici Gura Ocnitei, județul Dâmbovița, ușile de acces pe balcon erau încuiate și lipseau mânerurile de la uși, personalul motivând că unele dintre acestea erau foarte vechi și s-au deteriorat, fiind făcute referate pentru înlocuirea lor; situația s-a regăsit însă în multe saloane, ceea ce indică o practică sistematică în spital, deși nu exista pericolul căderii pacienților, balcoanele fiind prevăzute cu grilaje; ● erau internați pacienți care reprezentau cazuri sociale; numărul acestor pacienți rămânea ridicat (138 pacienți la Secția Psihiatrie Cronici Gura Ocnitei), având în vedere atât demersurile insuficiente întreprinse de către reprezentanții spitalului pentru transferarea pacienților ce reprezentau cazuri sociale, către unități de protecție socială sau în vederea reintegrării în familie, cât și slaba implicare a autorităților în a prelua pacienți cu tulburări psihice; ● referitor la gestionarea situațiilor în care siguranța personalului putea să fie pusă în pericol, având în vedere specificul secțiilor în care acesta lucrează, în spital nu se efectuau cursuri/instructaje privind protecția acestuia și modalitatea de intervenție în cazurile manifestărilor agresive ale pacienților; nu a fost identificată existența unor mijloace de intervenție rapidă (de exemplu, butoane de panică sau pagere prin care pot fi alertați membri ai personalului de pe secția unde a survenit incidentul sau de pe celelalte secții, în funcție de gradul de pericol); atunci când considerau că există riscul de a fi agresați, angajații de pe secții mergeau câte doi, iar modalitatea de a alerta colegii în caz de pericol era „tipătul”; ● având în vedere faptul că în timpul vizitei la Secția Psihiatrie Cronici Gura Ocnitei (Secția Psihiatrie 5, unde erau internați pacienți considerați mai periculoși), unul dintre membrii echipei MNP a fost agresat fizic de către un pacient, deși era încadrat de doi medici și erau prezenți și supraveghetori, echipa MNP este îngrijorată cu privire la pregătirea personalului din spitale/secții de psihiatrie în a gestiona incidente violente, atât între pacienți, cât și între pacienți și personal.

MNP consideră că este necesar ca personalul să fie instruit la angajare și, ulterior, periodic, cu privire la procedura de urmat în cazul situațiilor de risc (pacienți cu un comportament agresiv), atât cu privire la abordarea pacientului, cât și cu privire la protecția personalului în astfel de situații. De asemenea, se impune dotarea personalului cu mijloace de alertare rapidă (butoane de panică, pagere etc.).

- **penitenciare:** ● nu exista o evidență clară a persoanelor încadrate în grade și tipuri de handicap și nici o evidență a persoanelor încadrate într-un grad de invaliditate; ● evaluările medicale psihiatrice nu erau efectuate la timp; ● nu era amenajat un cabinet de asistență psihologică; ● personalul din serviciul de pază și supraveghere nu era instruit cu privire la: gestionarea situațiilor conflictuale; cunoașterea permanentă a stării de spirit a persoanelor internate; luarea măsurilor de prevenire a evenimentelor negative în rândul personalului și a persoanelor internate, precum și respectarea tuturor regulilor de conduită menționate în Regulamentul de Ordine Interioară și în Regulamentul de Organizare și Funcționare ale centrului; ● se aplicau în număr mare sancțiuni privind dreptul de a primi vizite, care pot avea un impact negativ în procesul de reintegrare a persoanei private de libertate (Penitenciarul Ploiești); ● condițiile de cazare erau necorespunzătoare: supraaglomerare - 128% din capacitatea legală, la Penitenciarul Focșani, unde s-a mai constatat: prezența insectelor dăunătoare, mizerie și condens în camere, cazarmament și saltelele deteriorate, infiltrații de apă în baie, mizerie, rugină și mușgai; camerele nu aveau mobilier, deținuții fiind obligați să mănânce în pat; în Penitenciarele Ploiești și Mărgineni, supraaglomerare în unele camere/secții de deținere, mobilier și cazarmament uzat/vechi, paturi suprapuse pe 3 niveluri, dulapuri insuficiente pentru depozitarea bunurilor personale ale persoanelor private de libertate, igrasie, umezeală și pereți cojiți, nezugrăviți, pardoseală uzată, ploșnițe și gândaci; ● hrana nu era distribuită individual, fiecărei persoane private de libertate, în funcție de norma de hrană la care aceasta era alocată; nu era distribuită în recipiente corespunzătoare în condiții care să prevină modificarea proprietăților nutritive, organoleptice și fizico-chimice, precum și contaminarea microbiană; ● spațiile destinate desfășurării activităților de educație și asistență psihosocială cu deținuții erau insuficiente și dotate la un nivel minim raportat la cerințele actuale;

- **centre de reținere și arestare preventivă:** ● volumul de activități și misiuni efectuate de către personal era relativ mare raportat la numărul de personal și complexitatea acestora; ● vizitele minorilor se acordau doar cu dispozitiv de separare; ● nu era amenajat un spațiu necesar pentru personalul care efectuează percheziția corporală amănunțită și controlul bagajelor; ● nu era acordată asistența psihologică tuturor persoanelor minore custodiate în centru; ● nu era întocmit un registru special pentru mărci traumatice sau al semnelor fizice de rele tratamente/abuzuri sau tortură a persoanelor custodiate; ● nu erau nerespectate prevederile legale naționale și internaționale cu privire principiul separației pe vârste, respectiv cazarea minorilor separat de adulți (spre exemplu, la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Giurgiu, la data vizitei, un minor era cazat cu 2 persoane majore); ● condițiile de cazare erau necorespunzătoare: camerele de cazare erau foarte înguste și întunecoase, geamurile fiind acoperite cu gratii care împiedicau pătrunderea luminii și aerisirea camerelor; ferestrele nu asigurau iluminatul natural și aerisirea camerelor, iar becurile plasate deasupra ușilor nu erau suficiente pentru asigurarea iluminatului artificial; camerele nu aveau mobilier, în afară de paturi supraetajate pe două nivele și câteva rafturi de plastic ale persoanelor arestate, deținuții fiind obligați să mănânce în pat (Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Vaslui); ● în unele centre, lumina naturală și aerisirea erau deficitare în toate camerele de detenție, din cauză că acestea erau situate la demisolul clădirii, pe de o parte, iar, pe de altă parte, ferestrele erau protejate cu gradene din gratii metalice acoperite cu policarbonat

transparent, ce împiedicau pătrunderea luminii naturale, camerele fiind întunecoase, inclusiv în timpul zilei; ● nu era asigurat iluminatul de veghe în toate camerele centrului; ● nu era asigurată intimitatea persoanelor private de libertate la dușuri; ● curtea de plimbare nu era dotată conform prevederilor legale, astfel încât persoanele private de libertate să poată să-și exercite dreptul la plimbare în mod corespunzător;

- **centre rezidențiale pentru copii:** ● nu era evaluată situația beneficiarilor de vârstă majoră, în sensul stabilirii capacității de exercițiu și eventual a măsurilor adecvate pentru ca aceste persoane să-și poată exercita într-un mod neîngrădit drepturile și libertățile lor civile, așa cum sunt ele prevăzute și garantate de art. 50 din Constituție, de prevederile Legii nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative, precum și de exigențele impuse de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități; ● serviciile de asistență psihologică nu erau disponibile în cadrul centrului, astfel încât să fie cunoscute și accesate de copii, ori de câte ori aceștia se află în situații de vulnerabilitate și nu doar cu ocazia sesiunilor de evaluare periodică; ● psihologul nu deținea și nu utiliza un Registru de evidență a activităților profesionale desfășurate de către acesta; ● nu erau întocmite fișele de evaluare psihologică a copilului, a rapoartelor trimestriale privind evoluția dezvoltării fizice, mentale, spirituale, morale sau sociale a copilului și a modului în care acesta este îngrijit, a planurilor de intervenție psihologică personalizată; ● existau fișe de activitate educațională, care nu erau semnate însă nici de beneficiar, nici de către personalul care a realizat activitatea; ● beneficiarii nu erau monitorizați cu privire la posibilele efecte adverse ale medicației administrate; ● s-a constatat supravegherea deficitară a beneficiarilor cunoscuți ca având comportament agresiv; ● beneficiarii nu erau consultați în alcătuirea meniurilor zilnice; ● condițiile de cazare erau necorespunzătoare: camere cu pereți deteriorați și obiecte de mobilier aflate în stare de degradare, cu balcoane neigenizate; geamurile de la etaj erau foarte joase și nu dețineau elemente de siguranță (nu puteau fi rabatate, ci doar deschise total); lipsa de intimitate la grupurile sanitare, curtea exterioară a casei de tip familial nu era amenajată cu bănci și mese pentru exterior și cu foișoare pentru desfășurarea de activități în aer liber, relaxare și odihnă;

În Centrul de primire în regim de urgență „Sf. Maria” Călărași, în anul 2022 au fost înregistrate 26 de cazuri de absențe fără permisiune, iar în anul 2023, până la data vizitei, 48 de astfel de cazuri, potrivit registrului privind absențele nemotivate; o parte din aceste incidente au avut drept cauză consumul de băuturi alcoolice, unele fiind introduse în centru. Urmare recomandării MNP, în sensul unei supravegheri mai atente și o consiliere psihologică mult mai activă a beneficiarilor, cooptarea acestor beneficiari în cadrul unor activități educaționale, recreative, sportive, de ergoterapie (muzică, pictură, desen s.a.), conform răspunsului comunicat, de la data vizitei MNP nu au mai existat situații în care să fie introduse băuturi alcoolice în centru și nu au mai fost înregistrate absențe fără permisiune, iar beneficiarii au desfășurat activități multiple și diversificate (jocuri în aer liber, plimbări, vizionare filme, audiții muzicale, desene pe asfalt, jocuri de fotbal etc).

- **centre pentru persoane adulte cu dizabilități:** ● centrul nu deținea licență de funcționare, nefiind respectate standardele specifice minime de calitate obligatorii pentru serviciile sociale destinate persoanelor adulte cu dizabilități (aprobate prin Ordinul ministrului muncii și justiției sociale nr. 82/2019) (CABR Bălăceanca); ● nu erau întocmite materialele informative cu privire la serviciile acordate în cadrul centrului; ● exista supraveghere video, în spațiile exterioare și, în interior, în spațiile comune, dar și în camere, precum și în zona chiuvetelor din grupurile sanitare; nu se respecta astfel dreptul la intimitate și la viață privată al beneficiarilor, la o parte dintre aceștia li se efectua în cameră inclusiv toaletarea, fiind

imobilizați la pat (CAbR Bălăceanca); • nu era efectuată evaluarea oftalmologică și stomatologică anuală; • în CAbR Bălăceanca se aplica beneficiarilor contenția mecanică, la recomandarea medicului psihiatru; • nu era angajat un asistent social și nici nu era externalizat acest serviciu în baza unui contract de prestări servicii cu un cabinet individual de asistență socială/societate civilă profesională de asistență socială; • nu era desemnat un responsabil de caz, care să coordoneze obiectivele stabilite în planurile individualizate de intervenție; • în conținutul Fișei de evaluare inițială, erau introduse rubrici precum: „etnia” și „antecedente privind contravențiile și infracțiunile”, aspecte ce pot conduce la atitudini discriminatorii, existând riscul de a trata beneficiarii în mod diferit din cauza apartenenței lor la anumite grupuri sociale; • pe componenta serviciilor de integrare/ reintegrare socială a fișei de monitorizare lunare, completarea era sumară și unitară, documentele nefiind particularizate în funcție de nevoile beneficiarului; • evaluările anumitor beneficiari nu au fost realizate la 6 luni și pe documente nu au fost regăsite parafele aferente specialiștilor echipei multidisciplinare cărora le-au fost referite cazurile; • condițiile de cazare erau necorespunzătoare: clădirea centrului se afla în stare avansată de degradare, atât pe exterior, cât și în interior; supraaglomerarea unor camere (5 paturi); spațiu mic de manevră dintre paturi, fără a mai pune în discuție imposibilitatea manevrării unui scaun rulant; amplasarea unor paturi în balcoane închise; pereți, mobilier și uși aflate în stare de deteriorare; unele dormitoare și grupuri sanitare erau prevăzute cu praguri, existând astfel risc de accidentări ale beneficiarilor; spații insuficiente de depozitare a obiectelor de îmbrăcăminte, a cazarmamentului; nu existau butoane de panică pentru situații de urgență; pe ușile camerelor nu erau afișate indicatoarele de culoare roșie care indică existența în interiorul camerei a unei/ unor persoane dependente locomotor sau greu deplasabile; cabinele de duș nu erau prevăzute cu uși sau perdele, pentru a se asigura intimitatea beneficiarilor; băi și grupuri sanitare degradate și insuficiente; colace și capace de wc. lipsă; imposibilitatea accesului pe etaje din cauza lipsei liftului; predomina aspectul de spital, din cauza lipsei de culoare, de personalizare, atât în camere, cât și pe holuri; în CIA Videle, în cazul beneficiarilor bărbați, s-a constatat aspectul de uniformizare, „cazon”, în ceea ce privește îmbrăcăminte și tunsoarea acestora; • nu era amplasată o cutie pentru sugestii și reclamații, la loc accesibil beneficiarilor.

► În cadrul rapoartelor de vizită întocmite în anul 2023, au fost formulate **752 recomandări** către unitățile monitorizate și autoritățile ierarhic superioare. **În mare majoritate, recomandările au fost implementate.**

În cazul recomandărilor aflate în curs de implementare, au fost precizate termene de implementare, iar în cazul recomandărilor rămase neimplementate, motivele au fost, în general, justificate (în principal, lipsa fondurilor necesare și blocarea posturilor). La recomandările de întreprindere a demersurilor necesare în vederea ocupării posturilor vacante de personal medical și de îngrijire, cel mai frecvent răspuns a fost: posturile vacante nu pot fi scoase la concurs, deoarece sunt blocate conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative. Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulțe cu Dizabilități Ciolpani, județul Ilfov, unde erau posturi vacante de personal de specialitate (medic, kinetoterapeut, infirmier și îngrijitor) a comunicat că, având în vedere „Ordonanța austerității”, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2023 și alocarea bugetară la capitolul cheltuieli de personal, vor demara procedura de scoatere la concurs pentru postul de medic și kinetoterapeut, în luna ianuarie 2024.

Centrul de Rețineră și Arestare Preventivă Giurgiu, referitor la recomandarea având ca obiect identificarea unei locații în care să funcționeze centrul de rețineră și arestare preventivă, care să corespundă standardelor europene, a comunicat următoarele: „La

Inspectoratul de Poliție Județean Giurgiu există un proiect tehnic pentru construirea a două corpuri în cadrul sediului inspectoratului, situat în mun. Giurgiu, bd. CFR, nr. 9. În cadrul acestui proiect este prevăzută construirea unui centru de reținere și arestare preventivă cu 12 camere de cazare care includ toate facilitățile impuse de legislația în vigoare.

Pentru această investiție nu au mai fost alocate fonduri din anul 2020, iar inspectoratul a solicitat Direcției Generale de Logistică revizuirea proiectului și alocarea de fonduri.

De asemenea, se vor depune eforturi pentru identificarea și accesarea unor programe de fonduri europene nerambursabile.”

Exemple de recomandări implementate cu succes

• În cazul **Spitalului de Psihiatrie Zam, județul Hunedoara**, la recomandarea MNP în sensul *reluării activităților compartimentelor de ergoterapie și de recuperare, medicină fizică și balneologie*, în adresa de răspuns se arată că modalitățile de implementare a acestei recomandări au fost stabilite, în ședința Comitetului Director al Spitalului, astfel: ▪ se va transmite o dispoziție către compartimentul de ergoterapie (care are în componența sa un asistent medical de ergoterapie și un infirmier), prin care se va solicita acestor lucrători, intensificarea activităților specifice desfășurate cu pacienții; ▪ se va opera o modificare a statutului de funcții al spitalului, în sensul încadrării în acest compartiment a unui psiholog care să coordoneze activitatea compartimentului și care să identifice mai bine nevoile și abilitățile pacienților de a participa la diferite programe de recuperare, iar propunerea de modificare a statutului de funcții va fi transmisă spre aprobare Ministerului Sănătății; ▪ concomitent cu aceste demersuri se va demara procedura de ocupare prin concurs a postului de asistent medical la compartimentul de recuperare, medicină fizică și balneologie.

De asemenea, la recomandarea de *întocmire și actualizare permanentă a situației nominale cu pacienții care prezintă frecvente tulburări de deglutiție și stabilirea unei conduite corespunzătoare a personalului de îngrijire, privind supravegherea acestor pacienți la servirea mesei, porționarea corespunzătoare a alimentelor periculoase, precum și mixarea alimentelor, pentru ca acestea să poată fi înghițite fără dificultate de cei aflați în această situație*, în cadrul ședinței Comitetului Director al Spitalului, s-au stabilit următoarele măsuri, votate și aprobate în unanimitate de către cei cinci membrii ai Comitetului Director, participanți la ședință:

A. Întocmirea unui protocol separat pentru identificarea și evidențierea pacienților cu tulburări de deglutiție - identificarea se va face la internare, paralel cu evaluarea riscului de cădere, agresivitate etc., sau în cursul spitalizării, dacă starea generală se agravează; evidențierea ulterioară se poate face pe liste nominale sau/și prin notarea pe foaia de observație cu un cod de culoare specific (pe lângă cele deja implementate: roșu pentru risc cădere, violet pentru risc agresivitate etc.);

B. Instruiri periodice, cu prezența obligatorie, a întregului personal medical (asistenți, infirmieri, îngrijitori), cu evidențierea principalelor idei ale protocolului și conduitei de urmat, respectiv: ▪ stabilirea unei liste generale de patologii care pot afecta conduita alimentară a pacientului; ▪ pacientul cu probleme este obligatoriu asistat activ la masă (la nevoie alimentat cu lingura sau echivalente), toți ceilalți pacienți sunt asistați pasiv, prin prezența unui infirmier în zona de servire a mesei; ▪ dacă este nevoie, mâncarea solidă poate fi mixată/pasată pentru administrare mai ușoară; ▪ toate pachetele cu alimente primite de la aparținători se verifică, chiar și la pacienții autonomi; ▪ la modul general, alimentele se porționează în cantități mici, mai ales, ouăle, pâinea, brânza; ▪ verificarea noptierelor, saltelelor etc., pentru depistarea alimentelor ascunse (mai ales pâine nefeliată), care pot fi îngurgitate în grabă, în lipsa supravegherii.

- În **Centrul de Detenție Brăila-Tichilești, județul Brăila**, unde numărul mare de abateri disciplinare înregistrate în rândul deținuților (157 sancțiuni și 162 rapoarte de incident în perioada ianuarie - iulie 2023) releva faptul că gradul de violență și agresivitate era ridicat, la recomandarea MNP, s-a dispus verificarea periodică, chiar la un interval scurt, a stării psihice a persoanelor aflate în centrul de detenție, având în vedere că, uneori, persoanele deținute nu solicită asistență psihologică din diverse motive (nu sunt informate în acest sens, nu au curajul să facă astfel de demersuri, sau pur și simplu nu își conștientizează starea psihică), în scopul scăderii ratei înalte a comportamentelor agresive și a violenței, importante fiind în continuare strategiile de prevenție și diminuare a acestor fenomene.

- Urmare recomandării MNP, în cadrul **Căminului pentru Persoane Vârstnice Mozăceni, județul Argeș**, au fost luate măsuri pentru notificarea în scris, în termen de 5 zile de la ieșirea beneficiarilor din centru, a serviciilor publice de asistență socială de la nivelul primăriilor localităților pe a căror rază teritorială urmau să locuiască beneficiarii, cu privire la prezența acestora în localități.

- În **Apartamentul de tip familial destinat protecției rezidențiale a copiilor „Primăverii” Motru, din cadrul Complexului de Servicii Comunitare pentru Copilul în Dificultate Târgu Jiu, județul Gorj**, ulterior vizitei MNP, conducerea DGASPC Gorj a prelucrat întreg personalul pentru respectarea elaborării și aplicării, pentru fiecare copil, în primele 15 zile lucrătoare de la admitere, a planului de intervenție pentru sănătate a copilului.

- În **Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Gura Văii, județul Mehedinți**, la recomandarea MNP, s-a întocmit și aprobat Chestionarul de identificare a părerii beneficiarilor despre activități/servicii/atitudini generale și, conform referatului comunicat, chestionarul s-a aplicat unui număr de 24 de beneficiari instituționalizați în centru ulterior vizitei MNP.

- În cursul vizitei la **Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Mehedinți**, MNP a constatat lipsa unui spațiu necesar pentru personalul care efectuează percheziția corporală amănunțită și controlul bagajelor. Urmare recomandării MNP, într-o încăpere situată în incinta centrului, s-a amenajat un spațiu cu această destinație, cu respectarea prevederilor art. 35 alin. (2) din Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 14/2018.

- În **Centrul Rezidențial de Îngrijire și Asistență Căminul Villa Orchidea, județul Dâmbovița**, MNP a recomandat *identificarea de urgență a unei soluții de angajare/colaborare în baza unui contract de prestări servicii a unui/cu un asistent social care să desfășoare activități specifice domeniului*. MNP a constatat că în toate documentele emise la nivelul căminului, la rubricile cuprinzând componenta socială, informațiile erau sumare și conțineau informații generale, constatându-se nevoia acută a unui specialist în acest domeniu. Această recomandare a fost îndeplinită, fiind încheiat un contract de muncă cu un asistent social, care desfășoară activități specifice - consiliere socială, activități de socializare și petrecere timp liber; atât planul de integrare/reintegrare socială, cât și fișa de monitorizare socială sunt completate detaliat și particularizate în funcție de nevoile beneficiarului.

- Ulterior vizitei la **Camera de triere din cadrul Serviciului Teritorial al Poliției de Frontieră Călărași**, MNP a recomandat: *reabilitarea acesteia, asigurarea iluminatului natural, dotarea cu mobilier, asigurarea încălzirii direct la nivelul Camerei de triere, având în vedere că sursa de căldură (caloriferul) aflată în camera de supraveghere nu ar putea să asigure, în sezonul rece, o temperatură normală pentru persoana custodiată; eliminarea barelor metalice din Camera de triere; asigurarea cazarmamentului, care să fie distribuit în caz de necesitate în Camera de triere, astfel încât să nu fie folosit cazarmamentul prevăzut pentru alte situații*.

Conform răspunsului primit, Camera de triere a fost mutată într-o altă clădire din sediul Serviciului Teritorial al Poliției de Frontieră Călărași, în care sunt asigurate toate condițiile referitoare la mobilier, grup sanitar, duș, încălzire, conform recomandărilor făcute, iar cazarmamentul camerei va fi folosit exclusiv în acel spațiu.

- În cadrul vizitei în **Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități „Sfântul Iustin” Videle** (CAbR „Sf. Iustin” Videle) s-a constatat că unele dintre contractele pentru acordarea serviciilor sociale nu conțineau semnătura beneficiarilor. Conform declarațiilor conducerii centrului, această practică a fost adoptată ulterior verificărilor efectuate în unitate de reprezentanții Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, care au precizat că nu trebuie pusă amprenta (cum se proceda anterior în cazul acestor beneficiari), căci „oricum beneficiarul nu înțelege”. Aceeași situație s-a regăsit și în **Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Videle** (CIAPAD Videle). MNP a recomandat respectarea prevederilor Ordinului 82/2019 privind aprobarea standardelor specific minime de calitate obligatorii pentru serviciile sociale destinate persoanelor adulte cu dizabilități, conform cărora furnizorul de servicii sociale încheie contractul de furnizare de servicii cu beneficiarul sau, după caz, cu reprezentantul legal al acestuia, iar în cazul beneficiarilor fără reprezentant legal, dacă se apreciază că se impune instituirea unei măsuri de ocrotire, conform Legii nr. 140/2002 (situațiile fiind analizate individual), să fie întreprinse demersurile necesare în acest sens.

Potrivit răspunsurilor comunicate, au fost identificate persoanele care necesită măsuri de ocrotire, conform Legii nr. 140/2002 (14 persoane în CAbR „Sf. Iustin” Videle și 50 de persoane în CIAPAD Videle). Au fost întocmite dosarele pentru instanță (copii ale documentelor beneficiarilor). De asemenea, s-a solicitat către DGASPC Teleorman evaluarea psihologică pentru beneficiarii respectivi (așa cum este prevăzută în Legea nr. 140/2002), care urma să fie efectuată de către medicul psihiatru curant. Pentru beneficiarii care aveau aparținători s-au transmis adrese, în vederea exprimării acordului/dezacordului de a fi numiți tutori ai acestora.

- În **Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Videle** se efectua instruire cu toți angajații, responsabilă fiind șefa CSPAH Videle, în baza unui plan anual, pe teme precum: Regulamentul de Organizare și Funcționare a Centrului, Codul de etică, Respect și încurajare pentru autonomia individuală și independența persoanelor cu dizabilități, Respectarea demnității și intimității beneficiarilor etc. În planul întocmit pentru anul 2023, s-a regăsit și tema „Managementul furiei - Intervenția în criză”. Însă, pe parcursul vizitei, la întrebarea echipei MNP cum gestionează situațiile de agitație psiho-motorie a beneficiarilor, au fost și angajați care au menționat „pătura în cap, așa s-a moștenit de 10-20 de ani”. În centru era elaborată Procedura operațională privind managementul situațiilor de risc, în cadrul căreia se menționa modul de intervenție în cazul comportamentului agresiv și/sau distructiv al beneficiarului în criză, dar răspunsul antemenționat ridică serioase dubii cu privire la cunoașterea, și mai ales înțelegerea acesteia, de către unii angajați.

La recomandarea MNP de *instruire (teoretică și practică) la angajare și ulterior periodică a personalului cu privire la procedura de urmat în cazul situațiilor de risc (beneficiari cu un comportament agresiv și/sau distructiv), atât cu privire la abordarea beneficiarului, cât și cu privire la protecția personalului în astfel de situații (de preferat, se va apela la furnizori de formare profesională externi)*, la nivelul centrului au fost organizate sesiuni de instruire a personalului de către psihologul centrului - prelucrare procedura de urmat în cazul situațiilor de risc. De asemenea, s-a solicitat către DGASPC Teleorman participarea specialiștilor din cadrul centrului, în perioada 30 septembrie - 1 octombrie 2023, la cursuri de formare profesională - Managementul furiei.

► Pe parcursul anului 2023, **MNP a colaborat cu celelalte domenii de activitate și birouri teritoriale ale instituției Avocatul Poporului**, prin efectuarea de vizite/anchete în comun și elaborarea de răspunsuri către diverse entități (de exemplu, MNP a colaborat cu Domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale, privind întrebările ECRI - Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței, referitoare la situația migranților și combaterea rasismului și discriminării rasiale).

Membrii MNP au făcut parte din Grupul de lucru constituit în cadrul instituției Avocatul Poporului, în scopul monitorizării respectării drepturilor fundamentale ale omului pe durata internărilor nevoluntare în spitalele de psihiatrie, în contextul hotărârilor pronunțate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului cu privire la aceste internări. Au fost implicați în Proiectul privind **Monitorizarea implementării deciziilor CEDO în cazul internărilor nevoluntare în spitalele de psihiatrie**, inițiat de Domeniul drepturile familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap, finalizat cu un raport special. În cadrul acestui proiect, reprezentanții MNP au efectuat vizite de monitorizare, în colaborare cu membri ai Birourilor Teritoriale Ploiești, Oradea, Cluj-Napoca și Galați, în următoarele spitale/secții de psihiatrie: Spitalul Clinic de Psihiatrie „Prof. Dr. Alexandru Obregia” București; Spitalul de Psihiatrie și Măsură de Siguranță Săpoca, județul Buzău; Spitalul de Psihiatrie Poiana Mare, județul Dolj; Spitalul Județean de Urgență „Sf. Pantelimon” Focșani - Secția de Psihiatrie, județul Vrancea; Spitalul de Psihiatrie „Sf. Pantelimon” Brăila, județul Brăila; Institutul de Psihiatrie Socola Iași, județul Iași; Spitalul Județean de Urgență Zalău - Secția de Psihiatrie, județul Sălaj; Spitalul Municipal Sighetu Marmației - Secțiile de Psihiatrie, județul Maramureș.

Propunere de modificare legislativă

În cursul vizitei la Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Bălăceanca, echipa MNP a constatat că se aplica beneficiarilor conținutul mecanică (dar și chimică), la recomandarea medicului psihiatru.

Echipa MNP apreciază că aplicarea conținutului într-un centru de abilitare și reabilitare pentru persoane adulte cu dizabilități nu este acoperită de prevederile legale actuale, chiar dacă se face la recomandarea medicului psihiatru, având în vedere că Legea nr. 487/2002 a sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice, republicată se aplică în cazul persoanelor admise în centre de recuperare și reabilitare (și a pacienților din unitățile psihiatrice), iar Ordinul nr. 82/2019 privind aprobarea standardelor specifice minime de calitate obligatorii pentru serviciile sociale destinate persoanelor adulte cu dizabilități nu mai prevede, printre serviciile sociale destinate persoanelor adulte cu dizabilități, centrele de recuperare și reabilitare (prevăzute în ordinul anterior - Ordinul nr. 67/2015).

Având în vedere că o parte dintre actualele centre de abilitare și reabilitare (sau centre de îngrijire și asistență) sunt, de fapt, foste centre de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică, ***se impune o clarificare, în Legea nr. 487/2002, republicată, a serviciilor unde se pot aplica măsurile restrictive ale libertății de mișcare; dacă aceste măsuri pot fi aplicate în centre rezidențiale care găzduiesc persoane cu tulburări psihice cu risc crescut de hetero și autoagresiune sau numai în spitale/secții de psihiatrie.***

Raportat la legislația actuală, trebuie evitată recurgerea la această măsură în centrele rezidențiale pentru persoanele adulte cu dizabilități; accentul trebuie pus pe prevenirea unor astfel de situații (în acest sens, este esențială pregătirea personalului cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilități psihice și abordarea acestora). În situațiile de hetero și autoagresiune, atunci când este depășită competența personalului centrului, trebuie avută în vedere evaluarea pacientului la spital/secție de psihiatrie, pentru a se stabili conduita de urmat.

Acțiuni de mediatizare a atribuțiilor MNP, participarea la conferințe, simpozioane interne și internaționale, pregătirea personalului, grupuri de lucru

La stabilirea activităților anuale, MNP are în vedere recomandarea SPT de a pune accent nu numai pe vizite, dar și pe alte activități de prevenire, precum acțiuni de mediatizare (acțiuni de sensibilizare în ceea ce privește prevenirea torturii) (CAT/OP/ROU/1). De asemenea, în concordanță cu prevederile OPCAT și ale Legii nr. 35/1997, republicată, MNP a desfășurat activități de pregătire profesională a personalului din locuri de detenție, în sensul art. 4 din OPCAT, dar și a propriilor membri.

► **Pentru sporirea gradului de conștientizare cu privire la prevenirea torturii și a relelor tratamente, dar și la mandatul și activitatea MNP, membrii acestuia au desfășurat, și în anul 2023, o amplă activitate de mediatizare,** adresată atât persoanelor lipsite de libertate, cât și personalului din locuri de detenție și autorităților care au în subordine unități supuse monitorizării MNP, de exemplu: • Școala națională de pregătire a agenților de penitenciare Târgu Ocna, județul Bacău; • Administrația Spitalelor și Serviciilor Medicale București; • Poliția de Frontieră Română; • *Colegii profesionale* (medici, psihologi, asistenți sociali, medici stomatologi); • *Asociații profesionale* (Asociația Societatea Națională de Medicina Familiei/Medicină Generală, Asociația Medicilor de Familie București, Societatea de Obstetrică și Ginecologie din România); • *direcții generale de asistență socială și protecția copilului* (Sibiu; Olt; Mehedinți; Vâlcea; Dolj; Gorj; Argeș); • *centre pentru persoane adulte cu dizabilități* (CAbR Galda de Jos, jud. Alba; CIA Hunedoara, județul Hunedoara; CIA „Henri Coandă” Bacău; CAbR Râmnicu Sărat, județ Buzău; CIA Timișul de Sus, județul Brașov; CIA „Sf. Anton”, județul Brașov; CIA „Sf. Elena” București; CIA „Sfânta Maria” localitatea Cornetu, județul Ilfov; Centrul rezidențial „Floarea Soarelui” din cadrul Complexului de servicii pentru copilul cu dizabilități Buzău; CIA Slobozia, județul Ialomița); • *cămine pentru persoane vârstnice* (Căminul pentru persoane vârstnice Mircești, județul Iași; Căminul de bătrâni „Viață liniștită” Măgura, județul Bacău; Căminul pentru Persoane Vârstnice Topliceni, județul Buzău; Căminul pentru Persoane Vârstnice Voluntari, județul Ilfov; Căminul pentru Persoane Vârstnice Nikolas, județul Constanța; Centrul pentru persoane vârstnice Oncești, județul Giurgiu; Centrul pentru persoane vârstnice Hotarele, județul Giurgiu; Complex de servicii pentru persoane vârstnice Alexandru Marghiloman - Centru rezidențial, județul Buzău; Centrul de Îngrijire Persoane Vârstnice și Persoane Asistate Răzvad, sat Valea Voievozilor, județul Dâmbovița; Centrul geriatric „Sfânta Ecaterina” București; Centrul Rezidențial pentru Persoane Vârstnice al Asociației Kronos, județul Constanța); • *penitenciare* (Galați; Botoșani; Craiova; Craiova Pelendava; Tulcea; București-Rahova; Giurgiu; București-Jilava); • *centre de reținere și arestare preventivă* (Brașov; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 1; Buzău, Călărași și Constanța; Dâmbovița; Ialomița); • *centre pentru migranți* (Centrul Regional de Proceduri și Cazare a Solicitanților de Azil București); • *centre pentru copii* (Centrul maternal Sibiu; Centrul Maternal Speranța Alba Iulia; Locuința Protejată destinată Victimelor Violenței Domestice Alba Iulia; Complexul de servicii comunitare nr. 1 Vaslui; Centrul rezidențial Mărășești, județul Vrancea; Complexul de servicii „Familia mea” Roman, județul Neamț; Centrul de Plasament pentru Copii în sistemul de protecție specială Sulina, județul Tulcea; Casa de tip familial Șotânga, județul Dâmbovița; Centrul de tip familial Irina comuna Greaca, județul Giurgiu; Centrul rezidențial pentru copii Sfânta Maria Sătuc, județul Buzău; Casa de Tip Familial STEJARUL și Casa de Tip Familial IRIS din comuna Brebu, județul Prahova); • *spitale* (Spitalul de Psihiatrie Voila, județul Prahova); • *organizații neguvernamentale* (Asociația Europeană pentru Drepturile Omului; Asociația Împreună creștem valori București, Asociația Viață pentru suflete București, Asociația Împreună pentru viitor Constanța).

► MNP a desfășurat **activități de pregătire profesională a personalului din unități aflate în competența sa de monitorizate:** Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Deva; Penitenciarul Brăila; Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brăila; Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități din comuna Vârfu Câmpului, județul Botoșani; Complexul de Recuperare neuro-psiho-motorie Blijdorp - „O Nouă Viață” Suceava, județul Suceava; Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități „Sf. Elena” București; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 1 București, pe teme, precum: conceptele de tortură și rele tratamente; importanța activităților de prevenire a torturii și a relelor tratamente în locurile de detenție precum și prezentarea atribuțiilor și activităților MNP; aspecte constatate în vizitele MNP etc.

Colaborarea cu CAT, SPT, CPT și alți parteneri internaționali

► **Comitetul împotriva Torturii (CAT – înființat prin Convenția împotriva Torturii ori alte Tratamente sau Pedepse cu Cruzime, Inumane sau Degradante)**

Pentru prima dată de la înființarea sa, MNP a avut o întrevedere online (privată, în plen) cu membrii CAT, la data de 17 iulie 2023, în cadrul celei de-a 77-a sesiuni CAT, în contextul analizei celui de-al treilea raport periodic al României privind implementarea Convenției împotriva Torturii ori alte Tratamente sau Pedepse cu Cruzime, Inumane sau Degradante în România (CAT/C/ROU/3). De asemenea, la solicitarea CAT, MNP a comunicat informații cu privire la punerea în aplicare a Convenției în România și situația MNP (realizările și provocările acestuia în temeiul Convenției).

► **Subcomitetul de prevenire a torturii și a pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante (SPT)**

Membrii MNP au avut întrevederi online și au purtat corespondență cu raportorii SPT pentru România: cu doamna Suzanne Jabbour, președinta SPT și responsabilă SPT pentru România, pe teme, precum: *Funcționarea și activitatea MNP/priorități curente și provocări/implicarea instituției AVP/MNP în criza refugiaților ucraineni* și cu domnul Martin Zinkler (raportorul SPT pentru România, începând cu luna martie 2023), pe următoarele teme: principalele preocupări care decurg din vizite; situația în instituții pentru persoane cu dizabilități psihosociale; sănătate mintală în penitenciare; Raportul MNP pe anul 2022 etc.

De asemenea, MNP a participat la evenimente organizate de SPT: *Aniversarea împlinirii a 20 de ani de existență a OPCAT și 15 ani de activitate a SPT* (9 februarie 2023); *Consolidarea rolului MNP în prevenirea torturii*, cu participarea Mecanismelor naționale de prevenire europene (7 iunie 2023), precum și la dezbaterea publică privind Primul Comentariu General la art. 4 din OPCAT - *definirea locurilor de detenție* (8 iunie 2023), la elaborarea căruia au fost avute în vedere și documentele transmise de MNP România (atât direct, de către MNP, cât și prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe - Departamentul Organizații Internaționale și Afaceri Multilaterale).

► **Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT)**

Reprezentanți MNP sunt parte a Grupului de lucru constituit la nivelul Cămarilor prim-ministrului pentru a analiza raportul Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante (CPT), după vizita efectuată în România, în perioada 18-30 septembrie 2022.

În context, se cuvine a menționa că, spre deosebire de vizitele anterioare ale CPT în România, de această dată, reprezentanții Guvernului României implicați nu au pus la dispoziția MNP, raportul CPT, înainte ca acesta să fie publicat. Raportul a fost comunicat de către un reprezentant CPT, care a fost nedumerit de atitudinea statului român, în condițiile în care MNP a colaborat cu CPT (prin furnizare de informații și întrevederi) cu prilejul vizitei acestuia în

România. MNP a precizat această situație de fapt, în cadrul corespondenței purtate cu Corpul de control al prim-ministrului care a solicitat, de la MNP, informații privind evaluarea constatărilor, concluziilor și recomandărilor conținute în raportul CPT.

► **Mecanisme Naționale de Prevenire - SEE NPM Network**

MNP România este parte a Rețelei Mecanismelor Naționale de Prevenire din Europa de Sud-Est. Și în anul 2023, membrii MNP au menținut legătura cu alte MNP-uri și au participat la întâlniri/sesiuni de pregătire profesională organizate de către acestea: masă rotundă dedicată celei de-a 75-a aniversări de la adoptarea Declarației Universale a Drepturilor Omului cu tema *Implementarea Planului de Acțiune pentru Drepturile Omului pentru 2022-2024*, organizată de Centrul Național al Republicii Kârgâză pentru Prevenirea Torturii și masa rotundă organizată de MNP din Marea Britanie, cu tematica *Autoagresiune, femeile expuse riscului de autovătămare în închisoare*.

CAPITOLUL III

DOMENIUL DREPTURILE OMULUI, EGALITATE DE ȘANSE ÎNTRE BĂRBAȚI ȘI FEMEI, CULTE RELIGIOASE ȘI MINORITĂȚI NAȚIONALE

Domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale își desfășoară activitatea prin raportare la un număr mare de drepturi fundamentale care sunt protejate de lege, cum ar fi: dreptul la ocrotirea sănătății, dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, egalitatea în drepturi, dreptul la învățătură, dreptul la mediu sănătos, dreptul la liberă circulație, libertatea de exprimare, dreptul de vot, dreptul de petiționare, dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică etc.

În cursul anului 2023, la nivelul Domeniului drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale, a fost înregistrat un număr de **960 de petiții**, fiind deschise **88 de dosare**, în care au fost efectuate demersuri către instituțiile/autoritățile publice vizate. Dintre petițiile repartizate acestui domeniu, cele mai multe au semnalat încălcarea dreptului de petiționare, al celui la informație, dar și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică. Din analiza realizată la nivelul domeniului, a rezultat că majoritatea dosarelor se soluționează favorabil petentului, în sensul obținerii informației solicitate sau obținerii răspunsurilor la petițiile adresate instituțiilor de către petenți.

În cursul anului 2023, au fost efectuate **2 anchete**, necesare discutării, analizării și clarificării situațiilor semnalate de petenți, în relația acestora cu instituțiile și autoritățile administrației publice, fiind emise **9 recomandări**, prin care am îndemnat autoritățile să dispună măsurile necesare aplicării și respectării legii.

La nivelul domeniului au fost inițiate **59 de sesizări din oficiu**, fiind avute în vedere atât situații de interes general, cât și cazuri particulare, semnalate în mass-media, cu privire la aspecte din domeniul sănătății, al educației, al informației, mediului etc.

Domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale a elaborat **două Rapoarte speciale**, unul dintre acestea în colaborare cu Domeniul proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe. Ambele rapoarte speciale au fost prezentate în cadrul unor întâlniri cu reprezentanții mass-media și transmise Parlamentului și celorlalte autorități cu atribuții, în vederea analizării și implementării propunerilor formulate.

Primul Raport special, elaborat în cadrul domeniului, este denumit **Accesibilitatea pacienților la serviciile oferite de sistemul medical din România**. Prin intermediul acestuia, a fost realizată o analiză a gradului de accesibilitate a pacienților la serviciile oferite de sistemul medical din România, respectiv timpii de așteptare pentru tratament, rezultatele tratamentelor, gama de servicii oferite și accesul la medicamente. Raportul a evidențiat situația accesului la servicii medicale al anumitor categorii de pacienți (cu cancer, cu boli rare, marii arși, femeile însărcinate), fenomenul infecțiilor nosocomiale din spitale, criza unor medicamente, infrastructura sistemului medical, accesul pacienților la tratamente în străinătate și decontarea acestora.

Cel de-al doilea raport, realizat în colaborare cu Domeniul proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe, s-a intitulat **Raport special privind hărțuirea și violența la**

locul de muncă. Acesta prezintă o analiză a reglementărilor legale și a situațiilor practice legate de hărțuirea și violența la locul de muncă și, totodată, formulează o serie de propuneri menite să contribuie la crearea unui cadru legislativ și administrativ coerent, de natură să asigure respectarea drepturilor lucrătorilor în ceea ce privește desfășurarea activității într-un climat de muncă adecvat. Raportul a avut în vedere, pe lângă cazuistica instituției Avocatul Poporului și prevederile Convenției nr. 190/2019 privind eliminarea violenței și a hărțuirii în lumea muncii, adoptată la cea de-a 108-a sesiune a Conferinței Internaționale a Muncii a Organizației Internaționale a Muncii, la Geneva la 21 iunie 2019. Proiectul de Lege pentru aderarea României la Convenția nr. 190/2019 este în prezent în procedură legislativă la Camera Deputaților (PL-x nr. 735/2023).

Dintre autoritățile care **nu au acordat sprijinul necesar** în exercitarea atribuțiilor instituției Avocatul Poporului, se evidențiază următoarele: Primăria Sectorului 4 București, Ministerul Educației, Primăria Municipiului București.

În continuare, expunem o serie de **cazuri relevante** în cadrul activității domeniului, în anul 2023, din perspectiva drepturilor constituționale analizate:

Dreptul la ocrotirea sănătății (art. 34 din Constituție)

Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu** cu privire la criza medicamentelor necesare tratării epilepsiei. În acest sens, Casa Națională de Asigurări de Sănătate ne-a informat că, pentru forma retard, medicamentul anticonvulsivant poate fi înlocuit cu alte medicamente ce conțin același denumiri comune internaționale (DCI), fabricate de alți producători și prezente pe piață, iar pentru medicamentele fără echivalent farmaceutic, au fost demarate procedurile specifice în vederea autorizării speciale. **Dosar nr. 28591/2023**

Cu privire la subiectul crizei medicamentelor necesare tratării epilepsiei, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale din România (ANMDMR) a precizat că deținătorul autorizației de punere pe piață a notificat medicamentele Rivotril cu discontinuitate temporară, din motive de fabricație și estimează reluarea comercializării la finalul lunii iulie - începutul lunii august 2023, apreciind că, în perioada în care Rivotril nu se află pe piață, este necesar ca pacienții să consulte medicul curant pentru găsirea unui înlocuitor. **Dosar nr. 18369/2023**

Dreptul la învățătură (art. 32 din Constituție)

În luna august 2023, Ministerul Educației a pus în dezbatere publică proiectul de ordin privind modalitatea de acordare a burselor școlare pentru anul școlar 2023-2024. În acest context, din analiza proiectului de ordin realizată la acel moment a reieșit faptul că dispărea pragul mediei pentru acordarea burselor de merit la gimnaziu și liceu. Demersul nostru a pornit de la premisa că promovarea valorilor meritocratice sunt sursa generatoare a recunoașterii și recompensării meritului școlar, iar aceasta se transpunere în reușita școlară, socială și profesională a tuturor elevilor. De asemenea, din proiectul de act normativ dispărea bursa de ajutor social pentru elevii din mediu rural care studiază în altă localitate și nu în ultimul rând, prin noua modificare propusă, beneficiari ai bursei sociale ar fi fost elevii cu ambii părinți decedați, printre altele. Urmare demersurilor realizate, participării la debaterile publice care au avut loc și propunerilor de modificare pe care le-am transmis, la data de 12 septembrie 2023 **a fost publicat Ordinul Ministerului Educației nr. 6238/2023 privind aprobarea Metodologiei-cadru de acordare a burselor, ocazie cu care am observat că textele criticate au fost modificate în sensul solicitat prin demersul nostru.** Mai mult decât atât, la data de 8 septembrie 2023 a fost publicată Hotărârea nr. 810/2023 pentru aprobarea normelor metodologice privind acordarea facilităților de transport pentru elevi. **Dosar nr. 23701/2023**

Dosar nr. 9389/2023 Printr-o sesizare înregistrată la instituția Avocatul Poporului, un petent și-a exprimat nemulțumirea cu privire la conduita Universității Tehnice „Gheorghe Asachi” din Iași de a nu permite acordarea a două burse concomitent, în cazul acestuia bursa de merit și bursa socială, interdicția regăsindu-se în Regulamentul de acordare a bursei, întocmit la nivelul unității de învățământ superior, cu posibila încălcare a dispozițiilor art. 18 alin. (3) din Ordinul Ministrului Educației nr. 3392/2017 privind stabilirea Criteriilor generale de acordare a bursei și a altor forme de sprijin material pentru studenții și cursanții din învățământul superior de stat, învățământ cu frecvență, cu modificările și completările ulterioare. Urmare demersurilor realizate, instituția de învățământ superior ne-a comunicat că a revizuit Procedura privind acordarea bursei studențești de la ciclurile universitare de licență și master din cadrul Universității Tehnice „Gheorghe Asachi” din Iași, iar prin revizuirea operată, textul criticat a fost modificat în sensul celor reclamate de către petent și solicitate de instituția Avocatul Poporului.

Drepturile minorităților

Dosar nr. 19356/2023 Un petent, etnic german, a sesizat instituția Avocatul Poporului, în calitate de părinte al unui elev, absolvent al clasei a VIII-a din cadrul Colegiului German „Goethe” din București. Acesta solicitase Inspectoratului Școlar al Municipiului București și Ministerului Educației înscrierea fiului său în clasa a IX-a din cadrul Colegiului German Goethe, întemeindu-și cererea pe faptul că elevul este etnic german. Elevul a obținut media generală 7,75 la examenul de evaluare națională 2023-2024, iar ultima media de admitere la profilul dorit a fost 8,25.

Autoritățile sesizate nu au dat curs solicitărilor adresate, astfel că fiul petentului a fost repartizat la Colegiul Tehnic de Poștă și Telecomunicații „Gh. Airinei” din București, unitate de învățământ care nu poate asigura învățământul în limba maternă. Criteriul mediei, unicul stabilit de reglementările în vigoare, nu a fost suficient pentru ca fiul petentului să ocupe un loc ce a devenit vacant ulterior. Urmare demersurilor realizate de Avocatul Poporului, a rezultat că metodologia de admitere în învățământul liceal nu garantează dreptul elevilor aparținând minorităților naționale de a se instrui în limba maternă.

Am apreciat că se impune eliminarea restricțiilor impuse de media de admitere a ultimului admis, respectiv introducerea unor prevederi specifice în vederea garantării dreptului elevilor aparținând minorităților naționale de a studia în limba maternă. Pentru aceste motive, a fost emisă **Recomandarea nr. 169/2023**, adresată ministrului educației, prin care am solicitat revizuirea metodologiei de organizare și desfășurare a admiterii în învățământul liceal, în sensul eliminării restricțiilor impuse de media de admitere a ultimului admis, respectiv introducerea unor prevederi specifice în vederea garantării dreptului elevilor aparținând minorităților naționale de a studia în limba maternă, identificarea modalității prin care fiul petentului poate fi transferat la Colegiul German Goethe din București și modificarea procedurii transferului reglementat prin Regulamentul cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, prin completarea acestuia cu dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a se putea transfera în liceele cu predare în limbile minorităților naționale din unitățile administrativ-teritoriale de domiciliu.

Dosar nr. 18830/2023 *Asociația Uniunea Jurnaliștilor Maghiari din România* a sesizat instituția Avocatul Poporului, învederând că este o persoană juridică de drept privat, recunoscută ca asociație de utilitate publică. Conform Legii nr. 8/2006 privind instituirea indemnizației pentru pensionarii sistemului public de pensii, republicată, ***membrii uniunilor de creatori legal constituite și recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică, pensionarii sistemului public de pensii, care sunt membri ai uniunilor de creatori legal constituite, recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică, beneficiază de o***

indemnizație lunară. Petenta ne-a informat că mai mulți membri ai uniunii au depus cereri la casele județene de pensii, împreună cu toate actele doveditoare cerute, solicitând acordarea indemnizației cuvenite. Cererile au fost respinse, motivat de faptul că *Asociația* nu se regăsește în lista uniunilor de creatori legal constituite și recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică. Față de această situație, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 95/2023**, adresată președintelui Casei Naționale de Pensii Publice, prin care am solicitat luarea măsurilor necesare, în vederea respectării drepturilor prevăzute de Legea nr. 8/2006 și informarea caselor județene pensii în legătură cu faptul că Asociația Uniunea Jurnaliștilor Maghiari din România este o persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, recunoscută ca asociație de utilitate publică, care se încadrează în prevederile Legii nr. 8/2006, la domeniul jurnalistică. Ulterior, Casa Națională de Pensii Publice ne-a informat că a transmis în teritoriu o adresă de îndrumare, prin care a informat casele teritoriale de pensii că Asociația Uniunea Jurnaliștilor Maghiari din România i-a fost recunoscut statutul de utilitate publică, iar membrii acesteia, care au calitatea de pensionari, sunt îndreptățiți la acordarea indemnizației în temeiul Legii nr. 8/2006, republicată.

Egalitatea în drepturi (art. 16 din Constituție)

Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu** în urma petiției unei organizații non-guvernamentale care ne-a semnalat faptul că legislația actuală nu prevede posibilitatea ca părinții care pierd un copil prin avort spontan să îndeplinească ritualurile de înmormântare/incinerare a acestuia. În urma demersurilor întreprinse, Ministerul Sănătății ne-a comunicat că s-a elaborat un proiect de ordin, care să prevadă ca pragul de viabilitate (diferența dintre avort și naștere prematură) să fie de 24 de săptămâni, în acord cu ghidurile internaționale în materie. **Dosar nr. 4313/2023**

Dreptul la informație (art. 31 din Constituție)

Un petent a sesizat instituția Avocatul Poporului cu privire la faptul că cererile necesare eliberării pașaportului simplu electronic pentru cetățenii români cu domiciliul în străinătate (CRDS) pot fi depuse la misiunile diplomatice ale României în străinătate, *doar online*. Ne-am adresat Departamentului Consular, care a precizat că, la nivelul misiunilor diplomatice și al oficiilor consulare ale României în străinătate, depunerea cererilor de eliberare a pașapoartelor cu menționarea țării de domiciliu *nu este condiționată* de realizarea prealabilă a unei programări on-line pe platforma www.econsulat.ro. **Dosar nr. 13405/2023**

Instituția Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu** cu privire la situația persoanelor ale căror cereri privind transcrierea actelor în registrele de stare civilă române nu au fost soluționate de Direcția Generală de Evidență a Persoanelor (DGEP) Sector 4 București în termenul legal de 60 de zile. DGEP ne-a informat că termenul legal nu a putut fi respectat, deoarece a fost înregistrat un număr ridicat de astfel de cereri. Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 97/2023**, cu solicitarea de a fi luate măsurile necesare respectării termenului legal de 60 de zile. Ulterior, am fost informați că a fost finalizată cea mai mare parte a dosarelor de transcriere a actelor de stare civilă aparținând cetățenilor din Republica Moldova, urmând ca, în cel mai scurt timp posibil, să fie soluționate toate cererile. **Dosar nr. 13234/2023**

Libera circulație (art. 25 din Constituție):

Instituția Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu** cu privire la eliberarea unui nou act de identitate, prin raportare la înscrisurile necesare dovedirii adresei de domiciliu. Direcția Generală pentru Evidență Persoanelor (DGEP) a subliniat că *efectele juridice ale cărții de identitate provizorie sunt identice cu cele ale cărții de identitate simplă/electronică, dar și că a elaborat un proiect de act normativ, care prevede că lista cu cele mai uzuale documente*

ce pot face dovada titlului locativ (...) se emite/actualizează de către D.G.E.P. și se publică pe pagina de internet a instituției. Dosar nr. 1274/2023

Dreptul la mediu sănătos (art. 35 din Constituție):

Instituția Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu** cu privire la situația cailor sălbaticiți din Delta Dunării, având în vedere că legislația în vigoare nu prevede un statut de protecție pentru acești cai. Administrația Rezervației Biosferei „Delta Dunării” (ARBDD) ne-a informat că va iniția programele de cercetare științifică în rezervație, urmând a demara studii științifice privind impactul prezenței cailor semi-sălbaticiți asupra ecosistemului din Delta Dunării, pentru identificarea potențialelor efecte pozitive și negative. ARBDD a precizat că a demarat proiecte de îngrădire a unor zone strict protejate (Pădurea Letea, Pădurea Caraorman), pentru a împiedica accesul acestor cai cu impact asupra florei sălbatice și a facilita accesul lor către zonele de pășunat și adăpare. De asemenea, Instituția Prefectului Județul Tulcea a menționat că este necesar a fi realizat un studiu științific de impact asupra ecosistemelor; elaborarea și adoptarea statutului cailor, astfel încât ei să devină o resursă locală pentru turism, precum și identificarea componentei unui consorțiu care să îi gestioneze; derularea unor proiecte de îngrădire a anumitor zone strict protejate; includerea cailor în programul de supraveghere sanitară veterinară. **Dosar nr. 5981/2023**

Instituția Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu** cu privire la poluarea accidentală cu levigat nociv, în județul Caraș-Severin. Direcția de Sănătate Publică Caraș-Severin ne-a comunicat că, în urma acțiunilor de prelevare probe de pe raza localității Lupac, au constatat depășiri ai parametrilor la fântâni din localitate și au recomandat UAT Lupac amenajarea, curățirea și dezinfecția apei din fântâni. Prin actul de control încheiat de Garda Națională de Mediu, au fost stabilite măsuri în vederea remedierii situației constatate. **Dosar nr. 17356/2023**

Cetățenii străini și apatrizii (art. 18 din Constituție):

Un cetățean maghiar ne-a informat că este rezident în România și dorește să urmeze școala de șoferi, să obțină permisul de conducere, context în care s-a deplasat la autoritățile competente din județul Harghita pentru demararea formalităților, ocazie cu care a fost informat că, fiind cetățean străin, poate susține examenul de conducere doar într-o limbă de circulație internațională. Astfel, petentul nu poate susține proba teoretică în limba maternă deoarece nu este cetățean român, deși cunoaște limba maghiară și locuiește într-o unitate administrativ teritorială unde cetățenii care aparțin minorității maghiare au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor. Plecând de la situația prezentată, am apreciat că legiuitorul ar trebui să aibă în vedere particularitatea cazului, dând posibilitatea susținerii examenului și rezidenților de pe teritoriul României care vorbesc una dintre limbile în care statul român permite susținerea examenului. Urmare demersurilor realizate, Direcția Generală Permise de Conducere și Înmatriculări ne-a informat că a fost demarată procedura de modificare și completare a Ordinului MAI nr. 268/2010 privind procedura de examinare pentru obținerea permisului de conducere, în sensul reglementării susținerii examenului de către cetățenii străini sau apatrizii ce au stabilită reședința în România similar cu cetățenii români ce aparțin minorităților naționale. **Dosar nr. 14074/2023**

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică (art. 52 din Constituție):

Un petent a reclamat faptul că Ambasada României din Damasc întârzie eliberarea către mama sa, cetățean sirian, a vizei de scurtă ședere pentru România. Ne-am adresat Secției Consulare a ambasadei și Inspectoratului General pentru Imigrări (IGI) pentru a ne comunica informații despre stadiul de soluționare a cererii de acordare a vizei de scurtă ședere pentru România. Întrucât Secția Consulară a Ambasadei României la Damasc nu ne-a oferit informații suficiente, iar IGI ne-a transmis faptul că petenta nu figurează în evidențele sale cu

nicio cerere de viză înregistrată, ne-am adresat și Ministerului Afacerilor Externe, care ne-a precizat că viza solicitată a fost emisă, petenta fiind invitată la Ambasadei României la Damasc pentru ridicarea pașaportului. **Dosar nr. 18708/2023**

Accesul la cultură (art. 33 din Constituție):

Instituția Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu** în contextul știrilor conform cărora, *Curtea Domnească din Centrul Vechi, cea în jurul căreia s-a dezvoltat toată Capitala, stă să se prăbușească*. Pentru a clarifica situația Complexului Curtea Domnească din București, am solicitat informații de la Primăria Municipiului București. Aceasta ne-a precizat că are în implementare obiectivul de investiții *Restaurarea și punerea în valoare a Palatului Voievodal "Curtea Veche"*, iar în documentația tehnică sunt cuprinse și măsuri minimale de conservare și punere în siguranță a acestui obiectiv. **Dosar nr. 33358/2023**

Participări la evenimente, conferințe și grupuri de lucru

În anul 2023, *Domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale* a avut o prezență susținută în cadrul mai multor proiecte guvernamentale și neguvernamentale, care au vizat, în esență, următoarele:

1. Prezență activă, în calitate de invitat permanent în cadrul procedurii de implementare a Strategiei pentru prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură aferentă perioadei 2021-2023;

2. Membru cu statut permanent în procesul de elaborare a noii Strategii pentru prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură aferentă perioadei 2024-2027;

3. Implicare susținută în cadrul procedurii de implementare a Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor romani aparținând minorității rome pentru perioada 2022-2027, cazuistica abordată fiind structurată pe 8 direcții de acțiune, domeniul fiind reprezentat în cadrul tuturor grupurilor de lucru constituite cu această ocazie. Consilierii domeniului au fost prezenți la mai multe evenimente ocazionate de implementarea prezentei Strategii, printre care amintim: *Conferința de progres a Grupului de lucru privind protecția victimelor infracțiunilor motivate de ură*, organizată de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție; seminarul cu tema *Combaterea discriminării. Infracțiuni motivate de ură*, organizat de Institutul Național al Magistraturii; *Ziua Europeană de Comemorare a Victimelor Rome ale Holocaustului*; *Reuniunea pentru implementarea măsurilor specifice, combaterea discriminării, a discursului și atitudinilor antirome generatoare de discurs incitator la ură sau a infracțiunilor motivate de ură etc.*;

4. Instituția Avocatul Poporului a susținut de-a lungul timpului implementarea deciziilor pronunțate de instanțele europene referitoare la respectarea drepturilor LGBT și transpunerea acestora în legislația națională. De asemenea, a intervenit în chestiuni administrative care rezultă din aplicarea deciziilor sus amintite, printre care amintim demersurile în problema referitoare la cazul unui petent căruia autoritățile cu atribuții în domeniu refuză să-i transcrie certificatului de căsătorie încheiat între două persoane de același sex, eliberat în Marea Britanie, aducându-i astfel atingere dreptului acestuia la viață intimă, familială și privată și conducând la discriminare pe criteriul identității de gen. În cazul de față, instituția Avocatul Poporului a sesizat instanța de contencios-administrativ, urmare demersurilor realizate de către domeniu.

5. Mecanismul Evaluării Periodice Universale (Universal Periodic Review/UPR) este un mecanism creat pentru evaluarea pe o bază universală a situației drepturilor omului din toate cele 193 de state membre ONU. În acest context, în perioada 1-2 mai 2023, instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Molnár Zsolt, adjunct al Avocatului Poporului la evaluarea periodică, ocazie cu care au fost prezentate progresele realizate de

autoritățile române în domeniul drepturilor omului, accentuând politicile în domeniul prevenirii și combaterii traficului de persoane, al respectării drepturilor persoanelor aparținând minorităților și persoanelor aflate în situații de vulnerabilitate, al prevenirii și combaterii antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură rasială și aspecte conexe domeniului justiției și aplicării documentelor programatice relevante.

6. Prin modificarea din anul 2018 a Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, instituția Avocatului Poporului a fost desemnată de către Parlamentul României ca fiind instituție națională pentru protecția și promovarea drepturilor omului în sensul stabilit prin Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite (ONU) nr. 48/134 din 20 decembrie 1993, prin care au fost adoptate Principiile de la Paris. Totodată, modificările succesive ale legislației privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului au dus la consolidarea și dezvoltarea mandatului instituției Avocatul Poporului, ceea ce face ca astăzi instituția noastră să fie singura instituție națională pentru protecția și promovarea drepturilor omului care este în conformitate totală cu standardele internaționale. Astfel, în toamna anului 2018, instituția Avocatul Poporului a inițiat demersurile pentru acreditarea instituției ca instituție națională pentru protecția drepturilor omului. Având în vedere faptul că din cauza pandemiei SARS-CoV-2 a fost decalat calendarul demersului nostru de acreditare, am reluat dialogul instituțional cu Subcomitetul de acreditare, astfel că în luna iulie 2023 am reiterat solicitarea formulată în anul 2018 în ceea ce privește inițierea demersului de acreditare a instituției ca instituție națională pentru protecția drepturilor omului. Procedura se află în curs de analiză și soluționare.

7. Participarea la *Conferința Tinerilor ONU privind Schimbările Climatice*, organizată în Emiratele Arabe Unite, în contextul aplicării Convenției-cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice (UNFCCC).

CAPITOLUL IV

DOMENIUL DREPTURILE FAMILIEI, TINERILOR, PENSIONARILOR, PERSOANELOR CU HANDICAP

În anul 2023, domeniului **Drepturile familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap** i-au fost repartizate **760** de petiții. Din acest total au rezultat **168** de dosare. Conform specializărilor domeniului de activitate, cele **760** petiții au fost structurate astfel:

1. Drepturile **tinerilor și familiei**: **119** petiții
2. Drepturile **pensionarilor**: **389** petiții
3. Drepturile **persoanelor cu handicap**: **252** petiții

Drepturile tinerilor și familiei

Cele mai multe cereri adresate domeniului cu privire la protecția drepturilor familiei sunt adresate de către petiționari cu venituri mici, cu venituri ocazionale sau fără venituri, fără locuință sau având condiții de locuit improprii și ale căror demersuri întreprinse pe lângă autoritățile competente să le acorde sprijinul necesar, au rămas fără nici un rezultat. De regulă, autoritățile administrației publice confirmă dificultățile cu care se confruntă petiționarii și îi consideră îndreptățiți să beneficieze de diferite forme de asistență socială, dar, din lipsă de fonduri, acestea nu se pot acorda.

De asemenea, în cursul anului 2023, domeniul s-a implicat în sfera violenței domestice prin sesizări din oficiu și participarea la evenimente (conferințe, mese rotunde și grupuri de lucru) privind aplicarea normelor interne și internaționale în materia violenței domestice: evenimentul Forumul Serviciilor Sociale din România - *Starea și bunăstarea cetățeanului din România*, organizat de federațiile membre ale Platformei Sociale FONSS, la data de 20 noiembrie 2023 desfășurându-se atelierul *Între legislație și siguranța cetățenilor: prevenirea, protecția și serviciile existente pentru victimele violenței domestice și de gen*, masa rotundă *Consolidarea protecției copiilor și supraviețuitorilor violenței bazate pe gen, în contextul fluxurilor de refugiați către România*, organizată la 22 noiembrie 2023 de UNHCR și Consiliul Europei, grupul de lucru organizat la nivelul ANES pentru modificarea Legii nr. 217/2003 privind violența domestic.

Ca și în anii precedenți, petițiile având ca obiect încălcarea drepturilor familiei și a tinerilor au fost soluționate fără deschiderea unui dosar, petenții solicitând consiliere juridică cu privire la: tergiversarea soluționării cererilor pentru obținerea unei locuințe sociale și măsuri de prevenire și combatere a marginalizării sociale; dificultatea de integrare socială a tinerilor majori crescuți în instituții rezidențiale; neacordarea în termenul stabilit de senatul universității a burselor de studiu; obligația de întreținere a rudelor față de persoana internată într-un azil privat; obținerea sau indexarea pensiei de întreținere; indemnizația de văduvă de veteran de război; regimul juridic al bunurilor dobândite în timpul căsătoriei ori dreptul la moștenire. Au mai fost adresate petiții referitoare la dreptul familiilor la un venit minim garantat, ca formă de asistență socială, potrivit Legii nr. 416/2001, sau pentru acordarea voucherelor sociale potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 63/2022. Pentru a veni în sprijinul cetățenilor, instituția Avocatul Poporului a transmis îndrumări atât în privința prevederilor legale, cât și în ceea ce privește constituirea dosarului pentru obținerea acestui venit de la serviciile de asistență socială ale primăriilor de care aparțineau.

O parte din petiții au avut ca subiect faptul că petenții nu au intrat în posesia suporturilor electronice ale tichetelor sociale pentru produse alimentare și mese calde, sau nu

li s-au mai virat sumele aferente pe respectivele carduri. În acest sens, s-au făcut demersuri către Casa Națională de Pensii Publice, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

O altă componentă a formei de asistență socială a reprezentat-o acordarea cardurilor de energie. Petenții s-au plâns de faptul că în urma unor erori administrative nu au mai fost eligibili pentru primirea acestor drepturi financiare. În acest sens, ne-am adresat instituțiilor competente să soluționeze aceste litigii, și anume, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene și Compania Națională Poșta Română.

S-au înregistrat mai multe plângeri care au ca obiect violența familială. Mulți petiționari preferă să ceară sprijinul Avocatului Poporului pentru rezolvarea unor litigii de familie, decât să se adreseze în justiție. Uneori, se solicită intervenția directă în relațiile de familie, alteori doar informații privind modul de soluționare a conflictului respectiv. Majoritatea petiționarilor ezită introducerea unor acțiuni în justiție și speră că problema lor va fi soluționată mai repede și mai eficient prin intervenția unei alte autorități decât cea judecătorească.

Dosar nr. 31945/2023 - în lucru Având în vedere datele publicate în presă din care a rezultat creșterea amplitudinii fenomenului violenței domestice și dispozițiile Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, adoptată la Istanbul la 11 mai 2011, ratificată de România prin Legea nr. 30/2016, concluziile Raportului de evaluare al Grupului de Experți privind Acțiunea împotriva Violentei împotriva Femeilor și Violentei Domestice - GREVIO din 2022 privind măsurile legislative și de altă natură care dau efect prevederilor Convenției Consiliului Europei, privind prevenirea și combaterea Violentei împotriva femeilor și violența domestică (Convenția de la Istanbul) și Strategia națională privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2022-2027 - Pilonul II, la data de 16 noiembrie Instituția Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu.**

În soluționarea sesizării din oficiu, au fost solicitate informații Inspectoratului General al Poliției Române și Agenției Naționale pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați cu privire la evoluția fenomenului de violență domestică, măsurile concrete care se dispun în cazul primirii de sesizări cu privire la cazuri de violență domestică, asistența acordată victimelor la momentul sesizării cazului de violență domestic, informarea victimelor cu privire cu drepturile pe care le au, inclusiv de a beneficia de asistență juridică gratuită, principalele dificultăți întâmpinate în implementarea prevederilor legale incidente în materia violenței domestice; principalele motive ce au determinat cazurile de recidivă în materia violenței domestice și măsurile dispuse; existența de cazuri în care persoane ce și-au manifestat inițial intenția de a reclama fapte din sfera violenței domestice au renunțat la a formula plângere și care pot fi motivele acestei modificări de atitudine; modalitatea de colaborare cu instituțiile guvernamentale și neguvernamentale pentru implementarea Strategiei naționale privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2022-2027; modalitățile asigurării unei largi diseminări în rândul publicului general a informațiilor cu privire la măsurile disponibile pentru a preveni actele de violență acoperite de sfera de aplicare a Convenției de la Istanbul.

Dosar nr. 33705/2023 - în lucru Având în vedere datele publicate în presă privind dificultățile întâmpinate de persoanele cu deficiențe de auz/vorbire, victime ale violenței domestice, în folosirea numărului de urgență 113, creșterea alarmantă a numărului cazurilor de violență domestică, la data de 4 decembrie 2023 instituția Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu.**

În soluționarea sesizării din oficiu, au fost transmise adrese către Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Agenției Naționale pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați, pentru a ne comunica informații cu privire la: modul de asigurare a accesului efectiv al persoanelor cu dizabilități la servicii eficiente, apte să ofere asistența în situații în care acestea sunt supuse violenței domestice sau când sunt expuse oricăror altor situații urgente, care reprezintă un pericol pentru viața, integritatea fizică și psihică a persoanei; modul în care funcționează, în prezent, sistemul de urgență 113; modul în care persoanele cu alte dizabilități, în afara deficiențelor de auz și/sau vorbire pot sesiza autoritățile competente în cazul în care sunt expuse oricăror altor situații urgente și care reprezintă un pericol pentru viața și integritatea lor fizică și psihică; numărul cazurilor - la nivelul anului 2023 - în care sistemul de urgență 113 a fost folosit cu succes de către beneficiarii săi și numărul cazurilor în care aceștia nu au putut accesa, din orice motiv, acest sistem; măsurile luate pentru creșterea accesibilității sistemelor de urgență 113 și 112 în ceea ce privește persoanele cu dizabilități, victime ale violenței domestice; demersurile realizate pentru implicarea persoanelor cu dizabilități în luarea deciziilor și adaptarea în favoarea lor a serviciilor destinate sesizării oricăror forme de violență domestică; colaborarea cu alte instituții pentru creșterea accesibilității sistemelor de urgență 113 și 112 în ceea ce privește persoanele cu dizabilități, victime ale violenței domestice, numărul cazurilor - la nivelul anului 2023 - în care persoane cu dizabilități au sesizat disfuncționalități și dificultăți întâmpinate în accesarea în situații urgente a serviciilor 112 și 113, modul de soluționare a petițiilor și măsurile dispuse.

Drepturile pensionarilor

Dosar nr. 21812/2022 Petenta ne-a sesizat în legătură cu o posibilă încălcare a dreptului de petiționare și a dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art. 51 și 52 din Constituție, de către Casa De Pensii a Municipiului București, prin faptul că nu i s-a răspuns la cererea adresată Casei de Pensii a Municipiului București la data de 6 iulie 2022.

Deși ne-am adresat în mai multe rânduri autorității solicitându-i conducerii să dispună urgentarea adoptării unei soluții legale, demersul a rămas fără rezultat. În acest context, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 9/2023**, prin care solicita directorului executiv al Casei de Pensii a Municipiului București să dispună măsurile legale în vederea eliminării oricăror întârzieri în soluționarea petițiilor, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 263 din 2010 privind sistemul unitar de pensii publice. Urmare demersurilor noastre, la data de 7 martie 2023 ni s-a comunicat că au fost dispuse măsuri, atât pentru respectarea termenului de emitere a deciziei de pensie, cât și a termenelor de soluționare a petițiilor, conform Ordonanței Guvernului nr. 27/2002.

Dosar nr. 9034/2023 Petentul s-a plâns Avocatului Poporului că a depus la Casa Județeană de Pensii Gorj, cu un an înainte, o cerere prin care solicita recalcularea pensiei, dar cererea sa nu a fost soluționată. Referitor la acest caz, Casa Județeană de Pensii Gorj ne-a comunicat că din cauza specificului județului Gorj, județ monoindustrial cu economie bazată pe extracția cărbunelui și producerii de energie electrică, există un număr foarte mare de cereri de recalculare a pensiilor în temeiul Legii nr. 74/2022, acesta fiind motivul întârzierii răspunsurilor către petenți.

Considerând că trecerea unui an de la data depunerii cererii, fără ca aceasta să fie soluționată, nu constituie o întârziere rezonabilă în procesarea unei cereri, indiferent de natura impedimentelor care au generat-o, întrucât aduce o vătămare interesele persoanei îndreptățite la recalcularea pensiei, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 90/2023**, prin care

solicita urgentarea procedurii recalcularii pensiei și măsuri concrete (inclusiv instituirea unui termen rezonabil) care să fie comunicate persoanelor al căror interes este afectat. Recomandarea a fost însușită.

Dosar nr. 16487/2023 Petenta, cetățean român stabilit în Franța, ne-a sesizat că nu i s-a virat pensia comunitară care i se cuvine pentru anii lucrați în România din anul 2022, de Casa Locală de Pensii a Sectorului 6 București, această autoritate suspendându-i intermitent, începând cu anul 2013 acest drept. Instituția Avocatul Poporului s-a adresat Casei Locale de Pensii Sector 6, solicitând soluționarea neîntârziată a problemei ridicate de petentă. În urma demersului, autoritatea a soluționat favorabil cererea petentei, virându-i în cont drepturile bănești cuvenite.

Dosare nr. 24771/2023, nr. 30938/2023, nr. 32885/2023, nr. 34356/2023 și nr. 34659/2023 Petenții s-au plâns Avocatul Poporului în legătură cu modalitatea greoaie de comunicare a caselor de pensii în materie de pensii internaționale, termenele de soluționare legală a dosarelor fiind mult depășite, legislația aplicabilă în materia pensiilor comunitare fiind interpretată neunitar și existând neconcordanțe în privința aplicării legilor și acordurilor internaționale privind pensiile, dintre România și țările partenere. În acest context, au fost făcute demersuri instituționale la nivel național, concluziile privind problematica pensiilor internaționale urmând a fi reunite într-un Raport special ce va fi dat publicității în cursul anului 2024 și va conține recomandări privind modificarea legislației sau măsuri de altă natură pentru ocrotirea drepturilor și libertăților persoanelor fizice.

Drepturile persoanelor cu handicap

Avocatul Poporului a fost sesizat, și în anul 2023, cu numeroase petiții vizând drepturile persoanelor cu handicap. Totodată, atunci când, în spațiul public, au fost prezentate cazuri de încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale ale acestei categorii de persoane, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a efectuat demersurile instituționale care se impuneau.

Au fost analizate un număr de 252 de petiții, adresate de persoane cu dizabilități sau în legătură cu încălcarea drepturilor persoanelor cu dizabilități. În principal, acestea au vizat probleme legate de: angajarea, de către primării, a asistentului personal al persoanei cu handicap grav cu drept de asistent personal; plata indemnizației cuvenite persoanei cu handicap grav cu drept de asistent personal în temeiul art. 42 alin. (4) din Legea nr. 448/2006; prioritatea persoanelor cu handicap la obținerea unei locuințe sociale adecvate; lenta procesare a unor cereri ale persoanelor cu handicap sau ale familiilor lor și neadoptarea unor măsuri, în termenul prevăzut de lege; pasivitatea unor autorități publice față de problemele care apar în cursul implementării normelor legale, lipsa de comunicare interinstituțională, gestionarea defectuoasă a resurselor financiare destinate sistemului de protecție a persoanelor cu handicap; nerespectarea prevederilor legale sau greșita lor aplicare, neacordarea facilităților recunoscute prin lege acestei categorii de persoane, vizând prioritatea la parcare de reședință a persoanei cu handicap locomotor; dificultăți privind accesul persoanelor cu handicap în centre rezidențiale adecvate nevoilor lor, condițiile necorespunzătoare de îngrijire a persoanelor adulte cu handicap în centrele publice rezidențiale; reorganizarea și restructurarea centrelor rezidențiale de tip vechi, încălcarea drepturilor persoanelor adulte cu handicap grav la asistent personal de către autoritățile administrației publice locale; accesul persoanelor cu handicap la obiectivele turistice și de petrecere a timpului liber.

Încălcările de drepturi reclamate individual de petenții persoane cu handicap în anul 2023 au adus în atenția Avocatului Poporului încălcări sistemice, directe sau indirecte, ale drepturilor fundamentale ale acestei categorii de persoane. Neglijarea sau încălcarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în cadrul sistemului de asistență socială, de educație sau

de sănătate au evidențiat fie necunoașterea legislației de cei în drept să o aplice, fie neînțelegerea deplină a conceptului de „adaptări rezonabile” de către autorități, fie lipsa de diligență a autorităților publice în identificarea unor soluții administrative și/sau legale.

Tot în cursul anului 2023, plecând de la petiții soluționate în cadrul domeniului, a fost constituit, la nivelul instituției Avocatul Poporului, un Grup de lucru privind internările nevoluntare în spitalele de psihiatrie, ulterior fiind demarat Proiectul *Monitorizarea implementării deciziilor CEDO în cazul internărilor nevoluntare în spitalele de psihiatrie*. Proiectul și-a propus ca prin mijloace instituționale specifice Avocatului Poporului să evalueze situația respectării drepturilor fundamentale ale omului pe durata internărilor nevoluntare, coroborat cu măsurile generale impuse statului român prin hotărârile pronunțate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului cu privire la aceste internări. În cadrul acestui proiect, au fost constituite echipe mixte (juriști, asistenți sociali, medici), care au efectuat vizite de monitorizare în spitalele menționate de hotărârile Curții. Concluziile și recomandările rezultate în urma verificărilor, au fost reunite într-un Raport special dat publicității în ianuarie 2024. Totodată, în spiritul colaborării loiale și în considerarea interesului general comun al găsirii unor soluții legale și administrative optime pentru ca măsurile impuse României prin hotărârile CEDO să fie cât mai curând implementate, acestea au fost anterior transmise spre informare Grupului tehnic de lucru al Guvernului constituit la nivelul Cămarilor prim-ministrului României, privitor la implementarea hotărârilor CEDO în domeniul sănătății mintale.

Dosar nr. 20681/2023 Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la respectarea drepturilor persoanelor cu handicap grav cu drept de asistent personal de către autoritatea publică locală, în cazul unui bărbat cu handicap grav cu drept de asistent personal căruia îi fusese respinsă cererea de a-i fi angajată soția ca asistent personal, din presă rezultând că motivul este lipsa fondurilor. Întrucât instituția Avocatul Poporului primește frecvent petiții care reclamă o astfel de conduită a autorităților și față de prevederile Legii nr. 448/2006, potrivit căreia primarul este obligat a asigura angajarea unui asistent personal la cererea persoanei cu handicap grav cu drept de asistent personal, Avocatul Poporului a făcut demersuri instituționale pe lângă primar, în urma acestora, persoanei cu handicap grav fiindu-i angajat, de primărie, asistentul personal solicitat.

Dosar nr. 18831/2023 Avocatul Poporului s-a implicat în respectarea dreptului unei persoane cu handicap grav cu drept de asistent personal la plata directă a indemnizației lunare de înlocuire a asistentului personal, conform opțiunii exprimate. Deși era capabilă, din cauza bolii de care suferea, petentei i-a fost încuviințată curatela în favoarea sa, soțul încasând lunar, în această calitate, indemnizația care i se cuvenea petentei în temeiul art. 42 alin. (4) din Legea nr. 448/2006. Ulterior, petenta a solicitat primarului comunei Pădina ca plata indemnizației să fie făcută direct în contul ei și a prezentat în dovadă 2 certificate de grefă, din care reieșea că se află în proces de divorț cu soțul-curator și că a solicitat instanței revocarea curatorului. Primarul a refuzat, apreciind că plata trebuie făcută în continuare curatorului, până la ridicarea curatelei.

Avocatul Poporului a adresat primarului **Recomandarea nr. 122/2023**, solicitând să dispună sistarea efectuării plății indemnizației persoanei cu handicap către curator, întrucât, în acest caz, nu este vorba de curatela persoanei lipsite de capacitate de exercițiu, ci de cea a persoanei fizice capabile, fiind aplicabil regimul juridic al mandatului, nu al tutelei. Totodată, a subliniat că există un Ordin judecătoresc de protecție a petentei împotriva curatorului-agresor potrivit căruia acesta nu se putea apropia la mai puțin de 100 de m. de petentă. Autoritatea publică locală a emis o dispoziție de încetare a acordării indemnizației curatorului persoanei cu handicap grav.

Dosar nr. 18309/2023 Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în legătură cu situația persoanelor cu handicap care sunt luni de zile pacienți ai spitalelor de urgență din țară, deși externarea ar putea fi făcută după câteva zile. Întrucât acești pacienți nu au domiciliu sau aparținători care să-i preia și să-i ajute cu îngrijirile medicale post-spitalizare, în multe cazuri, unitățile medicale sunt nevoite să ocupe paturi de spitalizare destinate urgențelor medicale cu pacienți deveniți urgențe sociale.

Pentru a sistematiza situația respectării drepturilor fundamentale și prevenirea marginalizării sau excluziunii sociale a acestor persoane, instituția Avocatul Poporului a demarat o amplă acțiune de strângere de date la nivel național și a dispus efectuarea unor demersuri (atât la nivelul birourilor teritoriale, cât și la nivelul sediului central) pe lângă autoritățile competente din unitățile medicale, centrele destinate persoanelor adulte cu dizabilități și centrele sociale de îngrijire și asistență. Datele obținute și concluziile rezultate din analizarea lor vor fi incluse într-un Raport special al instituției Avocatul Poporului, ce va fi dat publicității în anul 2024.

Dosar nr. 30368/2023 - Sesizare din oficiu - în lucru Prin petiția nr. 30013/31 octombrie 2023, o petentă a sesizat, în esență, preținse „*practici de sclavie și de muncă forțată în scopuri personale*” la Complexul pentru Adulți Giurgiu, precizând că faptele sunt comise de către directorul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Giurgiu.

Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la situația a două persoane cu handicap cazate la Complexul pentru Adulți Giurgiu și s-a efectuat o anchetă la sediul DGASPC Giurgiu și Complexul pentru Adulți cu Dizabilități Giurgiu (Centrul pentru Viață Independentă Giurgiu), cu privire la situația actuală a acestora.

Din desfășurarea anchetei, nu au rezultat date că aceste persoane sunt supuse la muncă forțată sau obligatorie și nici ținute în sclavie, nemulțumirile lor vizând controalele anterior efectuate, care le-a deranjat.

Având în vedere aspectele rezultate din verificările efectuate la DGASPC și Complexul pentru Adulți cu Dizabilități Giurgiu (Centrul pentru Viață Independentă Giurgiu), a fost emisă **Recomandarea nr. 168/2023**, referitoare la necesitatea dispunerii de măsurilor adecvate pentru asigurarea unei ocrotiri corespunzătoare a persoanelor cu dizabilități cazate în cadrul Complexului pentru Adulți cu Dizabilități Giurgiu, Centrul pentru Viață Independentă, adresată directorului DGASPC Giurgiu, prin care s-a solicitat, printre altele, luarea măsurilor necesare pentru acordarea asistenței psihologice persoanelor cu dizabilități de personal specializat, amplasarea de camere video în spațiile de cazare comune, cu respectarea demnității și intimității persoanelor cazate în apartamentele respective.

Petiția ce a stat la baza sesizării din oficiu și înregistrarea video atașată a fost transmisă Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București pentru a fi înaintată unității de parchet ce instrumentează cauza privind pe directorul DGASPC Giurgiu.

Ulterior, am fost informați că anterior menționata corespondență a fost transmisă spre competentă soluționare Parchetului de pe lângă Tribunalul Giurgiu. Această unitate de parchet ne-a comunicat ordonanța prin care s-a dispus clasarea cauzei privind infracțiunii de sclavie. Deoarece din referatul organului de cercetare penală – IPJ Giurgiu a rezultat că în dosarul Parchetului de pe lângă Judecătoria Giurgiu se fac cercetări sub aspectul săvârșirii infracțiunii de supunere la muncă forțată sau obligatorie, prevăzută de art. 212 alin. (1) Cod penal de către directorul DGASPC Giurgiu, am solicitat Parchetului de pe lângă Judecătoria Giurgiu ca la terminarea urmăririi penale să ne comunice soluția dispusă în dosar.

Recomandări implementate cu succes

Dosar nr. 4984/2023 Petentul, persoană încadrată în grad de handicap grav, permanent, domiciliat în Municipiul Iași, se adresase în mod repetat și fără succes primăriei,

începând cu luna mai 2020, solicitând un loc de parcare de reședință pentru persoane cu handicap.

Întrucât primarul Municipiului Iași a răspuns că s-au efectuat verificări și nu sunt locuri de parcare disponibile, Avocatul Poporului a recomandat reanalizarea situației locurilor de parcare raportat la dreptul prioritar al persoanei cu handicap la un loc de parcare de reședință, față de o persoană fără dizabilități care locuiește la aceeași adresă. În urma **Recomandării nr. 59/2023**, privind prioritatea persoanei cu handicap la obținerea unui loc de parcare de reședință gratuit, autoritatea publică locală a alocat un loc de parcare de reședință petentului.

Dosar nr. 5532/2023 Ca urmare a **Recomandării nr. 79/2023**, privind respectarea dreptului la asistent personal al persoanei cu handicap grav cu drept de asistent personal, autoritatea publică locală a dispus angajarea petentului ca asistent personal al mamei sale, persoană cu handicap grav cu drept de asistent personal.

Deși inițial optase pentru a primi o indemnizație lunară, înrăutățirea stării de sănătate a persoanei cu dizabilități a impus schimbarea opțiunii, petentul solicitând angajarea sa ca asistent personal al mamei, dar cererea i-a fost respinsă cu motivația că nu se pot cumula indemnizația lunară cu salariul asistentului personal.

Avocatul Poporului nu a identificat nicio confuzie a solicitantului cu privire la posibilitatea păstrării indemnizației lunare acordate în urma opțiunii inițiale, așa cum reieșea din răspunsul autorității. Chiar dacă ar fi existat o astfel de confuzie, autoritatea era obligată să o clarifice neîntârziat cu petentul, asigurându-se că respectă dreptul recunoscut persoanei cu cea mai gravă încadrare în grad de handicap, aceea de: handicap grav cu drept de asistent personal. Dreptul la asistent personal al persoanei încadrate în grad de handicap grav, exercitat *expressis verbis*, printr-o cerere de angajare a unui asistent personal în cadrul primăriei, nu poate fi nesocotit de autoritatea publică locală pe considerente ce țin de neclaritatea cererii sau de faptul că dosarul e incomplet, dacă petentul nu a fost îndrumat corespunzător, în sensul legii.

Dosar nr. 11703/2023 Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la situația monitorizării respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități de către reprezentanții societății civile, plecând de la știrile apărute în spațiul public, potrivit cărora Ministerul Muncii și Solidarității Sociale a denunțat acordul de colaborare cu Centrul de Resurse Juridice-CRJ, organizație nonguvernamentală care scosese la lumină o serie de încălcări grave ale drepturilor celor din sistemul de protecție specială. Având în vedere că monitorizările independente din partea societății civile, atât în centrele publice, cât și în cele private, sunt întemeiate pe Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, Avocatul Poporului a adresat ministrului muncii și solidarității sociale **Recomandarea nr. 101/2023**, prin care îi solicita să dispună măsuri de natură să asigure o implicare nemijlocită a societății civile în monitorizarea situației respectării drepturilor omului în centrele, publice și private, destinate persoanelor vulnerabile. Recomandarea a fost reiterată cu prilejul participării la discuțiile purtate în Grupul de lucru organizat de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale pe marginea Proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul asistenței sociale. Ministerul Muncii și Solidarității Sociale ne-a trimis forma finală a Proiectului, subliniind că proiectul de lege „a fost refăcut conform observațiilor și propunerilor comunicate de instituția Avocatul Poporului.”

Recomandări ignorate de autorități

Primarul Municipiului Constanța nu a dat curs **Recomandării nr. 110/2023**, referitoare la respectarea art. 65 alin. (5) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările

ulterioare prin atribuirea unui loc de parcare gratuit unei persoane cu handicap care-l solicitase.

Primarul a răspuns că instituția așteaptă rămânerea definitivă a cauzei privind punerea în aplicare a prevederilor art. 65 alin. (5), din Legea nr. 448/2006, ce constituie obiectul dosarului între Primăria Municipiului Constanța și AJPIS, aflat pe rolul Tribunalului Constanța. Prin urmare, nu și-a însușit de bunăvoie Recomandarea privind respectarea legii, ci a așteptat să fie obligat de o instanță la aceasta.

Propuneri modificări legislative

Dosar nr. 21090/2023 - Sesizare din oficiu Instituția Avocatul Poporului a susținut inițiativa Ministerului Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse de modificare a Hotărârii nr. 1103/2022 pentru aprobarea *Programului Social de interes național de susținere a cuplurilor și a persoanelor singure, pentru creșterea natalității*, prin eliminarea condiției ca „ambii parteneri să fie cetățeni români” pentru a putea beneficia de program. Avocatul Poporului a arătat că **acest criteriu de eligibilitate creează un tratament diferit (doar cuplurile în care ambii parteneri sunt cetățeni români pot beneficia de programul național de fertilizare in vitro), pentru o situație similară (cupluri cu probleme medicale de fertilitate, care își doresc să devină părinți beneficiind de programul național de fertilizare in vitro) și creează o situație injustă pentru cuplurile care suferă de infertilitate, dar în care doar unul dintre parteneri are cetățenie română.**

Totodată, a atras atenția asupra faptului că reglementarea criticată ar îmbrăca forma unei **imixtiuni arbitrare în viața particulară a persoanelor**, contrară art. 12 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și art. 26 și 53 din Constituție care prevăd, în esență, că **nu este admisă ingerința vreunei autorități publice în exercitarea dreptului fundamental care privește viața privată și de familie**, decât în măsura în care aceasta este prevăzută de lege și constituie o măsură necesară într-o societate democratică pentru apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților.

Dosar nr. 4571/2023 În soluționarea acestui dosar, apreciind că la calcularea venitului total al persoanei/familiei vulnerabile, în vederea aplicării plafonului până la care se acordă beneficiile stabilite prin Legea nr. 226/2021, nu ar trebui să se ia în calcul venitul persoanelor încadrate în grad de handicap grav cu drept de asistent personal constând în indemnizație lunară, acordată în baza art. 42 alin. (4) din Legea nr. 448/2006 (indemnizația de înlocuire a asistentului personal, dar cu aceeași destinație de îngrijire a persoanei cu handicap grav), Avocatul Poporului a recomandat ministrului muncii și solidarității sociale să aibă în vedere **amendarea corespunzătoare a legislației**, astfel încât veniturile persoanelor încadrate în grad de handicap grav cu drept de asistent personal provenind din indemnizația lunară, acordată în baza art. 42 alin. (4) din Legea nr. 448/2006, să nu se ia în calcul la stabilirea drepturilor de ajutor pentru încălzirea locuinței și supliment pentru energie prevăzute de lege (precum și la stabilirea altor beneficii de asistență socială). Ministerul Muncii și Solidarității Sociale ne-a asigurat că reglementările în vigoare privind acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței vor fi reanalizate în vederea îmbunătățirii programului, iar reactualizarea valorilor va ține cont de propunerea Avocatului Poporului referitoare la excepția din calculul veniturilor luate în considerare la stabilirea drepturilor.

Participarea la diverse grupuri de lucru

În cursul anului 2023, reprezentanții domeniului au participat la mai multe grupuri de lucru: Grupul de lucru constituit la nivelul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale în vederea consultărilor pe marginea modificării pachetului de legi privind asistența socială; Grupul de lucru constituit la nivelul Cancelariei prim-ministrului privitor la implementarea

hotărârilor CEDO în domeniul sănătății mintale; Grupul de lucru organizat de ANES privind modificarea legii privind violența domestică; nu în ultimul rând, menționăm Grupul de lucru constituit la nivelul instituției Avocatul Poporului privind situația internărilor nevoluntare.

În cadrul Grupului de lucru constituit la nivelul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale în vederea consultărilor pe marginea modificării pachetului de legi privind asistența socială, a fost transmis punctul de vedere al Avocatului Poporului față de proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul asistenței sociale, proiect aflat în etapa transparenței decizionale. Observațiile inițiale au fost transmise ca urmare a participării la o parte din discuțiile purtate în cadrul grupului de lucru organizat de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, observațiile fiind preluate.

CAPITOLUL V

DOMENIUL ARMATĂ, JUSTIȚIE, POLIȚIE, PENITENCIARE

În anul 2023, **Domeniului armată, justiție, poliție, penitenciare** i-au fost repartizate un număr de **3342** de lucrări, împărțite pe subdomenii după cum urmează: - armată: 24 de petiții; - justiție: 1228 de petiții; - poliție: 239 de petiții; - penitenciare: 1787 de petiții; - altele: 64 petiții.

Petițiile soluționate în cadrul domeniului au vizat în principal următoarele aspecte: nemulțumiri cu privire la modul de sesizate a Consiliului Superior al Magistraturii (mai ales în ceea ce privește semnătura electronică); nemulțumiri ale cadrelor de poliție privind dotarea logistică a poliției, salarizarea și condițiile de muncă; modul și termenul de soluționare a cauzelor aflate pe rolul instanțelor sau în instrumentarea parchetelor, punerea în executare a hotărârilor judecătorești, modul de îndeplinire a atribuțiilor de serviciu de către executorii judecătorești; condițiile de detenție din penitenciare, în special cele privind hrana, violențele exercitate asupra persoanelor private de libertate de către cadrele din penitenciare, violențele dintre deținuți, neacordarea liberării condiționate și transferul în alte penitenciare; lămuriri solicitate de cetățeni privind procedurile de urmat în diverse cauze judiciare. Urmare unora dintre aceste petiții, a fost constituit un **număr de 841 dosare**: armată - 6 dosare, justiție - 51 dosare, poliție - 51 de dosare, penitenciare - 730 dosare și alte 3 în lucru.

De asemenea, **118** de dosare au fost constituite **în urma sesizărilor din**.

În anul 2023, domeniul a efectuat **70 de anchete**, în urma cărora s-au formulat un număr de **44 de recomandări**, care au vizat în principal, subdomeniile Poliție și Penitenciare, obiectul verificărilor referindu-se la dotări (armament, scannere vamale, mijloace de comunicație, instrumente și soluții de laborator), condiții în care cadrele își desfășoară activitatea, condițiile de cazare ale deținuților, hrana, relațiile cu cadrele dar și asistența medicală acordată în penitenciare.

Ca și în anul precedent, în cadrul anchetelor derulate la nivelul domeniului s-a recurs și la audieri online, prin aplicația Skype.

Exemple de acțiuni derulate prin Domeniul armată, justiție, poliție, penitenciare **Armată**

Dosar nr. 17126/2023 Instituția Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu** ca urmare a informațiilor apărute pe site-ul stirileprotv.ro, potrivit cărora, în Municipiul Buzău și orașele învecinate, s-a instalat panica, după ce s-a auzit o bubuitură puternică. Ministerul Apărării ar fi recunoscut că în jurul orei 21 aeronave italiene sub comandă NATO au făcut zboruri de antrenament cu viteză supersonică.

S-a solicitat Statului Major al Forțelor Aeriene Române furnizarea de informații relevante asupra situației, autoritatea sesizată comunicând următoarele:

1. Informațiile prezentate în mass-media în data de 20 iunie se confirmă. Acestea fac referire la zborurile de antrenament executate în seara zilei de 19 iunie 2023 de aeronave EuroFighter ale detașamentului italian. Prezența acestui detașament în România, în perioada decembrie 2022 - iulie 2023, pentru consolidarea misiunii de Poliție Aeriană, face parte integrantă din eforturile Alianței Nord Atlantice în flancul estic, de întărire a măsurilor de apărare și descurajare.
2. Zgomotele puternice s-au datorat evoluției acestor aeronave la viteze supersonice, la 39 km est Buzău, pentru aproximativ două minute respectând nivelul minim de zbor pentru astfel de

manevre (10.000 m), cu aprobarea organelor de trafic aerian abilitate. Condițiile meteorologice au contribuit la propagarea zgomotelor, ceea ce a determinat percepția acestora mai accentuată de către populație.

3. Pentru evitarea unor situații similare, zborurile de antrenament se efectuează la altitudini de peste 10.000 m, conform reglementărilor naționale. Aceste măsuri asigură că efectele „boom-ul sonic” asupra populației sunt reduse și că astfel de zboruri sunt efectuate în mod responsabil și sigur.

4. Activitatea menționată nu a fost un exercițiu militar, fiind o componentă standard a zborului de antrenament și nu necesită, potrivit legii, informarea autorităților locale. Astfel de manevre sunt esențiale pentru asigurarea intervenției oportune în cazul unei utilizări neautorizate a spațiului aerian național.

Justiție

Dosar nr. 19247/2023 - sesizare din oficiu referitoare la modalitatea de sesizare a Inspecției Judiciare Prin numeroase petiții, domeniul a fost și este sesizat de persoane care își exprimă nemulțumirea față de modul de îndeplinire a atribuțiilor profesionale de către anumiți judecători și procurori, în anumite cazuri petenții solicitând declanșarea cercetării disciplinare față de acești magistrați, ceea ce impune transmiterea petiției Inspecției Judiciare (IJ).

Potrivit art. 45 alin. (1) și (2) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii:

(1) Inspecția Judiciară se poate sesiza din oficiu sau poate fi sesizată în scris și motivat de orice persoană interesată, inclusiv de Consiliul Superior al Magistraturii, în legătură cu abaterile disciplinare săvârșite de judecători și procurori.

(2) **În cazul în care sesizarea nu este semnată, nu conține datele de identificare ale autorului sau indicii concrete cu privire la situația de fapt care a determinat sesizarea, aceasta se clasează și se comunică răspuns în acest sens. Se poate face o nouă sesizare, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.**

Regulile de sesizare ale IJ, publicate pe pagina de internet a acestei instituții impun ca sesizările să fie semnate olograf sau electronic. O cerință identică rezultă din Normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție de către IJ.

În cazul nerespectării condițiilor de sesizare, aceasta se clasează, fără a exista posibilitatea contestării actului emis cu această ocazie și care nu este o rezoluție de clasare ce poate fi atacată în condițiile art. 46 din Legea nr. 305/2022.

Modalitățile restrictive de sesizare a IJ au ca efect clasarea unui număr considerabil de sesizări exclusiv pe motivul lipsei semnăturii, limitându-se nejustificat posibilitatea petenților de a obține examinarea fondului petițiilor formulate.

Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a fost transmisă o adresă președintelui Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), prin care s-a solicitat un punct de vedere cu privire la:

- **posibilitatea adaptării condițiilor de sesizare a Inspecției Judiciare, în sensul aprecierii drept sesizări valabile și a celor transmise prin mijloace rapide de comunicare, fax, poștă electronică, care permit identificarea petentului și a manifestării sale de voință;**

- **posibilitatea de a se solicita petentului date suplimentare cu privire la elementele ce constituie condiții de admisibilitate a sesizării și clasarea acestora doar în cazul neoferirii datelor solicitate.**

CSM ne-a comunicat că în ședința din data de 10 octombrie a Comisiei nr. 2 reunită „Resurse umane și organizare” s-a reținut că aspectele sesizate de instituția Avocatul

Poporului pot fi avute în vedere cu ocazia adoptării prin hotărâre a Plenului CSM a noului Regulament privind normele de efectuare a lucrărilor de inspecție.

La data de 12 decembrie 2023, ni s-a comunicat că CSM a adoptat **Hotărârea Plenului nr. 164 din 16 noiembrie 2023**, publicată în Monitorul Oficial nr. 1070 din 28 noiembrie 2023, prin care a fost aprobat noul **Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție**, fiind avute în vedere aspectele semnalate de către Avocatul Poporului.

Penitenciare

Recomandări implementate cu succes

Dosar nr. 21651/2023 - Recomandare nr. 117/2023 - însușită Prin petiția nr. 21651/2023, analizată prin prisma prevederilor art. 34 din Constituție, am fost sesizați cu privire la nerespectarea unor drepturi ale unui deținut din Penitenciarul București-Rahova, cazat în condiții improprii și transportat la spital pentru administrarea tratamentului chimioterapic în vehicule în care temperatura este foarte ridicată și pus în situația de a aștepta un interval îndelungat de timp pentru administrarea tratamentului.

Față de obiectul petiției, la data de 16 august 2023, s-a efectuat o **anchetă** la Penitenciarul București Rahova în urma căreia a reieșit că transportul la spital pentru administrarea tratamentului nu se realizează cu ambulanța, deși aceasta s-ar impune față de starea e sănătate a pacientului.

Deoarece starea de sănătate precară a petentului se putea deteriora prin modalitatea de asigurare a transportului acestuia la unitatea sanitară, ținând cont și de efectele specifice pe care tratamentul administrat petentului le are asupra stării sale generale, a fost emisă **Recomandarea nr. 117/2023**, prin care s-a solicitat directorului general al ANP luarea de măsuri la nivelul întregului sistem penitenciar pentru asigurarea persoanelor private de libertate a unor condiții de transport corespunzătoare stării lor de sănătate, cu luarea în considerare a efectelor secundare pe care tratamentele efectuate le pot determina.

Autoritatea sesizată ne-a comunicat că a dispus unităților din întregul sistem penitenciar reiterarea către personalul angajat implicat în activitățile privind asigurarea transportului deținuților cu afecțiuni grave, invalidante, către ambulatoriile de specialitate din rețeaua sanitară publică ori din rețeaua sanitară penitenciară pentru investigații de specialitate, tratamente și îngrijiri specifice, ca această activitate să se realizeze cu mijloace de transport adecvate, care să nu le afecteze suplimentar starea de sănătate, dincolo de suferințele inerente unor astfel de diagnostice.

Dosar nr. 4554/2023 - Recomandare nr. 130/2023 - însușită Petentul, încarcerat la data redactării petiției la Penitenciarul Giurgiu, a solicitat acordarea posibilității de a continua studiile liceale, fiind anterior la Penitenciarul Mioveni unde urma clasa a X a, iar după schimbarea regimului de executare a pedepsei a fost transferat la Penitenciarul Giurgiu, unde, deși se respectă regimul de executare a pedepsei, nu are posibilitatea de a continua studiile liceale.

Prin adresa nr. 4871/DRS/2023, ANP a precizat că ulterior schimbării regimului de executare a pedepsei petentul a fost transferat, deoarece la Penitenciarul Mioveni nu se mai încadra în profilul unității, iar la Penitenciarul Giurgiu nu se desfășoară cursuri pentru nivel liceal cu deținuții din regimul deschis, dar că petentul a fost informat că are posibilitatea de a solicita transferul pentru continuarea studiilor.

Față de datele comunicate, a fost emisă **Recomandarea nr. 30/2023**, adresată directorului general al ANP, prin care s-a solicitat ca, pentru atingerea scopului executării pedepselor, să fie luate măsuri cu caracter unitar, în cadrul tuturor unităților de detenție din subordinea ANP, pentru a asigura participarea deținuților la cursuri de formare profesională ori de instruire școlară, activități de educație și de asistență psihologică și asistență socială, în

toate locurile de deținere, astfel ca eventualele schimbări ale locului de executare a pedepsei să nu conducă la întreruperea instruirii școlare, a formării profesionale a deținuților și a oricăror demersuri apte a conduce la reintegrarea socială.

Autoritatea ne-a comunicat că recomandarea a fost însușită, ANP transmițând unităților subordonate adresa de îndrumare nr. 27513/20.04.2023 pentru atingerea scopului executării pedepselor, de asigurare a participării deținuților la cursuri de formare profesională, ori de instruire școlară, activități de educație și de asistență psihologică și asistență socială, astfel încât să nu existe întreruperi în procesul de reintegrare socială a persoanelor private de libertate.

Dosar nr. 14323/2023 - Recomandare nr. 83/2023 - însușită Petentul, deținut în Penitenciarul București-Rahova, ne-a sesizat cu privire la faptul că la data de 13 mai 2023, a fost agresat de către persoanele private de libertate împreună cu care era cazat și că ulterior, cu ocazia transferării sale în altă cameră de detenție, a fost agresat fizic și verbal de către un membru al trupelor de intervenție specială și de către un angajat al penitenciarului ce nu purta ecuson de identificare, într-o zonă nemonitorizată video. Petentul a mai arătat că o parte a bagajului său a fost sustrasă în camera de deținere, cu ocazia incidentului ce a determinat transferarea sa.

La data de 30 mai 2023, a fost efectuată o **anchetă** la Penitenciarul București-Rahova, din care a rezultat că la nivelul penitenciarului există deficiențe cu privire la asigurarea supravegherii video a tuturor spațiilor folosite pentru deplasarea deținuților, folosirea corespunzătoare a camerelor body-cam, purtarea ecusonului de identificare de către personal, consemnarea scrisă a rezultatului perchezițiilor corporale și a verificărilor ce au ca obiect camerele de detenție în cazul survenirii de incidente ce pot determina relocarea unor deținuți, fiind emisă **Recomandarea nr. 83/2023**, având ca obiect luarea măsurilor corespunzătoare pentru remedierea acestor disfuncționalități.

Prin adrese transmise succesiv, ANP ne-a comunicat că acoperirea spațiilor din cadrul unităților penitenciare cu sisteme de supraveghere video reprezintă un obiectiv cuprins și în Planul de măsuri, aprobat de către conducerea ANP pentru implementarea măsurilor cuprinse în Raportul CPT transmis autorităților naționale, urmare vizitei ad-hoc efectuate în România, în perioada 10-21 mai 2021. În urma consultării administrației Penitenciarului București-Rahova, la momentul întocmirii planului de măsuri, pentru acoperirea tuturor spațiilor, a fost identificată necesitatea achiziționării unui număr de 170 de camere de supraveghere video, investiție pentru care este necesară o sumă de aproximativ 700 000 lei.

S-a mai precizat că încă din anul 2019, urmare Recomandării nr. 46/2019, ANP a întreprins demersuri, a fost realizată o evaluarea a sistemelor electronice de supraveghere video existente în unităților subordonate, rezultând astfel necesitatea achiziționării unui număr de aproximativ 4076 de dispozitive video, care, la acea dată, aveau o valoare estimată de aproximativ 13.178,085 lei.

Totodată, la nivelul Direcției Tehnologia Informației și Comunicații din cadrul ANP a fost realizată o analiză a camerelor video instalate în locurile de deținere din subordine, constatându-se faptul că, în prezent, sunt amplasate un număr total de 5770 de camere video.

S-a precizat că există și situații în care sistemele de supraveghere video instalate necesită o modernizare pentru a răspunde mai eficient nevoilor de securitate și pentru a integra tehnologii noi care să asigure o monitorizare mai precisă și o reacție mai rapidă la potențialele amenințări. De asemenea, în unitățile de detenție se regăsesc și sisteme care prezintă nevoia imperativă de a fi înlocuite, întrucât tehnologiile învechite și capacitățile limitate împiedică monitorizarea adecvată.

Având în vedere că filmarea continuă a procesului de gestionare a incidentelor operaționale și critice constituie o garanție a intervenției legale și eficiente, conform procedurilor de soluționare a incidentelor, inclusiv o garanție a respectării principiilor folosirii mijloacelor și a tehnicilor de imobilizare și control, la nivelul unităților din subordine s-a continuat și procesul de achiziție și implementare a camerelor video portabile individuale de tip body-cam.

S-a mai arătat că în perioadă arătată a fost identificat și faptul că body-cam-urile aflate în dotarea personalului care asigură supravegherea deținuților sau desfășoară activități directe cu aceștia prezentau defecțiuni, iar unele unități de detenție nu dispuneau de acest tip de dispozitiv.

La nivelul ANP au fost întocmite „specificatiile analizând cele mai noi și eficiente dispozitive existente pe piață, utilizate și de alte structuri din sistemul național de apărare” și s-a demarat procedura de achiziție pentru furnizarea a maximum 2.100 de dispozitive.” În prezent, ANP a finalizat procedura de achiziționare a 1240 de camere video portabile pentru unitățile subordonate.

Dosare nr. 27805 și nr. 27807/2023 - anchetă efectuată la Penitenciarul-Spital Târgu-Ocna, Recomandări nr. 157 și nr. 158 - însușite

Prin petițiile înregistrate la instituția Avocatul Poporului cu nr. 27805 și nr. 27807 din 11 octombrie 2023, doi deținuți din Penitenciarul-Spital Târgu-Ocna ne-au sesizat cu privire la tratamentul la care susțin că sunt supuși în penitenciar.

În esență, petenții afirmă că deși suferă de hepatită tip C cronică, infestați cu virus HIV/SIDA și TBC osteoarticular, nu li se dă curs cererilor cu privire la investigații medicale noi, ori schimbare de tratament în condițiile în care petenții susțin că bolile de care sunt suferinzi, evoluează.

În acest context, s-a efectuat o **anchetă** la Penitenciarul-Spital Târgu-Ocna, ale cărei obiective au fost verificarea susținerilor petenților.

Din discuțiile purtate cu conducerea penitenciarului-spitalul, cu petenții și din prezentarea documentelor medicale, au rezultat următoarele:

1. Primul deținut susține că este bolnav de hepatită cronică de la aproximativ 13-14 ani și că nu primește niciun fel de tratament pentru această boală. Totodată, afirmă că fiind suferind și de coxartroză, iar urmare unui accident i s-a scurtat un picior cu 15 cm, dorește ca operația să fie făcută pe cheltuială proprie, deoarece are cunoștință de faptul că la Penitenciarul-Spital București-Jilava se montează proteze de plastic cu o durată de funcționare de cinci ani. Deținutul a fost prezentat pe data de 13 septembrie 2023 la Comisia INML „Mina Minovici”, unde în urma examinării medicale i s-a recomandat montarea unei proteze de șold, însă acesta a refuzat. Prin adresa nr. U2/34665/SPTOBC/13.07.2023, direcția Penitenciarului-Spitalul Târgu-Ocna a solicitat internarea deținutului în vederea inițierii programului de tratament pentru hepatită virală.

2. Al doilea deținut susține că este bolnav de hepatită cronică din 2001 și că nu primește niciun fel de tratament pentru această boală. Totodată, afirma că i s-a descoperit în urmă cu aproximativ un an o altă afecțiune, pentru care a fost programat la Penitenciarul-Spital București- Jilava, însă nu a fost prezentat până la data sesizării instituției Avocatul Poporului.

Prin adresa nr. U2/34664/SPTOBC/13.07.2023, direcția Penitenciarului-Spital Târgu-Ocna a solicitat internarea deținutului în vederea inițierii programului de tratament cu Interferon.

Urmare acestor două adrese, s-au primit de la Penitenciarul-Spital Constanța Poarta Albă adresele nr. 33401 și 33402/PSCTPA din 24.07.2023, prin care s-a comunicat faptul că

nu se aprobă internarea deținuților, întrucât s-au epuizat voucher-ele specifice de recoltare încărcătură virală, iar medicul specialist boli infecțioase este în concediu de odihnă.

Față de cele arătate, Avocatul Poporului a emis **Recomandările nr. 157/2023 și nr. 158/2023**, adresate conducerii Penitenciarului-Spital Târgu-Ocna, prin care să se continue demersurile cu privire la internarea deținuților în vederea inițierii programului de tratament pentru hepatită virală și conducerii ANP și a Penitenciarului-Spitalul Constanța Poarta Albă, cu privire la identificarea modalității de gestionare a acestei situații medicale prin internarea petenților, dar și prin atragere de personal medical în vederea sprijinirii activității de acordare în bune condițiuni a consultațiilor și tratamentelor medicale specific pacienților custodiați în penitenciar. Recomandările au fost însușite de către cele 3 autorități. ANP a arătat că a fost lansată campania *Liber la hepatită C* sub coordonarea Societății Române de Gastroenterologie, Hepatologie și Endoscopie Digestivă și a Societății române pentru Studiul ficatului. Acest proiect a fost derulat în unitățile penitenciare în perioada 2021-2022, fiind testați aprox. 11500 de deținuți și personalul angajat din 15 unități penitenciare (Rahova, Jilava, Giurgiu, Vaslui, Botoșani, Iași, Brăila, Galați, Poarta Albă, Ploiești, Slobozia, Tulcea și Valu lui Traian, ceea ce presupune aprox. 50% din populația carcerală)

Dosar nr. 32602/2022 Cu ocazia **anchetei** efectuate în data de 12 ianuarie 2023, la Penitenciarul București-Rahova, persoane private de libertate ne-au adus la cunoștință faptul că cererile prin care solicită plicuri și timbre poștale sunt aprobate în termen de 30 de zile de către conducerea penitenciarului, fiind îngreunată exercitarea dreptului de petiționare și a dreptului la corespondență. Astfel, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 3/2023**, privind completarea Deciziei 488/2016 ANP privind procedura de distribuire a materialelor destinate exercitării dreptului de petiționare și a dreptului la corespondență de către persoanele private de libertate aflate în locurile de deținere din subordinea ANP.

Autoritatea ne-a informat că după parcurgerea procedurii privind transparența decizională, prin Decizie a directorului general al ANP s-a modificat și completat Decizia nr. 488/2016, în sensul soluționării cererilor formulate de către deținuți, privind distribuirea materialelor necesare exercitării dreptului la petiționare și a dreptului la corespondență, în maximum 7 zile lucrătoare.

Dosar nr. 17720/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Un agent șef de la Centrul Educativ Buziaș a avut parte de o experiență care se putea încheia tragic, chiar în timpul serviciului. La o ședință de tragere, din cauza unei defecțiuni a pistolului, omul a fost rănit la ochi. Incidentul a scos la iveală mai multe nereguli.*

În vederea lămuririi situației de fapt, am solicitat Administrației Naționale a Penitenciarelor, precum și Inspectoratului de Poliție Județean Timiș, să ne comunice cauzele care au favorizat producerea evenimentului prezentat de mass-media. Urmare demersurilor întreprinse, ANP și IPJ Timiș ne-au transmis informațiile solicitate, din care au rezultat următoarele concluzii:

- personalul aflat pe linia de tragere nu a beneficiat de dispozitive de protecție (ochelari de protecție balistică și căști de protecție fonică) în absența unor prevederi legale existente în acest sens. Totodată, astfel de echipamente nu au fost puse la dispoziție de către comandantul poligonului, în baza unui regulament intern de funcționare.

- la nivelul Centrului Educativ Buziaș nu există depozit de armament;

- cauza producerii evenimentului a fost datorată funcționării defectuoase a unui pistol Walther P99;

- la nivelul Centrului Educativ Buziaș nu există o persoană care să îndeplinească funcția de armurier.

- incidentul petrecut face obiectul unui dosar penal aflat în lucru la Parchetul de pe lângă Judecătoria Lugoj, iar expertiza tehnică judiciară a armei urmează să fie efectuată în cadrul acestuia.

Față de cele expuse, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 176/2023**, cu privire la asigurarea unor condiții optime de muncă pentru angajați, și a solicitat directorului general al ANP să analizeze și să dispună măsurile legale necesare în vederea:

- dotării personalului cu mijloace de protecție necesare desfășurării activităților de tragere;
- asigurării unor spații adecvate depozitării armamentului din dotare;
- desemnării unei persoane care să îndeplinească funcția de armurier.

Poliție

Dosar nr. 19417/2023 Petentul, parte într-un dosar penal, reclama faptul că nu a primit rezultatul probelor toxicologice recoltate în data de 25.09.2022. Ne-am adresat Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici”, care ne-a comunicat că „analizele au fost finalizate, urmând ca buletinul de analiză să fie expediat către Direcției Generale de Poliție a Municipiului București (DGPMB) Brigada Rutieră, după primirea dovezii achitării contravalorii acestora.”

Ne-am adresat DGPMB – Brigada Rutieră pentru a ne comunica dacă a fost achitată taxa pentru eliberarea buletinului de analiză și dacă a fost transmisă dovada achitării contravalorii acesteia. Prin adresa nr. 27735 din 10 octombrie 2023, DGPMB – Brigada Rutieră a comunicat următoarele:

„Serviciile medico-legale se înaintează organului de cercetare penală după ce acestea sunt facturate și plătite de către ordonatorul de credite, respectiv Direcția Generală de Poliție a Municipiului București. Până la acest moment, INML „Mina Minovici” București nu a înaintat organului de cercetare penală factura privind constatarea medico-legală ce are ca obiect determinarea prezenței în organism a substanțelor psihoactive (Buletin de Analiză Toxicologică - Toxice Persoane).”

Având în vedere faptul că niciuna dintre cele două autorități implicate nu a înaintat/solicitat factura privind constatarea medico-legală ce are ca obiect determinarea prezenței în organism a substanțelor psihoactive, au fost efectuate **anchete** la INML „Mina Minovici” București, la DGPMB și la Brigada Rutieră, pentru clarificarea aspectelor semnalate. În urma discuțiilor purtate cu reprezentanții instituțiilor menționate și a documentelor prezentate, au rezultat următoarele:

- probele toxicologice au fost recoltate pe 25.09.2022, acestea ajungând la INML pe 26.09.2022.
- Buletinul de analiză emis pe numele petentului a fost finalizat la data de 03.05.2023.
- Factura fiscală a fost emisă pe 09.08.2023 și a fost înaintată DGPMB pe 17.08.2023.
- Factura fiscală a fost înregistrată la DGPMB– Serviciul de logistică sub nr. 270113 din 22.08.2023;
- Serviciul de logistică a înaintat factura Brigăzii Rutiere prin adresa nr. 27132 din 26.09.2023, în vederea emiterii Raportului motivat privind decontarea contravalorii buletinului de analiză toxicologică;
- Brigada Rutieră a înaintat Raportul motivat sub nr. 272819 din 3 noiembrie 2023;
- DGPMB nu dispune la momentul actual de fonduri pentru efectuarea plăților pentru prestațiile medico - legale efectuate de INML „Mina Minovici”.

Totodată, în cadrul anchetei efectuate la DGPMB–Brigada Rutieră a reieșit că petentul a fost contactat telefonic de către organul de poliție și i s-a adus la cunoștință faptul că a fost emisă factura și că, potrivit art. 272 alin. 1 din C.p.p., acesta are posibilitatea să achite

prestațiile medico – legale efectuate de INML „Mina Minovici”, întrucât, în prezent, la nivelul DGPMB nu există fonduri.

Mai mult, din informațiile furnizate de către instituțiile implicate în procesul de emitere a buletinelor de analize toxicologice (emiterea facturilor aferente serviciilor de către INML „Mina Minovici”, transmiterea acestora către DGPMB, redistribuirea facturilor către subunitatea care a solicitat analiza, întocmirea raportului motivat de subunitate în vederea achitării facturii și trimiterea acestuia la DGPMB pentru a fi achitată factura) a rezultat faptul că procedura este una dificilă, cu decalaje mari de timp, conducând astfel la încălcarea de drepturi și libertăți ale părților din dosarele penale.

De asemenea, reprezentanta INML „Mina Minovici” a menționat faptul că aparatura de laborator este insuficientă și învechită, piesele de schimb nu se mai fabrică, iar aprovizionarea cu reactivi este grevata de sincope frecvente. Din cauza volumului mare de muncă, întrucât institutul deservește 18 județe din România iar schema de personal nu s-a suplimentat raportat la numărul mare de solicitări, rezultatele toxicologice ajung la organele de cercetare penală cu mari întârzieri. Astfel, în anul 2017 a fost solicitată efectuarea a 388 de probe toxicologice, în anul 2020 un număr de 896 de probe, în anul 2022 un număr de 2267 probe, iar până la 31.09.2023 un număr de 2318 probe toxicologice.

Având în vedere art. 6 alin. (1) și (3) din Ordonanța nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală, republicată, art. 23 din Normele Metodologice din 2013 privind recoltarea, depozitarea și transportul probelor biologice în vederea probațiunii judiciare prin stabilirea alcoolemiei sau a prezenței în organism a substanțelor sau produselor stupefiante ori a medicamentelor cu efecte similare acestora în cazul persoanelor implicate în evenimente sau împrejurări în legătură cu traficul rutier, precum și cele constatate, Avocatul Poporului a emis următoarele recomandări:

1. Recomandarea nr. 183/2023, privind dotarea cu aparatură performantă a INML „Mina Minovici” București;

2. Recomandarea nr. 184/2023, privind elaborarea/modificarea unor proceduri privind activitatea Direcției Generale de Poliție a Municipiului București;

3. Recomandarea nr. 185/2023, referitoare la elaborarea/modificarea unor proceduri privind activitatea INML „Mina Minovici” București.

Totodată, au fost transmise adrese către Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Sănătății prin care a fost solicitat comunicarea unui punct de vedere cu privire la oportunitatea ca sumele alocate inițial Ministerului Afacerilor Interne, reprezentând contravaloarea lucrărilor medico-legale efectuate de instituțiile de medicină legală, să fie incluse direct în bugetul Ministerului Sănătății, pentru eliminarea problemelor existente în sistem referitoare la achitarea facturilor pentru serviciile prestate.

Dosar nr. 34114/2023 În cadrul anchetei efectuate în dosarul nr. 19417/2023, reprezentanții instituției Avocatul Poporului au fost informați despre faptul că INML „Mina Minovici” București deservește 18 județe din România, și că majoritatea serviciilor de medicină legală județene nu pot efectua examene toxicologice. Astfel, instituția Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu** în legătură cu necesitatea dotării institutelor de medicină legală și a serviciilor de medicină legală județene cu echipamentele necesare efectuării examenelor toxicologice și a solicitat informații Ministerului Sănătății.

Dosar nr. 17332/2023 Petentul a sesizat instituția Avocatul Poporului, exprimându-și nemulțumirea față de modul în care organele de poliție au soluționat sesizările sale privind asigurarea liniștii publice în zona sa de domiciliu. Având în vedere aspectele sesizate, am sesizat situația creată, Inspectoratului de Poliție Județean Ilfov. Urmare demersurilor

întreprinse, autoritatea ne-a transmis că organele de poliție au dispus mai multe măsuri, printre care menționăm:

- în perioada 01.01.2018 – 07.11.2022, organizarea unui număr de 49 de acțiuni, atât cu forțe proprii, cât și cu forțe mărite în sistem integrat, care au avut ca scop menținerea ordinii și liniștii publice pe raza comunei Cernica.

- zona indicată de petent ca făcând obiectul unor fapte de tulburare a liniștii și ordinii publice a fost introdusă în itinerariul de patrulare al echipajelor Poliției Comunei Pantelimon și Postului de Poliție Cernica, în zona indicată de petent fiind organizate filtre rutiere.

Având în vedere informațiile primite din partea autorității sesizate, dosarul a fost închis, iar problema a rămas în atenția instituției Avocatul Poporului, urmând ca în funcție de evenimentele ulterioare sau de petițiile pe care le vom primi în legătură cu acest subiect să fie dispuse demersuri suplimentare.

CAPITOLUL VI

DOMENIUL PROPRIETATE, MUNCĂ, PROTECȚIE SOCIALĂ, IMPOZITE ȘI TAXE

În cadrul **Domeniului proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe** se examinează petițiile privind încălcări ale drepturilor și libertăților cetățenești prin acte sau fapte administrative, de către autorități ale administrației publice și regii autonome, care au ca obiect aspecte legate de proprietate, muncă și protecția socială a muncii, impozite și taxe.

Au fost examinate **2481 de petiții**, au fost efectuate **33 anchete** la instituțiile publice reclamate, a fost emisă **1 recomandare**, au fost organizate **4 întâlniri** la sediul instituției cu reprezentanți ai mai multor autorități. Totodată, Avocatul Poporului s-a **sesizat din oficiu în 43 de cazuri**.

În cursul acestui an, în cadrul domeniului s-au elaborat **2 rapoarte speciale**:

- a) *Raportul privind securitatea și sănătatea în muncă a lucrătorilor;*
- b) *Raportul privind hărțuirea la locul de muncă ce a vizat analizarea legislației naționale în materie raportată la Convenția privind eliminarea violenței și a hărțuirii în lumea muncii* - în colaborare cu Domeniul de activitate drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale.

Proprietate

Sesizările examinate în cadrul activității subdomeniului au avut ca obiect, preponderent, aspecte legate de încălcarea dreptului de proprietate privată, acestea vizând, în principal: modul de aplicare a legilor cu caracter reparatoriu în materia proprietății; tergiversarea punerii în posesie; tergiversarea eliberării/modificării titlurilor de proprietate; lipsa de răspuns din partea autorităților la cererile formulate de beneficiarii legilor de reconstituire a dreptului de proprietate; dificultăți în constituirea dreptului de proprietate asupra terenului aferent construcției, din prisma modificărilor aduse Legii nr. 18/1991, prin Legea nr. 213/2018 și Legea nr. 87/2020; tergiversarea/refuzul ADS de a pune la dispoziția comisiilor locale de fond funciar terenurile necesare în vederea punerii în posesie a persoanelor îndreptățite; dificultăți la intabularea dreptului de proprietate publică a statului sau a unităților administrativ - teritoriale asupra fondului forestier, ceea ce a condus/conduce la întârzieri în emiterea hotărârilor de guvern pentru schimbarea regimului juridic al suprafețelor în cauză și, pe cale de consecință, la întârzieri în întocmirea proceselor verbale de punere în posesie și emiterii titlurilor de proprietate; tergiversarea adoptării soluțiilor în dosarele constituite în temeiul Legii nr. 10/2001; nemulțumiri cu privire la deciziile de compensare emise de Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor-CNCI; tergiversarea adoptării soluțiilor în dosarele constituite în temeiul Legii nr. 9/1998, precum și a Legii nr. 290/2003; neactualizarea prin hotărâre a Guvernului a indemnizațiilor lunare de care beneficiază persoanele persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri odată cu indexările aplicate pensiilor și celorlalte drepturi de asigurări sociale de stat; neacordarea drepturilor prevăzute de Legea nr. 154/2021 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice; dificultăți în obținerea documentelor necesare eliberării certificatului de atestare a construcției și a autorizației de construire etc.

În vederea soluționării situațiilor sesizate, au fost efectuate demersuri la entitățile implicate/responsabile, inclusiv anchete, prin intermediul cărora au fost clarificate aspectele prezentate de petenți, fiind emise procesele-verbale de punere în posesie și, ulterior, titlurile de proprietate, au fost eliberate actele solicitate, după caz. Referitor la sesizările care nu au intrat în sfera de competențe a instituției, petenții au fost informați în legătură cu procedurile ce puteau fi urmate și a autorităților cărora se puteau adresa pentru clarificarea/soluționarea problemelor întâmpinate.

Totodată, este de subliniat faptul că, deși prin modificările legislative intervenite în materia fondului funciar, aduse prin *Legea nr. 123 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991*² și *Legea nr. 215 pentru modificarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 46/2008 - Codul silvic*³, s-a deblocat procesul de reconstituire a dreptului de proprietate asupra terenurilor forestiere și agricole, acesta continuă să se desfășoare în mod anevoios, menținându-se, în mare parte, dificultățile prezentate, detaliat, în ***Raportul special privind respectarea dreptului de proprietate în procesul de reconstituire/constituire a dreptului de proprietate privată asupra terenurilor agricole și forestiere*** elaborat de instituția Avocatul Poporului în anul 2022.

Mai mult, chiar și după apariția Legii nr. 215/2023, inițial, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților (ANRP) și Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP) și-au declinat reciproc competența în privința inițierii proiectelor de hotărâri de Guvern, având ca obiect schimbarea regimului juridic al terenurilor forestiere din domeniul public al statului în domeniul privat al statului în vederea punerii la dispoziția comisiilor locale pentru reconstituirea dreptului de proprietate. Ulterior, în urma demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului și a discuțiilor purtate între cele două entități implicate, MMAP va elabora proiectele de hotărâri de Guvern.

Exemple de rezultate obținute ca urmare a activității desfășurate

Dosar nr. 1164/2022 Petenta și-a exprimat nemulțumirile față de tergiversarea emiterii titlului de proprietate solicitat în temeiul Legii nr. 18/1991 privind fondul funciar, pentru suprafața de 4,5 ha. teren, situat în comuna Topraisar, pentru care există proces-verbal de punere în posesie încă din anul 1992, motivat de faptul că, pentru acest teren, este plătit impozit conform Codului fiscal. În vederea clarificării situației prezentate de petentă, au fost efectuate demersuri la Comisia locală Constanța pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, inclusiv o **anchetă**, în data de 5 mai 2022. Ca urmare a demersurilor efectuate, Comisia locală de fond funciar Constanța ne-a informat că a fost emis titlul de proprietate pentru suprafața de 4 ha. și 5000 mp. (situată în comuna Topraisar), petenta fiind invitată, în calitate de moștenitor, la sediul Primăriei Municipiului Constanța, în vederea ridicării titlului de proprietate respectiv. (dosarul a fost închis în anul 2023)

Dosar nr. 11046/2022 Petentul a reclamat Comisia locală de fond funciar Răsuceni, județul Giurgiu pentru tergiversarea întocmirii documentației necesare emiterii titlului de proprietate pentru suprafața de 4,5 ha., după autorul său, înscris în anexa 2A, poziția 225 din sat Cucuruzu, comuna Răsuceni. Ca urmare a demersurilor efectuate, Instituția Prefectului Județul Giurgiu ne-a informat cu privire la faptul că petentului i s-a emis titlul de proprietate pentru suprafața de 4,50 ha. (dosarul a fost închis în anul 2023).

Dosar nr. 12643/2022 Petenta a reclamat refuzul Primăriei Orașului Azuga de a aplica dispozițiile Legii nr. 185/2013 privind amplasarea și autorizarea mijloacelor de publicitate,

² Publicată în Monitorul Oficial cu numărul 419 din data de 16 mai 2023;

³ Publicată în Monitorul Oficial cu numărul 633 din data de 11 iulie 2023;

republicată, inclusiv prin modificările aduse acesteia de Legea nr. 154/2017 - art. IV, alin. (1) lit. b), alin. (2) și art. VII, referitoare la obligația autorității publice locale de a solicita proprietarului panoului publicitar amplasat pe o proprietate privată, dezafectarea acestuia, în caz contrar, autoritatea publică putând efectua dezafectarea panoului în cauză, pe cheltuiala proprietarului panoului publicitar. În acest sens, au fost efectuate demersuri la Primăria Orașului Azuga, inclusiv o **anchetă**. Având în vedere ultimul răspuns al Primăriei Orașului Azuga, prin care aceasta ne-a informat despre aprobarea HCL Azuga nr. 61/17.05.2023⁴, concluzionând că responsabilitatea desființării panoului publicitar este în sarcina exclusivă a petentei (proprietara terenului pe care este amplasat panoul publicitar), ceea ce contravine dispozițiilor legale invocate în demersurile instituției Avocatul Poporului, dosarul respectiv a fost transmis Biroului contencios administrativ și juridic, care a formulat o acțiune în contencios administrativ pentru anularea actului administrativ respectiv.

Dosar nr. 24589/2022 Instituția Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu** cu privire la știrea *Electrica Furnizare îi sfătuiește pe consumatorii casnici să furnizeze în fiecare lună indexul contorului, pentru a evita ca la regularizare, sumele datorate să fie prea mari*. În vederea clarificării anumitor aspecte ce țin de relația client-furnizor, respectiv de drepturile și obligațiile acestora, a fost sesizată Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (ANRE).

Față de aceste aspecte, ANRE a informat instituția Avocatul Poporului că potrivit Ordinului ANRE nr. 46/2021, operatorul are obligația citirii indexului utilizatorului racordat la rețeaua electrică de distribuție, iar dacă operatorul nu respectă termenul de citire are obligația acordării unei compensații în valoare de 10 lei/lună.

Cel mai important, s-a ținut cont de solicitarea instituției Avocatul Poporului, referitoare la simplificarea conținutului facturilor. Concret, ANRE ne-a informat că va elabora, cu consultarea Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor (ANPC) și a furnizorilor de gaze și energie electrică conținutul minim obligatoriu al facturilor de gaze naturale și energie, astfel încât facturile să conțină informații transparente, clare, lizibile și ușor de înțeles care să ofere clienților casnici posibilitatea să-și ajusteze propriul consum și să compare condițiile comerciale de furnizare. (dosarul a fost închis în anul 2023).

Dosar nr. 27601/2022 Petentul a reclamat neprimirea răspunsului la petiția transmisă pe adresa de e-mail în data de 8 iulie 2022, cu toate că, prin răspunsul primit, i s-a comunicat că solicitarea a fost înregistrată sub nr. XX/08.07.2022, iar termenul limită de răspuns este de 45 de zile.

Față de situația reclamată de petent, am sesizat Compania Națională de Transporturi Aeriene Române (TAROM). Având în vedere lipsa de răspuns din partea TAROM, ne-am adresat Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, care ne-a transmis răspunsul companiei la sesizarea petentului.

Prin răspunsul comunicat, TAROM a transmis petentului, printre altele, **atât scuze cu privire la întârzierea formulării răspunsului, cât și, ca măsură de compensare, una dintre variantele:**

- „acordarea unui bonus de 20.000 mile Flying Blue, sau
- acordarea sumei de 350 EUR sub formă de credit (pe care să îl folosească ca plată parțială sau integrală unor noi bilete TAROM pe zboruri regulate operate de TAROM și valabil 1 an) sau
- acordarea sumei de 250 EUR cash, cu mențiunea că așteaptă răspunsul petentului, pentru a demara formalitățile necesare.” (dosarul a fost închis în anul 2023)

⁴ H.C.L. Azuga nr. 61/17.05.2023 privind modificarea și completarea art. 5 din Regulamentul privind amplasarea mijloacelor de publicitate în orașul Azuga aprobat prin Hotărârea Consiliului Local nr. 180/28.11.2013;

Dosar nr. 19182/2023 Constatând că nu au fost actualizate indemnizațiile persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, prin Hotărâre de Guvern după cum prevede art. 4 alin. (3) din Decretul-Lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, instituția Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu** și a efectuat demersuri la Secretariatul de Stat pentru Recunoașterea Meritelor Luptătorilor Împotriva Regimului Comunist Instaurat în România în Perioada 1945-1989, inclusiv o **anchetă** la Ministerul Finanțelor. **În data de 15 decembrie 2023, a fost publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 1139, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 115/2023** privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice, pentru consolidare fiscală, combaterea evaziunii fiscale, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene. Potrivit art. XI alin. (1) din actul normativ susmenționat:

„Începând cu anul 2024 se majorează cu 13,8% nivelul acordat/cuvenit pentru luna decembrie 2023: a) indemnizațiile prevăzute de Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare”.

Muncă

La fel ca în fiecare an, în activitatea desfășurată, instituția Avocatul Poporului a fost sesizată de petenți, în numeroase cazuri, cu privire la dificultățile pe care aceștia le întâmpinau din partea angajatorilor atât instituții publice cât și societăți comerciale, referitor la executarea contractelor de muncă.

Avocatul Poporului a întreprins la instituțiile publice demersurile legale, însă în ceea ce privea problemele întâmpinate de petenți din partea societăților comerciale aceștia au fost îndrumați să se adreseze instituțiilor cu atribuții de control în relațiile de muncă, sau le-au fost aduse la cunoștință dispozițiile legale în baza cărora puteau să își exercite drepturile.

Problematica supusă atenției instituției, a vizat, printre altele, următoarele: neplata drepturilor salariale indemnizația de hrană pe perioada concediului de odihnă a funcționarilor publici/ personalului contractual; drepturile salariale specifice gradului didactic I și indemnizației de doctorat; neacordarea sporului de până la 15% din salariul de bază, în temeiul Legii-cadru nr. 153/2017 în cazul asistentului personal al persoanei încadrate cu grad de handicap grav; nerespectarea clauzelor contractelor individuale de muncă; neacordarea concediului de odihnă; impunerea obținerii unor autorizații/avize; decontarea concediului medical maternal; neacordarea concediului de studii pentru anumite categorii de personal cu statut special, neemiterea ordinului de constatare a încetării de drept a mandatului de primar în urma imposibilității desfășurării activității pe o perioadă de 6 luni în decursul unui an, reglementarea, în mod clar a statutului asistentului personal angajat prin autoritățile publice.

Totodată, și anul acesta și în anul anterior, o particularitate a fost reprezentată de petițiile/sesizările din oficiu prin care se semnalau acte de hărțuire morală la locul de muncă. Petenți au reclamat abuzuri, hărțuire morală și sexuală la locul de muncă asupra lor atât de către șefi, cât și de către colegi. Majoritatea petenților, în momentul în care s-au adresat instituției Avocatul Poporului, aveau deja formulate demersuri atât la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, la organele penale, cât și acțiuni la instanța de judecată.

De asemenea, accidente de muncă și modalitatea în care autoritățile/instituțiile competente au procedat la luarea unor măsuri în conformitate cu prevederile legale în vederea

prevenirii unor astfel de evenimente și respectării dispozițiilor privind securitatea și sănătatea în muncă, au reprezentat o caracteristică în acest an.

În colaborare cu Domeniul de activitate drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale a fost elaborat **Raportul privind hărțuirea la locul de muncă ce a vizat analizarea legislației naționale în materie raportată la Convenția privind eliminarea violenței și a hărțuirii în lumea muncii** (Convenția OIM nr. 190), adoptată la Geneva în cea de-a 108-a sesiune ILC din 21 iunie 2019 și condițiile necesare ratificării acesteia de către România. **În urma elaborării raportului, s-au inițiat demersuri în vederea ratificării Convenției** (în prezent, la Camera Deputaților este înregistrat proiectul de *Lege pentru aderarea la Convenția nr. 190/2019 privind eliminarea violenței și a hărțuirii în lumea muncii, adoptată la cea de-a 108-a sesiune a Conferinței Internaționale a Muncii a Organizației Internaționale a Muncii, la Geneva la 21 iunie 2019 – PL-x. nr. 735/2023*).

În luna martie 2023, a fost prezentat **Raportul privind securitatea și sănătatea în muncă a lucrătorilor**, prin care a fost analizată situația de fapt, raportată la competențele și activitatea instituțiilor cu atribuții în materie și a legislației incidente în cazurile privind accidentele de muncă și bolile profesionale și la cauzistica instituției.

În urma elaborării raportului, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, ne-a comunicat faptul că analizează oportunitatea modificării cadrului legislativ din domeniu, *respectiv a Legii nr. 346/2002 cu modificările și completările ulterioare, mai ales pentru a veni în sprijinul victimelor accidentelor de muncă /bolilor profesionale urmând ca ulterior, să fie actualizate și Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 346/2002, aprobate prin Ordinul nr. 450/825/2006 (Sesizare din oficiu nr. 10129/2023).*

Exemple de rezultate obținute ca urmare a activității desfășurate

Dosar nr. 7232/2023 Petentul, angajat la Penitenciarul Giurgiu, a reclamat faptul că i s-a refuzat cererea pentru acordarea concediului de studii. În urma demersurilor întreprinse, Penitenciarul Giurgiu ne-a comunicat că s-a concluzionat că forma de învățământ frecventată de ofițer nu reprezintă o formă de învățământ superior care asigură pregătirea acestuia potrivit nevoilor unității, solicitantul desfășurându-și activitatea în calitate de șef serviciu (regim penitenciar). Administrația Națională a Penitenciarelor a precizat printre altele, că „decizia luată de către directorul unității a fost obiectivă și transparentă, fiind consultat personalul participant la consiliu”. Ministerul Justiției ne-a comunicat că pentru evitarea oricărei incertitudini sub aspectul aplicării coerente a dispozițiilor privind acordarea concediului de studii și în scopul îmbunătățirii materiei analizate, **are în vedere o amendare a actului normativ analizat** (Hotărârea Guvernului nr. 604/2021 pentru aprobarea condițiilor în care polițiștii de penitenciare pot beneficia de concedii de odihnă, concedii de studii, învoiri plătite, concedii fără plată și bilete de odihnă), **după cum urmează: reglementarea să menționeze în termeni expliți, ca element utilizat pentru determinarea studiilor (domeniilor de studii) care asigură specializarea polițiștilor de penitenciare, potrivit nevoilor unității, atribuțiile angajatului astfel cum sunt enumerate în fișa postului ocupat; reglementarea, ca ipoteză distinctă, a acordării concediului fără plată în cazurile în care studiile superioare urmate nu asigură specializarea/pregătirea politistului de penitenciare, potrivit nevoilor unității; refuzul acordării de către angajator a concediului fără plată pentru urmarea unor studii superioare să poată fi exprimat doar în cazul în care absența acestuia ar prejudicia grav desfășurarea activității.**

Dosar nr. 17318/2023 Petentul, angajat în funcția de agent operativ, a reclamat unele „abuzuri în serviciu, de hărțuri, nerespectarea codului muncii, îngrădirea dreptului de asistență medicală, neglijență în serviciu și vătămare corporală la Centrul Educativ Buziaș”. Totodată, a precizat că, la evenimentul organizat în cadrul poligonului de tragere Chișoda, în

iunie 2023, în timpul sesiunii de tragere, a avut loc un incident în urma căruia era să rămână fără ochiul stâng, din cauză că la tragerea respectivă nu a existat asistent medical pentru a-i acorda primele îngrijiri medicale, ochelari de protecție, căști pentru urechi, armele nu au fost verificate.

În urma primirii răspunsurilor de la Administrația Națională a Penitenciarelor și de la Centrul Educativ Buziaș, au reieșit, printre altele: *s-a propus retragerea și expertizarea lotului respectiv de armament (pistol marca Walther) și a muniției aferente, precum și instruirea personalului programat pentru executarea tragerii înaintea fiecărei sesiuni*; petentul nu a semnalat existența unor probleme medicale care să-l împiedice să continue tragerea ulterior incidentului de tragere; evenimentul **a fost raportat** structurii de specialitate din Administrația Națională a Penitenciarelor - Compartimentul Securitate și Sănătate în Muncă și Protecția Mediului; fișa postului a fost întocmită în conformitate cu prevederile legale și a fost însoțită, prin semnare de către petent; *conducerea unității a dispus verificarea pontajului și a solicitat IT redeschiderea acestuia pentru luna iunie și refacerea acestuia, conform procedurii*; în ceea ce privește hărțuirea morală, „aspectele invocate într-un mod general sunt simple aprecieri, atâta timp cât nu aduce nici cele mai mici probe în dovedirea acestora”; anterior lunii iunie 2023, nu a avut cunoștință de aspectele semnalate;

În urma solicitării instituției Avocatul Poporului de a preciza *motivul de fapt și de drept pentru care nu a inclus în regulamentul de ordine interioară, dispoziții referitoare la interzicerea și sancționarea hărțuirii morale la locul de muncă, având în vedere **obligăția** instituită prin Legea nr. 167/2020, în sarcina angajatorului*, Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că la nivelul administrației cât și la nivelul unităților subordonate, **urmează să fie dispuse măsuri care să vizeze prevenirea și combaterea oricăror forme și acte de hărțuire și vor fi modificate regulamentele de ordine interioară prin introducerea dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, republicată, cu modificările și completările ulterioare.**

Dosar nr. 19789/2023 Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu urmare primirii mai multor petiții în care petentele reclamau faptul că nu le-a fost decontat concediul medical maternal. În acest sens, s-a formulat un demers la Casa Națională de Asigurări de Sănătate, care ne-a transmis că:

- pentru anul 2023, fondurile pentru asigurarea acordării și decontării concediilor medicale și a indemnizațiilor de asigurări sociale de sănătate, aprobate prin Legea bugetului de stat nr. 368/2022 la titlul IX „Asistență socială”, sunt în suma de 3,7 miliarde lei, cu 50,3% mai puțin față de propunerea CNAS din proiectul de buget pentru anul 2023 și cu 37,3% mai puțin față de prevederile aprobate în anul 2022;

- la data formulării răspunsului, fondurile aprobate pentru anul 2023 sunt utilizate în proporție de 92%, prevederea rămasă disponibilă asigură plata parțială a concediilor și indemnizațiilor de asigurări sociale de sănătate în luna octombrie;

- valoarea obligațiilor de plată reprezentând concedii și indemnizații de asigurări sociale de sănătate, înregistrate la nivelul caselor de asigurări de sănătate la data de 31.08.2023 este în sumă de 2,4 miliarde lei;

- pentru asigurarea fondurilor necesare până la finele anului 2023, Casa Națională de Asigurări de Sănătate a precizat că a înaintat instituțiilor abilitate, propuneri de suplimentare a bugetului FNUASS la rectificarea bugetară;

- **va întreprinde toate acțiunile necesare pentru a asigura că plățile pentru concediile medicale vor continua fără întreruperi.**

Ulterior, Casa Națională de Asigurări de Sănătate ne-a comunicat că le-a fost virată petentelor, indemnizația aferentă concediului maternal.

Dosar nr. 30061/2023 Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la Ordinul ministrului sănătății interimar nr. 1519/2009 pentru aprobarea Normelor metodologice de autorizare a furnizorilor privați de servicii de asistență medicală de urgență prespitalicească și de transport medical asistat și transport sanitar neasistat, a serviciilor de ambulanță județene și al municipiului București și a serviciilor mobile de urgență, reanimare și descarcerare (SMURD), precum și a modelului de autorizație emis de direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București.

Din prevederile ordinului susmenționat, rezultă că **furnizorul privat** este obligat să se adreseze pentru autorizare direcției de sănătate publică pe raza căreia are înregistrat sediul, enumerând totodată și punctele de lucru pe care le deține în județul respectiv sau în municipiul București, precum și în alte județe.

Prin Ordinul ministrului sănătății nr. 1078/2010 a fost aprobat Regulamentul de organizare și funcționare și a structurii organizatorice ale direcțiilor de sănătate publică județene și a municipiului București, care stabilește că *direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București reprezintă autoritatea de sănătate publică la nivel local; direcțiile de sănătate publică realizează politicile și programele naționale de sănătate, evaluează, coordonează și monitorizează modul de asigurare a asistenței medicale curative și profilactice din unitățile sanitare de pe teritoriul arondat. Direcția de sănătate publică care are arondat teritoriul unde se află sediul furnizorului privat, nu poate autoriza punctul de lucru al acestuia, aflat pe teritoriul altui județ, însă dispozițiile legale în vigoare îl obligă pe acesta să se adreseze, în vederea autorizării, direcției de sănătate publică de pe teritoriul unde își are sediul.*

În urma demersului întreprins, Ministerul Sănătății **ne-a comunicat faptul că Serviciul de Medicină de Urgență a demarat procedura de avizare internă a proiectului de ordin privind modificarea și completarea Ordinului ministrului sănătății interimar nr. 1519/2009, înaintând către Direcția Generală Juridică din cadrul ministerului, proiectul de act normativ modificator.**

Dosar nr. 30624/2023 - Sesizare din oficiu privind situația celor peste 3.000 de angajați care riscă să rămână fără locuri de muncă prin posibila desființare a rețelei de 15 spitale CFR aflate în subordinea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii. A fost efectuat demers la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, solicitând transmiterea următoarelor informații: dacă situația expusă în mass-media se confirmă, existând un pericol real ca cei peste 3000 de angajați să-și piardă locurile de muncă; în ce condiții vor fi transferați către autoritățile locale cei peste 3.000 de angajați și dacă toți actualii angajați vor beneficia în continuare de locuri de muncă; ce măsuri de protecție socială se iau pentru sprijinirea celor peste 3.000 de angajați; care sunt măsurile care urmează a fi luate pentru a nu fi afectat actul medical în cursul transferului către autoritățile locale; care vor fi sursele de finanțare pentru cele 15 spitale în contextul în care acestea vor fi transferate către autoritățile locale; care vor fi categoriile de beneficiari ai serviciilor medicale prestate de cele 15 spitale în situația în care aceste vor fi transferate către autoritățile locale; orice informații relevante cu privire la această situație (**dosar în lucru**).

Protecție socială

În cadrul acestui subdomeniu, în cursul anului 2023, au fost analizate petiții care au vizat, în special, numărul redus de locuințe sociale existente, precum și solicitări ale petenților de a le fi acordate astfel de locuințe, obținerea de carduri vouchere sociale, de ajutoare pentru încălzirea locuinței, restituirea unor sume către agențiile județene pentru plăți și inspecție

socială, considerate de către autorități, ca fiind nejustificat acordate (nu erau îndeplinite condițiile de eligibilitate), problemele rezultate din modul de facturare a energiei electrice și a gazelor naturale, cereri referitoare la plățile prin programul 50/20 către refugiații ucraineni etc.

Dosar nr. 2069/2023 Petenta a prezentat situația locativă a familiei cu care locuiește (locuință socială), precizând că respectivul condominiu, ce se află în proprietatea Municipiului București și în administrarea Administrației Fondului Imobiliar (bloc de locuințe sociale), are sistată de mai mulți ani furnizarea agentului termic (apă caldă și caldură), ca urmare a datoriilor acumulate de asociația respectivă. Au fost efectuate demersuri la Administrația Fondului Imobiliar, inclusiv o **anchetă**, la care reprezentanții autorității publice au precizat că în bugetul aferent anului 2024, vor fi incluse cheltuielile aferente realizării unei noi coloane de gaz și a celor 9 (nouă) bransamente, cu centralele și instalațiile aferente, inițial prin propunerea aprobării cheltuielilor pentru proiectare și, ulterior, după recepția proiectului, după rectificare, urmând a fi solicitată aprobarea cheltuielilor cu execuția lucrărilor respective. De asemenea, s-a stabilit că instituția publică respectivă va face o propunere petentei în sensul racordării apartamentului în care locuiește la coloana de gaz existentă în bloc (proprietate privată), cu precizarea că respectivele cheltuieli aferente bransării, montării centralei și a întregii instalații tehnico-sanitare, vor fi decontate, ulterior, de către instituția publică respectivă, în baza documentelor justificative.

În acest sens, prin răspunsul primit, Administrația Fondului Imobiliar ne-a transmis că a informat petenta despre faptul că:

- instituția publică respectivă va solicita pentru bugetul anului 2024 Consiliului General al Municipiului București, alocarea fondurilor necesare achiziționării serviciilor de proiectare a instalației de alimentare cu gaze naturale (bransament gaze) și de proiectare a instalației de încălzire și alimentare cu apă caldă menajeră;
- după recepționarea celor două proiecte, moment în care se va cunoaște valoarea de investiție a lucrărilor de instalații, va solicita, din nou, prin rectificare de buget, CGMB alocarea fondurilor necesare execuției acestor două lucrări;
- dacă petenta dorește să realizeze aceste lucrări mult mai rapid și prin forțe proprii, aceasta este sfătuită să solicite acordul instituției publice respective, în vederea obținerii informațiilor necesare pentru decontarea acestor cheltuieli.

Impozite și taxe

În materia impozitelor și taxelor, în cursul anului 2023, au fost analizate petiții ce aveau ca obiect, în principal, probleme referitoare la: modul de calcul al impozitului/taxei pe clădiri, respectiv al impozitului/taxei pe teren; conținutul deciziilor de impunere privind impozitul/taxa pe clădiri, impozitul/taxa pe teren, respectiv impozitul asupra mijlocului de transport; nemulțumiri legate de respingerea contestațiilor formulate împotriva deciziilor de impunere, popriri, titluri executorii și somații privind executarea silită; taxe speciale (taxa de habitat, taxa de salubritate - persoane fizice, persoane fizice autorizate, persoane juridice), condiționarea eliberării anumitor documente de achitarea obligațiilor fiscale etc.

Anumite petiții au făcut obiectul demersurilor instituției Avocatul Poporului la direcțiile de impozite și taxe locale, la administrațiile finanțelor publice, la Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București, la primării etc. Cu privire la cazurile care nu intrau în competența instituției, petenții au fost informați în legătură cu procedurile ce puteau fi urmate, cu indicarea bazei legale incidentă în cauză și a autorității la care se puteau adresa pentru soluționarea problemelor întâmpinate, unele dintre dosare făcând obiectul unor anchete.

Dosar nr. 25676/2022 Petenta și-a exprimat nemulțumirea legată de faptul că nu a primit răspuns la petițiile transmise Administrației Sector 6 București prin e-mail, în data de 11 iulie 2022, respectiv 14 septembrie 2022.

În urma demersurilor întreprinse, autoritatea ne-a transmis o copie a răspunsului transmis petentei la data de 15 decembrie 2022. De asemenea, ni s-a comunicat că petentei i s-a răspuns la adresa înregistrată în data de 18.05.2022, prin care i s-au furnizat informațiile necesare, respectiv modul de acțiune în cazul obstrucționării accesului la locul de parcare prin ocuparea trotuarului de autovehicule, vis-a-vis de locul de parcare. Cu privire la solicitarea petentei de a beneficia de gratuitate în utilizarea locului de parcare, Serviciul Parcări a soluționat favorabil cererea de scutire formulată la data de 20.07.2022, **fiindu-i pusă la dispoziție întreaga sumă achitată anticipat ca tarif de parcare** (dosarul a fost închis în anul 2023).

Dosar nr. 9760/2023 Petentul ne-a sesizat cu privire la titlul executoriu nr. XXX/07.12.2018. Într-un demers anterior, Serviciul Public Finanțe Locale Ploiești ne-a comunicat faptul că, *în conformitate cu adresele din anii 2021 și 2022 prin care au fost anulate anumite decizii de impunere și decizii referitoare la accesorii, organul de executare silită urmează să modifice în consecință titlul executoriu nr. XXX/07.12.2018, în sensul emiterii unui nou act de executare ce va cuprinde debitele datorate de acesta bugetului local al municipiului Ploiești*". În acest sens, autoritatea ne-a informat că au fost efectuate modificările aferente la Somația și Titlul executoriu nr. XXX/07.12.2018, ca urmare a modificării titlului de creanță, în sensul emiterii **unei noi somații și a unui nou titlu executoriu**, fiind eliminate sumele care au făcut obiectul Deciziei civile nr. Y/2022, emisă de Curtea de Apel București.

Dosar nr. 10844/2023 Petenta ne-a adus la cunoștință dificultățile întâmpinate în relația cu Primăria comunei Belciugatele, referitor la obținerea unor informații cu privire la neconcordanțele dintre certificatele de nomenclatură stradală eliberate și scutirea de la plata impozitelor și taxelor locale pentru imobilele deținute în proprietate. În vederea clarificării situației expuse, a fost sesizată autoritatea publică reclamată, solicitând, totodată, să ni se comunice dacă la nivelul consiliului local au fost adoptate acte administrative privind scutirea de la plata impozitelor și taxelor locale a anumitor categorii de beneficiari, în condițiile prevederilor Codului fiscal, respectiv dacă petenta ar putea să beneficieze de aceste scutiri. Primăria comunei Belciugatele a lămurit situația privind certificatele de nomenclatură stradală eliberate și, totodată, a comunicat petentei condițiile legale pentru a putea beneficia de aceste prevederi, aceasta formulând cerere pentru **scutirea de la plata impozitului pe teren**, începând cu anul 2024.

Dosar nr. 21225/2023 Petenta a arătat că s-a adresat Primăriei comunei Ilișești, județul Suceava, în legătură cu scutirea de la plata impozitului, în calitate de beneficiar al prevederilor Decretului - Lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat. Primăria a refuzat acordarea scutirii de la plata impozitului, susținând că petenta nu a făcut dovada faptului că este moștenitor, însă petenta nu a dobândit imobilul în cauză prin moștenire, ci este proprietar, făcând dovada în sensul acesta. În urma demersurilor întreprinse, primăria ne-a informat că petentei nu i s-a acordat scutire de la plata impozitului, întrucât aceasta nu s-ar încadra în prevederile art. 456 alin. (1) lit. s), art. 464 alin. (1) lit. s) și art. 469 alin. (1) lit. c) din Codul fiscal. Față de acest răspuns, am revenit la primărie, care și-a menținut punctul de vedere. Contactând Primăria comunei Ilișești, aceasta ne-a transmis că, în conformitate cu prevederile

legale, petenta va fi scutită de plata impozitelor pentru clădire, pentru terenul aferent clădirii și a unui mijloc de transport.

Modificări legislative

A. Urmare constatării neconcordanței dintre dispozițiile art. 3 alin. (2) lit. d) din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 15/2003 privind sprijinul acordat tinerilor pentru construirea unei locuințe proprietate personală și cele ale art. 3 alin. (1) din actul normativ incident, referitoare la condițiile ce trebuie îndeplinite de tineri pentru a putea beneficia de atribuirea suprafeței de teren în vederea construirii unei locuințe proprietate personală, Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu** (Dosar nr. 9760/2022) și s-a adresat inițial Ministerului Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse și, ulterior, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației.

Astfel, deși prin modificările aduse Legii nr. 15/2003 prin Legea nr. 175/2004 și după renumerotarea articolelor ca urmare a republicării, sintagma conținând condiția de la lit. c) a art. 3 alin. (1) *„părinții acestora nu dețin sau nu au deținut în ultimii 10 ani în proprietate un teren în suprafață mai mare de 500 m² în mediul urban sau de 5.000 m² în mediul rural, indiferent de localitatea în care este situat terenul”* a fost abrogată, dispozițiile din Normele de aplicare ale Legii nr. 15/2003 nu au fost modificate corespunzător.

Ca urmare a demersurilor efectuate, în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 756 din 21 august 2023, a fost publicată Hotărârea Guvernului României nr. 748 din 18 august 2023 privind modificarea Normelor **metodologice pentru aplicarea Legii nr. 15/2003 privind sprijinul acordat tinerilor pentru construirea unei locuințe proprietate personală, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 896/2003**, care, prin pct.1, a abrogat prevederile lit. d) a alin. (2) art. 3 din Normele metodologice susmenționate.

B. A fost adoptată **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 42/2023** de modificare a Legii nr. 367/2022 a dialogului social și a Legii nr. 53/2003 - Codul muncii, prin care au fost corelate, printre altele și **dispozițiile art. 229 alin. (2) din Legea nr. 53/2003 Codul muncii, republicat, cu modificările și completările ulterioare cu dispozițiile art. 97 alin. (1) din Legea nr. 367/2022 privind dialogul social** (Dosar nr. 1127/2023).

CAPITOLUL VII

ACTIVITATEA BIROURILOR TERITORIALE ALE INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI

La nivelul anului 2023, activitatea birourilor teritoriale s-a concretizat în: soluționarea unui număr de **2111 de petiții**, **2093 de sesizări din oficiu**, efectuarea a **123 de anchete**, acordarea a **4648 de audiențe**, înregistrarea a **5443 de apeluri telefonice** prin serviciul dispecerat, formularea a **115 de recomandări** și **742 de activități mediatizare/colaborare cu alte autorități**, după cum urmează:

Biroul Teritorial Alba-Iulia

● **Biroul Teritorial Alba Iulia:** a soluționat un număr de 101 de petiții, a acordat 242 de audiențe, a înregistrat 299 de apeluri telefonice prin serviciul de dispecerat, a desfășurat 2 activități de mediatizare/colaborare cu alte autorități, s-a sesizat din oficiu în 248 cazuri, dintre care 137 vizează protecția copiilor și a tinerilor, a efectuat 2 anchete și a formulat o recomandare.

Autorități deschise la colaborare

Dosar nr. 673/2023 Petentul a sesizat Biroul Teritorial Alba, reclamând tergiversarea soluționării cererii de recalculare a pensiei, prin care a solicitat valorificarea adeverinței nr. 481/17.11.2022, care atestă perioadele în care a realizat salarii brute compuse din retribuția realizată în acord global la care sunt adăugate sporul de vechime și compensații acordate conform legislației în vigoare.

Au fost solicitate informații de la Casa Județeană de Pensii Alba, de la care am primit un răspuns **favorabil**, în sensul că cererea de recalculare prin valorificarea adeverinței nr. 481/17.11.2022, a fost soluționată prin Decizia nr. 149992/13.02.2023.

Dosar nr. 24114/2023 Petentul a sesizat Biroul Teritorial Alba, reclamând tergiversarea soluționării cererii nr. 2550/08.09.2022, prin care a solicitat eliberarea unor adeverințe cu veniturile brute realizate, plătite din fondul de salarii, asupra cărora s-au datorat potrivit legii, contribuția de asigurări sociale de stat, în vederea valorificării ei la stabilirea pensiei pentru limită de vârstă.

Au fost solicitate informații de la Uzina Mecanică Cugir, județul Alba, de la care am primit un răspuns **favorabil**, în sensul că au fost eliberate toate adeverințele, acestea fiind transmise petentului și ulterior valorificate prin recalcularea pensiei.

Dosar nr. 30597/2023 Petentul a sesizat Biroul Teritorial Alba, reclamând tergiversarea soluționării cererii nr. 33857/05.10.2023, prin care a solicitat anularea deciziei de impunere privind impozitul pe venituri din activități agricole aferente anului 2018.

Au fost solicitate informații de la Administrația Județeană a Finanțelor Publice Alba, de la care am primit un răspuns **favorabil**, în sensul că cererea a fost analizată la Biroul Registru Contribuabili Persoane Fizice din cadrul Activității de Colectare - AJFP Alba, constatându-se că petentul întrunește condițiile pentru aplicarea scutirii la plata impozitului pe venituri din activități agricole aferente anului 2018, iar decizia de impunere a fost anulată și ca urmare nu va plăti impozit.

Dosar nr. 2073/2023 - Sesizare din oficiu privind cazul unei femei, care împreună cu fiica sa minoră au fost agresate de către concubinul mamei.

Au fost solicitate informații de la autoritățile competente în gestionarea acestor probleme, solicitând examinarea situației și transmiterea măsurilor întreprinse în vederea prevenirii și combaterii violenței asupra copilului și violenței în familie.

Astfel, în urma demersurilor efectuate, autoritățile sesizate, ne-au comunicat faptul că, în urma sesizării instituției Avocatul Poporului, a fost evaluată situația familiei în cauză și în urma întocmirii formularului de evaluare a riscului și constatării riscului iminent în cauză, a fost emis un ordin de protecție provizoriu pe o perioadă de 5 zile, față de agresor.

În ceea ce îi privește pe mamă și cei doi copii ai săi, s-a dispus admiterea lor în Serviciul Social de tip Locuință Protejată destinată victimelor violenței domestice din municipiul Alba Iulia, din cadrul proiectului „Venus - împreună pentru o viață în siguranță!”, pentru o perioadă determinată de 6 luni.

În cadrul Locuinței Protejate, victimele violenței domestice au beneficiat de adăpost și sprijin; informare și consiliere socială; consiliere psihologică și terapii de specialitate; educație extracurriculară privind viața autonomă, un stil de viață sănătos, dezvoltarea și consolidarea abilităților pentru o viață independentă; consiliere și orientare vocațională; facilitarea accesului la servicii medicale și consiliere juridică.

Dosar nr. 15328/2023 - Sesizare din oficiu privind desființarea Centrului de Permanență Medicală Cedonia din Sibiu, decizie care a adâncit și mai mult o criză deja existentă în domeniul sănătății din Sibiu.

Au fost solicitate informații de la instituțiile abilitate în gestionarea acestor probleme, solicitând examinarea situației și transmiterea măsurilor întreprinse în vederea identificării unor soluții pentru a asigura continuitatea serviciilor medicale de permanență astfel încât pacienții să nu aibă de suferit.

Astfel, în urma demersurilor efectuate, autoritățile sesizate, ne-au comunicat următoarele:

În urma sesizării, înțelegând importanța funcționării unui Centru de Permanență Medicală în zonă, au fost invitați la discuții toți medicii de familie din Sibiu și localitățile limitrofe (Șelimbăr, Cislădie, Cristian, Rășinari, Ocna Sibiului, Șura Mare și Șura Mică), în speranța că se va reuși să se contureze o echipă medicală care să continue această activitate atât de necesară.

La discuții au participat fizic 130 dintre colegi medici de familie, care au solicitat un timp suplimentar pentru a se gândi, dar se speră că în final se va forma o echipă medicală, iar activitatea de permanență să fie reluată în Sibiu.

De asemenea, s-au purtat discuții avansate pentru găsirea unui alt spațiu care să găzduiască această activitate.

Dosar nr. 26779/2023 - Sesizare din oficiu privind cazul unei familii din Bucium Poieni, județul Alba, care se confrunta cu dificultăți majore, fiind formată din persoane în vârstă, cu mobilitate redusă și un membru cu dizabilități mentale.

Au fost solicitate informații de la instituțiile abilitate în gestionarea acestui caz, vizând examinarea situației și transmiterea măsurilor întreprinse în vederea acordării sprijinului de specialitate membrilor familiei, întocmirea unui plan de servicii pentru familia aflată în risc de marginalizare socială și măsurile dispuse pentru evitarea riscului de excludere socială de către Serviciul Public de Asistență Socială.

Astfel, în urma demersurilor efectuate, Serviciul Public de Asistență Socială, ne-a comunicat faptul că prin ancheta socială au fost evaluate nevoile familiei, precum și propunerile stabilite pentru rezolvarea situației, respectiv: informarea vârstnicei cu privire la

drepturile prevăzute de actele normative în vigoare, asupra prestațiilor sociale de care poate beneficia potrivit Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap; obținerea actelor, referat medical, scrisoare medicală etc., în vederea întocmirii dosarului pentru comisia de evaluare în vederea încadrării în gradul de handicap corespunzător bolii; angajarea unui asistent personal (în cazul în care diagnosticul medical și comisia de expertiză consideră că starea de sănătate nu îi permite să se îngrijească singură); găsirea unei soluții provizorii de urgență, respectiv identificarea unei persoane din comunitate care dorește să facă igiena persoanei vârstnice, contra cost.

Ca și măsură de urgență, s-a propus contactarea spitalului pentru internare în vederea evaluării complexe a situației medicale a vârstnicei; contactarea serviciului de evidență a persoanelor Abrud, pentru identificarea adreselor de domiciliu ale membrilor de familie pentru a trimite notificare către aceștia referitoare la obligația de a participa la îngrijirea vârstnicei.

Au fost îndeplinite toate măsurile propuse în ancheta socială.

Au fost dispuse măsuri și efectuate demersuri pentru obținerea actelor, referat medical, scrisoare medicală etc., în vederea întocmirii dosarului pentru comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap în vederea încadrării în gradul de handicap corespunzător bolii doamnei B.S. Dosarul a fost depus pentru evaluare la sediul DGASPC Alba, d-na. B.S. fiind internată într-un Centru de asistență și îngrijire din data de 23.10.2023.

Recomandare implementată cu succes

Dosar nr. 5580/2023 - Sesizare din oficiu referitoare tratamentul violent la care sunt supuși copiii/tinerii cazați în Centrul de Primire în Regim de Urgență din cadrul Complexului de Servicii Comunitare „Prichindelul” Sibiu.

Avocatul Poporului a dispus efectuarea unei **anchete** și a unor demersuri scrise către Inspectoratul de Jandarmi Județean Sibiu, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sibiu și Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Sibiu.

Principalele aspecte urmărite au fost cele legate de respectarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială prevăzute de Ordinul Ministrului Muncii și Justiției Sociale nr. 25/2019, Anexa 2 – privind aprobarea Standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale cu cazare organizate ca centre de primire în regim de urgență pentru copilul abuzat, neglijat sau exploatat, pentru asigurarea protecției copiilor împotriva agresorilor.

Deficiențele constatate, au determinat emiterea **Recomandării nr. 28/2023**, prin care a propus directorului Centrului de Primire în Regim de Urgență pentru copilul neglijat, abuzat și exploatat din cadrul Complexului de Servicii Comunitare „Prichindelul” Sibiu, să dispună următoarele măsuri:

- *Efectuarea de demersuri pentru intensificarea supravegherii beneficiarilor din centru cunoscuți ca având comportamente agresive;*
- *Instruirea și formarea continuă a personalului cu privire la identificarea, semnalarea și soluționarea cazurilor de abuz, neglijare, ori a oricărei forme de violență asupra copilului;*
- *Consilierea minorelor active sexual de către specialiști (medic, psiholog etc.) cu privire la debutul vieții sexuale, măsuri de prevenire a sarcinilor la vârste mici, sănătatea reproducerii etc.;*
- *Informarea și instruirea copiilor, în concordanță cu vârsta și gradul de maturitate, cu privire la dreptul de a face sugestii, sesizări și reclamații, precum, și asupra modalității de formare și transmitere a acestora;*

- *Întocmirea și completarea tuturor registrelor în conformitate cu prevederile legale din Ordinul 25/2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție socială.*

Autoritatea ne-a comunicat că și-a însușit prevederile Recomandării, în sensul că:

Pentru asigurarea unei mai bune supravegheri a beneficiarilor rezidenți în cadrul Centrului de primire în regim de urgență, au fost delegate 3 persoane din cadrul Centrului de primire a copilului cu dizabilități - CS „Prichindelul”, respectiv 2 educatori și 1 infirmier pentru a sprijinii și susține activitatea centrului până la reorganizare, aprobată prin Hotărâre de Consiliul Județean Sibiu.

Personalul centrului a fost informat referitor la Procedura documentată privind identificarea, semnalarea și soluționarea cazurilor de abuz, neglijare, ori a oricărei forme de violență asupra copiilor din cadrul Centrului de primire în regim de urgență. S-a întocmit minută/proces-verbal de luare la cunoștință cu semnături, iar informarea s-a consemnat în Registrul privind instruirea și formarea continuă a personalului.

De asemenea, șeful de centru a întocmit un Plan de formare/perfecționare continuă a personalului cu privire la însușirea de Metode și tehnici de evaluare și intervenție psihologică la copii și adolescenți în situații de abuz, neglijare, exploatare. În același plan, sunt incluse și toate informările/instruirile obligatorii ce trebuie să fie realizate conform temelor de instruire din Ordinul nr. 25/2019, Anexa 2.

Psihologul centrului a realizat consilierea minorelor active sexual cu privire la debutul vieții sexuale, măsuri de prevenire a sarcinilor la vârste mici, sănătatea reproducerii și s-au întocmit fișe de consiliere psihologică.

Centrul a realizat informarea și instruirea beneficiarilor cu privire la dreptul de a face sugestii, sesizări și reclamații, precum și asupra modalității de formulare și transmitere a acestora. S-a întocmit minută/proces-verbal de luare la cunoștință cu semnături, iar informarea s-a consemnat în Registrul privind informarea/instruirea și consilierea beneficiarilor.

Centrul deține toate registrele conform Ordinului nr. 25/2019, Anexa 2, acestea fiind completate și aduse la zi.

Dintre autoritățile care au fost **deschise la colaborare** și care au acordat sprijinul lor în exercitarea atribuțiilor noastre legale amintim: Inspectoratul de Poliție Județean Alba, Inspectoratul de Poliție Județean Sibiu, Inspectoratul de Poliție Județean Hunedoara, Primăria Municipiului Alba-Iulia, Primăria Municipiului Sibiu, Consiliul Județean Hunedoara, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Alba, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Hunedoara, care au răspuns la obiect, cu promptitudine și profesionalism tuturor solicitărilor adresate.

În activitatea de soluționare a petițiilor **nu am întâmpinat dificultăți** sau reticențe din partea autorităților.

Biroul Teritorial Bacău

- **Biroul Teritorial Bacău:** a soluționat un număr de 127 de petiții, a acordat 365 de audiențe, a înregistrat 356 de apeluri telefonice prin serviciul de dispecerat, a desfășurat 36 activități de mediatizare/colaborare cu alte autorități, a efectuat o anchetă și s-a sesizat din oficiu în 56 cazuri și a formulat 11 recomandări.

Autorități deschise la colaborare

Dosar nr. 11164/2023 Petentul a sesizat Biroul Teritorial Bacău în contextul prevederilor art. 21, alin. (3) din Constituție, privind dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

În acest sens, petentul a relatat că în cursul anului 2014, aflându-se în piața auto, a achiziționat un cartuș de țigări de la un cetățean din Republica Moldova, iar după câteva zile de la cumpărare a fost supus unei percheziții la domiciliu, fiind înștiințat ulterior că este cercetat într-un dosar penal. Petentul susținea că nu a fost citat pentru îndeplinirea unor acte procedurale în toată perioada celor aproape zece ani de la producerea faptei penale și până la data prezentă. Față de aspectele sesizate de petent, s-au solicitat Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism - Serviciul Teritorial Iași informații privind la stadiul soluționării dosarului penal. Ca urmare a demersului întreprins, Direcția de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism – Serviciul Teritorial Iași a precizat că prin Ordonanța nr. 240/D/P/2013, emisă la data de 9 mai 2023, s-a dispus clasarea cauzei având ca obiect infracțiunea de contrabandă, faptă prevăzută și pedepsită de art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006.

Dosar nr. 21964/2023 Petenta ne-a sesizat în contextul prevederilor art. 47 din Constituție, cu privire la tergiversarea de către Casa Județeană de Pensii Neamț a soluționării cererii sale de stabilire a drepturilor de pensie pentru limită de vârstă, având în vedere stagiul de cotizare realizat în Italia.

Ca urmare a demersului efectuat, Casa Județeană de Pensii Neamț ne-a comunicat că în luna martie 2023 petenta a solicitat stabilirea pensiei comunitare tip limită de vârstă, iar din verificarea îndeplinirii condițiilor de pensie din sistemul public de pensii din România a rezultat un stagiul de cotizare realizat în România de 10 ani, 4 luni și 21 zile, stagiul realizat în condiții normale de muncă. În aceste condiții, nefiind îndeplinită condiția stagiului minim de cotizare de 15 ani, prevăzut de lege, a fost emisă o decizie de respingere a cererii, fiind necesară confirmarea stagiilor de cotizare realizate în Italia. De asemenea, autoritatea sesizată a comunicat că în acest scop, la data de 28.06.2023 a transmis către INPS Terni formularele aferente pensiei solicitate, care atestă tipul pensiei solicitate, stagiile de cotizare realizate în sistemul public de pensii din România, cât și solicitarea privind confirmarea stagiilor de cotizare realizate în Italia, însă până la data transmiterii către Biroul Teritorial Bacău a adresei nr.47527/21.08.2023 aceste informații nu au ajuns în posesia autorității sesizate.

Urmare unei noi solicitări a Biroului Teritorial Bacău, Casa Județeană de Pensii Neamț ne-a informat că la data de 28.08.2023, INPS Terni a transmis informațiile solicitate, ceea ce a permis autorității sesizate să emită Decizia nr. 327142/14.09.2023 de pensie comunitară tip limită de vârstă.

Dosar nr. 20835/2023 Petenta a sesizat că a solicitat Primăriei comunei Lipova, județul Bacău, în baza Legii nr. 416/2021 privind venitul minim garantat, acordarea ajutorului social, motivat de faptul că este unic întreținător al celor doi copii minori, locuiește cu părinții și nu are niciun venit. Conform celor afirmate de petentă, funcționarii din cadrul autorității locale au refuzat înregistrarea cererilor formulate pe parcursul anilor 2021 și 2022, prin care a solicitat acordarea prestațiilor sociale, motiv pentru care, la data de 13 iunie 2023 a transmis prin poștă o nouă cerere.

Ca urmare a demersurilor întreprinse de Biroul Teritorial Bacău, Primăria comunei Lipova, județul Bacău, a comunicat că cererea privind acordarea ajutorului social înregistrată cu nr. 4047 din 4 iulie 2023 a fost soluționată favorabil, dosarul fiind în plată începând cu data de 1 august 2023.

Dosar nr. 23005/2023 Petenta, beneficiară a indemnizației lunare prevăzute la art. 18 alin.(1) lit. f) din Legea nr. 168/2020 pentru recunoașterea meritelor personalului participant

la acțiuni militare, misiuni și operații pe teritoriul sau în afara teritoriului statului român și acordarea unor drepturi acestuia, familiei acestuia și urmașilor celui decedat, ne-a relatat că pentru efectuarea unor intervenții medicale, s-a prezentat la Spitalul Clinic de Urgență Militar Iași, însă la această unitate medicală i s-a comunicat faptul că nu poate beneficia de asistență medicală gratuită, întrucât nu plătește contribuția de asigurări sociale de sănătate, aceasta neavând calitatea de angajat sau de pensionar.

Urmare demersului întreprins, Direcția Generală Juridică din cadrul Ministerului Apărării Naționale a comunicat că în calitate de urmaș al personalului armatei decedat ca urmare a participării la acțiuni militare, beneficiază de asistență medicală gratuită, fără alte condiționări sau limitări care nu sunt cuprinse, în mod expres, în cuprinsul reglementărilor incidente în materie.

Conform celor comunicate de autoritatea sesizată, în urma consultării Direcției Medicale din cadrul Ministerului Apărării Naționale, structura de specialitate a transmis punctul de vedere al Spitalului Clinic de Urgență Militar „Dr. Iacob Czihaș” Iași, din cuprinsul căruia rezultă că în perioada 11-15 septembrie 2023, petenta fost internată în această unitate în Secția clinică chirurgie generală și a beneficiat gratuit de asistență medicală spitalicească, precum și faptul că în calitate de beneficiar al indemnizației lunare prevăzute la art. 18 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 168/2020, petenta beneficiază de asistență medicală gratuită în condițiile prevederilor HG nr. 521/2023 pentru aprobarea pachetelor de servicii și a Contractului-cadru.

Dosar nr. 27367/2023 Petenta a sesizat Biroul Teritorial Bacău cu referire la imposibilitatea utilizării cardului de energie alocat în cadrul Programului de sprijin privind plata facturilor de energie.

Ca urmare a demersului efectuat de Biroul Teritorial Bacău, autoritatea sesizată a comunicat că din verificarea bazei de date și având în vedere informațiile furnizate de C.N. Poșta Română, cardul de energie în cauză a fost distribuit în data de 16.02.2023, iar potrivit informațiilor din aplicația informatică a companiei de poștă a rezultat că petenta a efectuat plăți prin serviciul de mandat poștal către furnizorii de energie electrică, din sumele aferente tranșei I, respectiv perioada martie-iunie 2023. Ulterior, în data de 04.09.2023 cardul de energie a fost creditat cu tranșa II, dar în data de 25.09.2023, cardul a fost invalidat din cauza unei erori în aplicația informatică, situație care a fost remediată de C.N. Poșta Română.

În contextul remedierii erorii, petenta poate utiliza în continuare sumele de bani alocate ca sprijin pentru plata facturilor de energie.

Recomandări implementate cu succes

Dosar nr. 531/2023 - Sesizare din oficiu Prin Recomandarea nr. 19/2023, emisă de Avocatul Poporului, s-a solicitat primarului Municipiului Piatra Neamț efectuarea tuturor demersurilor necesare pentru înființarea de treceri de pietoni pe strada Dragoș Vodă din localitate, motivat de faptul că urmare a inexistenței unor astfel de treceri, un copil a fost victima unui accident rutier, iar evenimente similare s-ar putea produce cu precădere în cazul copiilor care se angajează în traversarea străzii.

Ca urmare a solicitării cuprinse în Recomandare, Primăria Municipiului Piatra Neamț a comunicat că s-a procedat la înființarea a patru treceri de pietoni pe strada Dragoș Vodă, cu avizul Inspectoratului de Poliție Județean Neamț – Serviciul Rutier.

Dosar nr. 14001/2023 Petenta ne-a sesizat în contextul prevederilor art. 51 din Constituție, relatând că Spitalul Clinic de Obstetrică - Ginecologie „Cuza Vodă” Iași nu a răspuns petiției adresate acestei unități sanitare la data de 30 ianuarie 2023.

Pentru a veni în sprijinul petentei, prin adresa 14001/29.05.2023 și adresa nr.14001/05.07.2023, Biroul Teritorial Bacău a solicitat conducerii unității sanitare amintite

verificarea situației expuse de petentă și informarea instituției Avocatul Poporului cu privire la modul de soluționare a cererii petentei, inclusiv copia răspunsului formulat și a dovezii transmiterii acestuia către petentă. Întrucât autoritatea sesizată nu a dat curs solicitărilor noastre, Avocatul Poporului emis **Recomandarea nr. 130/2023**, către managerul Spitalului Clinic de Obstetrică-Ginecologie „Cuza Vodă” Iași, prin care s-a solicitat, în principal, să se dispună măsurile necesare pentru formularea și transmiterea către petentă a unui răspuns la petiția înaintă de aceasta unității sanitare.

Recomandarea a fost însușită, astfel unitatea sanitară a transmis petentei răspunsul la petiția formulată de aceasta, atașând și dovada comunicării răspunsului. De asemenea, conducerea unității sanitare a precizat că a dispus *„măsurile necesare în vederea excluderii unei viitoare situații similare”*.

Dosar nr. 13859/2023 Petentul a sesizat nesoluționarea de către Comisia locală pentru stabilirea dreptului de proprietate privată Pâncești, județul Bacău, a cererii formulate în baza Legii nr. 18/1991 privind fondul funciar, republicată, prin care a solicitat reconstituirea dreptului de proprietate.

A fost emisă **Recomandarea nr. 143/2023**, prin care Avocatul Poporului a solicitat Primarului comunei Pâncești, județul Bacău, să dispună întocmirea și înaintarea către Comisia județeană pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor Bacău, a documentațiilor necesare soluționării cererii de reconstituire a dreptului de proprietate privată pentru suprafața de 2,41 ha., cu aplicarea dispozițiilor legale în vigoare.

Autoritatea sesizată a comunicat că urmare emiterii Recomandării nr. 143/2023, au fost dispuse următoarele măsuri:

- responsabilul din aparatul de specialitate al primarului, cu atribuții privind întocmirea documentațiilor în vederea eliberării titlurilor de proprietate, împreună cu comisia locală urmează să identifice alte suprafețe de teren, având în vedere că restituirea terenului nu este posibilă pe vechiul amplasament și nici rezerva la nivelul comisiei locale nu există și în regim de urgență să se retransmită întreaga documentație a petentului Comisiei județene Bacău;

- s-au dispus măsurile corespunzătoare pentru cunoașterea și respectarea de către compartimentele cărora li se repartizează solicitări ale instituției Avocatul Poporului, a prevederilor art. 4 din Legea nr. 35/1997, instructajul fiind efectuat de secretarul general al comunei Pâncești.

Biroul Teritorial Brașov

● **Biroul Teritorial Brașov:** a soluționat un număr de 220 de petiții, a acordat 349 de audiențe, a înregistrat 342 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat, a desfășurat 207 activități mediatizare/colaborare cu alte autorități, s-a sesizat din oficiu în 63 de cazuri, a efectuat 14 anchete și a formulat 14 recomandări.

Autorități deschise la colaborare

Dosar nr. 640/2022 Biroul Teritorial Brașov s-a sesizat din oficiu după luarea la cunoștință a dificultăților pe care rudele pacienților decedați le întâmpină în obținerea datelor medicale privind diagnosticul, tratamentul administrat, alte informații medicale legate de evoluția pacientului sub tratament, în situația în care pacientul a fost **în imposibilitatea exprimării acordului cu privire la comunicarea datelor medicale personale** (de exemplu, un pacient în comă, care nu se poate exprima și nu este conștient).

În data de 6 iunie 2022, o petentă s-a prezentat la Biroul Teritorial Brașov și ne-a expus faptul că a solicitat unității sanitare, Spitalul Județean de Urgență „Dr. Fogolyan

Kristof” din Sfântu Gheorghe, județul Covasna, comunicarea tratamentului administrat fiului său, a diagnosticului și copia foii de observație, însă i s-a refuzat comunicarea datelor, respectiv eliberarea documentelor medicale, în lipsa consimțământului exprimat explicit de fiul său.

Fiul petentei a fost implicat într-un accident, pe raza comunei Micfalău, județul Covasna, accident în urma căruia a ajuns în stare gravă la spital, ulterior, în aceeași zi, decedând. Este vorba de un pacient care a fost în imposibilitate absolută de a exprima vreo opțiune cu privire la desemnarea unei persoane care să aibă acces deplin la datele sale legate de diagnostic, tratament etc.

Legea nr. 46/2003 privind drepturile pacientului prevede la art. 21-22 că **toate informațiile privind starea pacientului, rezultatele investigațiilor, diagnosticul, prognosticul, tratamentul, datele personale sunt confidențiale chiar și după decesul acestuia cu excepția** cazului în care pacientul își dă consimțământul explicit sau dacă legea o cere în mod expres.

Prin urmare, în cazul în care pacientul s-a aflat, din punct de vedere fizic, în imposibilitate de a-și exprima acordul cu privire la desemnarea unei persoane care să aibă acces la informațiile medicale cu caracter confidențial, rudele/apartinătorii pacientului decedat se lovesc de un refuz categoric din partea unității sanitare, existând doar posibilitatea ca moștenitorii să obțină pe cale judecătorească întreaga documentație medicală a pacientului decedat.

În acest sens, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 171/2022** și a solicitat ministrului sănătății să dispună luarea măsurilor legale care se impun pentru modificarea cadrului legal existent, prin inserarea unei excepții de la dispozițiile art. 22 din Legea nr. 46/2003, excepție care să reglementeze situația în care un **pacient ajunge în unitatea sanitară într-o stare de imposibilitate absolută de a-și exprima consimțământul/acordul cu privire la desemnarea unei persoane care să aibă acces deplin, atât în timpul vieții sale, cât și după deces, la informațiile cu caracter confidențial din foaia de observație.**

Ministerul Sănătății și-a însușit Recomandarea Avocatului Poporului, astfel, Direcția Generală Asistență Medicală din cadrul Ministerului Sănătății a inițiat și a introdus pe circuitul intern de avizare proiectul de Ordonanță de urgență a Guvernului de completare a Legii nr. 46/2003 privind drepturile pacientului.

În Monitorul Oficial nr. 178 din 2 martie 2023 a fost publicată Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2023.

Dosar nr. 1335/2022 O petentă s-a adresat Biroului Teritorial Brașov și a reclamat faptul că prin decizia emisă în data de 11 noiembrie 2022, cererea prin care a solicitat plata indemnizației de creștere copil i-a fost respinsă în mod nejustificat, fără ca Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Brașov să-i analizeze situația particulară în care se afla.

Petenta, salariată a unei societăți care are sediul în România, având contract individual de muncă pe perioadă nedeterminată, își desfășura activitatea la punctul de lucru al firmei în Spania, dar toate contribuțiile au fost virate statului român. Petenta susținea că nu are alte venituri și reclamă faptul că deși a plătit toate contribuțiile aferente venitului salarial către statul român, fiind cetățean român, nu poate beneficia de dreptul la indemnizația de creștere copil.

În vederea soluționării petiției, au fost întreprinse demersuri la Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Brașov și Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială, iar autoritățile sesizate ne-au informat că petenta nu îndeplinește cumulativ condițiile prevăzute de art. 12 alin. (1) din Ordonanța de urgență nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor.

Însă din analiza prevederilor legislației naționale privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copilului (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2010) corelate cu prevederile regulamentelor europene (Regulamentul nr. 883/2004 și Regulamentul de aplicare nr. 987/2009), reiese că prevederile art. 12 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2010 **se consideră îndeplinite în speța petentei, aceasta având dreptul la concediu și indemnizație pentru creșterea copilului în România.**

Față de cele expuse, Avocatul Poporului a solicitat Agenției Județene pentru Plăți și Inspecție Socială Brașov **reanalizarea cererii petentei**, în contextul coroborării prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2010 cu dispozițiile Regulamentului nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială și ale Regulamentului nr. 987/2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului nr. 883/2004.

În urma demersurilor întreprinse, Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Brașov ne-a informat că **a reanalizat cererea petentei și a emis Decizia nr. 1681287834856/12.04.2023 privind aprobarea acordării indemnizației creștere copil.**

Dosar nr. 32418/2023 Doi petenți, cu domiciliul în Municipiul Brașov, ne-au sesizat în contextul prevederilor art. 49 și art. 50 din Constituție, privind protecția copiilor și a tinerilor și protecția persoanelor cu handicap.

Petenții precizau că sunt surdo-muți, nu știu să scrie și să citească. Dumnealor sunt părinții unei fete, născută la Spitalul de Maternitate Brașov, motiv pentru care s-au prezentat la Primăria Municipiului Brașov, însoțiți de bunica minorei, pentru a-i ajuta pe petenți în calitate de interpret, pentru a solicita eliberarea unui certificat de naștere pentru minoră, însă aceștia menționează că li s-a refuzat emiterea certificatului de naștere și li s-a recomandat un interpret.

Prin petiție se mai preciza că petenta, mama minorei, mai are un copil dintr-o altă relație, care a fost născut în Municipiul Făgăraș, iar acolo i s-a putut elibera un certificat de naștere, deși situația era similară, ambii părinți fiind surdo-muți.

Ca urmare, Avocatul Poporului a aprobat efectuarea unei **anchete** la Serviciul de Stare Civilă din cadrul Primăriei Municipiului Brașov. În urma discuțiilor purtate cu reprezentanții Serviciului de Stare Civilă al Municipiului Brașov, au fost concluzionate următoarele:

- având în vedere prevederile art.14³ din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată, era necesară prezența unui interpret autorizat pentru declararea nașterii copilului și implicit pentru completarea declarației de stabilire a filiației (petenții nu sunt căsătoriți);

- bunica minorei nu a făcut nicio precizare cu privire la faptul că ar fi în imposibilitatea găsirii unui interpret autorizat, astfel încât instituția Serviciu Stare Civilă Brașov să poată întreprinde demersurile necesare;

- Serviciul de Stare Civilă al Municipiului Brașov va pune la dispoziția petenților un interpret autorizat și se va elibera, în consecință, certificatul de naștere, la o dată care se va stabili de comun acord cu părinții copilului. În vederea asigurării unui interpret autorizat a fost contactată Asociația Națională a Surzilor din România, filiala Brașov, fiind expusă situația semnalată.

În data de 13 decembrie 2023, reprezentanții Stării Civile din cadrul Primăriei Municipiului Brașov ne-au comunicat că situația a fost soluționată și a fost emis certificatul de naștere pe numele minorei.

Dosar nr. 9488/2023 Petenta ne-a sesizat în contextul prevederilor art. 47 și art. 52 din Constituție, privind dreptul la un nivel de trai decent și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică. În acest sens, preciza că în urma solicitării sale, Casa Județeană de Pensii Covasna i-a emis o Decizie privind respingerea pensiei anticipate parțiale – decizie provizorie,

„emisă în baza Acordului cu Statul Israel”, urmând ca, la confirmarea stagiului din Israel, să îi fie emisă decizia finală. Având în vedere că, potrivit mențiunii din cadrul deciziei enunțate, decizia provizorie *nu poate fi contestată*, petenta s-a readresat aceleiași Case Județene de Pensii Covasna, care i-a comunicat faptul că aceste răspunsuri din Israel parvin **foarte târziu**, motiv pentru care a fost îndrumată ca, în situația în care are posibilitatea, să insiste la instituția din Israel „prin familiile cu care a încheiat un contract de muncă”, pentru a reduce perioada de așteptare la răspunsul solicitat prin cererea inițială.

Petenta preciza că a luat legătura cu Casa de Asigurare din Israel (Bituach Leumi Israel), care nu i-a comunicat informațiile solicitate.

Biroul Teritorial Brașov a întreprins demersuri scrise la **Casa Județeană de Pensii Covasna** și la **Casa Națională de Pensii Publice**.

Între statul român și statul Israel este încheiat Acordul în domeniul securității sociale, aprobat prin Legea nr. 150/2012

Casa Județeană de Pensii Covasna ne-a precizat faptul că, la emiterea deciziei finale prin cumul vechime cu vechimea efectuată în Israel, se ia în considerare doar formularul european E205 II, emis de instituția abilitată din Israel.

În urma răspunsului primit de la Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, a rezultat că există un Aranjament administrativ semnat la București la 3 septembrie 2013, pentru aplicarea Acordului dintre România și Statul Israel în domeniul securității sociale, semnat la Ierusalim la 28 februarie 2011, potrivit căruia *fiecare instituție competentă va transmite instituției competente a celeilalte părți contractante, un formular care atestă perioadele de asigurare realizate în baza propriei legislații*.

În urma demersurilor instituției Avocatul Poporului, la data de 13 iunie 2023, Casa Județeană de Pensii Covasna a emis pe numele petentei, *Decizia privind acordarea unor drepturi de pensie anticipată parțială în baza Acordului între Statul Israel și România, în domeniul securității sociale, situația fiind soluționată în mod favorabil*.

Recomandări implementate cu succes

Recomandarea nr. 166/2023, însușită de către Primăria Municipiului Săcele, județul Brașov Un petent s-a adresat Biroului Teritorial Brașov și a reclamat faptul că cetățenilor din cartierul Gîrcini, Municipiul Săcele, județul Brașov, li se refuză eliberarea cărților de identitate, întrucât nu fac dovada încheierii unui contract cu operatorul de salubritate.

Petentul susținea că Serviciul Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor al Municipiului Săcele condiționează primirea cererilor de emitere a actelor de identitate de prezentarea contractului încheiat cu operatorul de salubritate, deși dispozițiile legale nu prevăd acest document.

Cetățenii fără acte de identitate nu au acces la serviciile medicale, sunt privați de dreptul la muncă, fiind împiedicați în exercitarea drepturilor lor.

De asemenea, petentul ne-a adus la cunoștință faptul că majoritatea cetățenilor din cartierul Gîrcini sunt de etnie romă, cu un nivel scăzut de școlarizare și, pe cale de consecință, nu știu a se adresa autorităților competente pentru respectarea prevederilor legale.

În vederea soluționării acestei petiții, au fost întreprinse demersuri la Primăria Municipiului Săcele, autoritatea sesizată comunicând următoarele informații:

În zona de referință, zona Gîrcini, titularii imobilelor cu destinație de locuințe nu pot face dovada proprietății, neavând acte încheiate în condițiile de validitate prevăzute de legislația română în vigoare, privind titlul locativ, situația juridică a imobilelor fiind construcții fără acte, iar pentru a se stabili în mod clar și neechivoc adresa de domiciliu, în vederea eliberării actului de identitate, s-au cerut documente justificative suplimentare privind

dovada adresei de domiciliu, ținând cont de obligativitatea utilizatorului de a încheia contracte de prestări servicii cu operatorul de salubritate licențiat, conform Legii serviciului de salubritate a localităților nr. 101/2006, cu modificările și completările ulterioare.

Ca urmare a problemelor identificate, a fost emisă **Recomandarea nr. 166/2023**, prin care Avocatul Poporului a solicitat luarea măsurilor legale care se impun pentru ca la nivelul Serviciului Public Comunitar Local de Evidența Persoanelor Săcele să se respecte cadrul legal aplicabil domeniului emiterii actelor de identitate care se eliberează cetățenilor români. Emiterea actului de identitate nu poate fi condiționată de încheierea unui contract cu operatorul de salubritate, având în vedere și faptul că pentru încheierea unui astfel de contract, titularul are nevoie de un act de identitate.

Primăria Municipiului Săcele ne-a comunicat următoarele:

- în cadrul Serviciului Public Comunitar Local de Evidența Persoanelor Săcele a avut loc o ședință de instruire cu privire la măsurile dispuse de Avocatul Poporului prin Recomandarea nr. 166/2023;

- în urma sesiunii de instruire, recomandările și măsurile dispuse de Avocatul Poporului, privind aplicarea dispozițiilor legale în domeniul emiterii actelor de identitate au fost analizate, prelucrate și însușite de către Serviciul Public Comunitar Local de Evidența Persoanelor Săcele.

Recomandarea nr. 13/2023, însușită de către Căminul pentru persoane vârstnice Hăghig, județul Covasna Biroul Teritorial Brașov s-a sesizat din oficiu în urma articolului *O femeie dată dispărută după ce a plecat de la un cămin de bătrâni din Covasna a fost găsită moartă pe malul râului Olt.*

În vederea soluționării acestei sesizări din oficiu, au fost întreprinse demersuri la Căminul pentru Persoane Vârstnice Hăghig, la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Covasna, precum și la Inspectoratul de Poliție Județean Covasna.

Ca urmare a problemelor identificate, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 13/2023**, prin care a solicitat conducerii Căminului pentru persoane vârstnice Hăghig:

- luarea măsurilor necesare pentru îmbunătățirea supravegherii beneficiarilor și pentru evitarea unor evenimente neprevăzute, care pot aduce atingere siguranței vârstnicilor, în acest context, supravegherea lor adecvată fiind foarte importantă;

- respectarea prevederilor M.IV.-S1.4. și M.IV.-ImS1.4 din Anexa nr. 1 Ordinul ministrului muncii și justiției sociale nr. 29/2019, prin amenajarea spațiilor exterioare centrului astfel încât să fie asigurată siguranța beneficiarilor și să ofere vârstnicilor siguranță în deplasare, împrejmuirea corespunzătoare a terenului exterior aflat în proprietatea centrului;

- în situațiile în care personalul constată că beneficiarii nu respectă regulile centrului, au un comportament prin care pun în pericol siguranța lor și a altor beneficiari (scot stâlpii porții, sparg lacătele etc.) angajații să sesizeze aceste aspecte conducerii centrului în vederea luării de măsuri adecvate.

Căminul pentru persoane vârstnice Hăghig și-a însușit Recomandarea Avocatului Poporului și a procedat la luarea următoarelor măsuri:

- supravegherea mai atentă a beneficiarilor;
- demararea lucrărilor de împrejmuire a perimetrului exterior centrului, imediat ce vremea va fi favorabilă pentru realizarea lor, termenul de realizare propus fiind 15 aprilie 2023;
- examinarea permanentă a stării perimetrului exterior și remedierea tuturor deficiențelor.

Totodată, Căminul pentru persoane vârstnice Hăghig precizează că personalul și beneficiarii au fost informați asupra recomandărilor transmise, informarea fiind consemnată în Registrele de informare ale personalului și ale beneficiarilor.

Recomandarea nr. 94/2023, însușită de către Primarul Comunei Măieruș, Județul Brașov Un petent ne-a sesizat în contextul prevederilor art. 44 și art. 52 din Constituție, privind dreptul de proprietate și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.

În acest sens, petentul preciza că i-a fost încălcat dreptul de proprietate de către Primăria comunei Măieruș asupra terenurilor arabile înscrise în Cartea Funciară, având în vedere faptul că, în urma parcelării din anul 2015 efectuate de către aceeași primărie, au fost decalate limitele de proprietate, astfel că aproximativ 9000 mp. se suprapun pe diguri de apărare contra inundațiilor, aflate în proprietatea statului român și în administrarea Sistemului de Gospodărire a Apelor Brașov (SGA Brașov), Administrația Bazinală de Apă Olt – Administrația Națională Apele Române, conform Anexei 12 din Hotărârea de Guvern nr.1705/2006 privind inventarul bunurilor din domeniul public al statului. SGA Brașov confirmă existența suprapunerii terenului aflat în proprietatea sa (conform noilor limite stabilite prin parcelarul efectuat în anul 2015 de Primăria Comunei Măieruș și avizată de către Oficiul de Cadastru și Publicitate Brașov) și lucrarea hidrotehnică (dig), astfel că, din cei 2602 mp. – suprafață totală a terenului digului drept, 2551 mp. se suprapun cu un alt teren intabulat, inclusiv pe zona dig-mal.

În urma demersurilor scrise întreprinse la Primăria Municipiului Măieruș și la Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Brașov, respectiv a **anchetei** efectuate în data de 22 iunie 2023, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 94/2023**, potrivit căreia *primarul comunei Măieruș, județul Brașov – Președinte al Comisiei locale pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor Măieruș, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de legislația în vigoare, va lua cu celeritate, toate măsurile necesare în scopul refacerii planului parcelar în ceea ce privește amplasamentul suprafețelor de teren situate în extravilanul Comunei Măieruș înscrise în Cartea Funciară, în așa fel încât acesta să reflecte realitatea din teren, ținând cont de digurile de apărare înscrise în Hotărârea de Guvern pentru inventarierea bunurilor din domeniul public al statului nr.1705/2006, Anexa 12.*

Ca urmare a continuării demersurilor la Instituția Prefectului Județului Brașov, ne-a fost comunicat răspunsul Primăriei comunei Măieruș, potrivit căruia Recomandarea nr. 94/2023 a fost însușită de primarul aceleiași comune și au fost luate măsuri, în sensul în care au fost alocate sumele necesare contractării serviciului de refacere a planului parcelar și s-a luat legătura cu o firmă de specialitate în această privință.

Exemple de recomandări ignorate

Recomandarea nr. 27/2023, neînsușită de către Ministerul Sănătății Prin petiția înregistrată la Biroul Teritorial Brașov cu nr. 556/2023, un petent revine la petiția înregistrată cu nr. 177 din 2 mai 2018, întrucât nici în prezent nu a fost identificată o soluție în rezolvarea problemei accesului său la tratamentul necesar.

Astfel, petentul susținea că medicamentul CellCept (DCI Mycophenolatum Mofetilum) îi este prescris de medicul curant pentru tratarea afecțiunii miastenia gravis, tratamentul având rezultate bune, pacientul nemaifiind nevoit să se spitalizeze pentru ameliorarea stării sale, în timp ce alte medicamente nu au avut ca efect menținerea bolii în limite acceptabile.

Potentul a adus la cunoștința autorităților sesizate faptul că i s-a prescris tratamentul cu micofenolat de mofetil (CellCept) după ce, începând cu anul 2014 și până în anul 2017, medicul său curant i-a prescris o serie de alte medicamente (imuran, prednison,

imunoglobulină, plasmafereza), care însă nu au dat răspunsul necesar, fiind spitalizat în mod repetat până în anul 2017, de trei ori ajungând în stare gravă la ATI.

Cu toate acestea, petentul reclama faptul că nu poate beneficia de acest tratament în regim compensat, ci trebuie să achite costul medicamentului, aproximativ 400 lei, iar venitul său din pensia de invaliditate este de 1000 lei/lunar.

În vederea soluționării acestei petiții, Biroul Teritorial Brașov s-a adresat Ministerului Sănătății și Agenției Naționale a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale din România.

Ca urmare a problemelor identificate, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 27/2023**, prin care a solicitat ministrului sănătății:

- instituirea cadrului legal necesar pentru ca prescrierea off-label a medicamentelor în regim rambursat să fie reglementată;

- analizarea situației pacienților care au nevoie de administrarea de medicamente pentru indicațiile terapeutice neincluse în rezumatul caracteristicilor produsului în cazul unor afecțiuni pentru care nu există alternative terapeutice sau care sunt depășite din punct de vedere terapeutic, dar și în cazul în care nu există terapii autorizate satisfăcătoare sau care nu pot intra într-un studiu clinic.

Față de solicitările Avocatului Poporului, Ministerul Sănătății ne-a comunicat doar răspunsuri intermediare, în sensul că Recomandarea urmează a fi analizată în ședința Grupului tehnic de lucru, constituit în baza Ordinului ministrului sănătății nr. 1610/2022 privind aprobarea înființării Grupului tehnic de lucru în scopul creării cadrului legal în vederea reglementării condițiilor de prescriere, finanțare și decontare a medicamentelor off-label în România, cu modificările ulterioare. Dosarul este în lucru la Biroul Teritorial Brașov, se continuă demersurile în vederea însușirii Recomandării.

Dintre autoritățile care au fost **deschise la colaborare**, amintim: Primăria Municipiului Brașov, Instituția Prefectului Județul Brașov; Instituția Prefectului Județul Covasna; Inspectoratul de Poliție Județene Brașov și Covasna; Comisariatul Județean Brașov-Garda Națională de Mediu; Consiliul Județean Brașov; Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov și Covasna; Agenția Județeană pentru Inspecție Socială și Plăți Brașov; Spitalul Clinic Județean de Urgență Brașov.

Dintre autoritățile care **nu au acordat sprijinul** necesar în exercitarea atribuțiilor instituției Avocatul Poporului, s-a evidențiat Ministerul Sănătății.

Propuneri de modificări legislative

- **Dosar nr. 640/2022** - Solicitare adresată Ministerului Sănătății, prin Recomandarea nr. 171/2022, de modificare a cadrului legal existent, prin inserarea unei excepții de la dispozițiile art. 22 din Legea nr. 46/2003, **excepție care să reglementeze situația în care un pacient ajunge în unitatea sanitară într-o stare de imposibilitate absolută de a-și exprima consimțământul/acordul cu privire la desemnarea unei persoane care să aibă acces deplin, atât în timpul vieții sale, cât și după deces, la informațiile cu caracter confidențial din foaia de observație.**

Ministerul Sănătății și-a însușit Recomandarea Avocatului Poporului, astfel că Direcția Generală Asistență Medicală din cadrul Ministerului Sănătății **a inițiat și a introdus pe circuitul intern de avizare proiectul de Ordonanță de urgență a Guvernului de completare a Legii nr. 46/2003 privind drepturile pacientului.**

În Monitorul Oficial nr. 178 din 2 martie 2023 a fost publicată Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2023.

- **Dosar nr. 12115/2023** - Solicitare adresată Comisiei pentru sănătate și familie din cadrul Camerei Deputaților, **de a analiza și punctul de vedere al Avocatului Poporului cu**

privire la 24 alin. (3) din Legea drepturilor pacientului nr. 46/2003, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2023.

Urmare demersurilor întreprinse de Avocatul Poporului, în Monitorul Oficial cu numărul 1020 din data de 8 noiembrie 2023, a fost publicată Legea nr. 328/2023 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2023 pentru completarea art. 24 din Legea drepturilor pacienților nr. 46/2003.

• **Dosar nr. 556/2023** - Solicitare adresată Ministerul Sănătății de **instituire a cadrului legal necesar pentru ca prescrierea off-label a medicamentelor în regim rambursat să fie reglementată, conform Recomandării nr. 27/2023.**

Ministerul Sănătății ne-a comunicat doar răspunsuri intermediare, în sensul că Recomandarea urmează a fi analizată în ședința Grupului tehnic de lucru, constituit în baza Ordinului ministrului sănătății nr. 1610/2022 privind aprobarea înființării Grupului tehnic de lucru în scopul creării cadrului legal în vederea reglementării condițiilor de prescriere, finanțare și decontare a medicamentelor off-label în România, cu modificările ulterioare. Dosarul este în curs de soluționare.

• **Dosar nr. 6744/2023** - Solicitare adresată Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, pentru **modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 63/2022 în așa fel încât să se asigure egalitatea de tratament între categoriile de persoane beneficiare, și anume, categoriei beneficiarilor prevăzuți prin art. 9 alin. (1) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 63/2022 să i se acorde sprijinul financiar reglementat de actul normativ, de la data recunoașterii dreptului la pensie, și nu de la data punerii în plată, în condițiile în care această operațiune nu intervine imediat după emiterea deciziei de recunoaștere a dreptului la pensie – aspect care poate conduce la imposibilitatea acestor categorii de persoane de a beneficia de tichetele sociale din Programul Național „Sprijin pentru România”.**

În consecință, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale a comunicat răspuns, însă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 63/2022 și-a încetat aplicabilitatea la data de 31 decembrie 2023, urmând ca, pentru anul 2024, să fie elaborat un alt act normativ care va cuprinde noile condiții de acordare a tichetelor sociale, instituția Avocatul Poporului monitorizând situația.

• **Dosar nr. 19435/2023** - Solicitare adresată Ministrului Sănătății de a lua **măsuri privind revizuirea Ordinului ministrului sănătății nr. 1241/2006, sub aspectul reînființării specialității de medicină transfuzională**, având în vedere punctele de vedere ale unor universități de profil din țară, dar și răspunsul I.N.T.S. „Prof.dr. C.T. Nicolau”, care menționează că Ministerul Sănătății nu a comunicat niciun răspuns la solicitările de suplimentare a numărului de posturi, dar și faptul că numărul actual de 1001 posturi sunt insuficiente raportat la normativele de personal în vigoare, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății nr. 1778/2006 privind aprobarea normativelor de personal, Anexa 8, respectiv la numărul de litri de sânge recoltați/an.

Ministrul Sănătății nu a comunicat până în prezent niciun răspuns.

• **Dosar nr. 23380/2023** - Solicitare adresată Ministerului Sănătății de a analiza **eliminarea inechităților și inegalităților semnalate, prin exceptarea instituțiilor din sistemul sanitar de la prevederile art. 25 din Legea-cadru nr.153/2017 și reglementarea salarizării gărzilor efectuate la nivelul salariului de bază din anul 2023.**

Ministerul Sănătății până în prezent niciun răspuns.

• **Dosar nr. 17021/2023** - Solicitare adresată Ministerului Sănătății pentru **includerea în Lista de medicamente aprobate prin Hotărârea de Guvern nr. 720/2008, cu modificările și completările ulterioare, a medicamentelor evaluate deja de către Agenția**

Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, pentru îmbunătățirea timpului de acces al pacienților din România la tratamente de ultimă generație.

Casa Națională de Asigurări de Sănătate nu a comunicat până în prezent niciun răspuns.

• **Dosar nr. 18160/2023** - Solicitare adresată Ministerului Muncii și Solidarității Sociale privind **completarea prevederilor art. 139 din Legea nr. 127/2019 privind sistemul public de pensii și a prevederilor art. 127 din Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii cu prevederea potrivit căreia deciziile provizorii emise de casele teritoriale de pensii în situațiile în care solicitantul a efectuat stagiul de cotizare în străinătate sunt obligatorii și pot fi contestate, în termen de 45 de zile de la comunicare, la instanța judecătorească competentă.** Dosarul este în curs de soluționare.

Biroul Teritorial Cluj-Napoca

• **Biroul Teritorial Cluj-Napoca:** a soluționat un număr de 128 de petiții, a acordat 325 de audiențe, a înregistrat 406 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat, a desfășurat 3 activități de mediatizare/colaborare cu alte autorități, s-a sesizat din oficiu în 325 de cazuri, dintre care 259 vizează protecția copiilor și a tinerilor, a efectuat 34 anchete și a formulat 32 de recomandări.

Autorități deschise la colaborare

Dosar nr. 5209/2023 Petentul ne-a adus la cunoștință faptul că în data de 21.12.2022, a depus la Primăria Gârbău o cerere prin care a solicitat scutire de la plata impozitului pe clădire și terenul aferent clădirii. Petentul justifică solicitarea de scutire impozit pe clădire și terenul aferent clădirii, deoarece are o fiică care este încadrată ca persoană cu handicap grav, conform certificatului eliberat de Consiliul Județean Cluj - Comisia pentru Protecția Copilului Cluj. Fiica sa locuiește împreună cu petentul, acesta fiind reprezentantul legal al acesteia, iar solicitarea de scutire este pentru clădirea și terenul aferent clădirii de domiciliu a acestora.

Ne-am adresat Primăriei Gârbău, județul Cluj cu solicitarea de a ne comunica sunt motivele pentru care petentul nu a primit niciun răspuns la solicitarea sa și de a identifica un mod de soluționare a problemei semnalate, în conformitate cu prevederile art. 456 și art. 464 Cod fiscal.

Autoritatea sesizată ne-a comunicat că certificatul de încadrare a copilului cu dizabilități în grad de handicap, înaintat de petent a fost debitat cu data de 21.12.2022, contribuabilul fiind scutit de plata impozitului pe clădire și terenul aferent, conform legislației în vigoare.

Dosar nr. 11286/2023 Petenta ne-a sesizat învederând faptul că întâmpină o serie de probleme în contextul derulării Programului Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate.

Concret, petenta arată că având calitatea de persoană încadrată în grad de handicap accentuat - în conformitate cu certificatul eliberat de Comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap Maramureș, ar fi îndreptățită să beneficieze de facilitățile acordate prin dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 84/2020 pentru stabilirea unor măsuri necesare în vederea implementării Programului operațional Ajutorarea persoanelor defavorizate – POAD. Cu toate acestea, în contextul în care la nivelul Municipiului Baia Mare s-a procedat la distribuirea pachetelor de alimente, nu a beneficiat de ajutoarele alimentare la care fac referire dispozițiile actului normativ menționat în cele ce preced.

În acest context, ne-am adresat Primăriei Municipiului Baia-Mare, respectiv Instituției Prefectului Județul Maramureș.

Instituția Prefectului Județul Maramureș ne-a comunicat faptul că petenta figurează pe listele suplimentare pentru distribuirea stocurilor rămase după distribuirea pe baza listelor inițiale a pachetelor alimentare POAD VI. Ultima recepție de ajutoare alimentare POAD VI în Baia Mare a avut loc la data de 05.04.2023. Conform Ordinului prefectului nr. 129/09.03.2023, în Baia Mare a fost stabilit un centru de distribuire a ajutoarelor alimentare, cu sediul pe Strada 8 martie, nr. 7. În vederea distribuirii ajutoarelor alimentare la domiciliul destinatarilor finali nedeplasabili, la nivelul județului Maramureș se respectă prevederile OUG nr. 84/2020 pentru stabilirea unor măsuri necesare în vederea implementării Programului operațional Ajutorarea persoanelor defavorizate – POAD, în sensul că, în conformitate cu dispozițiile art. 4, prefectul sau reprezentantul acestuia asigură livrarea ajutoarelor la domiciliu, cu sprijinul autorităților locale și al organizațiilor neguvernamentale. Calendarul de distribuție a ajutoarelor alimentare a fost stabilit la nivelul județului Maramureș, conform Ordinului de prefect nr. 139/16.03.2023, după cum urmează: distribuirea pe listele inițiale ale ajutoarelor alimentare tranșa 6 se face începând cu a doua zi de la data recepției, în fiecare zi lucrătoare, în intervalul orar 09:00-15:00, în termen de 45 de zile calendaristice de la ultima recepție. Distribuirea pe listele suplimentare ale ajutoarelor alimentare - tranșa 6 se face începând cu ziua lucrătoare următoare celei de finalizare a distribuirii pe listele inițiale, în fiecare zi lucrătoare, în intervalul orar 09:00-15:00, în termen de 15 de zile calendaristice. La nivelul județului Maramureș, distribuirea se face conform legislației în vigoare, OUG 84/2020, alte metode suplimentare nefiind necesare.

Primăria Municipiului Baia Mare ne-a comunicat că la nivelul municipiului, campania de distribuire a pachetelor alimentare POAD VI a demarat, pentru listele inițiale, la data de 10 aprilie 2023, iar ulterior, la data de 19.04.2023, a continuat cu distribuirea alimentelor beneficiarilor înscrși pe listele suplimentare. Având în vedere că din totalul de 1900 pachete recepționate, 840 pachete au fost distribuite pe listele inițiale, au rămas un număr de 1060 pachete, urmând a fi distribuite pe liste suplimentare. În contextul în care la nivelul Municipiului Baia Mare figurează peste 4000 persoane încadrate în grad de handicap, s-a decis distribuirea pachetelor cu alimente în ordinea descrescătoare a gradului de handicap (persoane încadrate în gradul grav fiind în jur de 1300, s-a început distribuirea pe liste suplimentare cu această categorie). Începând cu data de 24.04.2023, s-a procedat la distribuirea pachetelor și către celelalte categorii de persoane vulnerabile, conform OUG nr. 84/2020. Urmare adresei Avocatului Poporului, petenta s-a prezentat în data de 25.04.2023 la centrul de distribuire și a ridicat pachetul alimentar.

Recomandări implementate cu succes

Dosar nr. 27861/2023 Petenta ne-a adus la cunoștință cazul fiului său minor, în prezent rezident în cadrul unei unități de tip familial, arătând faptul că pe perioada instituționalizării minorului, acesta a avut mai multe situații conflictuale la școală și la Centru.

În vederea soluționării dosarului și a lămurii aspectelor relatate în petiție, a fost efectuată o **anchetă** la sediul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Cluj, în urma căreia a fost emisă **Recomandarea nr. 154/2023**, cu următoarele obiective:

Directorul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Cluj, în exercitarea prerogativelor conferite de prevederile legale în vigoare, va dispune măsurile necesare pentru:

- identificarea nevoilor reale și acordarea serviciilor necesare minorului, atât în situația în care se inițiază procesul de reintegrare în familia biologică cât și în situația în care rămâne cu

măsură de protecție specială, raportat la situațiile de risc în care s-ar putea afla minorul, cu consultarea acestuia;

- includerea mamei într-un program de consiliere psihologică și/sau psihoterapie, având ca scop dobândirea abilităților parentale necesare exercitării autorității părintești;
- instruirea personalului de specialitate din cadrul Direcției cu privire la măsurile care se impun a fi luate în cazul în care beneficiarii sistemului de protecție specială frecventează sălile jocurilor de noroc.

În implementarea Recomandării, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Cluj, a luat următoarele măsuri:

A fost realizată evaluarea situației minorului în contextul inițierii procesului de reintegrare în familia biologică sau rămânerea cu măsură de protecție specială. Raportat la situația de risc în care se află minorul, pentru protecția acestuia din punct de vedere social și economic, în vederea stopării comportamentelor adictive, s-a găsit alternativa internării temporare a acestuia, la Spitalul de Psihiatrie „Voila” (Câmpina, județul Prahova). Minorul și-a exprimat acordul pentru a fi ajutat, iar în data de 14.11.2023 a fost internat. Actualmente, acesta beneficiază de un program de reabilitare care vizează gestionarea comportamentelor adictive (jocuri de noroc, consum de substanțe psihoactive).

Mama minorului a fost internată, rămânând sub supraveghere medicală pentru efectuarea mai multor investigații, în cadrul altor compartimente medicale. În prezent, este în continuare internată în spital, această stare de fapt menținându-se și în cursul lunii decembrie 2023. Ulterior externării amândurora, vor fi continuate demersurile cu privire la perspectiva integrării în familie, și pentru gestionarea eficientă a comportamentelor și emoțiilor, adaptat nevoilor și situațiilor de risc în care se află minorul.

Atât minorul, cât și mama acestuia beneficiază de consiliere și vor continua acest demers, cu suport adaptat situațiilor de risc și pentru dobândirea abilităților parentale necesare exercitării autorității părintești, într-o manieră cât mai adecvată interesului superior al copilului.

De asemenea, personalul de specialitate din cadrul unității de tip familial, a fost instruit cu privire la aplicarea procedurii Unității de Tip Familial și la măsurile care se impun în contextul în care, beneficiarilor sistemului de protecție specială, le este pusă în pericol siguranța fizică și morală.

În această perioadă, s-a comunicat în mod eficient, atât cu minorul, cât și cu mama acestuia, pentru acordarea sprijinului emoțional adecvat.

Dosar nr. 1335/2023 - Sesizare din oficiu în urma reportajelor publicate de mai multe portaluri de știri privind situația unei minore, care ar fi fost atacată pe o stradă în Zalău, după ce a ieșit de la școală, agresoarea încercând să îi fure telefonul, context în care au fost solicitate informații de la Inspectoratul de Poliție Județean Sălaj și Primăria Municipiului Zalău.

Raportat la informațiile comunicate, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 58/2023**, către primarul Municipiului Zalău, referitoare la:

1. Analizarea fenomenului infracționalității stradale având ca victime copiii (furturi, tâlhării etc.) în cadrul primei ședințe a Comisiei locale de ordine publică, constituită la nivelul Municipiului Zalău;
2. Eficientizarea cooperării dintre instituțiile și serviciile publice cu atribuții în domeniul ordinii și al siguranței publice la nivelul unității administrativ-teritoriale în vederea identificării soluțiilor pentru prevenirea faptelor care afectează climatul social;
3. Analizarea nevoii de optimizare a sistemului de supraveghere video la nivelul municipiului Zalău pentru protejării cetățenilor și menținerea siguranței publice.

Primarul Municipiului Zalău a confirmat însușirea Recomandării nr. 58/2023, în acest sens a dispus imediat, potrivit competențelor legale, convocarea Comisiei locale de ordine publică constituită la nivelul Municipiului Zalău și analizarea recomandărilor. În cadrul ședinței Comisiei de Ordine publică de la nivelul Municipiului Zalău, din data de 5 mai 2023, s-a analizat fenomenul infracționalității stradale având ca victime copiii, cu participarea reprezentanților Direcției de Asistență Socială Zalău și ai Inspectoratului Județean de Jandarmi „Menușor” Sălaj. Polițiștii locali din cadrul Poliției Locale Zalău, alături de lucrătorii Poliției de proximitate și de efectivele de jandarmi asigură permanent ordinea și siguranța în zona unor unități de învățământ din Municipiul Zalău, fiind prezenți cu efective la afluirea elevilor la și de la cursuri, acțiune ce se va intensifica în viitor, în scop preventiv.

Privitor la analiza nevoii de optimizare a sistemului de supraveghere video, acest aspect a fost identificat deja la nivelul instituției, încă din anul 2022, în urma consultărilor în cadrul Comisiei locale de ordine publică.

Municipiul Zalău a demarat investiția publică „Achiziție de sisteme ITS și TIC-Municipiul Zalău” fiind semnat contractul de finanțare prin PNRR având nr. 8779/01.02.2023 ce are ca obiect achiziția unui sistem de monitorizare trafic în 21 de intersecții din Municipiul Zalău, a 16 camere de supraveghere de tip LPR și 44 camere de supraveghere trafic și spațiu public (42 de locații), a unui număr de 106 camere de supraveghere în spațiile publice (altele decât cele de trafic) și a unui sistem de monitorizare video în 20 autobuze și în 11 stații de autobuz. În scopul prevenirii criminalității, Municipiul Zalău va acorda potrivit art. 56 din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, acces direct și gratuit structurii Poliției Municipiului Zalău la sistemele de supraveghere a spațiilor publice. Acest demers este menit să confirme preocuparea constantă a instituției în identificarea și dispunerea de măsuri ce să conducă la reducerea semnificativă a riscului infracționalității stradale. Municipiul Zalău prezintă întreaga disponibilitate în raport cu toate instituțiile/serviciile publice, pentru orice propunere de colaborare, în vederea identificării și implementării de măsuri legale ce să conducă la reducerea fenomenului infracționalității.

Biroul Teritorial Constanța

● **Biroul Teritorial Constanța:** a soluționat un număr de 143 de petiții, a acordat 390 de audiențe, a înregistrat 641 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat, a desfășurat 47 de activități de mediatizare/colaborare cu alte autorități, s-a sesizat din oficiu în 154 de cazuri, dintre care 118 vizează protecția copiilor și a tinerilor, a efectuat 1 anchetă și a formulat 6 recomandări.

Autorități deschise la colaborare

Dosar nr. 27569/2023 Petentul ne-a solicitat sprijinul în vederea eliberării certificatului de cazier judiciar *în care să fie inserată intervenirea reabilitării de drept*, conform dispozițiilor sentinței de reabilitare, însă, Serviciul Cazier Judiciar, Statistică și Evidențe Operative Constanța nu a implementat sentința care este definitivă.

Față de aspectele prezentate, am solicitat informații de la Serviciul Cazier Judiciar, Statistică și Evidențe Operative din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Constanța.

Ca urmare a demersurilor întreprinse, ne-a fost comunicat că la data de 16.10.2023, în temeiul art. 165 Cod penal, s-a procedat la operarea mențiunilor de pe fișa de cazier judiciar cu privire la sentințele penale nr. ccc/23.09.2011 și nr. ddd/21.12.2016.

Dosar nr. 12724/2023 Petentul ne-a sesizat în legătură cu nemulțumirile sale generate de criteriile prin care se acordă tichetele valorice pe suport electronic (card) acordate în cadrul programului „Respect” de către Primăria Municipiului Constanța.

Față de aspectele prezentate, am solicitat informații Direcției Generale de Asistență Socială Constanța din cadrul Primăriei Municipiului Constanța.

Ca urmare a demersurilor întreprinse, ne-au fost comunicate următoarele: din verificările efectuate în programul informatic propriu s-a constatat că ați depus cerere-declarație pentru acordarea tichetelor valorice distribuite prin Programul „Respect” în anul 2023, având nr. 20877/29.12.2022. Pentru a beneficia de tichete valorice acordate în cadrul Programului „Respect”, s-au efectuat verificări privind eligibilitatea conform pct. 4 alin. (a) din Procedura de acordare a tichetelor valorice anexă la HCL nr. 24/2016 privind aprobarea Programului „Respect” cu modificările și completările ulterioare, în vederea stabilirii realității și exactității datelor furnizate de solicitanți se derulează activități referitoare la:

- veniturile declarate la data depunerii cererii-declarație pe propria răspundere;
- existența debitelor restante la bugetul local al Municipiului Constanța, la datele de plată stabilite prin Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal cu modificările și completările ulterioare, anterior datei depunerii cererii;

- persoane decedate ulterior depunerii cererii-declarație pe propria răspundere;

- alte date relevante.

Conform adresei SPIT nr. R-T5455/20.01.2022 privind verificarea soldurilor la data de 16.01.2023, petentul figurează în baza de date a SPIT Constanța cu datorii la bugetul local, motiv pentru care cererea a fost respinsă. În cerere-declarație pe propria-răspundere pentru înscrierea în Programul „Respect” de acordare a tichetelor valorice, se specifică la Cap. 4 „Cunoscând dispozițiile art. 326 Cod penal cu privire la falsul în declarații, declar pe propria răspundere următoarele:” nu am debite restante la bugetul local; nu am alte surse de venit în afara celor înscrise în prezenta cerere.”

A fost încadrat conform H.C.L. nr. 24/2016, cu modificările și completările ulterioare la art. 3, alin. (1) lit. a) persoanele care au calitatea de pensionar sau sunt indemnizate în baza legilor speciale și ale căror venituri lunare cumulate în sumă netă sunt mai mici sau egale cu suma de 2024 lei, categorie care beneficiază de tichete valorice pe suport electronic (cârd) fără a fi necesară efectuarea unei anchete sociale, dacă îndeplinesc condițiile de eligibilitate prevăzute în prezenta hotărâre.

În situația în care petentul a efectuat plata restanței la bugetul local, poate formula o nouă solicitare de acordare a tichetelor valorice pe suport electronic (card).

Dosar nr. 23631/2023 Petentul ne-a sesizat în legătură cu faptul că a solicitat returnarea unui dosar înregistrat la Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților. Petentul susținea faptul că a primit răspunsul cu nr.4191/2023, prin care i s-a comunicat faptul că în dosar a fost emisă decizie de invalidare, motivat de faptul că Primăria comunei Băneasa, județul Constanța dispune de teren suficient pentru restituire în natură și nu i se vor acorda despăgubiri în această situație. Ca urmare, a solicitat restituirea dosarului la Primăria comunei Băneasa în vederea retrocedării terenului în natură, însă nu i s-a mai comunicat niciun răspuns.

Față de aspectele prezentate, am solicitat informații Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților, care ne-a comunicat faptul că va transmite o copie a dosarului Comisiei locale Băneasa în vederea reconstituirii dreptului de proprietate în natură a diferenței de 5 ha. pentru care s-a făcut dovada preluării abuzive și nu a fost restituită în natură potrivit art. 12 lit. a)-c) din Legea nr. 165/2013.

Dosar nr. 33330/2023 Petentul ne-a sesizat arătând că a solicitat Primăriei comunei Văcăreni, județul Tulcea, în temeiul Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile

de interes public, verificarea legalității împrejurii stradale a imobilului identificat prin CF/NC 32181 care aparține vecinului său. Petentul solicita Primăriei comunei Văcăreni să dispună constituirea unei comisii care să efectueze o deplasare la fața locului în vederea verificării legalității amplasării /construirii gardului de către vecinul său, însă nu a primit niciun răspuns la cererea sa.

Față de aspectele prezentate, am solicitat informații de la Primăria comunei Văcăreni.

Ca urmare a demersurilor întreprinse, autoritatea ne-a comunicat că o comisie formată din primar, administrator public și responsabil urbanism s-a deplasat la fața locului și s-a constatat că gardul este executat pe domeniul public, cu circa 1,25 m. pe o lungime de 7,92 cm., conform extrasului de Carte Funciară. Ca urmare, Primăria comunei Văcăreni a solicitat vecinului petentului ca în termen de 30 de zile de la data primirii notificării să-și construiască gardul respectând coordonatele din Extrasul de Carte Funciară.

Dosar nr. 20639/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Nereguli găsite de Protecția Consumatorilor la punctul de lucru al unei firme care asigură servicii de catering pentru spitalele din Constanța*. În scopul verificării și clarificării situației expuse în articolul de presă, au fost întreprinse demersuri la Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor – Comisariatul Județean Constanța și Direcția Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor Constanța.

Răspunsurile autorităților au fost favorabile, în sensul că a fost verificat modul în care operatorul din sectorul alimentar pune în practică proceduri adecvate și în conformitate cu activitatea pe care o desfășoară pentru evitarea apariției toxiinfecțiilor alimentare și a protecției consumatorului final, reducând la minimum riscul de îmbolnăvire a omului prin consumul de alimente.

Condițiile de igienă a spațiilor, echipamentelor și ustensilelor de lucru pot fi diferite în timp, în funcție de fazele tehnologice surprinse în timpul controlului. Ca urmare, acolo unde a fost cazul, au fost dispuse termene de remediere a deficiențelor, acestea fiind remediate chiar în timpul controlului.

Dosar nr. 2632/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Scandal în județul Constanța: Și-a înjunghiat tatăl pentru a-și salva sora, iar el și-a scos singur cuțitul din spate*. Urmare sesizării din oficiu, au fost emise adrese către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța, Serviciul de Asistență Socială din cadrul Primăriei Orașului Techirghiol, județul Constanța și Inspectoratul de Poliție Județean Constanța

Din analiza informațiilor transmise de către instituțiile sesizate, s-a concluzionat faptul că minorul, pe fondul multiplelor agresii fizice și verbale exercitate de tatăl său împotriva mamei și surorii sale, l-a înjunghiat în spate pe agresor. Ulterior incidentului, mama alături de minori a plecat pentru o perioadă în județul Călărași, în sarcina minorului fiind aplicată măsura preventivă a controlului judiciar.

Pe rolul Tribunalului Constanța este înregistrat un dosar penal, minorul fiind trimis în judecată față de săvârșirea infracțiunii de *tentativă la omor*. Referitor la situația surorii sale, se reține faptul că evoluția în interiorul familiei este monitorizată de specialiștii din cadrul DGASPC Constanța.

Dosar nr. 4911/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Exclusiv! O elevă de la Școala Gimnazială 40 din Constanța, își agresează, în ultimul hal, colegii*. Urmare sesizării din oficiu, au fost emise adrese către Inspectoratul Școlar Județean Constanța, Școala Gimnazială nr. 40 „Aurel Vlaicu” din Constanța și Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța.

Din analiza informațiilor transmise de către instituțiile sesizate, s-a putut concluziona faptul că minora, este instituționalizată într-un centru de plasament din subordinea DGASPC

Constanța, în baza deciziei instanței de judecată. Aceasta este elevă în cadrul Școlii Gimnaziale nr. 40 Constanța.

Referitor la incidentul relatat de presă, în baza verificărilor realizate și a anchetei interne desfășurate la nivelul unității de învățământ, a rezultat faptul că minora a fost provocată de alți doi colegi, aceștia aducându-i injurii și cuvinte ofensatoare. Pe fondul producerii acestui eveniment, unitatea de învățământ a dispus cercetarea incidentului și luarea de măsuri față de modalitatea în care a reacționat minora. Reprezentanții unității școlare au păstrat legătura în mod permanent cu specialiștii din cadrul centrului în care este instituționalizată, minora primind consiliere de specialitate și tratament adecvat afecțiunilor de care suferă.

Până în prezent, nu s-a cerut și nici dispus transferul fetei la altă unitate de învățământ, însă unul dintre elevii agresori devenit victimă în conflict s-a transferat la altă unitate școlară.

Referitor la minoră, se menționează faptul că aceasta este supravegheată în mod constant, iar la nivelul școlii s-au dispus măsuri punctuale față de elevi, dar și măsuri de prevenire a producerii unor incidente similare.

Dosar nr. 7511/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Act sexual cu un minor, în comuna constănțeană Mircea Vodă! Suspectul, dus la arestare*. Urmare sesizării din oficiu, au fost emise adrese către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța și Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța.

Din analiza informațiilor transmise de către instituțiile sesizate, s-a putut concluziona faptul că agresiunea sexuală împotriva minorei a fost semnalată de bunică acesteia, de îndată ce a aflat despre fapte. Abuzul sexual a avut loc pe fondul consumului de alcool furnizat de însăși inculpat, care și-a creat contextul și oportunitatea de a săvârși fapta.

Urmare depunerii plângerii, a fost întocmit un dosar de urmărire penală, înregistrat la Parchetul de pe lângă Judecătoria Medgidia, în care a fost efectuată cercetarea și propusă trimiterea în judecată a inculpatului, față de săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor.

Reprezentanții direcției au acordat consiliere de specialitate victimei minore și bunicii acesteia, fiindu-i recomandată includerea minorei într-un program de consiliere psihologică în vederea susținerii emoționale a nepoatei sale, cu atât mai mult cu cât în urma aplicării Inventarului de Depresie pentru Copii, minora a obținut scoruri mari pe toate palierele de evaluare și un nivel al depresiei ridicat.

Mama minorei nu se poate ocupa de creșterea, îngrijirea și educarea copilei, motiv pentru care în anul 2020 a fost instituit plasament la bunică paternă.

În cadrul dosarului penal, minora a fost reprezentată de bunică paternă și asistată de avocat din oficiu. Inculpatul a fost condamnat la o pedeapsă privativă de libertate și a fost obligat la plata de daune morale în favoarea minorei.

Situația fetei în cadrul familie va fi în continuare monitorizată de către specialiștii DGASPC Constanța.

Recomandări implementate cu succes

Dosar nr. 1145/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *La 25 de ani a murit de apendicită. Caz șocant la spitalul din Mangalia*. În scopul verificării și clarificării situației expuse în articolul de presă, au fost întreprinse demersuri la Spitalul Municipal Mangalia, județul Constanța, Direcția de Sănătate Publică a Județului Constanța, și Inspectoratul Județean de Poliție Constanța.

Ca urmare a analizării răspunsurilor primite din partea autorităților sesizate, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 23/2023**, prin care a dispus managerului Spitalului Municipal Mangalia, ca în exercitarea atribuțiilor conferite de legislația în vigoare, să dispună ca, în rândul cadrelor medicale de la nivelul unității medicale să se prelucreze, implementeze

și să se pună în aplicare dispozițiile Ordinului Ministerului Sănătății nr. 1097/2006, privind aprobarea protocoalelor de transfer interclinic al pacientului critic, prevederile Legii nr. 46/2003, privind drepturile pacientului și a dispozițiilor Legii nr. 95/2006, privind reforma în sănătate.

Managerul Spitalului Municipal Mangalia a comunicat faptul că și-a însușit recomandarea, a procedat la instruirea personalului cu privire la ordinul Ministerului Sănătății nr. 1097/2006, privind aprobarea protocoalelor de transfer interclinic al pacientului critic, prevederile Legii nr. 46/2003, privind drepturile pacientului și a dispozițiilor Legii nr. 95/2006, privind reforma în sănătate. Totodată, personalul medico-sanitar a fost reinstruit cu privire la următoarele proceduri interne: PO 197 Procedura operațională privind internarea pacientului critic, PO 32 Procedura operațională privind externarea pacientului și PO 198 Procedura operațională privind predarea pacientului între ture. La răspunsul comunicat, au fost atașate procesele-verbale de instruire semnate de către personalul medico-sanitar din Spitalul Municipal Mangalia.

Dosar nr. 419/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Copil lovit de mașină în județul Constanța. Intervine elicopterul SMURD!* În scopul verificării și clarificării situației expuse în articolul de presă, au fost întreprinse demersuri la Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sf. Apostol Andrei” Constanța și Inspectoratul de Poliție Județean Constanța.

Ca urmare a analizării răspunsurilor primite din partea autorităților sesizate, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 16/2023**, adresată primarului comunei Deleni, județul Constanța, pentru ca în exercitarea atribuțiilor conferite de legislația în vigoare, să dispună:

a. implementarea și punerea în aplicare a dispozițiilor

- Ordinului ANPDC nr. 286/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea Planului de servicii și a Normelor metodologice privind întocmirea Planului individualizat de protecție;
- art. 112 din Legea nr. 292/2011 privind asistența socială, respectiv să fie efectuate la nivelul unității administrativ teritoriale sondaje și anchete sociale pentru depistarea precoce a cazurilor de risc de excluziune socială sau a altor situații de necesitate a membrilor comunității și, în funcție de situațiile constatate, să fie propuse măsuri adecvate în vederea sprijinirii acestor persoane;
- art. 118 din Legea nr. 272/2004, respectiv să fie asigurată consilierea și informarea familiilor cu copii în întreținere asupra drepturilor și obligațiilor acestora, asupra drepturilor copilului și asupra serviciilor disponibile pe plan local.

b. evaluarea situației minorului din perspectiva HG nr. 797/2017 și dispunerea de măsuri adecvate în vederea sprijinirii acestuia și a familiei sale.

Primarul comunei Deleni, județul Constanța, ne-a comunicat următoarele:

- copilul locuiește cu părinții și ceilalți frați minori într-un imobil format din 2 camere, racordat la rețeaua de apă și electricitate. Veniturile familiei sunt constituite din ajutorul social, conform Legii nr. 416/2001, alocațiile copiilor și alocația pentru susținerea familiei.

- copii sunt înscriși la medicul de familie din localitate și nu frecventează cursurile școlare;

- copilul, născut în luna august 2022 a fost încadrat în baza OUG nr. 113/2022 pentru suma de 2000 lei, reprezentând contravaloarea trusoului pentru copii nou-născuți;

- din discuțiile purtate cu mama copilului și cu persoane din sat care cunosc situația minorului accidentat, rezultă că acesta s-a recuperat și nu mai prezintă niciun fel de probleme de sănătate;

- familia și minorii se află în evidențele compartimentului de asistență socială din cadrul Primăriei comunei Deleni, fiind monitorizată și consiliată. La acest moment, nu se impune luarea vreunei măsuri de protecție specială cu privire la minorii familiei;

- primarul comunei Deleni își însușește recomandările primite și dispune măsura de monitorizare și consiliere a familiei și a minorului victimă.

Dosar nr. 958/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Un bărbat din Castelu a ABUZAT, timp de doi ani, o minoră de 11 ani. Ce spun procurorii.* În scopul verificării și clarificării situației expuse în articolul de presă, au fost întreprinse demersuri la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța și Inspectoratul de Poliție Județean Constanța.

Ca urmare a analizării răspunsurilor primite din partea autorităților sesizate, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 11/2023**, adresată primarului comunei Rasova, județul Constanța, ca în exercitarea atribuțiilor conferite de legislația în vigoare, să dispună:

- **formarea profesională continuă a personalului din compartimentul de asistență socială organizat la nivelul comunei** cu privire la prevederile legale aplicabile în domeniul respectării, promovării și protecției drepturilor copilului, inclusiv Legea nr. 272/2004, HG nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal;
- implementarea și punerea în aplicare a dispozițiilor art. 112 din Legea nr. 292/2011 privind asistența socială, respectiv să fie efectuate la nivelul unității administrativ teritoriale de sondaje și anchete sociale pentru depistarea precoce a cazurilor de risc de excluziune socială sau a altor situații de necesitate a membrilor comunității și, în funcție de situațiile constatate, să fie propuse măsuri adecvate în vederea sprijinirii acestor persoane;
- implementarea și punerea în aplicare a dispozițiilor art. 118 din Legea nr. 272/2004, respectiv să fie asigurată consilierea și informarea familiilor cu copii în întreținere asupra drepturilor și obligațiilor acestora, asupra drepturilor copilului și asupra serviciilor disponibile pe plan local;

Primăria comunei Rasova ne-a comunicat următoarele:

- în cadrul Compartimentului Asistență Socială și Autoritate Tutelară al aparatului de specialitate al primarului comunei Rasova, este angajată o funcționară publică, având funcția de inspector asistent. Compartimentul prevede două posturi de funcționari publici, dar datorită ieșirii la pensie a celui de-al doilea funcționar public, postul a rămas vacant începând cu data de 01.12.2022.

- având în vedere volumul foarte mare de muncă, personalul din cadrul compartimentului este insuficient. În decursul anului 2022 nu s-a putut trimite funcționarul public la cursuri de perfecționare, dar se are în vedere ca pe parcursul anului 2023 funcționarul public din cadrul Compartimentului Asistență Socială și Autoritate Tutelară să urmeze cursurile de perfecționare organizate de instituțiile acreditate, asta și datorită angajării celui de-al doilea funcționar public.

- în cursul lunii aprilie 2023, Primăria comunei Rasova, va organiza concurs pentru ocuparea postului vacant de referent, clasa III, grad profesional superior, din cadrul Compartimentului Asistență Socială și Autoritate Tutelară, fapt ce va duce la degrevarea sarcinilor de serviciu ale funcționarului public angajat, iar cei doi funcționari publici vor putea efectua sondaje și anchete sociale, în vederea depistării precoce a cazurilor de risc de incluziune socială sau a altor situații de necesitate a membrilor comunității și în funcție de situațiile constatate, să fie propuse măsuri adecvate în vederea sprijinirii acestor persoane.

- de asemenea, se va asigura consilierea și informarea familiilor cu copii în întreținere asupra drepturilor și obligațiilor acestora, asupra drepturilor copilului și asupra serviciilor disponibile pe plan local.

În ceea ce privește autoritățile din competența teritorială a Biroului Teritorial Constanța, respectiv județele Tulcea și Constanța, am constatat faptul că, **au fost deschise la colaborare**, au răspuns prompt solicitărilor instituției Avocatului Poporului, iar în situațiile în care au fost emise recomandări, acestea și le-au însușit și au comunicat măsurile dispuse.

Biroul Teritorial Craiova

● **Biroul Teritorial Craiova:** a soluționat un număr de 61 de petiții, a acordat 385 de audiențe, a înregistrat 473 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat, a desfășurat 4 activități mediatizare/colaborare cu alte autorități, s-a sesizat din oficiu în 69 de cazuri, a efectuat 6 anchete și a formulat o recomandare.

Autorități deschise la colaborare

Dosar nr. 10658/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Persoane cu dizabilități obligate la sporturi extreme pe Aeroportul Craiova*. În instrumentarea sesizării din oficiu, au fost efectuate demersuri la conducerea Agenției Județene pentru Plăți și Inspecție Socială Dolj, pentru semnalarea acestor aspecte și comunicarea măsurilor dispuse în vederea remedierii și prevenirii unor astfel de situații, în viitor.

Ca urmare a demersurilor efectuate, AJPS Dolj ne-a comunicat faptul că aspectele sesizate au făcut obiectul unei misiuni de control, o echipă de inspectori sociali deplasându-se la sediul RA Aeroportul Internațional Craiova, pentru verificări. Echipa de inspectori a verificat respectarea prevederilor legale privind asigurarea accesului neîngrădit al persoanelor cu dizabilități în sediu și la serviciile oferite de aeroport. Elementul care apare în articolul din mass-media ca fiind rampă de acces, este de fapt, anexa unei scări de acces pentru personalul angajat al aeroportului. Coridorul unde se află amplasat elementul în cauză nu este destinat accesului publicului, acesta fiind o cale de acces mai rapidă între terminalul „plecări” și terminalul „sosiri”, destinat personalului care deservește aeroportul. Coridorul nu a fost restricționat accesului publicului din dorința conducerii aeroportului de a facilita accesul cât mai ușor al pasagerilor între cele două terminale, pe perioada anotimpului rece și a vremii nefavorabile. Calea de acces în incinta aeroportului pentru public nu prezintă diferențe de nivel, nefiind necesară o rampă de acces. Trotuarul aeroportului este accesibilizat în dreptul intrărilor și ieșirilor din clădire. Clădirea aeroportului este dotată cu lift accesibilizat care permite accesul publicului la etajul superior. Aeroportul are în dotare și ambuift care facilitează accesul în aeronave al pasageri.

La solicitarea persoanelor cu dizabilități, aeroportul pune la dispoziție personal medical care se ocupă de problemele de natură medicală ale acestora, îi însoțesc pe toată perioada în care se află în aeroport, având la dispoziție și fotolii rulante pentru acestea. Echipa de inspectori a recomandat conducerii Aeroportului Internațional Craiova să limiteze accesul publicului prin coridorul destinat personalului propriu, pentru a evita orice neînțelegere în ceea ce privește accesul persoanelor cu dizabilități la mediul fizic.

Dosar nr. 5777/2023 - Sesizare din oficiu În mass-media au apărut informații conform cărora, noua clădire a Palatului de Justiție din Târgu Jiu are probleme, în sensul că nu există rampe de acces pentru persoanele cu dizabilități, și nici facilitățile necesare la băile din dotare pentru a putea fi utilizate și de persoanele cu dizabilități locomotorii.

În urma analizării acestor informații, s-au efectuat demersuri la conducerea Curții de Apel Craiova, în a cărei rază de competență teritorială se află instanțele care își au sediul în Palatul de Justiție din Târgu Jiu, precum și la Agenția Județeană pentru Plăți și Inspekția Socială Gorj, pentru semnalarea acestor aspecte și comunicarea măsurilor dispuse în vederea remedierii și prevenirii unor astfel de situații, în viitor. În urma demersurilor efectuate, s-au obținut următoarele informații:

Curtea de Apel Craiova ne-a comunicat faptul că rampa de acces este modalitatea de acces în clădirile instanțelor de pe raza Curții de Apel Craiova, în situația în care o persoană cu handicap locomotor trebuie să intre în aceste clădiri, care nu sunt dotate cu rampe de acces omologate. În situațiile în care rampele de acces nu sunt conforme cu normativele în vigoare, au fost elaborate planuri de lucrări de reparații ale sediilor, care includ modificări pentru conformarea deplină la necesitățile persoanelor cu dizabilități. La toate sediile instanțelor funcționale, circuitele permit accesul fără obstacole pentru persoanele cu dizabilități. S-au întreprins măsuri ample pentru adaptarea accesului în clădirile instanțelor de judecată de pe raza Curții de Apel Craiova, la nevoile speciale ale persoanelor cu handicap locomotor, astfel: reconfigurarea spațiilor de parcare și asigurarea accesibilității, realizarea de căi de acces mai facil în instituții pentru persoanele cu dizabilități, montarea de elevatoare interioare și exterioare pentru fotoliu rulant, marcarea cu pavaj tactil pe căile de acces interioare și exterioare, relocarea unor compartimente în situația în care poziționarea inițială nu ar fi permis accesul facil pentru persoanele cu dizabilități, asigurarea de servicii de informare și documentare accesibile la sediile instanțelor. Cu privire la dotarea cu accesorii destinate persoanelor cu dizabilități a grupurilor sanitare din dotarea clădirilor instanțelor din raza de competență a Curții de Apel Craiova, au fost întreprinse toate măsurile necesare pentru adaptarea și echiparea corespunzătoare, astfel încât acestea să corespundă nevoilor persoanelor cu dizabilități. Curtea de Apel Craiova a respectat prevederile legale privind adaptarea clădirilor civile și spațiului urban, ale instanțelor din raza sa de competență teritorială, la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap. Pe lângă măsurile anterior menționate, se adaugă și acordul de colaborare încheiat cu Asociația Națională a Surzilor din Romania, în vederea furnizării de servicii de interpretare în limbaj mimico-gestual.

Agenția Județeană pentru Plăți și Inspekția Socială Gorj, ne-a informat s-a dispus efectuarea unui control prin care s-a verificat cum s-au respectat, în procesul de construire și dotare a clădirii Palatului de Justiție Târgu Jiu, prevederile legale privind adaptarea clădirilor civile și a spațiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap și care sunt rezultatele acestor verificări. În urma controlului efectuat, s-au constatat neconformități față de prevederile legislației în vigoare incidente în domeniu, fiind dispuse măsuri în scopul remedierii cât mai rapide a acestei situații. Toate măsurile de remediere dispuse au fost duse la îndeplinire, Tribunalul Gorj făcând dovada îndeplinirii măsurilor dispuse, prin anexarea de planșe fotografice.

Dosar nr. 31584/2023 Petentul, custodiat în Penitenciarul Drobeta Turnu Severin, ne-a sesizat în legătură cu faptul că, deși ar trebui să efectueze pedeapsa privativă de libertate în regim semi-deschis, în realitate, efectuează pedeapsa în regim închis, fiind nedreptățit prin faptul că nu este lăsat să meargă la biserică. Totodată, semnală faptul că s-a adresat Penitenciarului Drobeta Turnu Severin și Administrației Naționale a Penitenciarelor cu solicitare de transfer, în scopul de a executa pedeapsa la Penitenciarul Timișoara, deținutul având domiciliul în județul Caraș-Severin.

Analizând situația anterior expusă, s-a aprobat propunerea de efectuare a unei **anchete** la Penitenciarul Drobeta Turnu Severin, în scopul audierii petentului pentru obținerea de

informații suplimentare privitoare la sesizările acestuia, precum și lămurirea aspectelor sesizate.

La data anchetei, petentul se afla în Penitenciarul Drobeta Turnu Severin, fiind audiat și dând o declarație olografă. În cadrul audienței, petentul a reiterat solicitarea de transfer la Penitenciarul Timișoara, motivând faptul că are domiciliul în județul Caraș-Severin, există locuri de muncă remunerate și familia îl poate vizita la penitenciar. Totodată, a menționat faptul că a adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor cereri, prin care a solicitat executarea pedepsei în Penitenciarul Timișoara, dar nu a primit niciun răspuns. În urma discuțiilor purtate și a documentelor studiate, s-au reținut următoarele:

- cu privire la regimul în care petentul execută pedeapsa privativă de libertate, acesta se află la regimul semi-deschis de la data de 26.01.2023, când s-a întrunit comisia la Penitenciarul Arad, unde petentul era custodiat în acea perioadă. La data de 02.03.2023, a sosit prin transfer în Penitenciarul Drobeta Turnu Severin, ca urmare a schimbării regimului de executare, din regim închis în regim semi-deschis;

- cu privire la permisiunea de participare la activități de natură religioasă, se menționează faptul că acesta a participat la activitățile religioase conform recomandărilor specialiștilor din cadrul compartimentului reintegrare socială, nefiindu-i îngădit accesul de a participa la aceste activități și programe;

- cu privire la existența eventualelor situații de abuz la care să fi fost supus deținutul, se reține că la nivelul Penitenciarului Drobeta Turnu Severin nu au existat situații de abuz asupra acestuia;

- cu privire la cererile formulate de acesta de la sosirea în Penitenciarul Drobeta Turnu Severin și până în prezent, se reține faptul că deținutul a formulat mai multe cereri având ca obiect: participarea la muncă, primirea de bunuri prin sectorul vizită, activarea/dezactivarea numerelor de telefon, convorbiri on-line cu anumite persoane, toate aceste cereri fiind soluționate;

- cu privire la cererile de transfer, formulate de petent, din aplicația TEMPS reiese faptul că a formulat două cereri, în datele de 24.10.2023 și 07.11.2023, solicitând transferul la Penitenciarul Timișoara. Cererile petentului au fost avizate favorabil de către Penitenciarul Drobeta Turnu Severin, fiind respinse de Administrația Națională a Penitenciarelor pe motivul că deținutul avea deja aprobare pentru executare pedeapsă la Penitenciarul Drobeta Turnu Severin.

Având în vedere aspectele anterior menționate, s-a formulat o adresă către Administrația Națională a Penitenciarelor pentru a se solicita informații cu privire la stadiul și modul de soluționare al cererilor de transfer, formulate de petent. Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat faptul că a fost aprobat transferul petentului la Penitenciarul Timișoara în vederea executării pedepsei.

Recomandare implementată cu succes

Dosar nr. 3481/2023 Petentul, custodiat în Penitenciarul Craiova, la data formulării petiției, ne-a sesizat în legătură cu faptul are grave probleme de sănătate. În acest sens, petentul susținea că deși este bolnav, este transportat foarte des cu mașina Penitenciarului Craiova, fără acordul său, dar nu menționa motivele pentru care se efectuează aceste deplasări. Prin intermediul petiției a solicitat efectuarea de demersuri la conducerea Penitenciarului Craiova pentru a nu mai fi transportat cu mașina penitenciarului, fără acordul său.

Analizând situația anterior expusă, s-a aprobat efectuarea unei **anchete** la Penitenciarul Craiova, în scopul audierii petentului pentru obținerea de informații suplimentare privitoare la sesizările acestuia și lămurirea aspectelor sesizate. Din discuțiile purtate, documentele studiate și audierea petentului, s-au reținut următoarele:

- cu privire la cererile depuse de petent către conducerea penitenciarului sau către conducerea Administrației Naționale a Penitenciarelor, se reține faptul că acesta figurează cu o singură cerere formulată în data de 13.02.2023, prin care a solicitat audierea sa de către Judecătorul de Supraveghere a privării de libertate din Penitenciarul Craiova (cerere soluționată în data de 20.02.2023);

- cu privire la cererile adresate Judecătorului de Supraveghere a privării de libertate din Penitenciarul Craiova, se reține faptul că în ultimele două luni acesta a adresat cererea nr. 2/39 din data de 13.02.2023, având ca obiect solicitarea de copii legalizate de pe documentele din dosarul individual de penitenciar, cu scopul obținerii grațierii. Judecătorul a soluționat cererea prin repartizarea către conducerea Penitenciarului Craiova, spre competență soluționare. Cererea se afla în interiorul termenului legal de soluționare;

- cu privire la existența de dosare de cercetare a incidentelor în care să fi fost implicat petentul, se reține faptul că ultimul incident în care acesta a fost implicat datează din anul 2020, acesta fiind soluționat la vremea respectivă.

- pentru clarificarea aspectelor medicale sesizate de către petent, s-au purtat discuții cu doctorul, s-au verificat documentele medicale ale petentului și s-a întocmit un referat medical în acest sens. Conform acestui referat, petentul este în evidența cabinetului medical al Penitenciarului Craiova cu o serie de afecțiuni cronice pentru care urmează tratament medicamentos, conform recomandărilor medicilor specialiști, în urma evaluărilor medicale periodice. I se întocmește și eliberează rețetă compensată, lunar.

În data de 03.02.2023, a fost evaluat în serviciul de urgență al Spitalului de Pneumofiziologie Craiova, externat la cerere și reinternat în data de 04.02.2023 pentru agravarea stării de sănătate, fiind externat în data de 08.02.2023, cu recomandări medicale.

La data efectuării anchetei, la solicitarea petentului, erau în derulare expertize medico-legale la IML Craiova, acesta fiind expertizat la specialitățile Neurologie și Boli Interne. Medicul specialist internist din cadrul Spitalului Clinic Județean de Urgență Craiova a recomandat și un consult la Cardiologie. Penitenciarul Craiova urma să solicite o programare, în vederea efectuării acestui consult.

Având în vedere aspectele anterior menționate, s-a emis **Recomandarea nr. 25/2023**, către conducerea Penitenciarului Craiova, pentru ca petentul să fie programat și prezentat, cât mai curând posibil, la consultul în specialitatea cardiologie, astfel cum a recomandat medicul specialist internist. Penitenciarul Craiova ne-a comunicat faptul că și-a însușit recomandarea, petentul fiind prezentat la consultul cardiologic recomandat.

Toate autoritățile sesizate **au fost deschise la colaborare**, au dat curs demersurilor efectuate, în acest sens fiind de menționat cu titlu de exemplu: Penitenciarul Drobeta Turnu Severin, Penitenciarul Craiova, Administrația Națională a Penitenciarelor, Inspectoratele Școlare Județene Dolj, Gorj, Olt și Mehedinți, Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Olt, Dolj, Gorj și Mehedinți, Direcțiile de Sănătate Publică Dolj, Olt, Gorj și Mehedinți.

Cât privește latura negativă a activității de colaborare cu autoritățile, menționăm faptul că în urma demersurilor efectuate la unitățile de parchet și inspectorate de poliție județene, răspunsurile sunt comunicate cu întârziere sau deloc, în anumite cazuri.

Biroul Teritorial Galați

● **Biroul Teritorial Galați:** a soluționat un număr de 118 petiții, a acordat un număr de 161 de audiențe, a înregistrat un număr de 280 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat,

a desfășurat 79 activități de mediatizare/colaborare cu alte autorități, s-a sesizat din oficiu în 123 de cazuri, dintre care 90 vizează protecția copiilor și a tinerilor, a efectuat 6 anchete și a formulat 2 recomandări.

Autorități deschise la colaborare

Dosar nr. 21631/2023 Petenta, mamă a unei minore încadrate în grad de handicap grav, cu asistent personal, era nemulțumită de refuzul Direcției de Asistență Socială a Municipiului Galați de a o angaja ca asistent personal, motivat de faptul că angajările pe aceste funcții se fac „în limita locurilor disponibile prevăzute în organigrama și statul de funcții pentru Direcția de Asistență Socială a Municipiului Galați”.

În urma demersului efectuat la Direcția de Asistență Socială a Municipiului Galați, s-a adus la cunoștința Biroului Teritorial Galați faptul că i s-a pus petentei la dispoziție lista documentelor necesare în vederea angajării ca asistent personal pentru îngrijirea minorului cu handicap grav – cu asistent personal. În cadrul discuției telefonice avute cu petenta, aceasta a confirmat faptul că se află în etapa de pregătire a actelor necesare pentru dosarul de angajare, acesta urmând a fi depus în perioada imediat următoare.

Dosar nr. 10664/2023 Petentul era nemulțumit de faptul că nu a primit răspuns la dosarul din 06.09.2022, în cadrul căruia a formulat cerere pentru redobândirea cetățeniei române. Această întârziere îl împiedica să obțină cartea de identitate de la SPCLEP Galați, neputând prezenta certificatul de cetățenie română solicitat. Cererea petentului nu a fost analizată la Autoritatea Națională pentru Cetățenie până la data sesizării instituției noastre (13.04.2023).

Ca rezultat al demersului întreprins, Autoritatea Națională pentru Cetățenie ne-a comunicat faptul că președintele Comisiei pentru cetățenie a dispus cu celeritate, cu respectarea termenului legal, efectuarea verificărilor prevăzute de lege, dispunând totodată solicitarea de relații de la orice autorități cu privire la îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 8 alin. (1) lit. b) și e) din Legea cetățeniei române nr. 21/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, cererea petentului privind redobândirea cetățeniei române a fost aprobată prin Ordin al Președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie în 26.05.2023, urmând să se desfășoare procedura depunerii jurământului de credință față de România de către solicitant.

Dosar nr. 6814/2023 Petenta era nemulțumită de faptul că la finalizarea stagiului practic prevăzut de lege, în luna februarie 2023, a solicitat angajatorului eliberarea documentelor care îi erau necesare pentru înscrierea în Ordinul Biochimistilor, Biologilor și Chimistilor în Sistemul Sanitar din România și obținerea avizului de liberă practică, dar acesta a fost în imposibilitatea de a-i pune la dispoziție contractul de stagiu practic înregistrat la ITM și certificatul de finalizare a stagiului practic avizat de ITM, aducând la cunoștința salariatei faptul că ITM București a refuzat înregistrarea contractului de stagiu practic în evidențe și a restituit documentația, motivat de faptul că petenta figura angajată în funcția de biolog la o altă societate, anterior angajării la actuala societate, nefiind astfel respectate dispozițiile art. 2 lit. a) din Legea nr. 335/2013.

Pentru clarificarea celor prezentate, ne-am adresat Inspectoratului Teritorial de Muncă al Municipiului București, solicitând verificarea celor reclamate și reanalizarea documentelor petentei, raportat la dispozițiile legale aplicabile în cazul dumneaei, dispunând în consecință înregistrarea în evidența inspectoratului a Contractului de stagiatură și avizarea Adeverinței de stagiu, cu comunicarea măsurilor dispuse pentru restabilirea drepturilor încălcate.

Ca rezultat al demersului întreprins, Inspectoratul Teritorial de Muncă al Municipiului București ne-a comunicat faptul că în urma reanalizării documentelor și a

discuțiilor purtate la nivelul instituției, s-a revenit asupra deciziei privind vizarea certificatului de finalizare a stagiului. Totodată, s-a transmis Biroului Teritorial Galați că vor fi luate măsurile necesare pentru ducerea la îndeplinire a acestei dispoziții.

Dosar nr. 4447/2023 Petenta ne-a informat că locuința sa a fost încadrată în categoria clădirilor neîngrijite prin H.C.L. Brăila nr. 749/27.12.2021. A adus la cunoștința primarului Municipiului Brăila că această încadrare este eronată, deoarece partea din clădire pe care o deține este în stare corespunzătoare, fiind renovată, iar partea din imobil care este neîngrijită este proprietatea Municipiului Brăila. Poliția Locală Brăila a informat-o că aceste aspecte au fost verificate și s-a transmis o notă de constatare Direcției Finanțelor Publice Locale Brăila, petenta așteptând soluționarea problemei legate de majorarea cu 500% a impozitului pe clădire. În ciuda petițiilor de revenire la primărie, problema nu a fost rezolvată.

Ca rezultat al demersurilor noastre, primarul Municipiului Brăila ne-a transmis copia HCL nr. 107/27.02.2023, prin care s-a aprobat încetarea aplicabilității HCL nr. 749/27.12.2021 referitoare la majorarea cu 500% a impozitului pe clădire începând cu anul 2022, pentru imobilul proprietatea petentei.

Dosar nr. 1420/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *A fost găsită fata dispărută la Paltin. Snopită în bătaie, a fost preluată de SAJ și transportată la Spitalul Județean Focșani. A fost deschis dosar penal.* În vederea instrumentării sesizării din oficiu, au fost întreprinse demersuri la demersuri la DGASPC Vrancea, Inspectoratul de Poliție Județean Vrancea și Spitalul Județean de Urgență Focșani.

Autoritățile sesizate ne-au comunicat următoarele: minora a plecat de la domiciliul mamei sale la domiciliul prietenului ei, în aceeași comună, iar mama și concubinul acesteia au provocat la acest domiciliu o situație conflictuală. Adolescența a escaladat geamul locuinței prietenului său și a fugit, fiind găsită ulterior cu traumatisme la nivelul corpului; drept urmare a fost solicitată ambulața și a fost transportată la Spitalul Județean de Urgență Sf. Pantelimon din Focșani, pentru evaluare medicală.

DGASPC Vrancea s-a autosesizat, minora a fost evaluată psihologic; aceasta a optat pentru o măsură de protecție și a refuzat să se întoarcă acasă; a fost inclusă într-un program de consiliere psihologică în cadrul DGASPC Vrancea. Instanța judecătorească a decis instituirea măsurii de protecție specială a plasamentului la SMCPTR din cadrul DGASPC Vrancea, iar mama a fost obligată să contribuie la întreținerea fiicei ei, lunar, pe perioada plasamentului. Instanța consideră că *„este nevoie de o perioadă de gândire și de conștientizare a celor întâmplate, precum și de analiză a sentimentelor reciproce, pentru ca între părinte și copil să se reînstaureze comunicarea și afecțiunea....”*

Recomandare implementată cu succes

Dosar nr. 14726/2023 Petenta și-a exprimat nemulțumirea față de răspunsul autorității locale reclamate, prin care i s-a comunicat: *„Primăria comunei Straoane nu are posturi de asistent personal prevăzute în organigramă”*. Petenta solicitase angajarea ca asistent personal al fiicei sale, persoană încadrată în grad de handicap grav cu asistent personal.

Biroul Teritorial Galați a efectuat demersuri succesive.

Inițial, autoritatea sesizată a invocat mai multe argumente pentru a justifica refuzul angajării petentei ca asistent personal: crearea unui precedent care ar putea aduce acuzații de abuz în funcție și discriminare din partea celorlalte persoane care beneficiază de indemnizație de însoțitor; existența unui deficit de personal la nivelul instituției față de numărul de posturi aprobat; imposibilitatea asigurării finanțării posturilor de asistent personal.

Ulterior, răspunsul autorității locale menționa că bugetul local nu poate acoperi cheltuielile angajării asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav.

În aceste context, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 105/2023**, adresată primarului comunei Străoane.

Având în vedere faptul că primarul comunei Străoane nu a răspuns recomandării, ne-am adresat Agenției Județene pentru Plăți și Inspecție Socială Vrancea.

Instituția sesizată ne-a informat că în data de 12.10.2023 o echipă de inspecitori a efectuat un control la sediul UAT Străoane pentru a verifica cele semnalate și a fost dispusă în sarcina primarului următoarea măsură: respectarea prevederilor art. 44 lit. a) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, conform căroră autoritățile administrației publice locale au obligația ”*de a angaja și salariza asistentul personal al persoanei cu handicap grav*”.

Ulterior, petenta ne-a comunicat copia unui proiect de hotărâre de consiliu local în care era prevăzută înființarea a douăsprezece posturi de asistenți personali pentru persoanele cu handicap grav în cadrul Compartimentului de Asistență Socială de la nivelul Primăriei comunei Străoane, începând cu data de 1 noiembrie 2023.

Exemplu de opoziție a autorităților

- *Primăria comunei Romanu, județul Brăila*

Dosar nr. 6687/2023 Petenta era nemulțumită de încasarea pentru anii 2022 și 2023 a taxei de habitat stabilite pe teritoriul comunei Romanu, județul Brăila, precizând că imobilul moștenit pe teritoriul acestei localități nu este locuit și, în consecință, nu se produc deșeuri.

Apreciind ca abuzivă perceperea acestei taxe, în data de 20.02.2023 petenta s-a adresat Primăriei comunei Romanu, precizând faptul că în imobilul din comună nu mai locuiește nimeni din anul 2004, și solicitând comunicarea temeiului legal al încasării taxei respective. A fost informată că taxa de habitat a fost aprobată prin H.C.L. nr. 81/15.12.2021.

Biroul Teritorial Galați a efectuat demersuri repetate în conținutul cărora am subliniat, în esență, faptul că prevederile instituite prin hotărârile de consiliu local, conform cărora taxa de habitat este datorată și de către persoanele fizice care au domiciliul și locuiesc în afara localității Romanu, dar dețin o locuință pe raza localității, contravin reglementărilor legale în vigoare.

În ciuda argumentelor invocate în adresele transmise de Biroul Teritorial Galați, instituția sesizată și-a menținut refuzul de a dispune măsuri pentru restabilirea drepturilor încălcate.

În acest caz, Avocatul Poporului a formulat acțiune în contencios administrativ privind anularea parțială a două hotărâri de consiliu local referitoare la taxa de habitat.

Biroul Teritorial Iași

● **Biroul Teritorial Iași:** a soluționat un număr de 174 petiții, a acordat 251 de audiențe, a înregistrat 243 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat, a desfășurat 17 activități mediatizare/colaborare cu alte autorități, s-a sesizat din oficiu în 180 de cazuri, dintre care 102 vizează protecția copiilor și a tinerilor, a efectuat 12 anchete și a formulat 12 recomandări.

Autorități deschise la colaborare

Dosar nr. 23282/2023 Petenta, persoană cu dizabilități, nedeplasabilă, își exprima nemulțumirea legată de faptul că Primăria comunei Mogoșești, județul Iași nu i-a acordat ajutorul de urgență în valoare de 5000 lei propus de către Compartimentul de asistență socială pentru efectuarea reparațiilor urgente necesare locuinței aflate în stare avansată de degradare.

Urmare demersurilor întreprinse de instituția noastră la Primăria comunei Mogoșești, județul Iași, a rezultat faptul că, la data de 03.10.2023, Primăria Mogoșești, prin compartimentul contabilitate, i-a achitat în numerar petentei, ajutorul de urgență, în sumă de 5000 lei. De asemenea, a fost sprijinită de către un salariat al primăriei Mogoșești cu materiale de construcții în sumă de 1400 lei. Totodată, a fost identificat un constructor care a prestat lucrările de reparații capitale a camerei de locuit, camera fiind locuibilă 100%, s-a asigurat și o sobă de teracotă funcțională. S-a luat legătura cu un transportator care va asigura lemne de foc în valoare de 1400 lei, achitate cu cardul de energie, conform legii, prin programul finanțat din Fondul Social European 2014-2020.

Persoana în cauză este în atenția Compartimentului de asistență socială al Primăriei Mogoșești din anul 2020, dată la care i s-a întocmit un plan individual de intervenție, aceasta fiind monitorizată de către asistentul social și asistentul medical comunitar din cadrul Echipei Comunitare Integrate, acestea acordându-i aproape săptămânal sprijin medical, măsurarea funcțiilor vitale/tensiunii arteriale, glicemiei etc., precum și sprijin material constând în alimente, articole de îmbrăcăminte, lenjerie și încălțăminte din fonduri proprii și cu sprijinul unor persoane din anturajul acestora. La nivelul Compartimentului, se instrumentează dosarul pentru reevaluarea și reîncadrarea în grad de handicap în funcție de autonomia persoanei în cauză, care a fost reevaluată în Secția de Ortopedie a Spitalului Providența, pentru consult medical și eliberarea documentelor necesare la Serviciul de Evaluare Complexă a Persoanei Adulte cu Handicap.

Dosar nr. 26281/2023 Petentul își exprima nemulțumirea cu privire la solicitarea Primăriei comunei Lespezi, județul Iași de a depune documentația topo-cadastrală în vederea executării unei sentinței civile pronunțate de Judecătoria Pașcani, prin care s-a dispus rectificarea Titlului de proprietate nr. 73040/1995, deși hotărârea pronunțată omologhează raportul de expertiză întocmit de expertul tehnic autorizat, avizat de OCPI Iași – BCPI Pașcani prin procesul verbal de recepție nr. 5168/2020.

Urmare demersului întreprins, Primăria comunei Lespezi a înțeles faptul că nu este justificată întocmirea unei noi documentații cadastrale, de vreme ce raportul de expertiză omologat prin sentința civilă a fost avizat și recepționat de OCPI Iași, făcând aplicarea corectă a Hotărârii Comisiei județene de fund funciar Iași nr. 120/2023 privind Procedura privind constituirea dosarelor necesare rectificării, anulării, revocării titlurilor de proprietate.

Dosar nr. 17800/2023 - Sesizare din oficiu cu privire la respectarea drepturilor fundamentale și prevenirea marginalizării sau excluziunii sociale a persoanelor cu handicap din unitățile medicale, centrele destinate persoanelor adulte cu dizabilități și centrele sociale de îngrijire și asistență.

Urmare demersurilor întreprinse la Spitalul Județean de Urgență Vaslui, Spitalul de Psihiatrie Murgeni, județul Vaslui, Direcția de Asistență Socială Vaslui și Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui, au rezultat următoarele:

- în ceea ce privește instituționalizarea persoanelor cu dizabilități provenite din cazuri sociale, conform Metodologiei din 20 martie 2023 de admitere a persoanelor adulte cu dizabilități în mediul rezidențial, prevăzută la art. 13 din Legea nr. 7/2023, admiterea în centrul rezidențial public se efectuează pentru o perioadă de 24 de luni și numai în măsura în care serviciile furnizate corespund nevoilor acestuia, în localitatea de domiciliu sau de reședință, la solicitarea sau cu acordul persoanei cu dizabilități și se efectuează pe locurile vacante, urmând ca beneficiarul să fie transferat în localitatea de domiciliu sau de reședință și să i se asigure accesul la un serviciu social din comunitate;

- pentru gestionarea cazurilor sociale - persoane cu dizabilități, reprezentanții comunităților locale au fost informați cu privire la serviciile sociale care ar trebui înființate la

nivelul comunității locale (servicii de îngrijire la domiciliu; servicii de consiliere și informare, atât pentru persoanele cu dizabilități, cât și pentru familiile acestora; centre de zi) și sursele de finanțare (bugetul de stat; bugetul Consiliului Județean Vaslui; bugetul local; fonduri externe, prin accesarea acestora în cadrul programelor cu finanțare nerambursabilă; donații, sponsorizări sau alte contribuții din partea persoanelor fizice ori juridice din țară și din străinătate, cu care furnizorii de servicii sociale pot derula proiecte în parteneriat);

- pentru sprijinirea în vederea integrării în comunitate a cazurilor sociale cu dizabilități, în structura DGASPC Vaslui funcționează un centru de zi pentru persoane adulte cu dizabilități, situat în sat Ciortolom, comuna Tutova, județul Vaslui, care oferă următoarele servicii: informare și consiliere socială, consiliere psihologică, abilitare și reabilitare, deprinderi de viață independentă, dezvoltarea abilităților lucrative, pregătirea pentru muncă, angajarea în muncă și sprijin pentru menținerea locului, integrare și participare socială și civică. În perioada imediat următoare, se vor înființa alte 3 centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilități, și anume, în localitățile Găgești, Oltenești și Murgeni, jud. Vaslui. În data de 29.08.2019, DGASPC Vaslui a semnat convenția de finanțare prin Programul de Interes Național „Înființarea de servicii sociale de tip centre de zi, centre respiro/centre de criză și locuințe protejate în vederea dezinstituționalizării persoanelor cu dizabilități aflate în instituții de tip vechi și pentru prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități din comunitate” pentru proiectul: „Centrul de criză pentru persoane cu dizabilități Bălești”. Proiectul vizează prevenirea abandonului și instituționalizarea persoanei adulte cu dizabilități care traversează o perioadă de criză. Acest deziderat va fi atins prin înființarea unui centru de criză, în localitatea Bălești, comuna Cozmești, județul Vaslui, cu o capacitate de 10 locuri și prin dezvoltarea serviciilor destinate persoanelor adulte cu dizabilități din comunitate care traversează o perioadă de criză;

- la nivelul județului Vaslui, există Strategia județeană de dezvoltare a serviciilor sociale pentru perioada 2014 - 2023, aprobată prin Hotărârea Consiliului Județean nr. 41/2014. În prezent, la DGASPC Vaslui se lucrează la caietul de sarcini pentru contractarea de servicii de consultanță în vederea elaborării unei noi strategii județene de dezvoltare a serviciilor sociale, în care vor fi introduse măsurile din Strategia națională privind prevenirea instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități și accelerarea procesului de dezinstituționalizare;

- prin Hotărârea Consiliului Județean Vaslui nr. 64/21.03.2023, a fost înființat Comitetul pentru accelerarea procesului de dezinstituționalizare și de prevenire a instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități la nivelul județului Vaslui.

- în vederea accelerării procesului de dezinstituționalizare, DGASPC Vaslui consideră necesară schimbarea standardelor specifice minime de calitate obligatorii pentru serviciile sociale cu cazare de tip Locuință protejată pentru persoane adulte cu dizabilități, în conformitate cu prevederile Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, astfel încât locuințele protejate să fie evaluate, în urma controalelor efectuate de către organismele de control (ISU, DSP, DSV etc.), ca locuințe incluzive, și nu ca și centre rezidențiale. De asemenea, ar fi necesară adăugarea în Legea asistenței sociale nr. 292/2011 a categoriei distincte „Cazuri sociale”, cu serviciile specifice.

Dosar nr. 18997/2023 Petenta era nemulțumită de tergiversarea întocmirii documentației prealabile emiterii titlului de proprietate, pentru o suprafață de teren de 1,08 ha., ce a aparținut tatălui său, solicitată în baza prevederilor Legii nr.18/1991, republicată, relatând că, în ultimii ani i-au fost făcute două propuneri de atribuire a unor suprafețe de teren de o altă categorie de folosință decât vechiul amplasament, iar Primăria comunei Vânători amână în mod nejustificat punerea în posesie.

U.A.T. Vânători a încheiat contractul de prestări servicii de înregistrare sistematică a imobilelor în sistemul integrat de cadastru și carte funciară. Astfel, în funcție de rezervele de teren ce se vor identifica, C.L.F.F. Vânători va proceda la invitarea petentei la sediul primăriei pentru punerea în posesie cu suprafața de 1,08 ha. teren.

Dosar nr. 1839/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Viața ca o condamnare: o bătrână din Bunești trăiește în frig și în mizerie, în mijlocul unei comunități care spune că nu știa de suferința ei.*

În urma intervenției instituției Avocatul Poporului, Primăria comunei Bunești – Averești, județul Vaslui, a solicitat intervenția Ambulanței, iar ulterior a identificat un centru de ocrotire și îngrijire din orașul Huși, respectiv Centrul „Sf. Iosif”, aparținând Bisericii Catolice.

Dosar nr. 13154/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Strigător la cer! Mai mulți copii merg ore pe jos ca să ajungă la școală. Nimănui nu-i pasă de soarta lor*, în care se relatează despre situația a 12 copii din satul Urșița, comuna Mironeasa, județul Iași, care merg zilnic 5 kilometri, pe jos, pentru a ajunge la cursuri. Elevii se trezesc cu noaptea în cap pentru a ajunge într-o comună vecină, la singurul liceu din zonă.

În urma intervenției instituției Avocatul Poporului, având în vedere discuțiile avute cu reprezentanții legali ai unității de învățământ Liceul Tehnologic „Dumitru Popa” Mogoșești, s-a convenit că cei 12 elevi vor fi transportați din satul Urșița până la locul de școlarizare, cu microbuzul școlar al unității de învățământ din comuna Mogoșești, județul Iași.

Dosar nr. 10308/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Nepăsare maximă într-un spital din județul Iași! Un pacient cu probleme grave a fost trimis acasă cu pastile contra diareei: „Ne-au trimis acasă, spunându-mi să nu-i dau să bea Coca-Cola”*, în care a fost prezentat cazul unui pacient ce nu ar fi beneficiat de asistența medicală corespunzătoare și de urgență în cadrul Spitalului Orașenesc Hârlău, județul Iași, întrucât, deși, inițial a fost diagnosticat și tratat de enterocolită, ulterior, la Spitalul Clinic Județean de Urgențe „Sf. Spiridon” Iași, a fost diagnosticat cu apendicită acută și supus unei intervenții chirurgicale.

În urma intervenției instituției Avocatul Poporului, unitatea sanitară a întreprins cu promptitudine demersurile necesare dotării camerei de gardă cu două aparate ecograf și trei aparate analizoare funcționale, suplimentării numărului medicilor și introducerii unor protocoale de diagnostic și tratament suplimentare pentru asigurarea continuității asistenței medicale de urgență, iar Colegiul Medicilor urmează să analizeze asupra oportunității declanșării unei anchete disciplinare și asupra corectitudinii actului medical prestat de medicul de gardă.

Dosar nr. 13269/2023 - Sesizare din oficiu cu privire la drama unei familii din satul Dodești, județul Vaslui, după ce locuința le-a fost mistuită de flăcări. În contextul aspectelor prezentate în mass-media, ne-am adresat Primăriei comunei Dodești, județul Vaslui.

În urma demersurilor întreprinse, autoritatea sesizată, imediat după producerea incendiului a avut o atitudine proactivă și a venit în sprijinul familiei prin acordarea unui ajutor pentru efectuarea reparațiilor în cuantum de 10 000 lei și a fost întocmit și un dosar în colaborare cu AJPIS Vaslui pentru acordarea ajutorului de urgență. Familia este în siguranță și este susținută de reprezentanții comunității, iar la nivelul Primăriei comunei Dodești, județul Iași, se efectuează activități de informare și educare a populației antiincendiu.

Dosar nr. 18278/2023 Petentul își exprima nemulțumirea legată de faptul că îi este tergiversată solicitarea referitoare la montarea unor stâlpi metalici pentru blocarea accesului auto pe trotuar, pe strada unde domiciliază, pentru a putea permite accesul pietonal și a împiedica parcare neregulamentară a autovehiculelor pe trotuar. În contextul aspectelor sesizate, ne-am adresat Primăriei Municipiului Iași - Direcția Tehnică și Servicii Comunitare.

În urma demersurilor efectuate și a convorbirilor telefonice avute, un reprezentant al Direcției Tehnice și Servicii Comunitare Iași s-a deplasat la fața locului și a constatat că sunt parcate autovehicule pe trotuarul acestei străzi, care împiedică traficul pietonal, fapt ce impune montarea unor piloni metalici pe toată lungimea străzii, la adresa în cauză. În acest scop, s-a întocmit o nota de comandă către S.C. Servicii Publice Iași S.A, urmând ca lucrarea să fie executată în cel mai scurt timp posibil.

Recomandări implementate cu succes

Recomandarea nr. 5/2023, adresată Primarului comunei Pădureni, județul Vaslui și conducerii Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui, care și-au însușit conținutul acesteia.

În acest sens, la nivelul Primăriei comunei Pădureni, județul Vaslui au fost efectuate demersuri în scopul colaborării cu instituțiile care pot sprijini compartimentul de asistență socială în identificarea copiilor din comunitate aflați în situație de risc, fiind transmisă o adresă către școală, poliție, biserică și medicul de familie, cu privire la obligativitatea implicării în acest proces.

În același sens, conducerea DGASPC Vaslui a emis o circulară către șefii serviciilor sociale cu cazare organizate ca centre de primire în regim de urgență pentru copilul abuzat, neglijat sau exploatat, care a vizat organizarea de sesiuni de informare privind atribuțiile acestor centre, dar și obligațiile specialiștilor în îndeplinirea acestora. În acest scop, un accent deosebit s-a pus pe asigurarea că tot personalul care are atribuții în intervenția în regim de urgență în cazul copilului abuzat, neglijat sau exploatat își cunoaște și îndeplinește sarcinile, astfel încât toți beneficiarii centrelor să fie supuși unui proces de evaluare inițială și evaluare comprehensivă a situației și nevoilor lor, iar fișele de evaluare socială, educațională, psihologică și medicală completate să fie disponibile la dosarele personale ale acestora. Totodată, la nivelul DGASPC Vaslui au fost efectuate demersuri pentru informarea corectă a serviciilor publice de asistență socială organizate la nivelul municipiilor și orașelor din județul Vaslui cu privire la obligația de monitorizare a copilului reintegrat în familie, de întocmire a rapoartelor trimestriale pe o durată de minimum 2 ani și de transmitere a acestora către DGASPC Vaslui.

Recomandarea nr. 91/2023, adresată primarului comunei Țibana, județul Iași, în urma acțiunii de promovare a instituției Avocatul Poporului desfășurate la Școala Profesională de Industrie Alimentară Țibana, context în care a fost relevată situația unei minore din localitate, aflată în situație de neglijare din partea mamei, fiind de mai mulți ani în grija surorii mai mari, majore. Întrucât mama sa nu a făcut demersurile necesare pentru emiterea cărții de identitate a minorei care, la data sesizării noastre avea împlinită vârsta de 15 ani, eleva în cauză nu a putut beneficia de drepturile care i se cuveneau (bursă, rechizite școlare). Mai mult, alocația de stat era însoțită de mama minorei, care nu se ocupa în mod efectiv de creșterea, educarea și îngrijirea acesteia.

În urma demersului întreprins la Primăria comunei Țibana, s-au constatat curențe la nivelul Compartimentului de asistență socială în ceea ce privește identificarea minorei în cauză ca fiind în situație de risc și sesizarea de îndată a DGASPC Iași în vederea asigurării dreptului acesteia la protecție alternativă.

Evaluarea de specialitate a DGASPC Iași, efectuată în urma sesizării instituției Avocatul Poporului, a relevat faptul că situația semnalată se confirmă, astfel că în favoarea minorei lipsite de ocrotire părintească a fost dispus plasamentul în regim de urgență la familia surorii.

În vederea însușirii recomandării, primarul comunei Țibana, județul Iași ne-a comunicat că a convocat o ședință cu personalul Compartimentului de asistență socială pentru

a discuta despre carențele semnalate, respectiv despre necesitatea unei colaborări mai strânse cu instituțiile din comunitate (școală, biserică, poliție), în vederea identificării copiilor aflați în situație de risc.

Dosar nr. 19375/2023 - Sesizare din oficiu în urma publicării în presa locală a unui articol în care se relata despre moartea suspectă a unui sugar din județul Vaslui. Au fost întreprinse demersuri la Inspectoratul de Poliție Județean Vaslui, Primăria comunei Lipovăț, județul Vaslui, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui și Primăria comunei Costești, județul Vaslui.

În urma semnalării de către o persoană din comunitate a situației de risc în care se aflau copiii din familia în cauză, specialiștii DGASPC Vaslui au efectuat verificări, constatându-se că cele sesizate se confirmă. La acea dată, întrucât părinții au refuzat instituirea unei măsuri de protecție specială în favoarea copiilor, la nivelul DGASPC Vaslui s-a început consolidarea probatoriului pentru sesizarea instanței competente cu privire la separarea copiilor de familie pe cale de ordonanță președințială.

Referitor la evenimentul relatat în presă, la nivelul Parchetului de pe lângă Judecătoria Vaslui a fost întocmit un dosar penal sub aspectul săvârșirii infracțiunii de ucidere din culpă, prevăzută de art. 192 din Codul penal.

Potrivit Compartimentului de asistență socială organizat la nivelul comunei Lipovăț, județul Vaslui, situația familiei în cauză s-a aflat în atenția instituției din anul 2009, fiind acordate serviciile specifice de informare și consiliere, diferite prestații sociale, acte de caritate, ajutoare materiale. Cu toate acestea, SPAS Lipovăț a solicitat intervenția în regim de urgență ulterior semnalării situației către DGASPC Vaslui de către o persoană din comunitate, dată la care s-au întocmit fișa de identificare a riscurilor și planul de servicii prevăzute de lege. Pe cale de consecință, la nivelul SPAS Lipovăț s-au constatat carențe în ceea ce privește monitorizarea copiilor din familie, care au fost expuși unui cumul de factori de risc la nivel economic (ambii părinți fără ocupație, beneficiari de ajutor social), social (copil în sistemul de protecție) și educațional (repetenție și, după caz, performanțe școlare slabe), întocmirea documentației prevăzute de lege, respectiv sesizarea de îndată a DGASPC Vaslui în vederea instituirii măsurilor de protecție specială, context în care a fost emisă **Recomandarea nr. 146/2023**. În vederea însușirii acesteia, primarul comunei Lipovăț, județul Vaslui, ne-a comunicat că s-a procedat la completarea fișei de identificare a riscurilor pentru cei doi minori rămași în grija familiei și la întocmirea planului de servicii prevăzut de lege. Situația acestora va fi monitorizată semestrial, iar în caz de evoluție nefavorabilă, abuz, neglijare, exploatare sau comportament delicvent, se va sesiza de îndată DGASPC Vaslui în vederea intervenției în regim de urgență.

Totodată, în urma demersurilor întreprinse, a rezultat că șase dintre copiii care se aflau la data sesizării noastre în grija familiei în cauză beneficiază de măsuri de protecție specială, înregistrând o evoluție favorabilă în cadrul familiilor substituit, iar ceilalți frați vitregi care, potrivit DGASPC Vaslui, nu sunt direct expuși vreunei situații de risc care să impună separarea, având dobândite mecanisme de reziliență în raport cu situația familială, au rămas în atenția SPAS Lipovăț și SPAS Costești, care acordă serviciile specifice de informare și consiliere.

Dosar nr. 4444/2023 - Sesizare din oficiu cu privire la cazul unei pensionare în vârstă de 81 de ani din Iași, din satul Ipatele, care locuia singură, și a fost găsită de vecini după câteva zile în casă aproape înghețată. Din analiza răspunsurilor primite de la autoritățile sesizate, a rezultat că la nivelul Compartimentului de asistență socială din cadrul Primăriei Ipatele, județul Iași, cu toate că situația persoanei era cunoscută și primea sprijin de fiecare dată când acesta solicita un ajutor, nu a fost efectuată nicio anchetă socială și nu a fost întocmit niciun

plan individualizat de îngrijire și asistență a persoanei vârstnice. Serviciile sociale în ansamblul lor trebuie să aibă un caracter proactiv, implicând o abordare integrată a nevoilor persoanei în cauză.

În acest context, a fost emisă **Recomandarea nr. 68/2023**, însușită de primarul comunei Ipatele, județul Iași. Recomandarea viza ca în exercitarea atribuțiilor conferite de legislația în vigoare primarul comunei Ipatele să ia toate măsurile legale care să conducă la respectarea dispozițiilor prevederilor: art. 93 alin. (3), art. 97 și art. 112 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 292/2011 asistenței sociale, cu modificările și completările ulterioare; art. 4 alin. (1) - (3) și art. 28 din Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată; art. 33 alin. (1) și (2) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.

Biroul Teritorial Oradea

● **Biroul Teritorial Oradea:** a soluționat un număr de 160 de petiții, a acordat 275 de audiențe, a înregistrat 481 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat, a desfășurat 17 activități mediatizare/colaborare cu alte autorități, 7 participări la conferințe/webinarii/instruire, s-a sesizat din oficiu în 141 de cazuri, a efectuat 1 anchetă și 2 vizite la spitale de psihiatrie (Sighetu Marmației și Zalău) și a formulat 5 recomandări.

Autorități deschise la colaborare

Dosar nr. 5334/2023 O petentă s-a adresat Biroului Teritorial Oradea și a reclamat faptul că fiul său, persoană adultă cu handicap, beneficiar al Cardului de Sprijin pentru România, a primit cadrul cu întârziere și acesta nu a fost încărcat niciodată.

Ca urmare a demersurilor efectuate, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene ne-a comunicat faptul că beneficiarul a fost identificat în listele de persoane eligibile trimise de către Ministerul Muncii și Solidarității Sociale pentru măsura Sprijin pentru România, fiind eligibil de la prima tranșă acordată în cadrul acestei măsuri, până la cea de-a cincea tranșă, inclusiv. În vederea îndreptării situației sesizate, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a verificat statusul livrării cardului de către Poșta Română și a regăsit confirmarea de livrare a cardului din luna februarie 2023. Cardul beneficiarului a fost încărcat **cu toate drepturile restante**.

Dosar nr. 13659/2023 - Sesizare din oficiu ca urmare a informațiilor apărute în mass-media potrivit cărora, în luna mai 2023, s-a produs un accident de muncă, în județul Satu Mare din cauza faptului că un angajat al unei societăți comerciale, ar fi desfășurat activități pe o scelă metalică, moment în care s-ar fi dezechilibrat și ar fi suferit leziuni la nivelul spatelui.

În vederea soluționării sesizării din oficiu, au fost efectuate două demersuri la Inspectoratul Teritorial de Muncă Satu Mare.

Din analiza răspunsurilor primite, s-a constatat faptul că utilizarea unui tronson de scelă montat necorespunzător, fără a avea montată balustradă de protecție, a fost cauza producerii accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă.

Supravegherea stării de sănătate a lucrătorilor este asigurată prin medic de medicina muncii, lucrătorului în cauză fiindu-i eliberată fișă de aptitudine (apt pentru muncă la înălțime). Au fost întocmite instrucțiuni proprii pentru activitățile desfășurate, asigurându-se totodată și instruirea lucrătorilor, rezultatul fiind consemnat în fișele de instruire cu privire la securitate și sănătate în muncă. Pentru lucrarea executată, s-a întocmit un plan propriu de securitate și sănătate.

Angajatorul a fost sancționat contravențional de către ITM Satu Mare, în procesul-verbal de cercetare fiindu-i stabilite măsuri pentru prevenirea unor evenimente similare cu privire la folosirea unor echipamente de muncă corespunzătoare pentru efectuarea lucrărilor, astfel încât să fie prevenite căderile de la înălțime, prelucrarea cauzelor și împrejurărilor producerii evenimentului cu toți lucrătorii, respectiv revizuirea evaluării riscurilor și a planului de prevenire și protecție aferent.

Dosar nr. 6071/2023 - Sesizare din oficiu ca urmare a informațiilor apărute în mass-media, potrivit cărora, în luna februarie 2023, a fost sesizată dispariția unui bolnav de la Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Ștei.

În vederea soluționării sesizării din oficiu, au fost efectuate demersuri la Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Ștei. Instituția sesizată a confirmat informațiile prezentate în presă.

Ca urmare a anchetei interne, demarate pentru a stabili circumstanțele în care s-a produs acest incident, s-a concluzionat că pacientul a părăsit unitatea fără forme legale. Au fost începute imediat **operațiunile de căutare de către personalul secției, s-a procedat la informarea medicului de gardă, a conducerii unității și a Poliției Orașului Ștei** și s-a reușit identificarea pacientului pe raza județului Bihor. Acesta a fost transportat la unitate, unde a primit îngrijiri medicale de specialitate. Incidentul **nu s-a soldat cu consecințe asupra stării de sănătate a pacientului sau a altor persoane.**

Măsurile dispuse de Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Ștei pentru paza și protecția persoanelor internate sunt: accesul în instituție și pe secție este permis doar cu cartele de acces; supravegherea și monitorizarea atât a secțiilor, cât și a perimetrului unității printr-un sistem video; gardul de împrejmuire a întregii unități este dotat suplimentar cu un sistem de supraveghere video perimetral; pentru buna supraveghere a pacienților internați în această unitate a fost angajat personal de supraveghere (infirmieri, supraveghetori bolnavi psihici) și asistenți medicali.

Toate măsurile implementate respectă drepturile legale ale pacientului.

Pentru a preîntâmpina astfel de incidente, s-a procedat la reinstruirea personalului cu procedura specifică PO-MED 39 privind intervenția personalului în cazul părăsirii fără forme legale a spitalului de către pacienți internați în baza prevederilor art. 110 Cod penal și a pacienților nevoluntari.

A fost făcută o instruire cu tot personalul spitalului care are atribuții de supraveghere a bolnavilor (medici care efectuează gărzi, asistente șef, infirmieri, supraveghetori bolnavi psihici și agenți de bază), la care au participat reprezentanți ai autorităților implicate în gestionarea acțiunilor de părăsire fără drept a unității spitalicești de către persoanele internate. A fost discutată Procedura operațională privind intervenția personalului în cazul părăsirii spitalului fără forme legale de către pacienții internați în baza prevederilor art. 110 Cod penal și internați nevoluntari.

Dosar nr. 25608/2023 - Sesizare din oficiu ca urmare a informațiilor apărute în spațiul online potrivit cărora, *din lipsă de locuri unde să se așeze, mai multe persoane, printre care și elevi, stau în picioare într-un autobuz în mers pe ruta Talpoș-Salonta (Bihor).*

În vederea soluționării sesizării din oficiu, au fost efectuate demersuri la Consiliul Județean Bihor, respectiv la Inspectoratul de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier - Inspectoratul Teritorial nr. 4.

În urma analizării răspunsurilor, rezultă următoarele:

- Consiliul Județean Bihor a demarat și finalizat parțial procedura de atribuire de trasee în cadrul noului program de transport, Traseul Talpoș-Salonta făcând parte din lotul 16, lot pentru care în prezent există o procedură de licitație în curs de evaluare. Până la finalizarea

procedurii de atribuire competitivă, s-a organizat o procedură de atribuire directă a contractelor de delegare a gestiunii serviciului public de transport persoane prin curse regulate, aprobată prin Hotărârea nr. 186/26.06.2023, pentru a se asigura continuitatea funcționării serviciului public de transport județean prin curse regulate la nivelul județului Bihor.

În urma acestei proceduri, s-a semnat contractul de delegare a gestiunii serviciilor publice de transport persoane cu un operator de transport, pentru traseul Salonta-Girișu Negru-Tinca (parte din lotul 16), care va asigura prestarea serviciului public de transport județean conform Programului de transport public județean de persoane prin curse regulate în județul Bihor aprobat prin Hotărârea nr. 183/23.08.2021;

- Consiliul Județean Bihor, prin Compartimentul Transport, va convoca pentru audieri operatorul de transport, în vederea stabilirii măsurilor necesare pentru îmbunătățirea calității serviciilor de transport, respectiv pentru a identifica și soluționa problemele semnalate de instituția Avocatul Poporului.

- În intervalul 26.09.2023-10.10.2023, conducerea ISCTR – IT4 prin Inspectoratul Județean de Control Bihor, a dispus organizarea unor controale în trafic pentru a verifica aspectele semnalate de instituția Avocatul Poporului, conform competențelor. Urmare acestor controale, au fost constatate și sancționate fapte contravenționale incriminate de Hotărârea Guvernului nr. 69/2012 cu modificările ulterioare, în valoare de 38.000 lei, aspectele semnalate rămânând, în continuare în atenția instituției și vor face obiectul următoarelor acțiuni comune de control, organizate cu sprijinul reprezentanților Consiliului Județean Bihor.

Recomandări implementate cu succes

Dosar nr. 2671/2023 Petentul a sesizat Biroul Teritorial Oradea cu privire la punerea în aplicare a art. 13 alin. (6) din capitolul IV al Regulamentului de atribuire /licitație a locurilor de parcare, pentru folosință, în parcurile de domiciliu din Municipiul Oradea care prevede că „Procedurile de atribuire/licitație a locurilor de parcare de domiciliu, pentru folosință, într-o parcare de domiciliu amenajată, **se vor organiza o dată la 3 ani**, primul an fiind considerat anul următor organizării procedurii, pentru fiecare an următor fiind obligatorie depunerea cererii de prelungire, până la data de 30 noiembrie a anului curent”.

Din răspunsul primit de petent de la Primăria Municipiului Oradea rezulta că interpretarea acestor prevederi se face în sensul că „după organizarea primei proceduri de atribuire, următoarea procedură pentru locurile rămase libere **se poate** organiza în al treilea an calculat de la prima procedură. Pentru locurile rămase libere ori care vor deveni libere Asociația de Proprietari **poate** organiza o procedură de atribuire când va stabili conducerea asociației.”

Petentul și-a exprimat nemulțumirea față de răspunsul primit, întrucât în textul de lege este prevăzută **obligativitatea** organizării licitației o dată la 3 ani („va organiza”), iar interpretarea din răspunsul primit este în sensul că organizarea licitației este **opțională** („poate organiza”), termenul folosit în Regulament fiind diferit de termenul folosit în răspunsul primit, această diferență între termeni este foarte importantă la punerea în practică a Regulamentului.

Având în vedere lacunele HCL nr. 448.2010 și problema parcarilor de domiciliu din Municipiul Oradea, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 52/2023**, către primarul Municipiului Oradea pentru ca acesta, în exercitarea atribuțiilor sale, să întreprindă demersurile necesare în vederea respectării și aplicării unitare a prevederilor legale care reglementează atribuirea/licitația locurilor de parcare din Municipiul Oradea și să efectueze, prin aparatul propriu de specialitate, demersurile necesare adoptării de către Consiliul Local al Municipiului Oradea a unei Hotărâri pentru modificarea HCL nr. 448/2010, republicată, în

sensul clarificării și completării procedurii de atribuire/licitație a locurilor de parcare, pentru folosință, în parcurile de domiciliu din Municipiul Oradea.

Urmare Recomandării, Primăria Municipiului Oradea ne-a comunicat că s-a dispus inițierea unui proiect de hotărâre pentru modificarea și completarea procedurii de atribuire/licitație a locurilor de parcare, pentru folosință, în parcurile de domiciliu din municipiul Oradea, care va fi propus spre aprobare consiliului local.

Dosar nr. 2832/2023 - Sesizare din oficiu ca urmare a informațiilor apărute în mass-media potrivit cărora, în luna ianuarie 2023, un individ din satul Urziceni, județul Satu Mare a încercat să își oblige fiicele minore să întrețină relații sexuale cu el, dar acestea au reușit să se opună.

În vederea soluționării sesizării din oficiu, au fost efectuate demersuri la Inspectoratul de Poliție Județean Satu Mare, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Satu Mare, respectiv Primăria comunei Urziceni, județul Satu Mare.

Din analiza răspunsurilor primite, s-a constatat necesitatea emiterii **Recomandării nr. 44/2023**, către:

- primarul comunei Urziceni, cu privire la monitorizarea, în continuare, a cazului asigurând respectarea și realizarea drepturilor minorelor și acordarea, în continuare, de asistență și sprijin mamei, urmărind ca aceasta să își poată asuma responsabilitățile și îndeplini obligațiile cu privire la minore, pentru a preveni apariția altor situații ce pun în pericol securitatea și dezvoltarea acestora, respectiv instruirea personalului referitor la obligațiile legale în domeniul apărării, protecției și promovării drepturilor copilului, cu precădere privind aplicarea art. 89 alin. (3) din Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată („Angajații instituțiilor publice sau private care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul și au suspiciuni asupra unui posibil caz de abuz, neglijare sau rele tratamente au obligația de a sesiza de urgență direcția generală de asistență socială și protecția copilului”).

- șeful Poliției Municipiului Carei, cu privire la instruirea personalului referitor la obligațiile legale în domeniul apărării, protecției și promovării drepturilor copilului, cu precădere privind aplicarea art. 89 alin. (3) din Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată.

Recomandarea nr. 44/2023 a fost însoțită de autoritățile implicate.

Pe parcursul anului 2023, Biroul Teritorial Oradea a avut o **bună colaborare** cu autoritățile din județele arondate, Bihor și Satu Mare, în special cu Primăria Municipiului Oradea, Primăria Municipiului Satu Mare, Inspectoratul de Poliție Județean Bihor, Inspectoratul de Poliție Județean Satu Mare, Inspectoratul Teritorial de Muncă Bihor, ITM Satu Mare, DGASPC Satu Mare, Instituția Prefectului Județul Bihor, Instituția Prefectului Județul Satu Mare, Inspectoratul Școlar Județean Bihor și Inspectoratul Școlar Județean Satu Mare.

În cursul anului 2023, nu au existat cazuri de **colaborare deficitară** cu autoritățile publice cărora ne-am adresat.

Biroul Teritorial Pitești

• **Biroul Teritorial Pitești:** a soluționat un număr de 128 de petiții, a acordat 277 audiențe, a înregistrat 152 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat, a desfășurat 42 activități mediatizare/colaborare cu alte autorități, s-a sesizat din oficiu în 54 de cazuri, a efectuat o anchetă și a formulat 4 recomandări.

Colaborarea cu autoritățile locale din județele Argeș și Vâlcea a fost bună, în sensul că acestea au răspuns în termenul legal la demersurile întreprinse de către Biroul Teritorial Pitești, iar pentru un număr semnificativ, soluționările au fost favorabile. În mod similar, au procedat și unele autorități centrale.

Autorități deschise la colaborare

Dosar nr. 4705/2023 - Sesizare din oficiu cu privire la cu privire la informațiile apărute în mass-media din județul Vâlcea, referitoare la accidentul de muncă mortal care s-a produs în data de 9 februarie 2023, în balastiera unei societăți comerciale din comuna Budești, județul Vâlcea, unde un muncitor a fost extras, în stare de inconștientă, din nisipul care căzuse peste el.

Biroul Teritorial Pitești s-a adresat Inspectoratului Teritorial de Muncă Vâlcea, având în vedere Campania națională de control în industria minieră, solicitând să ne comunice dacă la nivelul acestei societăți comerciale cu profil de desfacere și prelucrare a agregatelor de balastieră din comuna Budești, județul Vâlcea, se efectuaseră până la data producerii accidentului mortal, acțiuni de control, cu privire la modul în care se respectă prevederile legale în domeniul securității și sănătății în muncă, în industria extractivă, precum și dacă au fost dispuse măsuri cu ocazia controalelor anterioare și care a fost modalitatea de îndeplinire a acestor măsuri.

Totodată, am solicitat Inspectoratelor Teritoriale de Muncă Argeș și Vâlcea să ne comunice aspectele constatate în urma verificărilor efectuate la toate exploatarea miniere existente pe teritoriul județelor Vâlcea și Argeș, conform obiectivelor stabilite de către Inspekția Muncii, potrivit comunicatului de presă dat publicității.

Inspectoratul Teritorial de Muncă Argeș ne-a informat că în urma controalelor, au fost constatate o serie de neconformități, fiind dispuse măsuri de remediere a deficiențelor, iar la un număr de 22 de angajatori controlați, au fost aplicate un număr de 23 de sancțiuni contravenționale, din care 13 avertismente și 10 amenzi.

În ceea ce privește măsurile dispuse în cadrul Campaniei naționale de control în industria minieră, Inspectoratul Teritorial de Muncă Argeș ne-a precizat că, referitor la modul de îndeplinire a acestora, a fost informată instituția, această situație fiind totodată verificată de către inspectorii de muncă, care au întocmit procese-verbale de control, privind modul de îndeplinire a măsurilor stabilite.

Inspectoratul Teritorial de Muncă Argeș menționează în răspunsul formulat că, vor continua activitatea de prevenire, conform principiului „A preveni este mai ieftin decât a repara”.

Inspectoratul Teritorial de Muncă Vâlcea ne-a informat că în urma Campaniei naționale de control în industria minieră, privind verificarea respectării măsurilor necesare pentru asigurarea securității și protecția lucrătorilor care își desfășoară activitatea la locurile de muncă din industria extractivă, diviziunile CAEN 05, 07, 08, au fost efectuate controale la un număr de 11 unități economice din domeniul țintă al campaniei, fiind constatate un număr de 47 de neconformități pentru care au fost dispuse măsuri de intrare în legalitate, a fost oprit din funcționare un echipament de muncă și au fost aplicate 47 de sancțiuni contravenționale, din care 46 de avertismente și o amendă în valoare de 7000 lei.

Totodată, inspectorii de muncă din cadrul Inspectoratului Teritorial de Muncă Vâlcea dispun angajatorilor, în urma controalelor efectuate, măsuri în vederea remedierii într-un timp determinat a neconformităților constatate, consemnate de aceștia în procesele-verbale de control.

Dosar nr. 20025/2023 - Sesizare din oficiu în legătură cu faptul că mai multe surse mass-media locale și centrale au prezentat obligațiile care revin angajatorilor în domeniul protecției muncii, și anume, acordarea primului ajutor la locul de muncă prin desemnarea unor persoane care să fie instruite, iar numărul lucrătorilor care primesc atribuții de acest tip trebuie să fie adecvat dimensiunii și riscurilor specifice unității.

Au fost efectuate demersuri la ITM Argeș și ITM Vâlcea, pentru a stabili dacă normativele în materie sunt respectate de către angajatori și dacă, în ultimul an calendaristic, au fost efectuate acțiuni de verificare/monitorizare sau de informare privind respectarea dispozițiilor legale pentru acordarea primului ajutor la locul de muncă, cu ce rezultate și ce măsuri de îndreptare au fost dispuse

Practic, angajatorul trebuie să aplice măsuri de evaluare a riscurilor și de prevenire care să asigure îmbunătățirea nivelului securității și al protecției sănătății lucrătorilor. Acestea trebuie integrate în ansamblul activităților tuturor firmelor, conform dispozițiilor legale privind sănătatea și securitatea în muncă.

ITM Vâlcea a efectuat în cursul anului 2023, un număr de 443 de controale în domeniul securității și sănătății în muncă, la un număr de 319 angajatori. S-au dispus măsuri de intrare în legalitate, fiind aplicate un total de 56 sancțiuni contravenționale (amenzi în valoare de 18000 lei și 33 de avertismente). În toate aceste cazuri, măsurile de intrare în legalitate au fost îndeplinite, modalitățile de îndreptare fiind comunicate, în scris, ITM Vâlcea care verifică modul în care angajatorii au realizat măsurile dispuse.

La o parte dintre angajatorii s-a constatat că *nu au luat măsurile necesare pentru acordarea primului ajutor, stingerea incendiilor și evacuarea lucrătorilor, nu au stabilit legăturile necesare cu serviciile specializate, îndeosebi în ceea ce privește primul ajutor, nu au informați toți lucrătorii care sunt sau pot fi expuși unui pericol grav și iminent, despre riscurile implicate de acest pericol, precum și despre măsurile luate ori care trebuie luate în protecția lor. Nu au luat măsuri și nu au furnizat instrucțiuni pentru a da lucrătorilor posibilitatea să oprească lucrul și/sau să părăsească imediat locul de muncă și să se îndrepte spre o zonă sigură în caz de pericol grav și iminent.*

ITM Argeș a realizat în cursul anului 2023, un număr de 1369 de controale fiind aplicate 22 de sancțiuni contravenționale. Deficiențele constatate s-au referit la inexistența trusei medicale de prim ajutor, nedesemnarea, prin decizie scrisă, a lucrătorilor care acordă primul ajutor în cadrul unității, neîntocmirea instrucțiunilor proprii de acordare a primului ajutor. În urma verificării modului în care au fost duse la îndeplinire măsurile dispuse, *s-a constatat că angajatorii s-au conformat, întocmai, dispozițiilor trasate prin actele administrative de control, cu respectarea termenelor de intrare în legalitate.*

Ulterior demersului instituției Avocatul Poporului, ITM Argeș împreună cu reprezentanți ai DSP Argeș și medici de medicina muncii, au organizat o întâlnire de lucru în cursul lunii noiembrie 2023, cu scopul de a îmbunătăți mediul de lucru, de a ocroti sănătatea și integritatea fizică/psihică a lucrătorilor și conștientizării în ceea ce privește luarea și respectarea măsurilor la locul de muncă pentru a preveni riscurile pentru sănătatea și securitatea în muncă a lucrătorilor precum și a accidentelor de muncă, a bolilor profesionale sau a bolilor legate de profesie.

Dosar nr. 530/21286/2023 Mai mulți locuitori din Municipiul Curtea de Argeș s-au adresat Biroului Teritorial Pitești, exprimându-și nemulțumirea despre posibila încălcare, de către Primăria Municipiului Curtea de Argeș, a dispozițiilor art. 44 și art. 51 din Constituție, care garantează dreptul de proprietate privată și dreptul de petiționare.

Aceștia au arătat că au solicitat Primăriei Municipiului Curtea de Argeș, printr-o succesiune de cereri depuse de-a lungul timpului, să dispună cele mai eficiente măsuri astfel

încât grupul de locatari care dețin construcții în zona aflată peste pârâul Valea Iașului să poată avea asigurat un acces facil și sigur spre strada de domiciliu.

Petenții și-au argumentat solicitarea pornind de la faptul că la publicarea proiectului bugetului local pentru anul 2022 (anunțul public nr. 2478/21.01.2022) au rugat autoritatea locală să introducă pe lista de investiții finanțate din bugetul local al anului în curs poziția de investiții „*Realizare cale de acces pentru grupul de locuințe aflate peste pârâul Valea Iașului*”.

La data când au solicitat sprijinul instituției noastre, accesul la locuințele lor se făcea pe o amenajare improvizată din tuburi de beton amplasate în albia pârâului, peste care s-a depus piatră spartă. Amenajarea este distrusă la fiecare viitură mai mare a pârâului Valea Iașului iar accesul mașinilor de intervenție ale serviciilor de utilități și urgențe este drastic limitat. Printre semnatori se află și o persoană cu dizabilități de vedere.

În legătură cu această situație, au fost sesizate mai multe autorități locale responsabile - Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Argeș, Instituția Prefectului județului Argeș, Consiliul Județean Argeș, Inspectoratul pentru Situații de Urgență Argeș. Cea din urmă autoritate, de exemplu, a efectuat verificări, la fața locului, împreună cu reprezentanți ai primăriei și au constatat că podul improvizat, amenajat pentru traversarea pârâului Valea Iașului nu asigură accesul autospecialelor de intervenție motiv pentru care au fost găsite soluții de rezervă și s-a impus identificarea soluțiilor tehnice și financiare pentru asigurarea accesului la proprietățile din zonă.

Serviciile de resort ale primăriei au autorizat la construcție casele din zonă, iar prin răspunsul pe care autoritatea locală l-a transmis petenților, s-a explicat faptul că bugetul local de venituri și cheltuieli nu cuprinde în lista de investiții obiectivul în discuție dar că vor fi întreprinse toate eforturile pentru găsirea unei soluții.

În considerarea celor arătate, am revenit atât la autoritatea locală, cât și la Instituția Prefectului Județului Argeș.

Instituția Prefectului Județului Argeș, **căreia i-am solicitat să procedeze la îndreptarea legală a nemulțumirilor sesizate pe petenți**, ne-a comunicat că aspectele pe care le-am semnalat și anume necesitatea asigurării unui acces facil și sigur spre proprietățile aflate în zona străzii Progresului, peste pârâul Valea Iașului, *au fost luate în considerare de către UAT Curtea Argeș*.

Astfel, prin Hotărârea Consiliului Local nr. 20/10.02.2023, **a fost aprobată finanțarea realizării unui studiu de fezabilitate cu privire la construirea unui pod peste pârâul Valea Iașului, în zona străzii Progresului**. În data de 30.06.2023, a fost semnat contractul de prestări servicii proiectare a studiului de fezabilitate privind realizarea obiectivului de investiții „*Pod peste Pârâul Valea Iașului, str. Progresului, în municipiul Curtea de Argeș, județul Argeș*” urmând ca, după finalizarea acestuia, să se parcurgă celelalte etape necesare construirii accesului în zonă.

Recomandări implementate cu succes

Dosar nr. 649/2023 Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 7/2023**, care a fost adresată, printre alții, managerului Spitalului Municipal Câmpulung, astfel încât la nivelul acestei unități sanitare: să fie întreprinse toate măsurile legale pentru eficientizarea informării pacienților asigurați despre posibilitatea de a solicita restituirea prețurilor medicamentelor, a contravalorii investigațiilor paraclinice, precum și condițiile în care pot face aceste cereri; să fie analizată oportunitatea actualizării metodologiilor proprii prin includerea unor măsuri de afișare în cât mai multe locuri vizibile din incinta spitalului și în incinta secțiilor medicale a acestor informații.

Spitalul Municipal Câmpulung și-a însușit recomandarea, după cum urmează: refacerea și completarea afișajului fizic în toate saloanele și în alte zone accesibile pacienților/apartenenților (aviziere holuri și poartă); introducerea pe website-ul spitalului a unei ferestre speciale cu această informare, inclusiv cu precizarea condițiilor și pașilor care trebuie urmați; informare prin panourile electronice de afișaj, la poarta spitalului, și din Ambulatoriu; revizuirea Procedurii operaționale interne de rambursare a cheltuielilor cu măsurile și reinstruirea personalului privind obligația de a informa și a le asigura pacienților acest drept; campanie de informare publică prin intermediul presei locale; introducerea unei întrebări despre respectarea acestui drept în chestionarele proprii de satisfacție a pacienților precum și centralizarea și analiza răspunsurilor de către Serviciul Managementul Calității.

Dosar nr. 2284/2023 - Sesizare din oficiu în legătură cu faptul că, în data de 17 ianuarie 2023 în comuna Poiana Lacului, județul Argeș, în urma unui apel la serviciul unic de urgență 112, au fost găsiți decedați într-o locuință, doi membri ai unei familii, respectiv o femeie și fiul acesteia.

Având în vedere demersurile întreprinse la Primăria comunei Poiana Lacului și prevederile legale în materie, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 54/2023**, către primarul comunei Poiana Lacului, privind luarea de măsuri cu privire la identificarea și evaluarea nevoilor persoanelor vârstnice, prin efectuarea de sondaje și anchete sociale, pentru depistarea precoce a cazurilor de risc de excluziune socială de pe raza administrativ-teritorială a comunei Poiana Lacului, în vederea menținerii în mediul propriu de viață și prevenirea situațiilor de dificultate și dependență, precum și posibilitatea acordării de servicii de consiliere, de acompaniere, precum și de servicii destinate amenajării sau adaptării locuinței, în funcție de natura și gradul de afectare a autonomiei funcționale.

Prin răspunsul transmis, autoritatea publică locală ne-a informat cu privire la modalitatea de îndeplinire a Recomandării nr. 54/2023, în sensul că se va efectua deplasarea în teren în vederea realizării de anchete sociale acolo unde se impune, pentru identificarea și evaluarea nevoilor persoanelor aflate în dificultate (în special persoane cu dizabilități), în vederea luării de măsuri pentru asigurarea de servicii și prestații sociale, se va efectua monitorizarea persoanelor cu handicap de pe raza localității Poiana Lacului și aplicarea legislației privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, va fi actualizată în cel mai scurt timp, structura comunitară consultativă, de către Consiliul Local al comunei Poiana Lacului, iar autoritatea tutelară din cadrul Primăriei comunei Poiana Lacului, prin intermediul asistentului social va monitoriza și duce la îndeplinire în continuare atribuțiile privind depistarea și soluționarea cazurilor de excluziune socială.

Biroul Teritorial Ploiești

● **Biroul Teritorial Ploiești:** a soluționat un număr de 355 petiții, a acordat un număr de 770 de audiențe, a înregistrat un număr de 876 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat, a desfășurat 94 activități de mediatizare, 98 activități de colaborare cu alte autorități, s-a sesizat din oficiu în 152 de cazuri, a efectuat 28 anchete, a formulat 9 recomandări, a elaborat, împreună cu Domeniul drepturile familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap *Raportul special privind monitorizarea implementării deciziilor CEDO în cazul internărilor nevoluntare în spitalele de psihiatrie*. A fost încheiat un Protocol de colaborare cu Colegiul „Ferdinand I” Măneciu, județul Prahova privind derularea lunară a unor activități de conștientizare în rândul elevilor a drepturilor, responsabilităților minorilor, consecințelor juridice ale comportamentelor agresive, răspunderii juridice a minorilor, fiind continuate

activități similare derulate în parteneriat cu Școala Gimnazială „Sfânta Vineri” Ploiești, Colegiul Național „Nicolae Iorga” Vălenii de Munte, Școala Gimnazială „Sfântul Vasile” Ploiești, Colegiul Național „Ion Luca Caragiale” Ploiești.

Autorități deschise la colaborare

Dosar nr. 11295/2023 Petentul s-a adresat Biroului Teritorial Ploiești, sesizând faptul că urmare înregistrării sistematice a imobilelor în sistemul integrat de cadastru și carte funciară la nivelul UAT Șotânga, județul Dâmbovița, au fost întocmite cărți funciare care nu corespund cu actele sale de proprietate. Astfel, suprafața de 4419 mp. ce aparține petentului este înscrisă în CF nr. XXXX, pe numele unei alte persoane.

Aspectul a fost adus la cunoștința primarului comunei Șotânga, însă problema nu a fost rezolvată, motiv pentru care petentul s-a adresat Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară Dâmbovița, prin cereri depuse în data de 12.03.2021 și 04.06.2021.

Urmare demersurilor întreprinse de către instituția noastră, Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Dâmbovița a verificat aspectele sesizate și ne-a informat că a luat legătura cu prestatorul (societatea care are contract cu instituția pentru realizarea lucrărilor de cadastrare), care a confirmat necesitatea corectării înscrierilor în cărțile funciare. Drept urmare, în data de 15.06.2023, prestatorul a depus la Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Dâmbovița documentația necesară pentru corectarea înscrierilor din cărțile funciare, având termen de soluționare la data de 06.07.2023.

Dosar nr. 14007/2023 Petenta a solicitat sprijinul Biroului Teritorial Ploiești, reclamând posibila încălcare a prevederilor art. 49 din Constituție, privind protecția copiilor și a tinerilor. În acest sens, petenta a sesizat întârzierea acordării alocației de stat pentru cei doi copii minori născuți în Germania cu care a revenit în țară, în județul Buzău, în anul 2019. În luna martie 2022, petenta a depus la Primăria comunei Gălbinași, județul Buzău cerere pentru stabilirea alocației de stat pentru cei doi copii. Dosarul a fost înaintat ulterior la Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Buzău, în vederea stabilirii dreptului la alocație de stat, însă nu a fost emise decizii de stabilire a dreptului la alocație de stat pentru cei doi copii minori.

Ca urmare a demersurilor întreprinse, Agenția Județeană Pentru Plăți și Inspecție Socială Buzău a emis, în data de 14 iunie 2023, deciziile de aprobare a acordării drepturilor reprezentând alocații de stat pentru cei doi minori, începând cu data de 01.04.2021 (respectiv 12 luni anterioare datei emiterii cererii privind acordarea drepturilor de alocație de stat pentru copii). Data plății efective a alocației pentru minorii în cauză s-a efectuat în luna iulie 2023.

Dosar nr. 32473/2023 Petenta s-a adresat Biroului Teritorial Ploiești, sesizând faptul că deși în data de 28.09.2023 a solicitat Casei Județene de Pensii Prahova recalcularea pensiei sale, prin adăugarea stagiilor de cotizare realizate după pensionarea sa la limită de vârstă, nu a primit o decizie de revizuire în acest sens, fiind depășit termenul legal de soluționare a cererii sale.

Ca urmare a demersurilor întreprinse, Casa Județeană de Pensii Prahova a procedat la verificarea aspectelor sesizate, precizându-ne că solicitarea petentei a fost soluționată favorabil prin emiterea Deciziei din data de 19.12.2023, fiind valorificat stagiul de cotizare realizat în perioada 01.12.2020-01.10.2023. Pentru o corectă și completă informare, s-a transmis petentei, în copie, decizia de recalculare a pensiei sale.

Recomandări implementate cu succes

Dosar nr. 3860/2023 - Sesizare din oficiu privind aspectele prezentate în presă referitoare la cazul unui tânăr din comuna Șelaru, județul Dâmbovița cunoscut cu boli psihice grave care trăiește din mila oamenilor, locuind singur în condiții improprii în casa bunicilor paterni.

În vederea clarificării aspectelor prezentate în presă, Avocatul Poporului a dispus efectuarea unei **anchete** la Primăria comunei Șelaru, județul Dâmbovița, în urma căreia s-au constatat deficiențe la nivelul Compartimentului de asistență socială din cadrul acestei primării. Pentru remedierea deficiențelor constatate, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 22/2023**, către primarul comunei Șelaru, județul Dâmbovița, care a fost însușită astfel:

Referitor la tânăr, Primăria comunei Șelaru a continuat monitorizarea situației acestuia și au fost dispuse măsurile necesare pentru întocmirea dosarului în vederea evaluării și încadrării acestuia în grad de handicap la Comisia de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap din cadrul DGASPC Dâmbovița (comisia de specialitate urmând să decidă încadrarea în grad de handicap a tânărului); a analizat situația socială a tânărului; a achitat sumele necesare în vederea obținerii asigurării de sănătate pentru tânăr și l-a înscris la medic de familie (acesta având calitate de asigurat în sistemul de asigurări de sănătate); a continuat să mențină legătura cu reprezentanții Spitalului Județean de Urgență Târgoviște, respectiv cu medicii Secției de Psihiatrie Cronici (locație Gura Ocniței) unde este internat acest tânăr, iar cu sprijinul Spitalului Județean de Urgență Târgoviște au fost efectuate formalitățile în vederea obținerii cărții de identitate pentru tânăr; a acordat un ajutor de urgență persoanei aflate în situație de vulnerabilitate pentru prelungirea internării sale în Secția de Psihiatrie Cronici Gura Ocniței (ținând cont de recomandările medicilor specialiști și de acordul tatălui tânărului pentru ca fiul său să fie internat într-un centru special pentru bolnavi psihici unde să beneficieze de tratament corespunzător și de supraveghere permanentă). Situația tânărului va fi în continuare monitorizată la nivelul Primăriei comunei Șelaru.

Referitor la respectarea legislației în domeniul asistenței sociale, instruirea angajaților de la Compartimentul de asistență socială al primăriei, prin participarea acestora la cursuri, actualizarea site-ului Primăriei comunei Șelaru, au fost dispuse măsuri, în sensul în care s-au efectuat demersuri pentru identificarea de noi cazuri de persoane aflate în situații de vulnerabilitate, iar pentru evidența persoanelor aflate în dificultate, care locuiesc singure și care au nevoie de servicii și prestații sociale, pentru evidența copiilor aflați în situație de risc au fost înființate registre specifice; s-a întocmit Planul Anual de Acțiune pentru anul 2023 privind serviciile sociale administrate și finanțate din bugetul comunei Șelaru, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 797/2017; asistentul social din cadrul Primăriei Șelaru a participat la două cursuri de instruire; site-ul Primăriei Șelaru a fost actualizat cu informații, conform Recomandării Avocatului Poporului.

Dosar nr. 13653/2023 Petentul a solicitat sprijinul Biroului Teritorial Ploiești, arătând că în calitate de tutore al mamei sale, persoană încadrată în grad de handicap grav, cu asistent personal, conform certificatului de încadrare în grad de handicap grav din 24.10.2022, a întreprins toate demersurile necesare la Direcția de Asistență Socială Râmnicu Sărat pentru ca acestei persoane cu dizabilități să îi fie acordată indemnizația de însoțitor ce i se cuvine pe întreaga perioadă a valabilității certificatului de încadrare în grad de handicap, conform dispozițiilor art. 43 alin. (3) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, respectiv de la data emiterii certificatului de încadrarea în grad de handicap anterior amintit, și nu doar începând cu luna următoare depunerii cererii privind formularea opțiunii între angajare asistent personal și acordare indemnizație de însoțitor, însă se refuză acordarea acestor drepturi legale.

Biroul Teritorial Ploiești a întreprins demersuri la Direcția de Asistență Socială Râmnicu Sărat, județul Buzău, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Buzău și Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități.

Direcția de Asistență Socială Râmnicu Sărat ne-a precizat că s-a efectuat plata drepturilor de la momentul îndeplinirii tuturor condițiilor necesare punerii în plată, conform legislației în vigoare. Indemnizația de însoțitor aferentă anului 2022 aparține exercițiului financiar anterior, iar pentru anul 2023, nu au fost prevăzute în buget eventuale sume restante de plată.

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități ne-a transmis că „dreptul la indemnizația lunară constituie unul dintre efectele juridice ale certificatelor de încadrare în grad de handicap, acte administrative în sensul Legii nr. 544/2004 a contenciosului administrativ. Chiar dacă, în situația expusă, data exercitării opțiunii de plată a indemnizației conform art. 42 alin. (4) din lege este 8.03.2023, iar certificatul generator de drepturi este emis la data de 24.10.2022, plata prestațiilor sociale se face cu respectarea dispozițiilor art. 43 alin. (3) din Legea nr. 448/2006, respectiv *pe perioada valabilității certificatului de încadrare în grad de handicap (...) Invocarea depunerii cu o oarecare întârziere a cererii de opțiune pentru plata indemnizației nu poate constitui un motiv de restricționare în acordarea drepturilor sau de diminuare a acestora, cu atât mai mult cu cât opțiunea asigură exercitarea unui drept existent, ce decurge dintr-un act administrativ.* Reamintim faptul că autoritățile publice locale dispun de pârghiile necesare pentru acordarea drepturilor prevăzute în favoarea persoanelor cu handicap. (...)”.

Luând în considerare deficiențele constatate, respectiv refuzul constant al Direcției de Asistență Socială Râmnicu Sărat de a efectua plata indemnizației de însoțitor pentru persoana cu dizabilități, pe întreaga perioadă a valabilității certificatului de încadrare în grad de handicap, raportat la cadrul legal incident, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 98/2023**, către directorul Direcției de Asistență Socială Râmnicu Sărat, județul Buzău, având ca obiectiv efectuarea plății indemnizației de însoțitor a persoanei cu handicap grav, prin tutorele desemnat de instanță, pe întreaga perioadă a valabilității certificatului de încadrare în grad de handicap, conform dispozițiilor art. 43 alin. (3) din Legea nr. 448/2006 și adresei din data de 3.07.2023, transmisă Direcției de Asistență Socială Râmnicu Sărat, de către Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități.

Recomandarea a fost însușită de Direcția de Asistență Socială Râmnicu Sărat. Astfel, autoritatea ne-a precizat că s-a dispus plata indemnizației de însoțitor cuvenită persoanei cu handicap grav, prin tutore, pentru întreaga perioadă a valabilității certificatului de handicap emis, respectiv pentru perioada noiembrie 2022 - martie 2023.

Recomandare ignorată de autorități

Dosar nr. 25838/2023 Petenta s-a adresat Biroului Teritorial Ploiești, și a precizat că în calitate de curator special al mamei sale, persoană încadrată în grad de handicap grav, cu asistent personal, conform certificatului de încadrare în grad de handicap grav din 8.05.2023, a întreprins toate demersurile necesare la Primăria comunei Costești, județul Buzău pentru ca acestei persoane cu dizabilități să îi fie acordată indemnizația de însoțitor ce i se cuvine pe întreaga perioadă a valabilității certificatului de încadrare în grad de handicap, conform dispozițiilor art. 43 alin. (3) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, respectiv de la data emiterii certificatului de încadrare în grad de handicap anterior amintit, și nu doar începând cu luna următoare depunerii cererii privind formularea opțiunii între angajare asistent personal și acordare indemnizație de însoțitor, însă se refuză acordarea acestor drepturi legale.

Petenta a menționat că pentru exercitarea opțiunii prevăzută la art. 42 alin. (4) din Legea nr. 448/2006 de a beneficia de indemnizație de însoțitor sau de angajarea unui asistent personal, era necesar ca persoana încadrată în grad de handicap grav să aibă discernământ la momentul formulării respectivei opțiuni, ori în cazul mamei petentei, având în vedere diagnosticul

demență vasculară, s-a impus formularea la Judecătoria Buzău a cererii de instituire a tutelei speciale, instanța desemnând petenta, prin încheierea din data de **30.08.2023**, curator special pentru mama sa, astfel că la momentul emiterii certificatului de încadrare în grad de handicap (8.05.2023) nu se putea exercita acest drept de opțiune de către o persoană cu discernământ afectat.

Față de această situație, petenta a depus în data de 31.08.2023 la Primăria comunei Costești, județul Buzău, încheierea Judecătoria Buzău din data de 30.08.2023 prin care a fost numită curator special al mamei sale, solicitând acordarea indemnizației de însoțitor începând cu luna următoare emiterii certificatului de încadrare în grad de handicap, **respectiv cu luna iunie 2023, însă i s-a comunicat faptul că mama sa va beneficia de indemnizație de însoțitor începând cu luna septembrie 2023, punct de vedere menținut și prin emiterea Dispoziției Primarului comunei Costești din 31.08.2023.**

În urma demersurilor întreprinse, Primăria comunei Costești, județul Buzău și-a menținut punctul de vedere exprimat anterior și petentei, refuzând plata indemnizației de însoțitor pentru persoana cu handicap grav pe întreaga durată a valabilității certificatului de încadrare în grad de handicap, respectiv începând cu luna următoare emiterii acestui certificat.

În acest context, am considerat oportun să ne adresăm Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, care ne-a comunicat faptul că plata indemnizației se face pe perioada valabilității certificatului de încadrare în grad de handicap, plata indemnizației lunare prevăzută la art. 42 alin. (4) din Legea nr. 448/2006 se acordă în luna următoare depunerii cererii, pe perioada de valabilitate a certificatului, respectiv începând cu luna iunie 2023. Acest punct de vedere a fost transmis și Primăriei comunei Costești, județul Buzău.

Având în vedere că **în perioada 8.05.2023** (data emiterii certificatului nr. 2371 de încadrare în grad de handicap grav, cu asistent personal) - **31.08.2023** (data exercitării opțiunii pentru indemnizația de însoțitor), **mama petentei, persoană cu handicap grav, s-a aflat în imposibilitatea exprimării opțiunii din cauze medicale (afecțiuni psihice)**, fiind în curs de judecată cererea pentru desemnarea unui curator special, **nu a beneficiat nici de plata unui asistent personal, nici de primirea unei indemnizații lunare pentru însoțitor, fiind lipsită de drepturile legale ce i se cuvin potrivit certificatului anterior amintit, dar și conform dispozițiilor art. 43 alin. (3) din Legea nr. 448/2006**, dreptul petentei fiind lipsit de substanță în acea perioadă,

Ținând cont de prevederile art. 43 alin. (3) din Legea nr. 448/2006 „**Plata indemnizației se face pe perioada valabilității certificatului de încadrare în grad de handicap**, emis de comisiile de protecție a copiilor sau de comisiile de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, după caz.”

Față de refuzul constant al Primăriei comunei Costești, județul Buzău de a efectua plata indemnizației de însoțitor pentru persoana cu handicap grav, pe întreaga perioadă a valabilității certificatului de încadrare în grad de handicap, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 164/2023**, către primarul comunei Costești, județul Buzău, pentru ca în exercitarea atribuțiilor prevăzute de legislația în vigoare, acesta să ia măsuri pentru respectarea dispozițiilor art. 43 alin. (3) din Legea nr. 448/2006 și adresei nr. 26285/ANPDPD/MI/30.10.2023, transmisă Primăriei comunei Costești, județul Buzău de către Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, în sensul **efectuării plății indemnizației de însoțitor la care este îndreptățită persoana cu handicap grav, prin curator special, pe întreaga perioadă a valabilității certificatului de încadrare în grad de handicap, respectiv începând cu luna iunie 2023** (conform certificatului de încadrare în grad de handicap din 8.05.2023).

Primăria comunei Costești, județul Buzău nu și-a însușit Recomandarea emisă. Drept urmare, dosarul a fost transmis Biroului contencios administrativ și juridic din cadrul instituției Avocatul Poporului în vederea analizării oportunității formulării unei acțiuni în contencios administrativ.

Propuneri de modificări legislative

Dosar nr. 815/2021 - Sesizare din oficiu Analizând prezentările din mass-media, precum și cazuistica înregistrată la nivelul instituției Avocatul Poporului în domeniul protecției drepturilor copilului, s-a concluzionat că numărul incidentelor în care minorii au calitate de agresori este în creștere, iar în anumite situații, intervenția autorităților cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului nu poate fi realizată corespunzător nevoilor minorului.

Astfel, în urma verificărilor efectuate în astfel de cazuri, au rezultat situații în care pentru unii minori agresori, autoritățile cu atribuții în domeniu nu au putut întocmi planurile de servicii, întrucât familiile acestora au refuzat consilierea psihologică pusă la dispoziție prin structurile de specialitate ale autorităților.

Față de această situație, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a dispus efectuarea unor demersuri în vederea completării cadrului legislativ, în sensul reglementării obligativității minorului agresor și a familiei sale, de a participa la programele speciale de consiliere psihologică, organizate de serviciile publice sau private, iar în lipsa acordului părinților, măsura să poată fi dispusă de instanțele judecătorești competente în sarcina agresorului.

Ca urmare a demersurilor întreprinse de instituția Avocatul Poporului, **Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale din Camera Deputaților a formulat o propunere legislativă ce a fost înaintată spre dezbatere și adoptare Senatului României** (înregistrată la Biroul permanent al Senatului cu nr. 54 din 14 februarie 2022).

Propunerea a fost adoptată de Senat în ședința din 2 mai 2022 (nr. L164/2022) și a fost depusă la Camera Deputaților PL-x nr. 240/2022 în data de 4 mai 2022, pentru dezbatere.

În data de 25 septembrie 2023 proiectul de lege a fost înscris pe ordinea de zi a Camerei Deputaților din 25-26 septembrie 2023, iar **în data de 26.09.2023, acest proiect a fost adoptat de Camera Deputaților.**

Proiectul modifică și completează art. 84 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului și art. 121 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal și vizează instituirea obligației minorului agresor și a familiei sale de a participa la programele speciale de consiliere psihologică, organizate de serviciile de specialitate publice sau private, iar în lipsa acordului părinților, măsura să poată fi dispusă de instanțele judecătorești competente, în sarcina minorului agresor.

Potrivit proiectului, *părinții copilului care săvârșește fapte penale și nu răspunde penal au obligația de a participa la programele speciale de consiliere psihologică organizate de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului sau de alte instituții de specialitate publice sau private.*

Totodată, copilul va participa la programele speciale de consiliere psihologică, cu acordul părinților sau al altui reprezentant legal, dacă instanța judecătorească nu dispune altfel. În lipsa acordului părinților, măsura poate fi dispusă de către instanța judecătorească.

Proiectul prevede și completarea art. 121 alin. (1) din Codul penal, respectiv după litera f) se introduce o nouă literă g), potrivit căreia pe durata executării măsurilor educative neprivative de libertate, instanța poate impune minorului *să participe, singur sau, după caz, împreună cu părinții sau cu un alt reprezentant legal, la programele speciale de consiliere*

psihologică, organizate de direcția generală de asistență socială și protecția copilului sau de alte instituții de specialitate publice sau private.

Dintre autoritățile care au fost **deschise la colaborare** amintim: Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Prahova, Dâmbovița, Buzău, Inspectoratul Teritorial de Muncă Dâmbovița, Spitalul Județean de Urgență Târgoviște, Spitalul Județean de Urgență Ploiești, Spitalul Județean de Urgență Buzău, Penitenciarul Ploiești, Consiliul Județean Prahova, Consiliul Județean Buzău și Consiliul Județean Dâmbovița, Inspectoratele Județene de Poliție Prahova, Dâmbovița și Buzău, Casele Județene de Pensii Prahova, Buzău Dâmbovița, Agenția Județeană Pentru Plăți și Inspecție Socială Buzău, Primăria comunei Berceni, județul Prahova, Grădinița cu Program Prelungit nr. 40 Ploiești, Școala Gimnazială „Sfânta Vineri” Ploiești.

Biroul Teritorial Slobozia

● **Biroul Teritorial Slobozia:** a soluționat un număr de 35 de petiții, a acordat 96 de audiențe, a înregistrat 78 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat, a efectuată o anchetă, a formulat 2 recomandări, a desfășurat 17 activități mediatizare/colaborare cu alte autorități și s-a sesizat din oficiu cu privire la 152 de cazuri semnalate în mass-media din județele Ialomița, Călărași, Ilfov, Giurgiu și Teleorman, dintre care 80 vizează protecția copiilor și a tinerilor.

De asemenea, au fost desfășurate activități de promovare a atribuțiilor Avocatului Copilului și ale reprezentantului acestuia în teritoriu, acestea având loc în școlile din județul Ialomița.

Autorități deschise la colaborare

Dosar nr. 28054/2023 - Sesizare din oficiu cu privire la un incendiu produs într-o gospodărie din județul Giurgiu. În urma demersului întreprins de Biroul Teritorial Slobozia, autoritatea sesizată, în speță Primăria comunei Frățești din județul Giurgiu, a comunicat informațiile solicitate, din acestea reținându-se următoarele:

- familia afectată de incendiu a fost sprijinită încă de la momentul producerii acestui incident, asigurându-i-se adăpost, alimente, sprijin material cât și cele necesare traiului zilnic;
- prin Hotărârea Consiliului Local nr. 58/31.10.2023, s-a aprobat acordarea unui ajutor financiar de urgență în valoare de 10 000 lei;
- acest ajutor va fi utilizat pentru achiziționarea materialelor necesare reconstrucției casei afectate de incendiu;
- mai mult decât atât, primăria a făcut toate demersurile necesare pentru a fi obținut un sprijin financiar și de la Consiliul Județean Giurgiu;
- prin Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență din cadrul aparatului de specialitate al primarului se desfășoară activități specifice prevenirii incendiilor.

Dosar nr. 25953/2023 - Sesizare din oficiu cu privire la o posibilă agresiune asupra unui preșcolar, după ce o mamă a declarat în presă faptul că al său copil, preșcolar înscris la o unitate de învățământ din Municipiul Alexandria, ar fi fost agresat fizic de către educatoarea grupei din care minorul face parte.

Aceasta susținea că în sala de clasă nu există supraveghere video, cu toate că în celelalte spații există camere de supraveghere, și că la nivelul respectivei grădinițe ar fi fost înființate grupe separate cu minori de etnie romă.

Cu ocazia demersurilor efectuate, s-a constatat că organele de cercetare penală s-au sesizat și efectuează cercetări sub aspectul săvârșirii infracțiunii de purtare abuzivă. Reprezentantii Biroului Siguranță Școlară (IPJ Teleorman) s-au deplasat la unitatea de

învățământ unde este înscris minorul, atât în ziua sesizării, cât și la scurt timp după aceasta, și au întocmit o analiză post-cauzală, stabilindu-se că la nivelul grădiniței se va întruni comisia de disciplină pentru a fi analizată situația și pentru a fi luate măsuri în consecință.

Inspectoratul Școlar Județean Teleorman s-a autosesizat, transmițând faptul că, la nivelul grădiniței vizate, s-a constituit o comisie de disciplină. De asemenea, s-a constatat că există camere de supraveghere în fiecare sală de clasă, funcționale în prezent. În conformitate cu planul de școlarizare pentru anul școlar 2023-2024, nu există nicio grupă înființată care să cuprindă numai copii de etnie romă. Nu în ultimul rând, la solicitarea părintelui, preșcolarul a fost transferat la o altă grupă de preșcolari. Copilul s-a integrat foarte bine, punându-se accent totodată pe comunicarea cu părintele.

Dosar nr. 21606/2023 - Sesizare din oficiu cu privire la dificultățile financiare cu care se confruntă unele familii cu minori dintr-o comună a județului Ialomița. Prin consultarea unei platforme online aparținând unei asociații care are drept scop acoperirea nevoilor din sistemul educațional și reducerea abandonului școlar, au fost identificate patru familii din comuna Sălcioara, județul Ialomița, cu situații socio-familiale similare: copiii au performanțe școlare, însă se confruntă cu probleme financiare care, în viitor, ar putea conduce la apariția unor situații de risc pentru acești minori. Autoritățile sesizate au fost Primăria comunei Sălcioara, județul Ialomița, respectiv Școala Gimnazială Sălcioara.

S-a constatat, printre altele, că două dintre minorele vizate, deși înscrise la școală, nu beneficiau de bursă socială pe criterii de venit așa cum primește fratele minor al acestora. Astfel, în urma demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, unitatea de învățământ i-a informat pe părinți cu privire la această situație, aceștia depunând cereri pentru acordarea burselor. Începând cu luna decembrie 2023, cele două eleve primesc bursă socială.

De asemenea, cu ocazia efectuării anchetei sociale (octombrie 2023), una dintre familiile vizate a fost informată de către reprezentanții primăriei despre posibilitatea de a solicita alocație pentru susținerea familiei, sens în care această prestație a fost acordată familiei începând cu luna noiembrie 2023.

Dosar nr. 16306/2023 - Sesizare din oficiu cu privire la accidentul survenit la o firmă de prelucrare a maselor plastice din Alexandria, județul Teleorman. În urma demersului întreprins de Biroul Teritorial Slobozia, autoritatea competentă, în speță Inspectoratul Teritorial de Muncă Teleorman, a transmis faptul că evenimentul a fost comunicat de societatea comercială conform prevederilor legale.

Autoritatea a dispus cercetarea evenimentului în urma căruia trei persoane, încadrate ca sortator, au fost rănite ca urmare a prăbușirii unor baloți de mase plastice. S-a constatat cu această ocazie, faptul că angajatorul nu a luat toate măsurile necesare pentru asigurarea securității și sănătății în muncă, fapt pentru care i s-a aplicat măsura amenzii contravențională în valoare de 10.000 lei. De asemenea, activitatea societății a fost suspendată până la eliminarea pericolului grav și iminent de accidentare la care sunt expuși angajații.

Dosar nr. 8245/2023 - Sesizare din oficiu cu privire la situația instituțiilor publice din județul Ialomița, înrolate în Sistemul Național Electronic de Plată. În urma demersului întreprins de Biroul Teritorial Slobozia, autoritățile sesizate, în speță 45 de unități administrativ-teritoriale din județul Ialomița, au comunicat informațiile solicitate, din acestea reținându-se următoarele:

- un număr de 24 de primării au comunicat faptul că efectuează demersuri pentru înregistrarea în Sistemul Național Electronic de Plată, urmând ca, în cel mai scurt timp, să fie disponibil ghișeul.ro pentru contribuabili;

- alte 20 primării au comunicat că, deși momentan nu sunt efectuate demersuri în vederea înregistrării în SNEP, este considerată ca fiind oportună utilizarea acestui sistem de

vizualizare și plată a taxelor și impozitelor locale, respectiv a amenzilor și se vor înrola în cele ce urmează;

- este de menționat faptul că unitățile administrativ-teritoriale au semnalat și o serie de dificultăți cu privire la implementarea propriu-zisă, printre acestea aflându-se: lipsa de personal, lipsa echipamentelor tehnice, lipsa fondurilor generate de comisioane, volumul mare de muncă al autorității locale;

- mai mult decât atât, cu privire la oportunitatea înrolării, se subliniază că locuitorii acestor comunități au vârste înaintate și nu dispun de carduri bancare pentru a se justifica înrolarea pe platforma ghișeul.ro;

- de la momentul comunicării adreselor, am urmărit website-ul ghișeul.ro, pentru a vedea situația actualizată a primăriilor înrolate în sistem. Astfel, ulterior sesizării din oficiu a Avocatului Poporului, Primăriile Țândărei, Moldoveni, Ciocârlia și Ograda au finalizat procedura și pot opera plăți.

Dosar nr. 7925/2023 Petentul s-a adresat Biroului Teritorial Slobozia, învederând faptul data 14.02.2023 a depus o cerere la Primăria Municipiului Slobozia, la care nu a primit un răspuns. Mai exact, prin petiția formulată, am fost sesizați cu privire la faptul că Primăria Municipiului Slobozia a calculat în mod eronat impozitul pe un mijloc de transport (autorulotă), stabilind un impozit mult mai mare decât cel legal, având în vedere categoria vehiculului supus înmatriculării.

Potentul a acționat în instanță unitatea administrativ-teritorială, având câștig de cauză, instanța hotărând că vehiculul în cauză are categoria de folosință specială M1, care este supusă impozitării în cuantum mai mic decât autovehiculele M1.

De asemenea, în petiția formulată se mai preciza că la data de 28.12.2022, petentul a achiziționat o altă autorulotă, tot din categoria de folosință autovehicul special M1, similar cu cel care a făcut obiectul procesului civil, iar când s-a prezentat în vederea înscrierii pe rolul fiscal și al calculării impozitului, Primăria Municipiului Slobozia a calculat impozitul tot în mod eronat, cu luarea în considerare a altei categorii de folosință decât cea de autovehicul special M1 (categoria reținută de primărie fiind autoturism M1, fără a se lua în considerare categoria de folosință și destinația specială a acestui vehicul, fapt care a condus la stabilirea unui impozit mult mai mare).

Astfel, ne-am adresat Primăriei Municipiului Slobozia și ca urmare a acestui prim demers, autoritatea a transmis un răspuns prin care se comunica faptul că s-a formulat un răspuns petentului, acesta fiind transmis prin poștă cu confirmare de primire, dar a fost returnat la unitatea administrativ-teritorială. În ceea ce privește art. 56 din Constituție, răspunsul a fost unul evaziv. Astfel, s-a emis o nouă adresă prin care se solicitau informații concrete referitoare la efectele produse de punerea în aplicare a hotărârii judecătorești (în ceea ce privește încadrarea autorulotei în vederea impozitării).

Primăria Municipiului Slobozia a emis adresa nr. 58646/02.05.2023, prin care se comunicau următoarele: având în vedere faptul că petentul nu mai deținea vehiculul la momentul pronunțării hotărârii judecătorești, aceasta nu a mai putut fi aplicată. Dar, cu toate acestea, având în vedere decizia instanței, UAT Slobozia a emis referatul și decizia de impunere rectificativă pentru noul vehicul (autorulotă) dobândit de petent la data de 07.02.2023. Astfel, autorulota a fost încadrată în vederea impozitării conform prevederilor art. 470 alin. (2) pct. 8 din Codul fiscal.

Dosar nr. 7687/2023 - Sesizare din oficiu cu privire la informațiile apărute în mass-media despre un posibil accident de muncă, în care ar fi fost implicate trei persoane. În lumina dispozițiilor constituționale referitoare la dreptul la muncă și protecția socială a muncii prevăzut de art. 41, am întreprins demersuri la instituțiile abilitate pentru a le supune atenției

acest incident, respectiv pentru a solicita informarea Avocatului Poporului cu privire la cele constatate și eventualele măsuri dispuse.

Autoritățile sesizate, în speță Inspectoratul Teritorial de Muncă Ialomița, Casa Județeană de Pensii Ialomița (în calitate de asigurător), Inspectoratul de Poliție Județean Ialomița și Primăria comunei Reviga, localitatea unde a avut loc incidentul, au comunicat informațiile solicitate, din acestea reținându-se următoarele:

- persoanele implicate în accident au primit îngrijiri medicale pentru vătămările suferite;

- persoana pentru a cărei salvare s-a intervenit nu a suferit vătămări și prestează activitate în continuare în cadrul unității administrativ-teritoriale;

- evenimentul este cercetat sub aspectul comiterii infracțiunilor de neluare și nerespectare a măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă;

- astfel cum prevede art. 30 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 319/2006 a securității și sănătății în muncă, unitatea administrativ-teritorială s-a înregistrat cu accidentul de muncă soldat cu incapacitatea temporară de muncă mai mare de trei zile a unui cetățean, care aflându-se în timpul liber a intervenit pentru ajutarea angajatului primăriei;

- corpul de control SSM al Inspectoratului Teritorial de Muncă Ialomița a efectuat un control la angajator după terminarea și avizarea dosarului de cercetare al evenimentului. În cadrul acestui control au fost constatate 4 neconformități și aplicate sancțiuni contravenționale.

Dosar nr. 7632/2023 - Sesizare din oficiu cu privire la faptul că, o zonă a cartierului Măgureni din Municipiul Călărași este poluată cu diferite deșeuri: menajere, industriale, chiar și deșeuri cu conținut chimic nociv.

Ne-am adresat Gărzii de Mediu Călărași și Primăriei Municipiului Călărași, iar acestea au depus eforturi pentru a salubritiza zona, ridicându-se, în mai puțin de 10 zile, cantitatea de 126 tone de deșeu din cartierul Măgureni.

De asemenea, Poliția Locală Călărași a aplicat amenzi celor care depozitau în mod ilegal deșeuri în acea zonă.

Recomandări implementate cu succes

Dosar nr. 1001/2022 - Sesizare din oficiu A fost emisă **Recomandarea nr. 63/2023**, vizând întreprinderea demersurilor necesare la nivelul Primăriei Orașului Țândărei, Serviciul Public de Asistență Socială, care să conducă la respectarea prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 691/2015 pentru aprobarea [...] Metodologiei de lucru privind colaborarea dintre direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului și serviciile publice de asistență socială și a modelului standard al documentelor elaborate de către acestea, atât în privința minorilor din familia la care s-a referit sesizarea din oficiu, cât și cu privire la alți minori din orașul Țândărei, aflați în situație de risc.

Recomandarea Avocatului Poporului a fost însușită în totalitate, astfel că s-au efectuat vizite la domiciliul minorilor vizați, unde s-a procedat la completarea fișelor de identificare a riscurilor și a planurilor de servicii, întrucât s-a constatat existența a patru situații de risc (situația economică, socială, nivelul de educație și comportamente la risc).

În procesul de identificare a copiilor aflați în situație de risc la nivelul unității administrativ-teritoriale Țândărei, **s-a procedat la transmiterea unei adrese către instituțiile care pot oferi sprijin în acest sens** (școli, poliție, unități de cult, medici de familie).

Dosar nr. 22772/2023 - Sesizare din oficiu cu privire la articolul *Noi abuzuri emoționale la DGASPC Teleorman – 3 angajați țină la un copil cu handicap*. În urma demersurilor întreprinse de Biroul Teritorial Slobozia, autoritățile sesizate, în speță Direcția

Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Teleorman și Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, au comunicat informațiile solicitate, din acestea reținându-se următoarele:

- au fost obținute explicații de la angajații implicați în eveniment, pentru a se confirma sau infirma abuzul asupra beneficiarului minor;
- serviciul de Intervenție în Regim de Urgență în Domeniul Asistenței Sociale a transmis printr-o notă conducerii Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Teleorman faptul că nu a existat niciun fel de abuz asupra copilului;
- cu privire la această situație, s-a desfășurat și o misiune de control inopinat a Agenției Județene de Plăți și Inspecție Socială Teleorman, concluzionându-se că pe parcursul desfășurării evenimentului (incidentul înregistrat și prezentat de mass-media), interesul superior al copilului nu a fost afectat, minora nefiind afectată emoțional;
- se precizează că minora nu este persoană cu dizabilități;
- de asemenea, se comunică faptul că minora a manifestat un comportament agresiv verbal la sediul Direcției;

Față de informațiile comunicate de către autoritățile sesizate, se pot concluziona următoarele: cu toate că aceste autorități au stabilit faptul că minora nu a fost supusă niciunui abuz, din înregistrarea publicată se poate auzi cum angajații Direcției vorbesc cu aceasta pe un ton ridicat, răstit. Tonul angajaților este unul amenințător, de natură a intimida minora, mai ales avându-se în vedere poziția de autoritate față de aceasta; atitudinea personalului contravine prevederilor Ordinului nr. 25/2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru servicii sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul național de protecție specială.

Având în vedere cele de mai sus, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 142/2023**, către directorul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Teleorman, care, în exercitarea atribuțiilor legale ce îi revin, să întreprindă demersurile necesare pentru instruirea personalului privind metodele de abordare, comunicare și relaționare cu copiii, în funcție de vârstă, nivelul de dezvoltare și particularitățile psiho-comportamentale ale acestora și pentru instruirea personalului cu privire la respectarea Codului de etică și deontologie profesională.

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Teleorman și-a însușit recomandarea, comunicând faptul că în bugetul pentru anul următor, va fi fundamentată contractarea unui program specializat de formare continuă pentru toți angajații ce lucrează în serviciile sociale și pentru cei care lucrează cu copii și tinerii beneficiari ai măsurilor de protecție specială din cadrul instituției. De asemenea, tot personalul a fost instruit cu privire la respectarea Codului de etică și deontologie profesională.

Dintre autoritățile care **au fost deschise la colaborare** și care au acordat sprijinul lor în exercitarea atribuțiilor noastre legale amintim: Inspectoratul de Poliție Județean Ialomița și Inspectoratul de Poliție Județean Giurgiu, prin Biroul Siguranță Școlară, Secția 3 Poliție Rurală Stelnică, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Călărași, Primăria comunei Jilavele, care au răspuns la obiect, cu promptitudine și profesionalism tuturor solicitărilor adresate.

În activitatea Biroului Teritorial Slobozia au fost întâmpinate **dificultăți sau reticente** din partea autorităților. Un exemplu de colaborare defectuoasă constând în întârzierea nejustificată de a formula un răspuns la o adresă a Avocatului Poporului, în ciuda nenumăratelor reveniri, a fost în relația cu Direcția de Administrare a Domeniului Public din cadrul Primăriei Municipiului Slobozia. Răspunsul autorității a fost transmis după 4 luni de la comunicarea adresei inițiale.

Primăria comunei Bordușani din județul Ialomița a îngreunat activitatea de soluționare a dosarelor aflate în lucru la nivelul biroului prin aceea că au existat întârzieri mari în formularea răspunsurilor la solicitările Avocatului Poporului.

Un caz similar a fost întâmpinat în relația cu Casa Județeană de Pensii Ilfov. În ciuda obligației de a furniza informațiile solicitate de către Avocatul Poporului, autoritatea nu a comunicat datele care să conducă la soluționarea dosarului deschis ca urmare a sesizării din oficiu. Un aspect important de menționat este acela că s-a încercat contactarea telefonică a CJP Ilfov pe toate numerele de telefon disponibile, dar, cu toate acestea, în majoritatea cazurilor nu s-a răspuns la apeluri.

Biroul Teritorial Suceava

● **Biroul Teritorial Suceava:** a soluționat un număr de 71 de petiții, a acordat 137 de audiențe, a înregistrat 120 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat, s-a sesizat din oficiu în 231 de cazuri, dintre care 100 vizează protecția copiilor și a tinerilor, a efectuat 6 anchete și a formulat 9 recomandări.

Autorități deschise la colaborare

În cursul anului 2023, au fost înregistrate două autosesizări, pentru soluționarea cărora fiind efectuate verificări la autoritatea publică locală de domiciliu a persoanelor la care se făcea referire în articolele de presă - **Primăria comunei Șendriceni, județul Botoșani**. În aceste cazuri, a fost remarcată atât colaborarea bună în corespondența avută de Biroul Teritorial Suceava cu autoritatea publică locală, dar mai ales promptitudinea de care a dat dovadă Primăria comunei Șendriceni în vederea identificării unor soluții care să conducă la îmbunătățirea situației familiilor cu minori în întreținere, în cele două cazuri relatate de presă.

Dosar nr. 7299/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Copila de nota 10 dintr-un sat din Botoșani, ai căror părinți nu au cu ce să o ducă nici măcar la un consult medical. Sabina mai are cinci frați*. Primăria comunei Șendriceni, județul Botoșani, ne-a comunicat că familia la care face referire articolul de presă, împreună cu cei șase copii minori, din care patru urmează cursurile școlare, este cunoscută și monitorizată constant de către autoritatea publică locală, beneficiind de toate formele de prestații sociale ce pot fi acordate.

Referitor la starea de sănătate a elevei, am fost informați că aceasta se află sub tratament și la acel moment nu se impunea efectuarea unei operații, urmând ca după terminarea tratamentului prescris, medicii să stabilească dacă trebuie efectuată o operație, context în care asistentul social și asistentul comunitar din cadrul autorității publice locale se vor deplasa cu fetița la Secția Pediatrie a Spitalului Județean de Urgență „Mavromati” Botoșani, pentru consultul de specialitate necesar.

Dosar nr. 33388/2023 - Sesizare din oficiu *Aici trăiesc trei copii. Tavanul este gata să cadă, când plouă este un coșmar*, în care era semnalată situația critică în care se afla o familie monoparentală din comuna Șendriceni, alcătuită din mamă și trei copii minori, din cele relatate rezultând că această familie duce o viață grea, sub amenințarea frigului și a sărăciei, într-o casă cu acoperișul gata în orice clipă să se prăbușească peste ei.

În acest caz, în afara prestațiilor sociale la care este îndreptățită legal să beneficieze această familie, UAT Șendriceni a asigurat familiei, cu sprijinul ISU Botoșani, un container, amplasat în curte, a achiziționat o sobă pentru încălzire și a asigurat racordarea la energie electrică.

Totodată, în luna decembrie 2023, UAT Șendriceni a acordat familiei un ajutor de urgență în valoare de 5.000 lei, familia fiind monitorizată permanent de asistentul social din cadrul Primăriei comunei Șendriceni.

Dosare nr. 2372/2023, nr. 1988/2023 și nr. 2068/2023 Cu ocazia verificării unor informații pe portalul instanțelor de judecată, informații în legătură cu datele obținute în urma demersurilor efectuate de Biroul Teritorial Suceava, necesare în soluționarea unor **sesizări din oficiu**, au fost constatate deficiențe privind respectarea dispozițiilor referitoare la obligația anonimizării datelor de identificare ale părților vătămate minore (numele și prenumele acestora), însă acestea au fost soluționate cu celeritate de instanțele cărora ne-am adresat, sens în care apreciem promptitudinea de care au dat dovadă Judecătoria Botoșani și Tribunalul Botoșani.

Dosar nr. 707/2022 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Deficit mare de consilieri școlari în județ. Un singur specialist trebuie să ajute 2.000 de elevi*. În acest sens, Biroul Teritorial Suceava a procedat la efectuarea unor verificări, complexitatea cazului impunând o corespondență îndelungată cu Inspectoratul Școlar Județean (ISJ) Suceava și Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE) Suceava, precum și demersuri la Ministerul Educației, în vederea identificării unor soluții în măsură să conducă la rezolvarea/ameliorarea acestei probleme.

CJRAE Suceava a confirmat deficitul major de profesori consilieri în județ și, în special, în mediul rural, din situația pusă la dispoziție rezultând că numărul total al posturilor de acest tip ocupate în județul Suceava era la acel moment de numai 54, din care doar 8 posturi pentru școlile din mediul rural.

ISJ Suceava a admis că există o lipsă de consilieri școlari, însă nu a precizat concret care este deficitul acestora la nivelul unităților de învățământ din județul Suceava, raportat la necesarul minim stabilit prin dispozițiile legale în vigoare și nici nu a comunicat măsurile dispuse de către această instituție pentru acoperirea acestui deficit.

Ulterior, ISJ Suceava ne-a transmis, în esență, că numărul de consilieri școlari solicitat acestei instituții, de către CJRAE, pentru anul școlar 2022-2023, peste cel existent, a fost de 160, precizându-se faptul că numărul funcțiilor de consilieri școlari ocupate în unitățile școlare la începutul anului școlar 2022-2023 era de 54, precum și faptul că suplimentarea posturilor de consilier școlar va putea fi analizată și soluționată în momentul în care vor exista posturi disponibile la nivel de județ, alocate de serviciile specializate din cadrul Ministerului Educației.

În acest context, instituția Avocatul Poporului a solicitat lămuriri Ministerului Educației, dar și comunicarea măsurilor dispuse în vederea reducerii deficitului de consilieri școlari pentru județul Suceava, având în vedere că unitățile școlare din acest județ funcționau în acel moment cu doar un sfert din necesar, raportat la normele legale în vigoare.

Ministerul Educației ne-a comunicat, în esență, că a fost adoptată Hotărârea de Guvern nr. 1604/28.12.2022 pentru aprobarea Metodologiei de organizare și funcționare a serviciilor de educație timpurie complementare și modificarea anexei nr. 4 la Hotărârea Guvernului nr. 369/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, prin care s-a aprobat suplimentarea numărului total de posturi pentru învățământul preuniversitar de stat, inclusiv învățământul special, centrele județene de resurse și asistență educațională/Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională.

Astfel, am fost informați că, în ceea ce privește județul Suceava, numărul de posturi pentru învățământul special și CJRAE a fost suplimentat cu 61, astfel încât, pentru acest județ sunt aprobate 896 de posturi pentru învățământul special și CJRAE, obligația repartizării acestora, total sau parțial, pe unități de învățământ și pe categorii de personal (inclusiv pentru

profesori consilieri din cabinete de asistență psihopedagogică), revenind inspectoratelor școlare, subliniindu-se că noul cadru creat permite ca la nivelul județului Suceava să poată fi normate cel puțin 115 de posturi pentru profesori consilieri din cabinete de asistență psihopedagogică.

Astfel, în urma modificării cadrului legal, cele 61 de posturi suplimentate au fost scoase la concurs, însă nu s-a reușit ocuparea acestora în totalitate, fiind necesară organizarea de către CJRAE Suceava a unui concurs de suplinire calificată pentru anul școlar 2023-2024, pentru 26 de posturi, concurs desfășurat în luna octombrie 2023, din informațiile transmise de CJRAE Suceava rezultând că, la data de 11.12.2023, potrivit statului de funcții al CJRAE Suceava, în anul școlar 2023-2024 sunt ocupate 126 de posturi, din care 118 posturi reprezintă personalul angajat care își desfășoară activitatea în unitățile școlare, rămânând neocupate 12 posturi de consilieri școlari.

Așadar, prin încadrările care au avut loc în cursul anului 2023 s-a ajuns ca în prezent numărul posturilor de consilieri școlari ocupate să fie mai mult decât dublu, raportat la momentul sesizării din oficiu a instituției Avocatul Poporului, ceea ce înseamnă că la nivelul județului Suceava, prin creșterea numărului de consilieri școlari care își desfășoară activitatea în unitățile de învățământ, au fost create premisele îmbunătățirii serviciilor de asistență psihopedagogică, consiliere educațională și orientare școlară, care acum pot fi oferite la un nivel calitativ mai ridicat pentru elevii și preșcolari din învățământul preuniversitar din acest județ.

Recomandări implementate cu succes

Dosar nr. 27231/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Conducerea USV a luat decizia renunțării la plata cu numerar în cantina-restaurant, casierii și celelalte spații comerciale ale instituției*, în care se relatează despre obligativitatea efectuării plăților doar cu cardul în campusul universitar, atât de către studenți, cât și de profesori.

Ulterior, prin serviciul dispecerat a fost înregistrată petiția nr. 29507 din 26 octombrie 2023, prin care un student al USV ne-a sesizat în contextul unei posibile încălcări ale art. 16 și art. 52 din Constituție privind egalitatea în drepturi și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, nemulțumirea acestuia fiind în legătură cu ordinul rectorului USV prin care obligă la plata doar cu cardul la casieria USV, la cantină, book-caffe, cazare și își exprimă oportunitatea de a fi sesizată instanța de contencios administrativ competentă pentru „*anularea ordinului, suspendarea până la soluționarea definitivă și dacă se poate și despăgubiri morale*”.

Din verificările efectuate în acest caz la Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, au rezultat o serie de deficiențe în cunoașterea și aplicarea corectă a prevederilor **Legii nr. 70/2015**, modificată și completată prin **Legea nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung prin care Guvernul României și-a angajat răspunderea pe actul normativ**, iar Curtea Constituțională, prin **Decizia nr. 523 din 18 octombrie 2023**, s-a pronunțat în sensul constituționalității acesteia.

Pentru remedierea deficiențelor constatate, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 159/2023**, prin care a propus Rectorului Universității să dispună emiterea unui nou Ordin care să revoce **art. 8 din Ordinul nr. 334/25.07.2023**, în sensul respectării Legii nr. 70/2015 și **măsuri** pentru instruirea angajaților în vederea cunoașterii și aplicării corespunzătoare a legislației privind operațiunile de încasări și plăți în numerar și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 193/2002 privind introducerea sistemelor moderne de plată.

Rectorul Universității „Ștefan cel Mare” Suceava, a comunicat punctul de vedere referitor la însușirea Recomandării, precizând că:

- în data de 28 noiembrie 2023 a fost emis Ordinul nr. 653 din 28.11.2023 privind revocarea/înlocuirea art. 8 din Ordinul rectorului 334 din 25.07.2023 privind instrucțiunile și atribuțiile ce intră în sarcina persoanelor cu funcții de conducere din Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava;

- pentru instruirea angajaților în vederea aplicării corespunzătoare a legislației, rectorul universității a trasat această sarcină conducerii Direcției General Administrative, cu sprijinul Direcției Economice și al Serviciului Juridic, în sensul în care aceste compartimente vor asigura instruirea angajaților în vederea aplicării corespunzătoare a legislației privind operațiunile de încasări și plăți în numerar, prin informarea la timp și detaliat cu privire la normele legislative, precum și consilierea sau emiterea de instrucțiuni pentru clarificarea aspectelor legislative.

Dosar nr. 10499/2023 - Birocrația semnalată de mass-media la nivelul Spitalului Județean de Urgență „Mavromati” Botoșani, în cazul tergiversării eliberării certificatului constatator al nașterii unui copil (cu tată român și mamă peruană), document ce stă la baza întocmirii certificatului de naștere - în lipsa căruia nou-născutul nu se poate bucura de drepturile prevăzute de normele legale în vigoare-, a constituit temeiul **sesizării din oficiu**.

Răspunsurile comunicate de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Botoșani și de Spitalul Județean de Urgență (SJU) „Mavromati” Botoșani, în urma demersurilor întreprinse de Biroul Teritorial Suceava, au confirmat veridicitatea cazului semnalat de presă, precum și faptul că după mediatizare, Secția Obstetrică-Ginecologie a spitalului a eliberat părinților certificatul constatator al nașterii, după 6 luni de la nașterea copilului.

Potrivit dispozițiilor art. 11 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, certificatul medical constatator al nașterii, atât pentru copilul născut viu, cât și pentru copilul născut mort, se impune a fi întocmit în termen de 24 de ore de la naștere, răspunderea pentru îndeplinirea acestei obligații revenind medicului care a asistat sau a constatat nașterea și medicului șef de secție. De altfel, aceste obligații sunt cuprinse și în dispozițiile art. 8 din Ordinul 359/2012 privind criteriile de înregistrare și declarare a nou-născutului, emis de Ministerul Sănătății.

Analiza răspunsurilor comunicate, raportat la normele legale în vigoare, incidente în acest caz, au condus la reținerea următoarelor concluzii:

1. medicul care a asistat, a supravegheat sau a constatat nașterea copilului, iar dacă acesta nu și-a putut îndeplini obligațiile, medicul șef de secție obstetrică-ginecologie, avea obligația de a elibera certificatul medical constatator al nașterii în termen de 24 de ore de la naștere, obligație care în acest caz nu a fost respectată, tergiversându-se întocmirea acestui act medical de la data la care a avut loc nașterea - septembrie 2022, până la eliberarea efectivă a acestui document - aprilie 2023;

2. nu există niciun temei legal pentru refuzul eliberării certificatului medical constatator al nașterii și nu poate fi invocat niciun motiv pentru a întârzia eliberarea acestui act medical;

3. medicul din cadrul Secției Obstetrică-Ginecologie a SJU „Mavromati” Botoșani, care a asistat la nașterea copilului, nu a cunoscut dispozițiile legale în vigoare privind obligația întocmirii certificatului medical constatator al nașterii în termen de 24 de ore de la naștere, existând indicii că nici ceilalți medici care își desfășoară activitatea în cadrul acestei secții, precum și medicul șef de secție obstetrică-ginecologie, nu cunosc dispozițiile art. 11 din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și nici prevederile

Ordinului Ministerului Sănătății nr. 359/2012 privind criteriile de înregistrare și declarare a nou-născutului, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 237 din 09.04.2012.

Deficiențele constatate la nivelul Secției Obstetrică-Ginecologie a Spitalului Județean de Urgență „Mavromati” Botoșani, dar și necesitatea preîntâmpinării repetării unor situații asemănătoare, au condus la emiterea **Recomandării nr. 74/2023**, către managerul Spitalului Județean de Urgență „Mavromati” Botoșani.

Prin recomandarea emisă în acest caz, Avocatul Poporului a apreciat că la nivelul Spitalului Județean de Urgență „Mavromati” Botoșani sunt necesare măsuri de informare pentru cunoașterea și respectarea de către medicii care lucrează în Secția Obstetrică-Ginecologie a obligației de a elibera certificatul medical constatator al nașterii în termen de 24 de ore de la naștere, obligație ce incumbă medicului care a asistat, a supravegheat sau a constatat nașterea, iar când acesta nu își poate îndeplini obligațiile, medicului șef de secție obstetrică-ginecologie, recomandare ce a fost însușită de managerul unității medicale prin măsurile dispuse în acest sens.

Dosar nr. 7425/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Elev de clasa a VIII-a, agresat serios de un licean venit «în vizită» în școala băiatului*.

Verificările în acest caz au fost efectuate prin adrese înaintate către: Școala Gimnazială „Iraclie Porumbescu” Frătăuții Noi, Inspectoratul Școlar Județean (ISJ) Suceava, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Suceava și la Inspectoratul de Poliție Județean (IPJ) Suceava.

Analiza răspunsurilor comunicate de instituțiile sus-menționate a relevat, în esență, faptul că, deși au luat act de producerea evenimentului, nici conducerea școlii și nici vreun alt cadru didactic al unității de învățământ la care s-au produs actele de violență asupra elevului școlii, nu au semnalat Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Suceava această situație, în scopul asigurării unei intervenții specializate.

Or, Legea nr. 272/2004, cu modificările și completările ulterioare, instituie în sarcina cadrelor didactice, potrivit dispozițiilor art. 52 alin. (4), obligația de a semnala serviciului public de asistență socială sau, după caz, direcției generale de asistență socială și protecția copilului cazurile de abuz, neglijare, exploatare și orice altă formă de violență asupra copilului, identificate în timpul desfășurării activității, obligație ce incumbă, de altfel, și în temeiul dispozițiilor art. 89 alin (3) al aceleiași legi.

În acest context, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 88/2023**, adresată directorului Școlii Gimnaziale „Iraclie Porumbescu” Frătăuții Noi, în vederea dispunerii unor măsuri pentru cunoașterea și respectarea de către cadrele didactice ale acestei unități de învățământ a dispozițiilor legale indicate anterior, astfel încât, în eventualitatea producerii unor cazuri de abuz, neglijare, exploatare și orice altă formă de violență asupra elevilor minori din această școală, să fie sesizată imediat DGASPC Suceava.

Recomandarea Avocatului Poporului nr. 88/2023 a fost înaintată prin poștă unității de învățământ, iar ulterior, întrucât demersurile efectuate au rămas fără răspuns, a fost necesară intervenția Inspectoratului Școlar Județean Suceava, în calitate de autoritate ierarhic superioară, obligată să intervină în acest caz.

Prin adresa nr. 5226/22.12.2023, conducerea Școlii Gimnaziale „Iraclie Porumbescu” Frătăuții Noi, județul Suceava ne-a informat că își însușește Recomandarea Avocatului Poporului nr. 88/2023.

Nu a existat niciun caz de ignorare a recomandărilor emise, însă pentru implementarea **Recomandării nr. 51/2023** a fost necesară o corespondență susținută cu Primăria comunei Avrămeni, județul Botoșani, care inițial nu a înțeles că trebuie să întreprindă un set de măsuri minime pentru instruirea angajaților autorității publice locale, în vederea

aplicării corespunzătoare a legislației privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.

Dosar nr. 1827/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Viață condamnată la sărăcie! O femeie din județul Botoșani trăiește într-un chin permanent. Nu are nici măcar cu ce să-și încălzească casa.*

În urma demersurilor efectuate în relația cu Primăria comunei Avrămeni, județul Botoșani, a rezultat că autoritatea nu a luat de îndată, măsurile de remediere a situației privind soluționarea problemelor cu care se confrunta persoana vulnerabilă, posibil persoană cu handicap, aflată în risc de sărăcie și excluziune socială.

În consecință, având în vedere riscul repetării lipsei asistenței sociale a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate care ar trebui să beneficieze de servicii integrate, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 51/2023**, prin care a propus primarului comunei Avrămeni, județul Botoșani, ca în exercitarea atribuțiilor conferite de legislația în vigoare, **să dispună măsuri pentru instruirea angajaților autorității publice locale în vederea aplicării corespunzătoare a legislației privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap implicit necesitatea constituirii unei structuri comunitare consultative în scopul implicării colectivității locale în procesul de identificare a nevoilor comunității, dar și de soluționare a problemelor sociale.**

Prin adresa nr. 3993 din 13.07.2023 a Primăriei comunei Avrămeni, județul Botoșani suntem informați că „angajații Compartimentului de asistență socială cunosc legislația privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap doar că doamna persoana în cauză nu beneficiază de acest drept, nefiind înscrisă în rândul beneficiarilor de prestații de la DGASPC Botoșani; la nivelul compartimentului de asistență socială există *Comitet Comunitar Consultativ*” și este aprobată Strategia locală de dezvoltare a serviciilor sociale pe termen lung, respectiv 10 ani. Din documentele anexate, reiese că structura Comitetul Comunitar Consultativ este neactualizată de la data de 20.08.2012, iar din informațiile cu privire la situația persoanei vulnerabile că „a obținut un certificat de încadrare în grad de handicap dar a refuzat să mai meargă la comisie drept pentru care i-a fost încetată indemnizația”, motiv pentru care am revenit la autoritate să lămurească situația actuală a acesteia.

Prin adresa nr. 7371 din 18.12.2023, suntem informați că persoana vulnerabilă ar fi refuzat ajutorul oferit de Compartimentul de asistență socială din cadrul autorității în vederea întocmirii dosarului pentru a fi depus la Comisia de evaluare complexă a adultului cu handicap din cadrul DGASPC Botoșani.

De asemenea, în anul 2023, pot fi remarcate pentru **celeritatea** de care au dat dovadă, dar și prin modul în care au colaborat în corespondența purtată de Biroul Teritorial Suceava, următoarele autorități publice: Instituția Prefectului Județul Botoșani, Inspectoratul de Poliție Județean Suceava, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Suceava, Direcția de Sănătate Publică Suceava, Consiliul Județean Suceava, Direcția de Sănătate Publică Botoșani.

În cursul anului 2023 am remarcat o **colaborare instituțională dificilă** cu o parte dintre autoritățile cărora ne-am adresat. În acest sens, exemplificăm următoarele autorități publice/instituții: Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sfântul Ioan cel Nou” Suceava, Primăria comunei Avrămeni, județul Botoșani, Primăria Municipiului Dorohoi, Primăria Orașului Cajvana, județul Suceava, Colegiul Medicilor Botoșani, Colegiul Medicilor Suceava, o parte dintre unitățile de parchet (spre exemplu: DIICOT-Serviciul Teritorial Suceava și Parchetul de pe lângă Judecătoria Dorohoi), dar și Instituția Prefectului Județul Suceava.

Biroul Teritorial Târgu-Mureș

● **Biroul Teritorial Târgu-Mureș:** a soluționat un număr de 93 de petiții, a acordat 450 de audiențe, a înregistrat 392 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat, a desfășurat 28 activități mediatizare/colaborare cu alte autorități, s-a sesizat din oficiu în 85 de cazuri, a efectuat 1 anchetă și a formulat 1 recomandare.

Autorități deschise la colaborare

Pentru anul 2023, o parte semnificativă a activității Biroului Teritorial Târgu-Mureș a fost reprezentată de demersuri referitoare la cazuri în care minorii au dispărut de la domiciliu/centre de plasament, minori care au săvârșit infracțiuni: furt, tâlhărie, lovire și alte violențe, minori care au fost victime ale unor abuzuri.

Dosar nr. 25222/2023 Petentul s-a adresat Biroului Teritorial Târgu-Mureș, arătând faptul că este proprietar al unui apartament dintr-un imobilul situat în localitatea Reghin, iar acest imobil mai cuprinde încă trei unități locative distincte, cu proprietari diferiți, persoane fizice. Terenul pe care este edificat întregul imobil - construcție, cu excepția cotei părți de teren aferente apartamentului petentului se află în proprietatea Statului Român, în domeniul public, fiind în folosința comună a tuturor proprietarilor de apartamente. Întrucât pe mare parte a curții comune au fost edificate construcții provizorii neautorizate (magazii de lemne, latrine, terase, afumătoare etc.), accesul petentului către propria locuință se realizează exclusiv prin terasa unui alt apartament, acces total neadecvat, atât pentru petent, cât și pentru ceilalți vecini.

Pentru rezolvarea situației expuse, în vederea asigurării accesului petentului cu respectarea prevederilor legale și a bunei vecinătăți, acesta a realizat nenumărate demersuri la autoritatea administrației publice locale, pe parcursul anilor 2011, 2017 și 2023, la ultimul demers realizat, Primăria Municipiului Reghin comunicând petentului, și spre știință către Poliția Locală și Arhitect Șef, faptul că se vor efectua verificări specifice, la fața locului în vederea identificării construcțiilor edificate în curtea comună și care nu au fost autorizate în condițiile legii, sens în care vor fi notificați toți proprietarii de apartamente din imobilul în cauză, referitor la data efectuării verificărilor la fața locului, urmând să se dispună măsuri administrative. Cu toate acestea, până la moment sesizării instituției noastre, petentul susține că situația nu este clarificată, întrucât nu s-au realizat demersurile anunțate/preconizate de către instituția publică abilitată în acest sens.

Față de aspectele prezentate, ne-am adresat Primăriei Municipiului Reghin, pentru a analiza situația prezentată, respectiv, comunicarea unui punct de vedere.

În urma demersurilor întreprinse, instituția sesizată ne-a comunicat faptul că s-au întreprins verificări specifice prin compartimentele de specialitate ale primăriei, concluzia fiind *„pentru construcțiile edificate fără autorizație de construire numitul P.P. a fost notificat ca până la data de 01.11.2023 să efectueze lucrările necesare de DESFIINȚARE, în caz contrar în conformitate cu prevederile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 50/1991 actualizată privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, autoritatea publică locală va proceda la desființarea construcțiilor executate fără autorizație de construire, pe teren aparținând domeniului public sau privat al Statului Român.”*

Dosar nr. 27985/2023 - Sesizare din oficiu în urma articolului *Mamă cu trei copii din Chibed au rămas pe drumuri în urma unui incendiu*, în care era relatat faptul că o familie, în care o mamă crește 3 copii singură și chiar a luat un băiețel pentru a-l împiedica să intre în orfelinat a rămas pe drumuri. În articolul de presă se menționa că dacă cineva poate și vrea să ajute, o poate face în Chibed la magazinele din sat. Ei ar avea nevoie de haine și mâncare din moment ce totul a ars.

Față de aspectele prezentate, ne-am adresat Primăriei comunei Chibed, județul Mureș pentru a analiza situația prezentată.

În urma demersurilor întreprinse, Primăria comunei Chibed ne-a comunicat următoarele: *„Referitor la adresa dvs. nr.27985/2023, vă tritem alăturat ancheta socială efectuată la imobilul aflat în comuna Chibed, sat Chibed, ars în urma incendiului din data de 11.10.2023. La acest imobil locuia numita B. E. împreună cu copiii ei. În perioada următoare ne vom ocupa de nevoile familiei.”*

Având în vedere acest răspuns, am revenit la autoritatea publică locală solicitând să ne comunice informații concrete dacă a acordat vreun ajutor (care sunt acestea) persoanei care a locuit împreună cu copii ei în casa care a ars în incendiu, în vederea reconstruirii acesteia, precum și dacă serviciul de specialitate al primăriei a întocmit un plan de servicii pentru familia aflată în risc de marginalizare socială și măsurile dispuse pentru evitarea riscului de excluziune socială și abandon.

La această adresă de revenire, Primăria comunei Chibed ne-a răspuns arătând faptul că a fost organizată o campanie de strângere de ajutoare pentru membrii familiei, prin grija consilierilor locali. La această solicitare au răspuns pozitiv localnicii și s-au strâns îmbrăcăminte, obiecte de primă necesitate, mobilier și bani.

Totodată, se preciza că prin ajutorul primăriei a fost demolată clădirea degradată în urma incendiului, iar managerul de caz din cadrul Serviciului de specialitate a autorității publice locale a întocmit un plan de servicii în urma incendiului produs.

De asemenea, Primăria comunei Chibed arată faptul că primarul comunei prin Dispoziția nr.146/20.10.2023 a acordat un ajutor de urgență în valoare de 10.000 lei, iar din ajutorul de urgență și suma de bani strânsă din donații a fost comandată o locuință asemănătoare din panouri sandwich termoizolante.

Dosar nr. 30352/2023 Petenta arăta faptul că antecesorii săi au solicitat, prin cerere scrisă, Primăriei comunei Pănet, județul Mureș, în baza legilor funciare, restituirea dreptului de proprietate pentru terenurile care le-au aparținut. Aceasta susținea că pentru terenul în suprafață de 35 ari situat „în Borsohely-Virgo”, în repetate rânduri, prin cereri scrise, a solicitat autorității publice locale mai sus menționate să-i comunice modul și stadiul soluționării cererii de retrocedare a suprafeței respective de teren, dar a rămas fără rezultat. Ultima cerere în acest sens a fost înregistrată la nr. 4673/31.05.2023.

De asemenea, petenta preciza că la data de 30.05.2019, a depus la Primăria comunei Pănet dosarul pentru restituirea dreptului de proprietate pentru o suprafață de teren de 29 de ari, care a aparținut bunicului său. Totodată, arăta că deplasându-se la Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Mureș, a fost informată că documentele respective nu au ajuns la aceasta instituție, astfel că la data de 31.05.2023, prin cererea înregistrată la nr. 4674 a solicitat Primăriei comunei Pănet să-i comunice „numărul de înregistrare sub care a fost predat dosarul la Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Mureș”.

În încheiere, petenta susținea că prin cererea nr. 4675/31.05.2023, a solicitat Primăriei comunei Pănet „repararea podului sau a inelelor de susținere astfel ca apa să nu inunde terenul de 50 de ari”, teren situat la intrarea în satul Sântioana de Mureș și care în permanență este inundat în perioada precipitațiilor datorită podului care este înfundat.

Petenta preciza că la niciuna dintre cererile mai sus menționate, autoritatea publică locală nu i-a comunicat un răspuns în scris.

Față de aspectele prezentate, ne-am adresat Primăriei comunei Pănet, județul Mureș pentru a analiza situația prezentată.

Autoritatea ne-a comunicat faptul că antecesorul petentei a solicitat în baza Legii nr. 18/1991 reconstituirea dreptului de proprietate cu privire la terenurile deținute în anii anteriori

colectivizării pe raza satului Sântioana de Mureș, comuna Pănet, printre care și cele trei corpuri de proprietate de 0,28 ha., 0,07 ha. și 0,29 ha., situate în locația Borsohely-Virgo. În urma validării da către Comisia Județeană pentru reconstituirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor Mureș a propunerilor înaintate de Comisia locală, persoana îndreptățită a fost înscrisă în Anexa nr.2a, poz.107, cu suprafețele respective, sens în care ulterior a fost emisă și adeverința de proprietate nr.1177 din 02.10.1991.

Primăria comunei Pănet arăta faptul că recent a fost finalizată documentația tehnică aferente parcelei în suprafață de 0,29 ha., identificată în Tarla nr. 45, parcela nr. 1436/8/2, pentru care a fost întocmit procesul-verbal de punere în posesie nr.108/15.12.2023, fiind în lucru și identificarea celorlalte două corpuri de proprietate situate în proximitatea zonei respective.

Totodată, se preciza că până în prezent a întâmpinat refuzul petentei de a accepta preluarea suprafeței de 0,22 ha. efectiv regăsite din suprafața scriptică a parcelei de 0,28 ha., cu identificarea în compensare a altor terenuri libere aflate la dispoziția Comisiei locale. În cadrul lucrărilor care se desfășoară urmează a fi verificată posibilitatea reconstituirii dreptului de proprietate asupra suprafeței validate, cu prioritate pe vechiul amplasament, în măsura în care acesta este liber, sau identificarea unui alt amplasament corespunzător.

În legătură cu solicitarea petentei de reparare a podului sau a inelelor de susținere astfel ca apa să nu inunde terenul de 50 de ari, autoritatea publică locală susține că „*într-adevăr drumul de exploatare care deservește terenul agricol, în suprafață de 0,50 ha., deținut de petentă în satul Sântioana de Mureș nu a făcut obiectul acestor lucrări din cauza amplasamentului și a categoriei de folosință. Cu toate acestea, întrucât în urma verificării situației semnalate s-a constatat existența unor dificultăți în a accesa imobilul deținut în proprietate de petentă din cauza apelor pluviale acumulate în zonă cu ocazia ploilor sezoniere, instituția noastră a luat măsurile necesare în vederea remedierii situației, procedând la executarea lucrărilor necesare și montarea unui inel tubular în fața imobilului acesteia.*”

Recomandare implementată cu succes

Dosar nr. 5704/2023 Prin Recomandarea nr. 136/2023, referitoare la respectarea drepturilor constituționale prevăzute de art. 51 și art. 52, au fost dispuse măsuri adresate Primăriei Comunei Feliceni, județul Harghita și care vizau organizarea în mod eficient a activității de soluționare a petițiilor/cererilor/sesizărilor în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor pentru soluționarea în condițiile și termenele legale a tuturor cererilor transmise și înregistrate la această instituție; analizarea și soluționarea cererilor transmise de către petent pentru toate aspectele semnalate, reiterate atât de către Biroul Teritorial Târgu-Mureș, cât și de către Instituția Prefectului Județul Harghita, și la care autoritatea administrației publice locale nu a comunicat un răspuns în termen legal, precum și măsurile concrete întreprinse, având în vedere faptul că potrivit dispozițiilor art. 70 lit. g) din Ordonanța de urgență Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, respectiv art. 15 alin. (3) din Ordinul nr. 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației, autoritatea administrației publice locale are competența legală de a lua măsurile necesare prevenirii și reducerii disconfortului creat urmare a desfășurării activității de creștere a animalelor în gospodărie în perimetrul localităților și comunicarea Regulamentului privind creșterea și deținerea de animale domestice în perimetrul intravilanului localității, aprobat de Consiliul Local al Comunei Feliceni.

Instituția publică sesizată ne-a comunicat faptul că pentru situația care vizează în mod direct petentul s-au îndeplinit măsurile dispuse, urmând ca în timp rezonabil să se procedeze

la întocmirea, aprobarea și avizarea Regulamentului în discuție, astfel că se va reveni cu o nouă adresă la primărie în cursul lunii martie 2024.

Pentru situațiile care au făcut obiectul sesizărilor din oficiu, autoritățile publice vizate și cu care am derulat o **colaborare interinstituțională bună**, în unele cazuri, chiar cu maximă celeritate, au fost: Inspectoratul de Poliție Județean Mureș, Inspectoratul Județean de Poliție Harghita, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Mureș, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Harghita.

În anul 2023, au fost cazuri în care unele autorități publice **nu au respectat** prevederile din Ordonanța Guvernului nr. 27/2020, aprobată prin Legea nr. 233/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, astfel că s-a revenit cu adrese scrise la aceste autorități, fie ne-am adresat instituțiilor ierarhic superioare, pentru a ne comunica un răspuns la demersurile realizate, pe cale de consecință, termenul de soluționare a dosarelor s-a prelungit. Exemplu: Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Mureș, Primăria Comunei Feliceni, județul Harghita, Casă Județeană de Pensii Mureș.

Biroul Teritorial Timișoara

● **Biroul Teritorial Timișoara:** a soluționat un număr de 197 petiții, a acordat 175 de audiențe, a înregistrat 304 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat, a desfășurat 42 activități mediatizare/colaborare cu alte autorități, s-a sesizat din oficiu în 60 de cazuri, a efectuat 9 anchete și a formulat 6 recomandări.

Autorități deschise la colaborare

Dosar nr. 7444/2023 Petentul arata că este beneficiar direct al Decretului-Lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicată, iar în această calitate a solicitat Primăriei Municipiului Reșița, scutirea de la plata impozitului pe clădiri, conform prevederilor Codului fiscal. Prin răspunsul autorității publice locale i s-a respins însă solicitarea, în baza unei interpretări limitative a prevederilor legale, deși din textul legii nu reiese impunerea vreunei limite doar la clădirile moștenite, dimpotrivă, legiuitorul extinzând aplicarea prevederii respective și asupra clădirilor moștenite.

În urma intervenției instituției Avocatul Poporului, situația reclamată de petent a fost soluționată în mod favorabil, Primăria Municipiului Reșița informându-ne că această situație a fost reanalizată, astfel că cererea sa de scutire de la plata impozitului a fost admisă, iar petentul a fost informat că i s-a acordat scutirea de la plata impozitului pe clădiri, începând cu data de 01.01.2021.

Dosar nr. 9772/2023 Petenta arata că pe strada unde locuiește au început lucrări de reparații ale trotuarelor în urmă cu aproximativ un an de zile, însă acestea nu au fost finalizate nici în prezent. Acest fapt, asociat cu vârsta sa înaintată, face imposibilă accesarea căii publice care trece prin fața locuinței, trotuarul distrus contribuind în mod determinant la izolarea sa. Deși a reclamat această problemă în mod repetat către autoritatea publică locală, situația a rămas neschimbată.

În urma demersurilor noastre, Primăria comunei Orțișoara, județul Timiș, ne-a informat că la momentul comunicării se lucra la trotuarul care trece prin fața locuinței petentei, termenul de finalizare a lucrărilor fiind de 7 zile.

Totodată, petenta ne-a comunicat telefonic faptul că lucrările au fost finalizate, mulțumindu-ne pentru intervenția făcută la autoritatea publică locală.

Dosar nr. 19149/2023 Petenta s-a adresat Avocatului Poporului în calitate de reprezentant legal al fiicei sale, reclamând faptul că urmare unei cercetări penale în care este implicată, asupra conturilor sale s-a dispus înființarea unei popriri, care afectează inclusiv sumele reprezentând alocația lunară de stat pentru copii.

Suma lunară de 242 lei virată în contul petentei cu titlul de alocație de stat pentru copii, a fost astfel în mod nelegal indisponibilizată, începând cu luna octombrie 2022, cu nesocotirea prevederilor art. 729 alin. (7) din Codul de procedură civilă.

Petenta preciza că s-a adresat unității bancare pentru disponibilizarea sumelor reprezentând alocație de stat pentru copii, însă nu a primit niciun răspuns, iar adresa de înființare a popririi nu cuprinde nicio referire la tipurile de venituri ce nu pot fi urmărite sau la art. 236 alin. (4) din Codul de procedură fiscală.

Din cuprinsul Ordonanței dispuse de Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiș la data de 09.09.2022, reiese că ordonanța a fost dispusă în vederea instituirii măsurii asigurătorii a sechestrului penal asupra tuturor bunurilor mobile și imobile aparținând petentei.

Urmare demersurilor întreprinse, a reieșit faptul că Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiș prin ordonanța procurorului din data de 05.10.2023 a dispus clasarea cauzei și, printre altele, menținerea măsurii asigurătorii a sechestrului penal asupra tuturor bunurilor mobile și imobile până la concurența sumei de xxx lei și xxx euro, echivalent în lei. Totodată având în vedere solicitarea formulată în cauză de o instituție bancară, cu privire la eliberarea sumelor încasate de petentă cu titlul „ALOCAȚIE DE STAT COPII”, prin adresa unității de parchet s-a comunicat unității bancare faptul că alocația de stat pentru copii nu poate fi urmărită pentru niciun fel de datorie, astfel că se poate proceda la eliberarea sumelor primite în contul petentei cu acest titlu.

Dosar nr. 23722/2023 Petenta s-a adresat Biroului Teritorial Timișoara, reclamând faptul că, deși conform prevederilor legale este îndreptățită să beneficieze de ajutorul prevăzut de OUG nr. 63/2022 privind unele măsuri temporare pentru acordarea de sprijin material categoriilor de persoane aflate în situații de risc de deprivare materială și/sau risc de sărăcie extremă, suportate parțial din fonduri externe nerambursabile, precum și unele măsuri de distribuire a acestuia, până în prezent nu a intrat în posesia cardului, deși telefonic i s-a confirmat că este eligibilă.

Urmare demersurilor întreprinse, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene ne-a comunicat că sprijinul pentru produse alimentare și mese calde, reglementat prin OUG nr. 63/2022, cu modificările și completările ulterioare, se acordă persoanelor incluse în listele cu beneficiarii de sprijin întocmite de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale (MMSS), pe baza informațiilor existente la nivelul Casa Națională de Pensii Publice (CNPP) și Agenția Națională de Plăți și Inspecție Socială (ANPIS).

Petenta a fost identificată în listele de persoane eligibile trimise de către MMSS pentru măsura Sprijin pentru România, în conformitate cu prevederile art. 10 alin. (1) din OUG nr. 63/2022 privind unele măsuri temporare pentru acordarea de sprijin material categoriilor de persoane aflate în situații de risc de deprivare materială și/sau risc de sărăcie extremă, suportate parțial din fonduri externe nerambursabile, precum și unele măsuri de distribuire a acestuia, ca fiind eligibilă din luna mai 2022 până în prezent, respectiv 9 tranșe.

Urmare interogării bazei de date, furnizate de Compania Națională Poșta Română SA (CNPR), care conține suporturile electronice ce nu au fost livrate, MIPE a regăsit faptul că, până la momentul răspunsului, 20.10.2023, cardul petentei nu a fost livrat.

În vederea îndreptării situației, MIPE a contactat reprezentanții CNPR, a solicitat informații referitoare la cardul petentei și a solicitat reîncercarea livrării acestuia, astfel încât aceasta să beneficieze de drepturile ce i se cuvin.

Recomandări implementate cu succes

Dosar nr. 8702/2023 Petentul a sesizat Biroul Teritorial Timișoara cu privire la situația de excluziune socială a doi frați cu dizabilități de grad accentuat, care, în urma dezinstituționalizării din cadrul DGASPC Timiș - Complexul de tip familial „Găvojdia”, județul Timiș, au ajuns în stradă, unul decedând în data de 21.03.2023, în urma contactării unei boli.

În urma demersurilor întreprinse, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș ne-a informat că a transmis Direcției de Asistență Socială Comunitară Lugoj adrese de informare cu privire la încetarea măsurilor de protecție specială și situația tinerilor, în scopul urmăririi evoluției și monitorizării și de către autoritățile locale pe raza căruia tinerii s-au stabilit cu reședința și muncesc. De asemenea, ne-a comunicat informațiile solicitate privind situația celor doi tineri, beneficiari de servicii sociale de tip familial oferite în cadrul sistemului de protecție a copilului până la momentul încetării plasamentului. Totodată, au fost transmise informații și date suplimentare cu privire la tinerii dezinstituționalizați la nivelul DGASPC Timiș începând cu anul 2021, reieșind că tinerii încadrați în grad de handicap care au părăsit sistemul de protecție specială în anul 2023, beneficiază de pregătire în vederea transferului către o viață independentă în comunitate sau au fost preluați de familii, de familiile foștilor asistenți maternali profesioniști sau urmează cursurile unor școli.

Direcția de Asistență Socială din cadrul Primăriei Municipiului Lugoj ne-a comunicat că nu ar fi fost informată cu privire la dezinstituționalizarea celor doi tineri și nu a monitorizat cazul sesizat.

Întrucât din coroborarea răspunsurilor primite au reieșit contradicții cu privire la existența unei colaborări între cele două autorități publice locale competente în asistența și protecția socială a persoanelor cu dizabilități în cazul sesizat, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 102/2023**, către Direcția Socială Comunitară Lugoj.

În urma transmiterii recomandării, Direcția de Asistență Socială Comunitară a Municipiului Lugoj a comunicat faptul că monitorizează persoanele dezinstituționalizate, persoanele care prezintă risc de marginalizare și excluziune socială și în funcție de circumstanțele cazului ia măsurile ce se impun, potrivit legislației în vigoare. Monitorizarea post servicii se realizează după un grafic prestabilit, sau ori de câte ori este necesar. La nivelul Direcției de Asistență Socială primirea, înregistrarea și expedierea documentelor se realizează la nivelul Biroului Registratură, Relații cu Publicul și activitatea acestui compartiment este organizată și gestionată de directorul instituției. Direcția de Asistență Socială Lugoj colaborează cu serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale altor autorități ale administrației publice centrale, cu alte instituții care au responsabilități în domeniul asistenței sociale, cu serviciile publice locale de asistență socială din alte unități administrativ teritoriale, cu reprezentanții furnizorilor privați de servicii sociale, precum și cu persoanele beneficiare.

Față de răspunsul comunicat de Direcția de Asistență Socială Comunitară a Municipiului Lugoj, am apreciat că aceasta și-a însușit recomandarea, iar din răspunsurile Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș reiese că în prezent, procesul de restructurare la nivelul DGASPC Timiș se desfășoară cu respectarea normelor legale privind protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități.

Dosar nr. 28753/2023 Mai multe persoane au sesizat atât instituției centrale, cât și birourilor teritoriale încălcarea dreptului lor la informație de către casele județene de pensii, prin lipsa unui răspuns din partea acestora la cererile pentru acordarea biletelor de tratament

balnear care nu au fost aprobate prin aplicația informatică deținută de Casa Națională de Pensii Publice.

Cererile de acordare a biletelor de tratament se completează numai pe formularul aprobat prin Anexa I a Ordinului nr. 27/13.01.2023, formular care are în partea finală următoarea mențiune:

„Am luat la cunoștință că primesc răspuns numai în cazul în care solicitarea mea este soluționată favorabil și că am obligația să mă prezint la casa teritorială de pensii la data comunicată și cu actele comunicate.”

Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 174/2023**, către Casa Națională de Pensii Publice, în sensul modificării formularului de cerere de acordare a biletelor de tratament, prevăzut de Anexa I a Ordinului nr. 27/13.01.2023, pentru respectarea dreptului la informație al solicitanților și eliminării mențiunii privind lipsa unui răspuns în cazul solicitărilor neaprobate.

Casa Națională de Pensii Publice ne-a comunicat că recomandarea Avocatului Poporului privind modificarea Anexei nr.1 din cuprinsul Ordinului Președintelui CNPP, în sensul *„respectării dreptului la informație al solicitanților și eliminării mențiunii privind lipsa unui răspuns în cazul solicitării neaprobrate”*, urmează să fie valorificată cu ocazia emiterii noilor criterii de acordare a biletelor de tratament balnear prin sistemul organizat și administrat de Casa Națională de Pensii Publice, aferente anului 2024, prin emiterea unui nou ordin de către președintele Casei Naționale de Pensii Publice.

Dosar nr. 624/2022 Petentul a arătat că a transmis Primăriei Municipiului Timișoara în luna august 2022, prin poșta recomandată, o sesizare a cărei primire a fost confirmată în data de 12.08.2022, fără însă a mai primi și un răspuns la această sesizare.

Prin sesizarea respectivă, petentul susține că a solicitat reprezentanților autorității locale explicații cu privire la modul de stabilire a impozitului pe clădiri, refuzul înscrierii în audiență atât la Direcția Fiscală a Municipiului Timișoara, cât și la Primăria Municipiului Timișoara, dar și în ceea ce privește refuzul înregistrării unei sesizări în luna aprilie 2022.

În urma demersurilor noastre, Direcția Fiscală a Municipiului Timișoara ne-a informat că în anul 2022 au fost înregistrate la această instituție doar două cereri din partea petentului, ambele în luna februarie 2022, însă nu există nici o sesizare din luna august 2022.

În data de 7 februarie 2023, un reprezentant al Primăriei Municipiului Timișoara ne-a informat prin poșta electronică, cu privire la sesizarea petentului înregistrată cu nr. SC2022-020389 (fără dată), situația fiscală a acestuia și impunerea imobilului petentului, însă am considerat această comunicare ca fiind lipsită de relevanță în contextul solicitărilor formulate de instituția Avocatul Poporului privind petiția transmisă Primăriei Municipiului Timișoara în luna august 2022, lipsa unui răspuns la această sesizare și modul de soluționare a reclamației petentului.

Potentul s-a mai adresat instituției Avocatul Poporului prin petiția înregistrată cu nr. 460/01.09.2022, iar în urma adresei formulate și transmise Primăriei Municipiului Timișoara, Direcția Fiscală a Municipiului Timișoara ne-a comunicat răspunsul nr. IF2022-039251/20.10.2022, fără a primi din partea Primăriei Municipiului Timișoara niciun răspuns sau vreo informare privind redirectionarea adresei noastre.

Așadar, în urma demersurilor întreprinse atât în cadrul sesizării nr. 624/22.11.2022, cât și în cadrul petiției înregistrate cu nr. 460/01.09.2022, am constatat că autoritatea publică nu a răspuns solicitării petentului, transmisă prin poșta recomandată în data de 12.08.2022, dar nici solicitării Avocatului Poporului de a ne informa în legătură cu modul de soluționare a reclamațiilor petentului privind refuzul înscrierii acestuia în audiență și al înregistrării unei sesizări în luna aprilie 2022 la această autoritate publică locală.

De asemenea, a reieșit faptul că la nivelul Primăriei Municipiului Timișoara nu există o procedură clar definită în privința redirectionării/repartizării petițiilor și sesizărilor către compartimentele de specialitate, în conformitate cu prevederile art. 6 din Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor.

Având în vedere aspectele constatate, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 24/2023**, adresată primarului Municipiului Timișoara, prin care a solicitat acestei autorități să respecte și să aplice prevederile Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, organizând în mod eficient activitatea de soluționare a petițiilor, pentru soluționarea în condițiile și termenele legale a tuturor cererilor transmise și înregistrate la această instituție publică.

În urma acestui demers, Primăria Municipiului Timișoara ne-a informat asupra faptului că pentru punerea în aplicare a recomandării noastre în mod unitar de către toate compartimentele din cadrul Aparatului de Specialitate al Primarului, s-a elaborat și aprobat procedura de sistem Sesizări/Petiții – PS 31, această procedură având ca scop „eficientizarea relației între Primăria Municipiului Timișoara și cetățean, furnizarea de informații publice de calitate, prin intermediul tuturor căilor de comunicare puse la dispoziție de primărie (website, mail, fax, poștă, depunere la ghișeu), rezolvarea sesizărilor și petițiilor cetățenilor, cu respectarea timpului de răspuns stabilit prin lege”. Totodată, prin această procedură s-a urmărit reglementarea termenelor petițiilor în interiorul instituției, în vederea respectării OG nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, precum și fluxul și modalitatea de repartizare a petițiilor greșit îndreptate.

Exemple unde ne-am lovit de opoziția autorităților

Dosar nr. 3350/2023 Petenta arată că încearcă de mai mulți ani să lămurească situația unor terenuri agricole deținute în localitatea Bazoșu Vechi, însă în ciuda reclamațiilor repetate formulate către Primăria Orașului Recaș și chiar a intervențiilor și Recomandării instituției Avocatul Poporului din anul 2019, nici în prezent autoritatea publică locală nu a soluționat aceste aspecte.

În vederea verificării aspectelor sesizate, întrucât în ciuda adreselor instituției Avocatul Poporului nu a fost trimis niciun răspuns din partea autorității publice sesizate, s-a dispus efectuarea unei **anchete** la Primăria Orașului Recaș.

În urma anchetei desfășurate la Primăria Recaș în data de 20.10.2023, am fost informați că petenta a înstrăinat terenurile deținute în localitatea Bazoșu Vechi și că nu ar mai justifica niciun interes în soluționarea litigiului adus în fața instituției Avocatul Poporului. Întrucât nu ni s-au putut pune la dispoziție acte doveditoare în sensul celor arătate, reprezentanții autorității publice locale s-au angajat că vor transmite un răspuns în scris cu privire la situația actuală a terenurilor reclamate de petentă.

Prin adresa nr. 16039/20.10.2023, Primăria Recaș ne-a comunicat că în urma verificărilor evidențelor deținute, petenta a înstrăinat dreptul de proprietate asupra terenurilor deținute în Bazoșu Nou, în luna mai 2023. De asemenea, terenul aflat în intravilanul localității a fost înstrăinat de către cumpărător în luna septembrie 2023.

Dosar nr. 7788/16.03.2023 a reclamat faptul că Primăria Municipiului Timișoara a emis greșit Certificatul de Atestare a Existenței Construcțiilor nr. xxx/16.04.2020, nerespectând prevederile art. 7 alin. (14) din Legea nr. 50/1991 privind modificările intervenite în cartea funciară din data de eliberare A.C. nr. xx/2018 și până la data efectuării recepției la terminarea lucrărilor.

Astfel, intabularea construcției s-a făcut în cartea funciară pe numele F.E. și F.G. (decedat), și nu pe numele F.A.C., conform documentelor depuse și realității din teren.

Petenta preciza că a solicitat în repetate rânduri Primăriei Municipiului Timișoara emiterea unui nou Certificat de atestare a existenței construcției pe numele fiului său, F.A.C., în vederea înscrierii corecte a proprietarilor în evidențele de cadastru și carte funciară, însă până în prezent situația a rămas neschimbată.

Urmare **anchetei** desfășurate la sediul Primăriei Municipiului Timișoara, reprezentanții primăriei au recunoscut că în speța de față, s-a produs o eroare, însă au invocat formalismul modelului Certificatului de atestare a existenței construcției prevăzut în **Anexa 1.52 a Regulamentului de avizare, recepție și înscriere în evidențele de cadastru și carte funciară** aprobat prin Ordinul Directorului ANCPI nr. 700/2014.

Din analiza verificărilor efectuate cu ocazia anchetei, s-a constatat că în activitatea Direcției de Urbanism din cadrul Primăriei Timișoara nu există o procedură clară privind întocmirea/redactarea certificatelor de atestare a existenței construcțiilor, înregistrându-se astfel deficiențe care conduc la crearea unor situații juridice neconforme cu realitatea, motiv pentru care a fost transmisă o nouă adresă Primăriei Municipiului Timișoara la data de 22.06.2023, pentru remedierea deficiențelor constatate.

Prin răspunsul formulat, Primăria Municipiului Timișoara și-a menținut punctul de vedere anterior exprimat, considerând că certificatul de atestare a existenței construcției este un act juridic ce a intrat în circuitul civil și nu poate fi anulat decât printr-o sentință judecătorească.

CAPITOLUL VIII

SERVICIUL CONTENCIOS CONSTITUȚIONAL, RECURS ÎN INTERESUL LEGII, CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI JURIDIC, ANALIZĂ ACTE NORMATIVE, RELAȚII EXTERNE ȘI COMUNICARE

Avocatul Poporului coordonează direct activitatea în domeniul controlului de constituționalitate al legilor și ordonanțelor Guvernului (simple sau de urgență), al unificării practicii judiciare și al contenciosului administrativ, care se realizează prin intermediul Biroului contencios constituțional, recurs în interesul legii și al Biroului contencios administrativ și juridic.

De asemenea, Avocatul Poporului își realizează competențele în domeniul relațiilor externe, al mass-media, al comunicării etc., cu sprijinul Biroului analiză acte normative, relații externe și comunicare.

Secțiunea 1. Activitatea Biroului contencios constituțional și recurs în interesul legii

În anul 2023, a fost analizat și soluționat un număr de **977 de petiții** prin care a fost solicitată sesizarea Curții Constituționale în privința actelor normative apreciate de petenți ca fiind neconstituționale. Urmare analizei de constituționalitate, petenții care solicită sprijinul Avocatului Poporului primesc un răspuns detaliat cuprinzând argumentele care întemeiază decizia Avocatului Poporului de a sesiza sau nu Curtea Constituțională.

1.1. Sesizarea directă a Curții Constituționale

Pe parcursul anului 2023, Avocatul Poporului a formulat un număr de **8 sesizări ale Curții Constituționale** atât în vederea declanșării controlului prealabil de constituționalitate (**3 obiecții**), cât și în vederea realizării controlului ulterior de constituționalitate (**5 excepții**).

Compatibilitatea cu normele Constituției este analizată din punct de vedere **extrinsec** (respectarea procedurii parlamentare, a normelor de tehnică legislativă din perspectiva respectării principiului securității juridice) și **intrinsec**, care presupune verificarea, de regulă, a încălcării prevederilor constituționale privind drepturile și libertățile.

Din totalul de **8 sesizări de neconstituționalitate** (obiecții și excepții) ridicate direct de Avocatul Poporului, **1 sesizare a fost admisă parțial, 2 sesizări au fost respinse**, restul de **5 sesizări fiind în fază de raport**.

1.1.1. Controlul anterior de constituționalitate

În cadrul *controlului anterior promulgării*, au fost formulate **3 obiecții de neconstituționalitate**:

✓ *Obiecție de neconstituționalitate referitoare la prevederile Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 175/2022 pentru stabilirea unor măsuri privind obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție precum și a altor proiecte de interes public major care utilizează energie regenerabilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (PL-x nr.*

57/2023, L814/2022), precum și cele ale art. I din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 175/2022;

Criticile formulate au vizat, în principal, încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție, din perspectiva modalității alese de legiuitorul delegat pentru stabilirea situațiilor excepționale, în sensul art. 5 alin. (2) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului. Astfel, legiuitorul primar, prin dispozițiile art. 5 alin. (2) din Legea nr. 292/2018, a stabilit în mod imperativ că autoritatea competentă să stabilească situațiile excepționale în care un anumit proiect este exceptat de la dispozițiile privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului este autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, mai exact Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, și nu Guvernul.

În aceste condiții, am considerat că, de fapt, Guvernul, în calitate de legislator delegat, acționează în sfera de competență a autorității publice centrale pentru protecția mediului, mai exact a Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, care ar fi trebuit să îndeplinească o funcție executivă. Am mai precizat că dispozițiile art. 5 alin. (2) și (3) din Legea nr. 292/2018 ar trebui aplicate în ordinea secvențială stabilită, și anume după ce autoritatea publică centrală pentru protecția mediului exceptează, în situații excepționale, de la aplicarea prevederilor acestei legi, parțial sau în totalitate, un anumit proiect, trebuie să analizeze dacă o altă formă de evaluare este potrivită și informează Comisia Europeană. Or, în situația în care Guvernul a ales să se subroge autorității publice centrale pentru protecția mediului, prin stabilirea cazurilor excepționale, nu este clar ce autoritate a statului român urmează să ducă la îndeplinire celelalte obligații stabilite prin lege.

Soluția Curții Constituționale: Prin Decizia nr. 497/2023 Curtea Constituțională a respins ca neîntemeiată obiecția de neconstituționalitate cu majoritate, fiind exprimată o opinie separată în sensul că declararea unor astfel de proiecte ca "situații excepționale" prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 175/2022 constituie o manifestare a legiuitorului delegat, în vreme ce atribuțiile autorității centrale pentru protecția mediului de evaluare a impactului unor astfel de proiecte sunt eminamente atribuții de punere în executare a Legii nr. 292/2018, ceea ce întărește ideea unei conduite realizate cu exces de putere din partea Guvernului.

✓ ***Obiecție de neconstituționalitate în ceea ce privește dispozițiile art. I, punctul 17 referitoare la art. 139¹ alin. (1) și (2), precum și cele ale art. I pct. 38 cu referire la introducerea alin. (1¹) în cuprinsul art. 345 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative (PL-x nr. 246/2023)***

Avocatul Poporului a formulat critici de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile art. I pct.17 [cu referire la art.139¹ alin.(1)] din legea criticată, prin raportare la prevederile art.1 alin. (5), ale art. 26, ale art. 28 și ale art.147 alin. (2) și (4) din Constituție. Totodată, Avocatul Poporului a susținut că prevederile art. I pct.17 [cu referire la art. 139¹ alin. (2)] din legea criticată contravin art. 147 alin. (2) și (4) raportat la art.1 alin. (5), art.26 și 28 din Constituție. Din această perspectivă, apreciază că soluția legislativă criticată este contrară considerentelor Deciziei Curții Constituționale nr. 55 din 4 februarie 2020. De asemenea, Avocatul Poporului a susținut că dispozițiile art. I pct. 38 [cu referire la art. 345 alin. (1¹) și (1²)] din legea criticată contravin prevederilor art. 21 alin. (3) și ale art. 24 din Constituție. Cu privire la dispozițiile menționate, s-a susținut că exercitarea dreptului la un proces echitabil și a dreptului la apărare al părților și al persoanei vătămate este condiționată de existența unei autorizații de acces la informații clasificate, eliberată de o autoritate administrativă, în urma

unei proceduri administrative de verificare. De asemenea, s-a considerat că, prin soluția legislativă criticată, accesul/refuzul accesului la informațiile esențiale pentru soluționarea cauzei penale, cu respectarea principiului aflării adevărului, este dispus de o autoritate administrativă, iar refuzul nu poate constitui obiectul controlului judiciar.

Soluția Curtii Constituționale: Curtea Constituțională **a admis** parțial obiecția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. I pct. 17 [cu referire la art. 139¹ alin. (2)] și ale art. I pct. 62 [cu referire la art. 595 alin. (11) lit. b)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative sunt **neconstituționale**.

Curtea a constatat că, în aplicarea dispozițiilor art. I pct. 17 [cu referire la art. 139¹ alin. (2)] din legea criticată, verificarea legalității încheierii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, prin care s-au autorizat activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, potrivit Legii nr. 51/1991, a mandatului emis în baza acestei încheieri, a modului de punere în executare a autorizării, precum și a înregistrărilor rezultate se va realiza în procedura de cameră preliminară de către judecătorul de cameră preliminară de la judecătoria, tribunal ori curtea de apel, pentru infracțiunile date în competența de primă instanță acestora. În consecință, se ajunge în situația în care instanțe judecătorești ierarhic inferioare celei care a autorizat activitățile specifice culegerii de informații ce presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, respectiv care a emis mandatul, potrivit Legii nr. 51/1991, au competența verificării elementelor ce țin de legalitatea mijlocului de probă. Mai mult, Curtea a constatat că legiuitorul nu a reglementat un control efectiv al elementelor ce țin de legalitatea înregistrărilor - mijloc de probă în procesul penal - rezultate din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, desfășurate cu respectarea prevederilor legale, autorizate potrivit Legii nr. 51/1991. Curtea a constatat că reglementarea în această materie a unui control formal și lipsit de efectivitate determină lipsa de eficiență a procedurii contestării legalității administrării probelor cu consecințe în planul respectării accesului liber la justiție și dreptului la un proces echitabil.

✓ ***Obiecție de neconstituționalitate referitoare la Legea pentru modificarea art. 2 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 155/2001 privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân (PL-x nr. 116/2023);***

În criticile sale, Avocatul Poporului a apreciat că dispozițiile care reglementează implicarea în programul de gestionare a câinilor fără stăpân a persoanelor juridice, a asociațiilor și fundațiilor cărora autoritățile publice le pot atribui acest serviciu de utilitate publică nu sunt suficient de clare sub aspectul criteriilor de selectare a persoanelor juridice care pot presta activități în domeniul protecției animalelor și a asociațiilor sau fundațiilor care desfășoară activități în domeniul protecției animalelor, lăsând o marjă prea mare de apreciere autorității administrației publice locale în încredințarea către acestea a gestiunii câinilor fără stăpân, astfel că sintagma **”în condițiile legii”** nu este suficientă pentru a justifica atribuirea unor astfel de responsabilități.

Soluția Curtii Constituționale: În ședința din data de 27 septembrie 2023, Curtea Constituțională a respins, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată de Avocatul Poporului și a reținut că realizarea serviciului specializat de gestionare a câinilor fără stăpân prin persoane juridice și asociații sau fundații din domeniul protecției animalelor nu creează un paralelism legislativ prin raportare la Legea pentru modificarea și completarea

Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 155/2001 privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân [Pl-x nr. 291/2022], întrucât aceasta din urmă nu este în vigoare.

De asemenea, Curtea a mai reținut că legea criticată creează premisa participării entităților din domeniul protecției animalelor la îndeplinirea serviciului specializat de gestionare a câinilor fără stăpân, cu întrunirea exigențelor de calitate a legii.

1.1.2. *Controlul ulterior de constituționalitate*

În cadrul **controlului ulterior**, Avocatul Poporului a formulat **5 excepții de neconstituționalitate**, după cum urmează:

✓ **Excepție de neconstituționalitate a prevederilor art. 23 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, în interpretarea dată prin Decizia nr. 10/2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.**

Prin sesizarea formulată, Avocatul Poporului a urmărit pronunțarea de către Curtea Constituțională a unei decizii interpretative cu privire la momentul de la care hotărârile judecătorești pronunțate de instanțele judecătorești în materia contenciosului administrativ, prin care s-a anulat în tot sau în parte un act administrativ cu caracter normativ, încep să producă efecte și asupra actelor administrative individuale, având în vedere că legiuitorul primar a stabilit ca acestea să producă efecte numai pentru viitor și ca, la solicitarea instanțelor, să se publice obligatoriu după motivare. Soluționarea acestei probleme are relevanță în materia urbanismului, având în vedere că prin **Decizia nr. 12/2021** Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a pronunțat a stabilit că **hotărârea consiliului local de aprobare a unui plan urbanistic zonal reprezintă un act administrativ cu caracter normativ, context în care autorizația de construire este un act administrativ individual.**

În aceste condiții, am apreciat că **art. 23 alin. (1) din Legea nr. 554/2004**, cu modificările și completările ulterioare, în interpretarea dată prin **Decizia nr. 10/2015**, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, aduce atingere prevederilor **art. 1 alin. (5), art. 15 alin. (2), art. 21 alin. (3) și art. 44 alin. (1) din Constituție** coroborat cu **art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.**

Soluția Curții Constituționale: Excepția de neconstituționalitate se află în curs de soluționare, pe rolul Curții Constituționale.

✓ **Excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. I pct. 9 din Legea nr. 217/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și a Legii audiovizualului nr. 504/2002, cu referire la art. 218¹ alin. (7) prin care se instituie o cauză de nepedepsire**, apreciind că se încalcă art. 1 alin. (3) și (5), art. 22, art. 26, art. 34 și art. 49 din Constituție.

Analizând legislația penală în vigoare și, totodată, procesul legislativ referitor la modificările aduse unor infracțiuni contra libertății și integrității sexuale prin Legea nr. 217/2023, instituția Avocatul Poporului a apreciat că prin clauza de nepedepsire pentru actul sexual dintre un major și un minor în cazul în care diferența de vârstă este mai mică de 5 ani, statul nu și-a îndeplinit obligația pozitivă de a adopta dispoziții care să pedepsească efectiv violul și să descurajeze astfel de încălcări grave ale integrității și demnității persoanei.

Soluția Curții Constituționale: Excepția de neconstituționalitate se află în curs de soluționare pe rolul Curții Constituționale, având termen pentru pronunțare stabilit pentru data de 30 ianuarie 2024.

✓ **Excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 170 din Legea nr. 367/2022 privind dialogul social, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la personalul cu statut special din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor.**

Din examinarea dispozițiilor legale menționate, Avocatul Poporului a observat că acestea instituie interdicția absolută a exercitării dreptului la grevă pentru personalul cu statut special din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor, interdicție incompatibilă cu prevederile constituționale și convenționale în materie art. 43 referitoare la dreptul la grevă și art.1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție, referitoare la claritatea și previzibilitatea normei legale, în componenta sa privind principiul securității juridice.

Specificul activității desfășurate de către polițiștii de penitenciare în interesul comunității și mai ales statutul lor special (funcționari publici cu statut special), îndatoririle și responsabilitățile ce le revin în punerea în aplicare a legislației privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, nu constituie un motiv suficient pentru excluderea lor absolută de către legiuitor de la exercitarea dreptului la grevă, în condițiile în care acest drept poate fi exercitat condiționat, spre exemplu prin limitarea numărului cadrelor care pot participa simultan la grevă.

Analizând cadrul legislativ privind exercitarea dreptului constituțional la grevă de către personalul cu statut special din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor, Avocatul Poporului a observat existența, la nivelul legislației primare, a **două soluții legislative contrare în cadrul aceluiași domeniu de reglementare. Pe de o parte**, Legea nr. 145/2019 privind statutul polițiștilor din penitenciare, cu modificările și completările ulterioare, reglementează condițiile și limitele legale pentru exercitarea dreptului la grevă de către această categorie profesională, precum și garanțiile necesare asigurării serviciilor esențiale pentru societate, iar **pe de altă parte**, Legea nr. 367/2022 privind dialogul social, cu modificările și completările ulterioare, interzice în mod absolut exercitarea dreptului la grevă de către aceeași categorie profesională.

Sub acest aspect, Avocatul Poporului a precizat că **stabilirea unor soluții juridice diferite, care se exclud, pentru aceeași situație normativă reprezintă o contradicție de concepție a legiuitorului**, aptă să creeze incertitudine sub aspectul dispozițiilor reglementate, să genereze o lipsă de coerență, claritate și previzibilitate a normei legale, care este de natură să înfrângă principiul securității juridice, sub aspectul componentei sale referitoare la claritatea și previzibilitatea legii, ceea ce încalcă art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Legea fundamentală.

Soluția Curții Constituționale: La data întocmirii prezentului raport, dosarul se afla în curs de soluționare, pe rolul Curții Constituționale.

✓ **Excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 481 lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu referire la sintagma „ulterior intrării în corpul funcționarilor publici, o diplomă de studii de nivel superior”, din perspectiva încălcării art. 16 alin. (1), art. 11 și art. 20 din Constituție, art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art. 21 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art. 25 lit. c) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.**

Avocatul Poporului a apreciat că textul legal criticat, stabilind un beneficiu la promovare exclusiv pentru cei care au obținut o diplomă de studii ulterior numirii într-o funcție publică și excluderea celor care au dobândit-o anterior numirii, instituie un tratament juridic diferit care echivalează cu o veritabilă discriminare, fără o justificare obiectivă și

rezonabilă. Avocatul Poporului a susținut că dreptul de a promova în clasă trebuie să fie acordat în egală măsură tuturor funcționarilor publici care pot valorifica diploma de studii, indiferent de momentul obținerii acesteia. Excluderea celor care au dobândit diploma de studii anterior numirii în funcție, apare ca o restricție nerezonabilă la funcția publică superioară în clasă.

Soluția Curții Constituționale: La data întocmirii prezentului raport, dosarul se afla în curs de soluționare.

✓ *Excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 alin. (6) lit. d) și art. 15¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc, modificată și completată prin Legea nr. 326/2022 motivată de încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5), art. 26 și art. 53 din Constituție, precum și ale art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*

Analizând dispozițiile legale indicate, Avocatul Poporului a constatat că acestea permit prelucrarea datelor de identificare ale persoanelor care intră în incinta locațiilor în care se organizează și exploatează jocuri de noroc, precum și ale persoanelor autoexcluse și indezirabile, afectând exercițiul unui drept fundamental, în speță dreptul la viață intimă, familială și privată, prevăzut de art. 26 din Constituție, deoarece nu cuprind cu claritate motivul legitim sau interesul public pentru care soluția legislativă impune identificarea persoanelor care practică jocuri de noroc, precum și măsura constituirii, arhivării și păstrării pentru un interval de minim 5 ani a evidențelor datelor de identificare ale persoanelor menționate. Totodată, în lipsa definiției noțiunilor de persoane „indezirabile” și „autoexcluse”, Avocatul Poporului a apreciat că norma nou introdusă are un conținut neclar, aspect ce contravine prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție, care consacră principiul legalității, în componenta sa privind calitatea normei juridice, deoarece generează imprevizibilitate și neclaritate prin utilizarea a două noțiuni noi „indezirabil” și „autoexclus” fără ca sensul lor să fie explicat.

De asemenea, măsura păstrării în mod continuu pentru un interval de minimum 5 ani de la constituire a datelor cu caracter personal de către organizatorii de jocuri de noroc constituie o ingerință în viață intimă, familială și privată, dat fiind că se instituie o limitare a exercițiului acestui drept, atingând însăși esența sa, întrucât persoanele care intră în incinta locațiilor în care se organizează și exploatează jocuri de noroc sunt supuse în permanență acestei obligații, iar termenul de arhivare a datelor colectate este un termen minim, de unde se deduce că acest termen, lăsat la latitudinea organizatorului jocurilor de noroc poate fi prelungit sine die.

Soluția Curții Constituționale: La data întocmirii prezentului raport, dosarul se afla în curs de soluționare, pe rolul Curții Constituționale.

1.1.3 Decizii de admitere pronunțate în anul 2023 de Curtea Constituțională cu privire la sesizări formulate anterior anului de referință

Decizia nr. 16 din 31 ianuarie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2021 pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011. Curtea Constituțională a decis că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2021 pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 este neconstituțională.

1.1.4. Soluționarea petițiilor prin care se solicită sesizarea Curții Constituționale

Așa cum am menționat anterior, în anul 2023, a fost analizat și soluționat **un număr de 977 de petiții** prin care a fost solicitată sesizarea Curții Constituționale în privința actelor normative apreciate de petenți ca fiind neconstituționale. **Soluționarea petițiilor adresate Biroului contencios constituțional prin care se solicită sesizarea Curții Constituționale presupune realizarea analizei de constituționalitate a actelor normative invocate de petenți, prin raportare la textele constituționale pretins încălcate, astfel cum au fost acestea dezvoltate în jurisprudența Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție și în doctrină.**

Pentru a veni în sprijinul persoanelor care solicită sesizarea Curții Constituționale, pe site-ul instituției există un model orientativ de petiție.

1.1.5. Sesizarea Comisiilor de specialitate din Parlament

În anumite situații, în vederea soluționării petițiilor s-a impus sesizarea Comisiilor de specialitate din Parlament pentru că au fost identificate fie necorelări legislative, fie necesitatea unor intervenții legislative, Avocatul Poporului solicitând acestora, următoarele demersuri:

a) Inițierea unei propuneri legislative care să reglementeze o procedură și sursă de finanțare clare pentru acordarea drepturilor prevăzute de Legea nr. 56/2020 și pentru celelalte categorii de personal de specialitate medico-legal care au participat la acțiuni medicale împotriva COVID-19 și care au decedat din această cauză, inclusiv pentru personalul încadrat la cabinetele de medicină de familie.

b) Adoptarea unor reglementări speciale pentru urmașii medicilor de familie și ai personalului încadrat în cabinetele de medicină de familie, astfel încât urmașii acestora să poată beneficia și de normele privind acordarea asistenței medicale și a medicamentelor în condițiile stabilite de Contractul-Cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 696/2021, cu modificările și completările ulterioare.

c) Inițierea unei propuneri legislative în sensul eliminării clauzei de nepedepsire sau a micșorării la 3 ani a diferenței de vârstă care atrage incidența clauzei de nepedepsire, reglementată de art. 218¹ alin. (7) din Codul penal, astfel cum a fost introdusă prin art. I pct. 9 din Legea nr. 217/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și a Legii audiovizualului nr. 504/2002.

d) Inițierea unei modificări a prevederilor Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002, republicată, fie pe calea unei propuneri legislative distincte, fie prin amendamente aduse unui proiect aflat în procedură legislativă, cu norme referitoare la dispariția pacienților internați voluntar din unitățile de psihiatrie, norme care să considere absența lor nejustificată ca incidente, care trebuie să fie soluționate de unitățile sanitare în colaborare cu poliția, fără a opera externarea lor din oficiu.

1.1.6. Adrese către autoritățile publice de aplicare a legii

În activitatea biroului există situații în care, pentru soluționarea petițiilor prin care se solicită sesizarea Curții Constituționale, este necesară solicitarea de lămuriri de la autoritățile de aplicare a legii.

Utilizăm această abordare deoarece, chiar dacă textul legal nu conține în sine un viciu de neconstituționalitate, interpretarea și aplicarea sa de către autorități se realizează cu încălcarea normelor constituționale. În raport cu această practică a autorităților, Curtea

Constituțională a statuat în jurisprudența sa că deturnarea reglementărilor legale de la scopul lor legitim, printr-o sistematică interpretare și aplicare eronată a acestora de către instanțele judecătorești sau **de către celelalte subiecte chemate să aplice dispozițiile de lege**, poate determina neconstituționalitatea acelei reglementări.

Redăm, succint, situațiile în care au fost solicitate lămuriri de la autoritățile de aplicare a legii:

✓ **Avocatul Poporului s-a adresat Serviciului Român de Informații**, solicitând, în contextul afirmațiilor publice ale directorului Centrului Național Cyberint, un punct de vedere referitor la garanțiile legale efective și eficiente care permit atât partidelor politice realizarea rolului lor constituțional de a contribui la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor, cât și agențiilor de presă exercitarea libertății de exprimare în perioada electorală, în condițiile campania electorală se desfășoară pe o perioadă de doar 30 de zile înainte de data desfășurării alegerilor.

✓ **Avocatul Poporului a sesizat ministrul sănătății**, cu rugămintea de a iniția o modificare a prevederilor Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002, republicată, fie pe calea unei propuneri legislative distincte, fie prin amendamente aduse unui proiect aflat în procedură legislativă, cu norme referitoare la dispariția pacienților internați voluntar din unitățile de psihiatrie, **norme care să considere absența lor nejustificată ca incidente, care trebuie să fie soluționate de unitățile sanitare în colaborare cu poliția, fără a opera externarea lor din oficiu.**

✓ **Avocatul Poporului s-a adresat Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități**, pentru a solicita punctul de vedere al acestei autorități privind interpretarea sintagmei „*în condiții de handicap*” din **art. 58 din Legea nr. 263/2010**, prin Instrucțiunea Metodologică nr. 2/16.12.2021, în sensul dacă această face referire la „*perioada în care afecțiunea persoanei a fost certificată ca handicap*”. În opinia Avocatul Poporului, este absurd a se reține că data ivirii handicapului ar fi data emiterii primului certificat de încadrare în grad de handicap, întrucât dacă legiuitorul ar fi avut această intenție ar fi operat cu o astfel de noțiune, și nicidecum cu noțiunea „*data dobândirii handicapului*”.

1.1.7 Recomandări

✓ **Recomandare adresată Administrației Naționale a Penitenciarelor referitoare la modalitatea de acordare graduală a recompenselor, reevaluarea ponderii adecvate a creditelor în procesul de recompensare raportat la capacitatea efectivă de realizare a activităților educative sau lucrative, instituirea unui sistem de creditare diferențiat în funcție de regimul de executare a pedepselor și dinamizarea acordării recompensei permisiunii de ieșire din penitenciar.**

✓ **Printr-o recomandare, Avocatul Poporului a solicitat Președintelui Comisiei Superioare de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap modificarea dispozițiilor cuprinse în Instrucțiunea Metodologică nr. 2/16.12.2021 emisă de această autoritate, prin care s-a stabilit că sintagma „*în condiții de handicap*” din **art. 58 din Legea nr. 263/2010 se referă doar la perioada în care persoana are certificat de încadrare în grad de handicap, documentul care trebuie menționat la rubrica data ivirii/dobândirii handicapului (punctul III din certificatul de încadrare în grad de handicap), este primul certificat de încadrare a persoanei, în sensul că la punctul III din certificatul de încadrare în grad de handicap să fie înscrisă data dobândirii handicapului, și anume data apariției afecțiunii medicale.****

Întrucât autoritatea sesizată nu și-a însușit Recomandarea, petițiile au fost înaintate Biroului contencios administrativ și juridic, în vederea analizării îndeplinirii condițiilor de sesizare a instanței de contencios administrativ.

✓ **Recomandare adresată ministrului sănătății, cu solicitarea de a lua măsurile necesare în vederea modificării dispozițiilor art. 6 alin. (8) din Norma de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002, aprobată prin Ordinul nr. 488/2016, în sensul punerii acestora în acord cu prevederile Legii nr. 487/2002, care nu prevăd externarea din oficiu a pacienților internați voluntar din spitalele de psihiatrie.**

❖ Este de menționat că, în urma demersurilor întreprinse de Avocatul Poporului în anul 2021 (**Recomandarea adresată Ministerului Apărării Naționale și sesizarea Comisiilor pentru apărare, ordine publică și siguranță națională din Senat și Camera Deputaților**), **a fost adoptată Legea nr. 79/2023 prin care au fost modificate dispozițiile art. 67 din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat**, prin care se prevede, în principal, că taloanele de plată a drepturilor se transmit lunar de Casele de pensii sectoriale, la domiciliul sau, după caz, la solicitarea pensionarilor, la reședința acestora din România, prin Compania Națională «Poșta Română» - S.A., respectiv Casele de pensii sectoriale transmit, la cerere, pe e-mail sau în contul online deschis în portalul fiecărei case sectoriale, talonul de plată în format electronic pensionarilor care au optat pentru efectuarea plății drepturilor în cont curent sau în cont de card, situație în care transmiterea taloanelor de plată, potrivit alin. (3), se efectuează doar la solicitarea persoanelor îndreptățite.

1.2. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu recursul în interesul legii

În cursul anul 2023, în exercitarea atribuției sale privind unificarea practicii judiciare, Avocatul Poporului a formulat **1 recurs în interesul legii**, având ca obiect **interpretarea și aplicarea neunitară a dispozițiilor art. IV alin. (1) din Legea nr. 236/2019 pentru modificarea și completarea art. 15 din Ordonanța Guvernului nr. 42/2004 privind organizarea activității sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor, precum și pentru modificarea unor acte normative, în sensul de a stabili dacă acestea sunt sau nu aplicabile în absența adoptării de către puterea executivă a normelor metodologice de aplicare prevăzute de art. V din această lege, pentru perioada 16 decembrie 2019.**

Soluția Înaltei Curți de Casație și Justiție: Prin Decizia nr. 9 din 29 mai 2023, Înalta Curte de Casație și Justiție **a admis recursul în interesul legii** promovat de Avocatul Poporului și a stabilit că în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. IV alin. (1) din Legea nr. 236/2019 pentru modificarea și completarea art. 15 din Ordonanța Guvernului nr. 42/2004 privind organizarea activității sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor, precum și pentru modificarea unor acte normative, aceste dispoziții sunt aplicabile în absența adoptării de către puterea executivă a normelor metodologice de aplicare prevăzute de art. V din această lege, pentru perioada 16 decembrie 2019-23 iulie 2020.

1.2.1 Soluționarea petițiilor prin care se solicită sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea unificării practicii judiciare neunitare

În perioada analizată, a fost soluționat un număr de **57 petiții** prin care petenții au solicitat sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Soluționarea petițiilor din analiza cărora se conturează sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție presupune: (i) identificarea dispozițiilor legale a căror interpretare și aplicare a determinat practica judiciară neunitară; (ii) identificarea aceleiași probleme de drept care a primit o soluționare diferită; (iii) sesizarea celor 15 curți de apel.

Din cele 57 de petiții:

a) în **9 dosare**, s-a impus formularea solicitărilor către curțile de apel de la nivelul întregii țări, în vederea comunicării hotărârilor judecătorești privind practica judiciară neunitară. În urma analizării hotărârilor judecătorești transmise în **8 dintre dosare**, a reieșit că nu au fost întrunite condițiile legale pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu un recurs în interesul legii, iar **într-un dosar** a fost sesizată instanța supremă, așa cum am reținut mai sus.

b) în 1 dosar, întrucât practica judiciară neunitară nu se regăsea la nivelul întregii țări, ci doar la nivelul unei singure curți de apel, s-a solicitat respectivei curți de apel unificarea practicii judiciare neunitare prin intermediul întâlnirilor lunare ale judecătorilor, în care să fie discutate problemele de drept care au condus la pronunțarea unor soluții diferite sau probleme de drept de mare noutate, care ar putea genera practică neunitară.

Secțiunea a 2-a Activitatea Biroului contencios administrativ și juridic

Pentru perioada de referință, activitatea acestui birou se prezintă în sinteză în cele ce urmează mai jos.

2.1. Soluționarea petițiilor prin care se solicită sesizarea instanței de contencios administrativ

În activitatea desfășurată în cadrul biroului, a fost soluționat un număr de **30 lucrări** având ca obiect solicitarea de sesizare a instanței de contencios administrativ în privința nelegalității unor acte administrative.

Referitor la posibilitatea formulării unei acțiuni la instanța competentă de contencios administrativ, menționăm că aceasta poate fi făcută în cazul în care Avocatul Poporului, **în urma controlului realizat, potrivit legii sale organice**, apreciază că ilegalitatea actului sau refuzul autorității administrative de a-și realiza atribuțiile legale nu poate fi înlăturat decât prin justiție. În urma introducerii acțiunii la instanța competentă, petiționarul dobândește de drept calitatea de reclamant și urmează a fi citat în această calitate. În situația în care petiționarul nu își însușește acțiunea formulată de Avocatul Poporului la primul termen de judecată, instanța de contencios administrativ anulează cererea.

În acest context, și în condițiile în care sunt petenți care solicită sprijin de specialitate în dosarele aflate pe rolul instanțelor de judecată inițiate de aceștia, sau la acțiunile în contencios administrativ, promovate de instituția Avocatul Poporului, subliniem faptul că **Avocatul Poporului nu are posibilitatea legală să asiste sau să reprezinte petenții, această atribuție revenind avocaților înscriși în barou.**

2.2. Formularea a 5 acțiuni în contencios administrativ, după cum urmează:

1) acțiune cu privire la anularea Hotărârii Consiliului Local Azuga nr. 61/2023 și demolarea mijloacelor de publicitate, în condițiile legii referitor la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. IV alin. (1) lit. b) alin. (2) și art. VII din Legea nr. 154/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 185/2013 privind amplasarea și autorizarea mijloacelor de publicitate

În urma analizei, instituția Avocatul Poporului a apreciat că potrivit acestor prevederi dacă până la data expirării termenului de autorizare sau a termenului de prelungire a autorizării, după caz, mijlocul de publicitate amplasat provizoriu nu este desființat, în termen de cel mult 30 de zile primarul/primarul general al municipiului București va dispune desființarea construcției-suport pentru mijlocul de publicitate provizoriu, pe cale

administrativă, indiferent de categoria de proprietate pe care aceste construcții provizorii sunt amplasate, fără a se emite autorizații de desființare și fără sesizarea instanțelor de judecată. Totodată, în termen de 30 de zile de la notificarea, emisă conform art. IV alin. (1) lit. b) Legea nr. 154/2017, autoritățile administrației publice locale vor dispune demolarea mijloacelor de publicitate amplasate contrar prevederilor regulamentului local de publicitate pe cheltuiala proprietarului, cu emiterea autorizației de desființare și fără sesizarea instanțelor judecătorești.

Astfel, în vederea soluționării petiției privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, prin care petenta a reclamat refuzul Primăriei Orașului Azuga de a aplica dispozițiile Legii nr. 185/2013 privind amplasarea și autorizarea mijloacelor de publicitate, republicată, inclusiv prin modificările aduse acesteia de art. IV alin. (1) lit. b), alin. (2) și art. VII din Legea nr. 154/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 185/2013 privind amplasarea și autorizarea mijloacelor de publicitate, respectiv de a demola mijlocul publicitar, instituția Avocatul Poporului a întreprins demersuri la Primăria Orașului Azuga, în vederea clarificării aspectelor semnalate.

Ulterior anchetei realizate, a fost sesizată instanța competentă, respectiv Tribunalul Prahova, solicitând instanței ca, prin hotărârea pe care o va pronunța, să admită cererea de chemare în judecată și să anuleze integral Hotărârea Consiliului Local Azuga nr. 61/2023, să constate refuzului nejustificat al primarului de a demola mijlocul de publicitate și să oblige primarul la demolarea acestuia în condițiile art. IV alin. (1) lit. b), alin. (2) și art. VII din Legea nr. 154/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 185/2013 privind amplasarea și autorizarea mijloacelor de publicitate.

2) acțiune în contencios administrativ având ca obiect constatarea refuzului nejustificat al unei autorități publice privind eliberarea avizului prealabil necesar transcrierii certificatului de căsătorie, precum și obligarea Primarului la transcrierea certificatului de căsătorie eliberat de autoritățile din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

La solicitarea unui petent, reprezentat prin mandatar Asociația ACCEPT, instituția Avocatul Poporului a promovat o acțiune în contencios administrativ, având ca obiect constatarea refuzului nejustificat al unei autorități publice privind eliberarea avizului prealabil necesar transcrierii certificatului de căsătorie, precum și obligarea primarului la transcrierea certificatului de căsătorie, eliberat de autoritățile din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. În speță, petentul a solicitat transcrierea ultimului certificat de căsătorie, ce atestă căsătoria dintre un bărbat și o femeie, solicitare ce i-a fost refuzată motivat de faptul că în România nu este recunoscută căsătoria între persoane de același sex.

În esență, problema de drept privește refuzul autorităților române de a transcrie un certificat de căsătorie, în cazul unei căsătorii între două femei, în contextul în care una dintre femei a suferit o schimbare de sex, recunoscută pe cale judecătorească în România, având drept consecință emiterea de noi acte de stare civilă, ce a determinat modificarea certificatului de căsătorie inițial.

3) acțiune în anularea parțială a două Hotărâri emise de Consiliul Local al comunei Romanu, județul Brăila, referitoare la taxa de habitat

La solicitarea unei petente, instituția Avocatul Poporului, în urma controlului realizat potrivit legii sale organice, a sesizat instanța competentă de contencios administrativ, respectiv Tribunalul Brăila, Secția a II-a civilă de contencios administrativ și fiscal, solicitând: anularea parțială a Hotărârii Consiliului Local al comunei Romanu, Jud. Brăila nr. 77/20.12.2022, în ceea ce privește mențiunea cuprinsă în Anexa nr. 1, parte integrantă din această hotărâre, care prevede că „taxa de habitat este datorată: a) de persoane fizice, locuitori ai comunei Romanu, Jud. Brăila și b) de persoanele fizice care au domiciliul în afara localității Romanu, dar dețin

o locuință pe raza localității. Nivelul taxei de habitat percepute în aceste situații este egal cu taxa de habitat pentru o persoană”, anularea parțială a Hotărârii Consiliului Local al comunei Romanu, jud. Brăila nr. 81/15.12.2021, în ceea ce privește mențiunea cuprinsă în Anexa nr. 1, parte integrantă din această hotărâre, care prevede că „taxa de habitat care este datorată numai de persoane fizice, locuitori ai comunei Romanu, Jud. Brăila, precum și repararea pagubei cauzate prin adoptarea acestor hotărâri, reprezentând sumele achitate de către reclamantă, cu titlu de taxa de habitat, percepute în mod abuziv în temeiul prevederilor actelor administrative atacate, pentru anii 2022 și 2023.

4) acțiune în anularea parțială a Hotărârii nr. 366/2015, emise de Consiliul Local al Municipiului Botoșani, respectiv a dispozițiilor art. 1 pct. 2 lit. d) din această hotărâre, precum și a unor acte subsecvente, încheiate în temeiul acestor prevederi, prin care au fost încălcate drepturile unor persoane cu handicap

Ca urmare a unei petiții prin care două persoane cu dizabilități, soț și soție, având gradul de handicap „*grav cu asistent personal*”, respectiv, gradul de handicap „*accentuat*”, au sesizat faptul că pentru a beneficia de extinderea locuinței sociale, autoritățile publice locale i-au obligat să-și asume plata sumelor reprezentând datoriile restante la chirie și furnizorii de utilități ale fostei chirie (a locuinței sociale în care urmau să se mute), instituția Avocatul Poporului a promovat o acțiune în contencios administrativ.

Astfel, instanța de contencios administrativ a fost sesizată cu privire la anularea parțială a Hotărârii nr. 366/2015, emisă de Consiliul Local al Municipiului Botoșani, respectiv a dispozițiilor art. 1 pct. 2 lit. d) din această hotărâre, precum și a unor acte subsecvente, încheiate în temeiul acestor prevederi, anularea actelor subsecvente, încheiate în baza art. 1 pct. 2 lit. d) din Hotărârea Consiliului Local nr. 366 din 21 decembrie 2015, respectiv „*condiționat de achitarea la zi a sumelor restante la chirie și furnizorii de utilități, precum și de efectuarea lucrărilor necesare viabilizării spațiului*”, precum și repararea pagubei ce le-a fost cauzată reclamantilor prin actele contestate.

5) acțiune în anularea Hotărârii Consiliului Local al municipiului Craiova nr. 293/26 mai 2022, privind modificarea Regulamentului referitor la stabilirea unor măsuri pentru gospodărirea municipiului Craiova

În acest sens, instituția Avocatul Poporului a fost sesizată de către un petent care a susținut că, prin modificările aduse Regulamentului referitor la stabilirea unor măsuri pentru gospodărirea municipiului Craiova, precum și stabilirea, constatarea și sancționarea faptelor care constituie contravenții, prin Hotărârea Consiliului Local al municipiului Craiova nr. 293/26 mai 2022, a fost interzisă și constituie contravenții creșterea animalelor și a păsărilor pe raza municipiului Craiova. Astfel, în opinia acestuia, Hotărârea Consiliului Local criticată încalcă dispoziții legale în materia regimului juridic al contravențiilor și dispoziții legale cu privire la deținerea, adăpostirea și întreținerea animalelor, în speță, Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor și Legea nr. 205/2004 privind protecția animalelor, modificată.

În urma analizei realizate, Avocatul Poporului a sesizat instanța de contencios administrativ și a solicitat să se constate că Hotărârea Consiliului Local al municipiului Craiova nr. 293 din data de 26 mai 2022 privind modificarea Regulamentului referitor la stabilirea unor măsuri pentru gospodărirea municipiului Craiova, precum și stabilirea, constatarea și sancționarea faptelor care constituie contravenții este nulă de drept, în ceea ce privește creșterea animalelor și păsărilor în municipiul Craiova (cu excepția animalelor de companie, a păsărilor de expoziție și a porumbeilor implicați în activități columbofile).

2.3. Soluționarea plângerilor prelabile

Biroul contencios administrativ și juridic a soluționat un număr de **4 plângeri prelabile**.

Plângerile prelabile formulate de către petenți vizează, în principal, nemulțumirea acestora, fie față de răspunsul transmis la o petiție adresată instituției Avocatul Poporului, care nu s-a concretizat cu demersuri la autoritățile publice, întrucât situația expusă de petenți nu intra în sfera de activitate a instituției Avocatul Poporului, fie față de rezultatul demersurilor întreprinse, cazuri în care aspectele semnalate de petenți nu s-au finalizat în sensul dorit de aceștia.

2.4. Dosare în care Avocatul Poporului are calitatea de parte și actele procedurale întocmite

În anul 2023, la nivelul Biroului contencios administrativ și juridic au fost instrumentate un număr de **55 de dosare** (dosare nou înregistrate și dosare din anii precedenți, care se află în diferite faze procesuale) pentru care s-au întocmit, după caz, actele de procedură aferente, respectiv: a) 30 întâmpinări; b) 9 note scrise; c) 5 note precizatoare; d) 6 puncte de vedere; e) 11 concluzii scrise; f) 2 alte cereri; g) reprezentări în 24 dosare, aflate în soluționare pe rolul instanțelor; h) 1 plângere penală formulată de instituția Avocatul Poporului împotriva personalului Spitalului Municipal Urziceni, urmare rezultatelor demersurilor într-o sesizare din oficiu; i) gestionarea unui număr de 55 de dosare.

2.5. Totodată, în activitatea desfășurată în cadrul Biroului contencios administrativ și juridic, în cursul anului 2023, au fost formulate:

(1) o plângere penală împotriva personalului medical al Spitalului Municipal Urziceni, urmare a unei sesizări din oficiu a instituției Avocatul Poporului

Ca urmare a situației în care o gravidă, care s-a prezentat la Spitalul Municipal Urziceni, a născut pe trotuarul acestei unități sanitare, în temeiul dispozițiilor art. 15 alin. (1) lit. n) și art. 47 din Legea nr. 35/1997, republicată, raportate la art. 289 și urm. din Codul de procedură penală, instituția Avocatul Poporului a formulat o plângere penală împotriva personalului medical ce a tratat pacienta, pentru săvârșirea infracțiunilor de abuz în serviciu, prevăzută și pedepsită de art. 297 din Codul penal, sau în subsidiar, de neglijență în serviciu, prevăzută și pedepsită de art. 298 din Codul penal.

În drept, s-a motivat că faptele medicului de gardă, care a predat parafa cadrelor medii sanitare, sugerând astfel că nu dorește să fie apelat, a părăsit perimetrul dedicat efectuării serviciului de gardă, nefiind găsit nici în camera CPU, nici în cabinetul de chirurgie, și, în final, nu a asigurat asistența medicală de urgență în cadrul CPU, cu încălcarea dispozițiilor art. 381 alin. (3), art. 384 alin. (1) și art. 108 alin. (6) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, realizează conținutul constitutiv al infracțiunii de abuz în serviciu, prevăzute de art. 297 alin. (1) din Codul penal. Cu privire la faptele managerului spitalului constând în neîndeplinirea obligației de a obține o nouă autorizație de funcționare pentru spital și acceptarea ca unitatea spitalicească să funcționeze în baza unei Autorizații Sanitare de Funcționare Temporare, cu toate că a încetat starea de risc epidemiologic generată de pandemia COVID-19, nerespectarea condițiilor minime privind organizarea și dotarea CPU, conform prevederilor legale în vigoare, precum și promovarea unor neconcordanțe între structura organizatorică aprobată de către Ministerul Sănătății prin structura funcțională prevăzută în Autorizația Sanitară de Funcționare (secția de pediatrie este închisă), s-a invocat încălcarea dispozițiilor art. 164 alin. (2), art. 180, art. 170 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 95/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fiind realizat conținutul constitutiv al infracțiunii de abuz în serviciu, prevăzute de art. 297 alin. (1) din Codul penal.

(2) o recomandare prin care s-a solicitat modificarea parțială a art. 3 din Ordinul nr. 299/29.05.2023 privind limitele maxime ale tarifelor prestate de către operatorii economici autorizați în prestarea de servicii arhivistice.

Ca urmare a unei petiții prin care instituția Avocatul Poporului a fost sesizată cu privire la încălcarea principiului constituțional privind egalitatea în drepturi și a dreptului la pensie ca urmare a emiterii Ordinului nr. 299/29.05.2023 privind limitele maxime ale tarifelor prestate de către operatorii economici autorizați în prestarea de servicii arhivistice de către președintele Casei Naționale de Pensii Publice, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 139/2023**, referitoare la respectivul act.

În acest context, s-a apreciat că dispozițiile art. 3 din Ordinul nr. 299/29.05.2023 (cu trimitere la Anexa la ordin), prin care sunt prevăzute tarife pentru eliberarea documentelor necesare stabilirii și/sau recalculării drepturilor de pensie, au fost emise cu încălcarea principiilor forței juridice și al ierarhiei actelor normative, fiind în contradicție evidentă cu norma ierarhic superioară și specială, redată la art. 161 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, care prevede că *„cererile în legătură cu eliberarea actelor prevăzute de lege, prin care se face dovada vechimii în muncă, a timpului util la pensie pentru agricultori și a stagiului de cotizare, necesare stabilirii drepturilor de pensie, sunt scutite de orice fel de taxe și comisioane”*, stabilirea unor taxe pentru obținerea acestor documente fiind nelegală și contrară legislației primare în executarea căreia a fost emis ordinul în cauză.

În consecință, prin Recomandarea formulată s-a solicitat modificarea parțială a art. 3 din Ordinul nr. 299/29.05.2023, prin modificarea tarifelor detaliate în Anexa la ordin (parte integrantă din acesta) privind serviciile arhivistice, aflate sub incidența art. 161 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, în sensul ca cererile în legătură cu eliberarea actelor prevăzute de lege, prin care se face dovada vechimii în muncă, a timpului util la pensie pentru agricultori și a stagiului de cotizare, necesare stabilirii drepturilor de pensie, să fie scutite de orice fel de taxe și comisioane.

(3) un punct de vedere cu privire la interpretarea expresiei „vechime în specialitatea corespunzătoare studiilor absolvite, raportate la cerințele postului” în cazul polițiștilor care au ocupat o funcție cu cerințe minime de ocupare studii medii, dar ale căror atribuții și responsabilități au fost extinse în temeiul unor proceduri anume reglementate în perioada de referință, pentru a beneficia de un spor salarial pentru studiile superioare corespunzătoare domeniilor de activitate. În acest caz, s-a apreciat că activitățile desfășurate la locurile de muncă, anterior absolvirii studiilor universitare cu diplomă de licență, nu pot constitui vechime dobândită ca vechime în specialitatea studiilor superioare.

(4) un punct de vedere cu privire la statutul recomandărilor, respectiv a răspunsurilor Avocatului Poporului

Potrivit celor constatate de instanțele de judecată, în exercitarea rolului său, Avocatul Poporului emite recomandări, care nu sunt acte administrative în sensul art. 2 lit. c) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, cu modificările și completările ulterioare, iar acestea nu dau naștere, nu modifică și nu sting raporturi juridice între părți.

Astfel, într-un dosar aflat pe rolul Curții de Apel București, instanța a admis excepția inadmisibilității acțiunii în contencios administrativ și a constatat că *„în exercitarea rolului său, Avocatul Poporului emite recomandări, care nu sunt acte administrative în sensul art. 2 lit. c) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, cu modificările și completările ulterioare, iar recomandarea nu a dat naștere, nu a modificat și nu a stins raporturi juridice între cele două părți”*. Totodată, instanța a reținut că *„recomandarea nu cuprinde o dispoziție cu caracter executoriu pentru autoritatea pârâtă, ci reprezintă o expresie a cooperării loiale între autorități prin semnalarea unor posibile încălcări ale dreptului omului însoțită de*

recomandări în scopul evitării acestor încălcări și, prin urmare, nu s-a născut un raport de drept administrativ să poată fi adus la îndeplinire pe calea unei acțiuni în contenciosului administrativ”. Hotărârea judecătorească a rămas definitivă prin respingerea recursului ca fiind inadmisibil de Înalta Curte de Casație și Justiție.

În acest context, facem și precizarea că, în ceea ce privește **răspunsurile formulate de instituția Avocatul Poporului la petițiile transmise de către petenți**, potrivit celor constatate de instanțele de judecată în acest caz, **activitatea de soluționare a unei petiții nu se finalizează, în cazul concret cu emiterea unui act administrativ unilateral** în sensul art. 2 alin. 1 lit. c) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, cu modificările și completările ulterioare, **care să fie dedus controlului judiciar al instanței de contencios administrativ sub aspectul legalității sale**. În această situație, operațiunea administrativă se finalizează cu o opinie a autorității publice, motiv pentru care instanța de judecată nu poate fi legal investită să verifice legalitatea poziției exprimate de Avocatul Poporului în interpretarea legii. Astfel, răspunsul instituției în acest caz reprezintă modalitatea prin care Avocatul Poporului, în urma analizării petiției formulate, transmite informații referitoare la solicitările petentului, în termenul legal și în conformitate cu legea aplicabilă în materie, de la caz la caz, indiferent dacă soluția este favorabilă sau nu. Faptul că petentul este nemulțumit de răspunsurile primite, nu implică un refuz nejustificat de soluționare a cererii, din moment ce stabilirea conținutului răspunsului constituie o prerogativă a autorității publice, exercitată cu respectarea dispozițiilor legale.

În concret, **răspunsurile instituției Avocatul Poporului, nu sunt date în regim de putere publică, în vederea organizării executării legii sau a executării în concret a legii, care dă naștere, modifică sau stinge raporturi juridice și pe cale de consecință, nu produc efecte juridice în materia drepturilor personale, patrimoniale și nepatrimoniale.**

Așadar, răspunsurile formulate de instituția Avocatul Poporului cu privire la petițiile adresate acestuia de către petenți, nu produc efecte juridice, în sensul indicat de art. 8 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, respectiv, nu conferă petenților dreptul de a pretinde o anumită conduită în legătură cu soluționarea cererii lor. Operațiunea administrativă se finalizează cu o opinie a autorității publice, motiv pentru care instanța nu poate fi legal investită conform Legii nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, să verifice legalitatea poziției exprimate de Avocatul Poporului în interpretarea legii.

(5) un punct de vedere (formulat într-un litigiu în care instituția Avocatul Poporului a fost parte) **referitor la măsurile necesare în vederea corectei aplicări de către Statul Israel a Acordului încheiat la data de 28.02.2011 între România și Statul Israel în domeniul securității sociale, în sensul recunoașterii dreptului de a obține cuantumul cuvenit în plus la pensia de bătrânețe în urma muncii prestate în Israel.**

În acest sens, instanțele de judecată au respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată, formulată în contradictoriu cu pârâțul Ministerul Muncii și Protecției Sociale, constatând că nu există o obligație de rezultat în sarcina acestuia, care nu deține, în situația dată, mijloace pentru a obliga partea israeliană la plata către cetățenii români nerezidenți în Statul Israel a unor prestații de bătrânețe, de vreme ce, potrivit art. 11 din Acordul bilateral, „(...) instituțiile competente ale părților contractante aplică propria legislație în domeniu, la acordarea de pensii în baza prezentului acord”, iar legislația Statului Israel nu acordă cetățenilor nerezidenți aceste drepturi la pensia de bătrânețe.

2.6. Alte activități

Pe lângă activitățile menționate mai sus, la punctele 2.1.-2.5., în cadrul biroului au fost realizate și alte activități juridice specifice, respectiv: a) întocmire/modificare/completare, după caz, și viză de legalitate pentru toate ordinele, regulamentele, metodologiile, sau alte acte emise de către Avocatul Poporului; b) formularea unor puncte de vedere sau note cu privire la diverse acte sau fapte, sau întocmire la solicitarea Avocatului Poporului; c) avizarea juridică a tuturor protocoalelor, contractelor și a actelor adiționale încheiate de instituția Avocatul Poporului, precum și a altor acte juridice încheiate de instituție, după caz.

De asemenea, în scopul informării publice, în timp real, a cetățenilor, dar și a personalului instituției Avocatul Poporului, a fost întocmită, la nivelul Biroului contencios administrativ și juridic, informare zilnică cu privire la actele normative cu incidență în materia drepturilor cetățenilor, adoptate și publicate în Monitorul Oficial, de luni până vineri.

Secțiunea a 3-a Activitatea Biroului analiză acte normative, relații externe și comunicare

3.1. Pentru perioada de referință, activitatea poate fi sintetizată astfel:

✓ Demersuri la nivelul autorităților din România:

- întocmirea răspunsului instituției Avocatul Poporului la solicitarea Ministerului Afacerilor Externe pe marginea concluziilor Raportului anual al Departamentului de Stat SUA privind drepturile omului pentru anul 2022;

- întocmirea răspunsului instituției Avocatul Poporului la solicitarea Ministerului Justiției, în vederea elaborării de către Comisia Europeană a celui de al patrulea raport privind Statul de drept;

- întocmirea răspunsului instituției Avocatul Poporului la solicitarea Secretariatului General al Guvernului pe marginea Anexei privind rezultatele monitorizării respectării standardelor reglementate prin Legea nr. 544/2001 privind accesul liber la informațiile de interes public, la nivelul instituției Avocatul Poporului;

- întocmirea răspunsului instituției Avocatul Poporului la solicitările unor organizații neguvernamentale;

- corespondența cu Agentul Guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Institutul Național de Statistică, Institutul Național al Magistraturii.

✓ Demersuri la nivelul instituțiilor Ombudsman din Europa, dar și al altor autorități de la nivel european:

- întocmirea răspunsurilor la diverse solicitări/chestionare primite din partea instituțiilor Ombudsman din Europa/ asociațiilor și organizațiilor din care face parte instituția Avocatul Poporului: Institutul Internațional al Ombudsmanului, Institutul European al Ombudsmanului și Asociația Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni;

- corespondență cu Direcția Generală Drepturile Omului și Statul de Drept, Departamentul pentru Executarea Hotărârilor CEDO din cadrul Consiliului Europei.

✓ Alte activități specifice la nivelul Biroului analiză acte normative, relații externe și comunicare: întocmirea Raportului de activitate al instituției Avocatul Poporului pentru anul 2022; primirea, analizarea și verificarea rezumatelor elaborate de domeniile de activitate și cele 15 birouri teritoriale, în legătură cu demersuri relevante ale instituției și transmiterea pentru postarea pe site-ul instituției; verificarea, corectarea, elaborarea, documentarea, expedierea rapoartelor speciale; gestionarea documentelor primite/transmise prin Poșta specială; traducerea tuturor invitațiilor și solicitărilor primite de la Ombudsmani sau alte

organizații cu care colaborează instituția Avocatul Poporului; întocmirea comunicatelor de presă; răspunsuri la solicitările primite din partea mass-media/ONG-uri; gestionarea rubricilor: *Noutăți, Știri, Documente adoptate de organisme internaționale, Monitorizarea respectării drepturilor refugiaților din Ucraina*, prin transmiterea pentru postare pe site-ul instituției/actualizare a tuturor demersurilor Avocatului Poporului, respectiv răspunsurilor primite, precum și a documentelor adoptate de organisme internaționale în care instituția Avocatul Poporului este membră/colaborează.

De asemenea, șeful Biroului analizează acte normative, relații externe și comunicare este și secretarul Comisiei de monitorizare din cadrul instituției Avocatul Poporului, realizând o serie de activități în acest sens: pregătirea ședințelor Comisiei, întocmirea proceselor-verbale ale ședințelor, întocmirea Situației centralizatoare anuale privind stadiul implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial la data de 31 decembrie 2022, precum și Raportul asupra sistemului de control intern managerial la data de 31 decembrie 2022, documentele întocmite în conformitate cu prevederile Ordinului nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice.

3.2. Informarea cu privire la actele normative cu incidență în materia drepturilor cetățenilor

În contextul fluctuației legislative, în scopul informării publice, în timp real, a cetățenilor, dar și a personalului instituției Avocatul Poporului, au fost întocmite la nivelul biroului, **42 de informări**.

3.3. Pe plan extern și în anul 2023, o mare parte din evenimentele organizate s-au derulat în sistem online, însă s-a revenit și la evenimente organizate în format clasic. Reprezentanții instituției Avocatul Poporului au participat la reuniuni internaționale, organizate de: Institutul European al Ombudsmanului, Institutul Internațional al Ombudsmanului, Asociația Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni, Consiliul Europei, Comisarul pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei, alte instituții europene cu care colaborăm.

- conferința internațională cu tema *Viitorul drepturilor omului în secolul 21*, organizată de Instituția Ombudsman din Turcia, în contextul celei de-a 10-a aniversări de la înființare;
- discuțiile bilaterale online, cu experții Comisiei Europene, pe marginea noului Mecanism european privind statul de drept;
- webinarile cu teme: *Prezentarea Ombudsmanului pentru învățământul superior; Consolidarea securității cibernetice în instituțiile Ombudsmanului; Abordarea violenței și hărțuirii bazate pe gen: rolul Ombudsmanului în asigurarea siguranței și a împuternicirii femeilor* organizate de African Ombudsman Research Centre;
- Conferința Internațională a Ombudsmanilor, organizată de Ombudsmanul din Lazio;
- conferința internațională cu tema *Protecția și promovarea drepturilor fundamentale ale omului în contextul noilor provocări și realități existente în societățile moderne*, organizată de Avocatul Poporului din Republica Moldova, cu ocazia aniversării a 25 de ani de la înființarea instituției;
- Conferința Rețelei Europene a Ombudsmanilor, cu tema *Protejarea drepturilor omului: abordări ale migrației și inteligenței artificiale*, organizată de Ombudsmanul European.

3.4. Din manifestările care au avut loc pe *plan intern*, amintim:

- conferința de prezentare a proiectului „NIAct - Actualizarea legislației în domeniul integrității și oferirea de sprijin autorităților și deponenților în tranziția către declararea digitală a averilor și intereselor”, implementat de Agenția Națională de Integritate în parteneriat cu Ministerul Justiției și Asociația Română pentru Transparență;
- întrevederea cu directorul adjunct FRONTEX și reprezentanții Oficiului pentru Drepturi Fundamentale din cadrul Agenției Europene pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă - FRONTEX;
- dezbateră cu tema *Siguranța copiilor în mediul online. Acces la social media cu acord parental*, organizată de Comisia de apărare, ordine publică și siguranță națională din Senat;
- dezbateră asupra propunerilor de modificări legislative, care vor avea ca scop actualizarea cadrului legal de integritate, în ceea ce privește conflictele de interese, incompatibilitățile și declararea averilor, organizată de agenția Națională de Integritate, Ministerul Justiției și Asociația Română pentru transparență;
- *Conferința Ziua tratatelor, timpul excelenței!*, organizată de Universitatea „Titu Maiorescu” din București;
- întrevederea Avocatului Poporului cu doamna Alexandra Shema, ofițer politic și domnul Alexandru Climescu, specialist politic în cadrul Ambasadei SUA. Întâlnirea a avut ca scop familiarizarea cu activitatea instituției și discuții despre situația drepturilor omului din România, în contextul elaborării de către Ambasada SUA a raportului Departamentului de Stat privind drepturile omului în România;
- întrevederea Avocatului Poporului, cu reprezentanta UNICEF în România;
- întâlnirea cu reprezentanții Oficiului Comisarului pentru Drepturile Omului - misiune la nivel tehnic în România, ca follow-up la vizita Comisarului pentru Drepturile Omului din noiembrie 2018;
- întâlnirea online a Avocatului Poporului, cu Ombudsmanul Olandez, în contextul pregătirii celei de a 13-a Conferințe Mondiale a Institutului Internațional al Ombudsmanului.

*

Pentru a veni în sprijinul studenților care au solicitat efectuarea unor stagii de practică în cadrul instituției Avocatul Poporului, *stagiile de practică* au fost derulate în format fizic, dar și online, prin intermediul Platformei Zoom:

Astfel, de-a lungul anului au fost efectuate 2 stagii de practică online/hybrid, de către **10 de studenți** din cadrul Facultății de Drept - Universitatea din București.

De asemenea, au fost semnate acorduri/convenții de practică cu mai multe universități, în vederea efectuării stagiilor de practică în cadrul programelor de studii universitare de licență sau masterat:

- Acordul-cadru de colaborare privind efectuarea stagiului de practică în cadrul programelor de studii universitare de licență și master, încheiat între Instituția Avocatul Poporului și Academia de Studii Economice.
- Convenție de colaborare pentru practica studenților/masteranzilor, încheiată între Instituția Avocatul Poporului și Universitatea „Titu Maiorescu” din București.

Acțiuni și evenimente organizate împreună cu instituții de învățământ superior

- Evenimentul *Instituția Avocatul Poporului în vizită la UTM*, organizat de Instituția Avocatului Poporului și Facultatea de Drept din cadrul Universității „Titu Maiorescu” din București, eveniment cu tematică socială și civică, dedicat studenților Facultății de Drept.

- vizita a 30 de studenți din cadrul Facultății de Drept a Universității din București, în cadrul unui proiect de familiarizare cu activitatea instituțiilor centrale.
- întâlnirea cu studenții Facultății de Drept din cadrul Universității București, organizată în cadrul evenimentului Freshers' Week.

*

În ceea ce privește *pregătirea profesională*, la nivelul Biroului analiză acte normative, relații externe și comunicare, au fost derulate 2 activități:

- 22-24 mai 2023, sesiunea de formare profesională, organizată de instituția Avocatul Poporului, la Albac, județul Alba, la care a participat personalul următoarelor structuri: Avocatul Copilului (sediul central și birourile teritoriale AVC); Serviciul Contencios Constituțional; coordonatorii tuturor birourilor teritoriale; Biroul financiar, salarizare și resurse umane și Biroul administrativ.
- 12-14 septembrie 2023, sesiunea de formare profesională, organizată de instituția Avocatul Poporului, la Albac, județul Alba, la care a participat personalul următoarelor structuri: Domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale; Domeniul drepturile familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap; Avocatul Copilului; Domeniul armată, justiție, poliție, penitenciare; Domeniul proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe; MNP; Serviciul Contencios Constituțional; birourile teritoriale și centrele zonale; Biroul financiar, salarizare și resurse umane și Biroul administrativ.

Pentru a veni în sprijinul cetățenilor interesați de activitatea domeniilor de activitate și a birourilor teritoriale, încă din anul 2022, au fost create rubrici dedicate pe site-ul instituției – *Activitate* – unde sunt postate săptămânal, exemple din cazuistica relevantă.

3.5. Comunicarea și relațiile instituției Avocatul Poporului cu mass-media

În scopul întăririi relației cu mass-media din întreaga țară, Avocatul Poporului a acordat, în 2023, o atenție deosebită monitorizării, la nivel central, a aspectelor sesizate de către presa de la nivel local. În același timp, reprezentanții birourilor teritoriale au manifestat și ei o atitudine pro-activă, menținând constant legătura cu mass-media locale, prin participarea la emisiuni, acordarea de interviuri sau declarații.

*

În data de 16 februarie 2023, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, o întâlnire cu jurnaliști specializați pe domeniul sănătate, ocazionată de lansarea *Raportului Special Accesibilitatea pacienților la serviciile oferite de sistemul medical din România*. (AGERPRES, Euronews, Radio România Actualități, DIGI 24, Viața Medicală, Antena 3).

În data de 9 martie 2023, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, o întâlnire cu jurnaliști specializați pe domeniile sănătate și muncă, ocazionată de lansarea *Raportului special privind securitatea și sănătatea în muncă a lucrătorilor*. (AGERPRES, Euronews, Radio România Actualități, DIGI 24, Libertatea, Antena 3, TVR, Revista de Drept Social, Revista Capital, ProTv, Realitatea TV).

În data de 12 aprilie 2023, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, o întâlnire cu jurnaliști specializați pe domeniul muncă, ocazionată de lansarea *Raportului special privind hărțuirea și violența la locul de muncă*. (AGERPRES, Euronews, Radio România

Actualități, DIGI 24, Libertatea, Antena 3, TVR, Revista de Drept Social, Revista Capital, ProTv, Realitatea TV).

În anul 2023, activitatea instituției Avocatul Poporului a fost reflectată în **55 emisiuni radio-TV**, **1104 articole în presa centrală și locală**.

Comunicarea și relațiile birourilor teritoriale cu mass-media s-a concretizat în publicarea în presa locală a **366 de articole**, referitoare la activitatea birourilor teritoriale, iar reprezentanții acestora au participat la **77 de emisiuni de radio și televiziune**.

CAPITOLUL IX

RESURSE UMANE, MATERIALE ȘI BUGETARE

Secțiunea 1 – Resurse umane

Instituția este condusă de Avocatul Poporului, asistat de 6 adjuncți, care au calitatea de secretar de stat, specializați pe șase domenii de activitate.

În cadrul instituției Avocatul Poporului funcționează, în subordinea directă a Avocatului Poporului, Serviciul contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analizează acte normative, relații externe și comunicare, fiind compus din trei structuri, având competențe bine delimitate: Biroul contencios constituțional și recurs în interesul legii, Biroul contencios administrativ și juridic și Biroul analizează acte normative, relații externe și comunicare.

În teritoriu, activitatea se desfășoară prin cele 15 birouri teritoriale, organizate pe criteriul geografic al Curților de Apel, precum și prin cele 4 centre zonale ale Mecanismului Național de Prevenire.

Personalul existent în instituție de 145 salariați, este format din: 7 demnitari, 1 director coordonator, 1 șef serviciu, 5 șefi de birou, 107 consilieri, 5 experți, 4 referenți și 11 șoferi, la care se adaugă 4 consilieri la cabinetul Avocatului Poporului. Dintre aceștia, 94 sunt femei și 51 sunt bărbați.

Structura organizatorică a instituției Avocatul Poporului este prevăzută în Regulamentul de organizare și funcționare a instituției și reflectă domeniile de specializare, astfel cum sunt stabilite prin lege.

Activitatea economică și administrativă a instituției este coordonată de directorul coordonator.

În cadrul instituției funcționează Consiliul Consultativ, care este compus din Avocatul Poporului, adjuncții acestuia, directorul coordonator, precum și alte persoane desemnate de Avocatul Poporului. Consiliul se întrunește o dată pe săptămână, sau ori de câte ori se consideră necesar fiind convocat de Avocatul Poporului.

Instituția Avocatul Poporului și-a desfășurat activitatea în anul 2023 cu o schemă de personal ce a cuprins un număr de 165 de posturi finanțate, din care 157 de posturi repartizate la sediul central și la birourile teritoriale, precum și la cele patru centre zonale, iar 8 posturi la cabinetul Avocatului Poporului.

La începutul anului 2023, au fost înregistrați 143 salariați și 22 posturi vacante, din care 2 posturi de conducere și 20 posturi de execuție. Potrivit prevederilor art. 546 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, astfel cum a fost modificat de art. XVII punctul 1 litera d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2023 privind unele măsuri fiscal bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, numărul maximum de posturi din cadrul cabinetului ministrului este de 4 posturi.

În cursul anului 2023, în perioada ianuarie - decembrie au avut loc 8 intrări și 6 ieșiri.

La sfârșitul anului 2023, au fost înregistrate 20 de posturi vacante de execuție.

Personalului instituției Avocatul Poporului îi sunt aplicabile prevederile Statutului personalului din structurile de specialitate ale Parlamentului.

Referitor la pregătirea profesională a personalului din cadrul Instituției Avocatul Poporului conform art. 43 alin. (5) din Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului prin care „personalul instituției are atât dreptul, cât și obligația de a-și

perfecționa permanent pregătirea profesională, inclusiv prin participarea la cursuri de pregătire profesională”, în anul 2023, instituția a organizat două sesiuni de instruire pentru întreg personalul în perioada 22-24 mai 2023 și în perioada 12-14 septembrie 2023.

Totodată, pentru realizarea Planului anual de formare și pregătire profesională, personalul instituției a participat la o serie de cursuri/seminarii/webinarii/ de instruire, care au contribuit la:

- dezvoltarea abilităților profesionale și îmbunătățirea cunoștințelor;
- dobândirea unor cunoștințe avansate, necesare pentru realizarea activităților profesionale;
- actualizarea cunoștințelor specifice postului;
- asimilarea de cunoștințe utile în contextul profesional;
- dobândirea unor abilități de relaționare și la folosirea cu eficiență a timpului de lucru;
- atingerea obiectivelor stabilite în raportul de evaluare.

Secțiunea a 2-a – Resurse materiale și bugetare

Prezenta secțiune analizează resursele financiare ale instituției, modul în care au fost consumate, baza legală și modificările legislative privind creditele bugetare puse la dispoziția instituției.

Situația creditelor bugetare și de angajament alocate și consumate de instituția Avocatul Poporului în anul 2023 este prezentată în tabelul următor:

Titlul	Buget inițial aprobat prin Legea nr. 368/2022	Influențe virări conform art.47 din Legea nr. 500/2002	Influențe disponibilizare conform OUG nr. 78/2023	Influențe disponibilizare art. 54 din Legea nr. 500/2002	Buget diminuat rămas de executat	Buget consumat la data de 31.12.2023	Realizat %
Total, din care:	26.934.000	-	-547.000	-2.260.000	24.127.000	24.008.092	99,51
Cheltuieli personal	21.450.000	-	-	-2.117.000	19.333.000	19.293.800	99,80
Bunuri și servicii	5.063.000	-20.000	-506.000	-125.000	4.412.000	4.344.097	98,46
Alte transferuri	16.000	-	-	-	16.000	15.302	95,64
Alte cheltuieli	200.000	+20.000	-20.000	-	200.000	199.878	99,94
Capital	205.000	-	-21.000	-18.000	166.000	155.015	93,38
<i>Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent</i>	-	-	-	-	-	-440.299	-

În anul 2023, instituției Avocatul Poporului i s-au alocat credite bugetare și de angajament în valoare de **26.934.000 lei** prin **Legea nr. 368/2022 a bugetului de stat pe anul 2023**.

Instituția Avocatul Poporului a realizat, pe parcursul anului 2023, economii în valoare de **2.807.000 lei**, sumă pe care a restituit-o bugetului de stat cu ocazia disponibilizărilor bugetare, rămânând astfel de executat credite bugetare și de angajament de **24.127.000 lei**.

Instituția Avocatul Poporului s-a încadrat în creditele bugetare rămase de executat în cursul anului 2023.

Execuția bugetară a anului 2023 s-a realizat în proporție de **99,51%** din bugetul alocat.

Titlul I „Cheltuieli de personal” a avut ponderea cea mai mare în totalul creditelor de angajament și bugetare, **respectiv 19.333.000 lei, reprezentând un procent de 80,13% din total buget.**

La finele anului 2023, cheltuielile cu salariile au fost în valoare de **19.293.800 lei**, rezultând o execuție bugetară de **99,80%** din bugetul rămas de executat la Titlul I „Cheltuieli de personal”.

Consumarea fondurilor privind cheltuielile de personal s-a făcut cu respectarea prevederilor Legii nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fondurile publice, potrivit cărora s-a efectuat încadrarea personalului instituției Avocatul Poporului.

Economiile înregistrate la cheltuielile de personal s-au datorat, în principal, blocării ocupării posturilor vacante, conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare, neacordării majorărilor salariale conform **Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 168/2022 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative**, pentru care au fost alocate fonduri prin Legea nr. 368/2022 a bugetului de stat pe anul 2023, dar și ieșirilor din activitate în această perioadă.

Instituția Avocatul Poporului nu înregistrează datorii și nici întârzieri la plata salariilor sau a contribuțiilor la bugetul de stat.

La **Titlul II Bunuri și servicii**, bugetul executat a fost în sumă de 4.344.097 lei, reprezentând un procent de **98,46%** din total credite de angajament și bugetare pentru acest titlu.

Utilizarea creditelor bugetare s-a efectuat în baza Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice, atât prin achiziții directe, efectuate prin intermediul SEAP, cât și prin contracte subsecvente la acordurile-cadru de furnizare/prestări servicii atribuite de Oficiul Național pentru Achiziții Centralizate (ONAC), ca urmare a desfășurării procedurilor de achiziții, la care instituția Avocatul Poporului este parte.

În cadrul cheltuielilor cu bunuri și servicii, ponderea cea mai mare o dețin cheltuielile cu închirierea spațiilor pentru desfășurarea activității curente, rezultate din încheierea:

- Acordului-cadru nr. 3920 din 2 martie 2020 pentru sediul central;
- Acordului-cadru nr. 12759 din 24 mai 2022, pentru sediul biroului teritorial Oradea.
- Acordului-cadru nr. 29300 din 25 octombrie 2023, pentru sediul biroului teritorial Timișoara.

În anul 2023, cheltuielile cu chiria au însumat 2.917.360 lei, reprezentând 67,16% din totalul creditelor de angajament și bugetare consumate la Titlul II „Bunuri și servicii”.

Sumele neexecutate la Titlul II „Bunuri și servicii” până la finele anului se datorează, în principal restricțiilor impuse pe parcursul anului 2023 prin diverse acte normative care au limitat fie achizițiile, fie plățile de la acest titlu.

La **Titlul VII Alte transferuri**, s-au alocat prin Legea bugetului de stat nr. 368/2022 credite bugetare și de angajament în sumă de 16.000 lei.

Instituția Avocatul Poporului este afiliată la o serie de organisme internaționale fiind obligată prin lege să achite cotizații anuale, astfel:

- Legea nr. 170/1999 pentru aprobarea afilierii instituției Avocatul Poporului la Asociația Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni (1.100 euro/an);
- Legea nr. 206/1998 pentru aprobarea afilierii instituției Avocatul Poporului la Institutul Internațional al Ombudsmanului (1.500 euro/an) și la Institutul European al Ombudsmanului (350 euro/an).

În cursul anului 2023, au fost efectuate plăți în sumă de **15.302 lei**, suma fiind în totalitate destinată achitării contribuției de membru al instituției Avocatul Poporului la organismele internaționale la care aceasta este afiliată. Execuția bugetară a fost în procent de **95,64 %**.

La **Titlul XI „Alte cheltuieli”**, s-au alocat prin Legea bugetului de stat nr. 368/2022 credite bugetare și de angajament în sumă de **200.000 lei**, pentru plata fondului aferent persoanelor cu handicap neîncadrate.

Bugetul de executat în anul 2023, rezultat în urma virărilor efectuate conform art. 47 din Legea nr. 500/2002 a finanțelor publice și a reținerii de 10% din prevederile aprobate inițial la Titlul XI „Alte cheltuieli” ca urmare a prevederilor din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2023 a fost de **200.000 lei**, cheltuielile pentru plata fondului aferent persoanelor cu handicap neîncadrate fiind, la finele anului 2023, în valoare de **199.878 lei**, rezultând o execuție bugetară de **99,94%**.

La **Titlul XV „Active nefinanciare”**, ponderea cea mai mare a cheltuielilor efectuate, în procent de **72,77%** o reprezintă achiziționarea de computere, în valoare totală de **112.810 lei**; echipamentele au fost necesare pentru înlocuirea celor existente, care prezentau un grad mare de uzură fizică și morală. Achiziționarea computerelor a implicat și achiziționarea licențelor/softurilor aferente, în valoare de **42.205 lei**.

La finele anului 2023, cheltuielile totale realizate au fost, în valoare de **155.015 lei**, execuția bugetară fiind în procent de **93,38 %**.

În cursul anului 2023, a fost recuperată suma de 440.299 lei, reprezentând **sume provenite din finanțarea bugetară a anilor precedenți**, care au fost restituite, în condițiile legii, la finele anului 2023, bugetelor din care au fost acordate, astfel:

- 121.485 lei - sume de recuperat de la FNUASS, reprezentând concedii medicale aparținând perioadei septembrie - decembrie 2021;
- 317.356 lei - sume de recuperat de la FNUASS, reprezentând concedii medicale aparținând perioadei ianuarie - octombrie 2022;
- 1.458 lei - sume recuperate pentru voucherele de vacanță emise în 2022 și neutilizate de către salariați care au plecat din instituție.

CAPITOLUL X

AUDIT ȘI MANAGEMENTUL RISCURILOR

În anul 2023, activitatea de audit public intern s-a desfășurat cu o întrerupere în intervalul 01.02-15.03.2023, având în vedere vacanțarea postului, respectiv ocuparea acestuia prin concurs.

Planificarea misiunilor de audit public intern desfășurate a vizat respectarea principiului periodicității, (care presupune includerea în programul multianual a tuturor activităților auditabile, cel târziu odată la patru ani), solicitările Avocatului Poporului și recomandările Unității Centrale de Armonizare pentru Auditul Public Intern din cadrul Ministerului Finanțelor.

În acest sens, au fost desfășurate următoarele misiuni:

➤ Misiune de consiliere formalizată, la solicitarea Avocatului Poporului, cu scopul de a identifica informații suplimentare pentru cunoașterea în profunzime a procesului privind interdicțiile după încheierea angajării (pantouflage), în cazul colaboratorilor externi de alte specialități decât cei angajați permanent, coopțați în baza unor contracte de prestări servicii pentru desfășurarea activităților aferente Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție-MNP;

➤ Misiune de regularitate privind SNA prin prisma evaluării gradului de conformitate al acțiunilor derulate în raport cu ansamblul principiilor, regulilor procedurale și metodologice aplicabile pentru implementarea măsurilor preventive Declararea averilor, Declararea cadourilor, Evaluarea riscurilor de corupție, Evaluarea incidentelor de integritate;

➤ Misiune de regularitate privind evaluarea modului de respectare a cadrului legal și normativ privind activitatea de gestiune a resurselor umane, evoluție în carieră.

Principalele constatări cuprinse în rapoartele de audit aferente anului 2023 s-au referit la buna organizare și desfășurare a activităților auditate, cu excepția următoarelor aspecte care nu au afectat în nicio măsură atingerea obiectivelor strategice/specifice ale instituției:

- Valabilitatea mandatului comisiei de inventariere a bunurilor primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol;
- Completitudinea conținutului fișelor posturilor persoanelor responsabile cu atribuții privind: implementarea prevederilor legale referitoare la declarațiile de avere; implementarea Metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate; securitatea și sănătatea în muncă;
- Formalizarea organizării activităților conexe procesului privind interdicțiile după încheierea angajării (pantouflage).

Recomandările formulate pentru a elimina aspectelor neconforme identificate, au subliniat necesitatea întreprinderii următoarelor acțiuni:

- a) Emiterea unor ordine interne privind: asigurarea valabilității mandatului comisiei de inventariere a bunurilor primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol; desemnarea persoanei responsabile cu activitățile aferente procesului privind interdicțiile după încheierea angajării (pantouflage);
- b) Completarea fișelor posturilor persoanelor responsabile cu atribuții privind: declarațiile de avere; securitatea și sănătatea în muncă; implementarea Metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate.

Până la data prezentului raport de activitate, au fost implementate toate recomandările formulate de audit.

Pe lângă misiunile de audit public intern planificate, în anul 2023 au fost desfășurate și **activități de consiliere cu caracter informal, fără asumarea responsabilităților manageriale**, privind:

- participarea în Grupul de lucru constituit în baza *HG nr. 599/2018 pentru aprobarea Metodologiei standard de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu indicatorii de estimare a probabilității de materializare a riscurilor de corupție, cu indicatorii de estimare a impactului în situația materializării riscurilor de corupție și formatul registrului riscurilor de corupție, precum și pentru aprobarea Metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu formatul raportului anual de evaluare a incidentelor de integritate;*

- participarea în cadrul Consiliului Consultativ al instituției Avocatul Poporului;
- participarea la conferințe organizate de Curtea de Conturi a României și Ministerul Justiției;
- activitatea de evaluare a performanțelor profesionale individuale ale personalului instituției;
- identificarea obiectivelor strategice și specifice ale instituției;
- implementarea SCIM;
- implementarea recomandărilor Curții de Conturi a României.

Astfel, prin activitatea de audit public intern desfășurată, s-a realizat o evaluare privind desfășurarea proceselor de management al riscului, de control și guvernare, oferind asigurare Avocatului Poporului că activitățile auditate au contribuit într-o manieră eficientă și eficientă la atingerea obiectivelor instituției.